

Krevende tider

Handlings- og økonomiplan 2023-2026
Kommunedirektørens forslag

Sola
kommune

Innhold

Krevende tider.....	6
Bærekraftige tjenester	6
Fortsatt høyt investeringsnivå.....	6
Stramt driftsbudsjett	6
Veien videre.....	7
Innstilling til vedtak	8
Kommunedirektørens anbefalte innstilling og forslag til vedtak:.....	8
Økonomi	9
Frie inntekter.....	9
Nasjonale forutsetninger.....	9
Lokale forutsetninger	10
Andre inntekter	12
Overføring fra Lyse	12
Utbytte fra Sola bredbånd AS.....	13
Avgifter, gebyrer og egenbetalinger	13
Utgiftsforutsetninger.....	14
Lønns- og pensjonsreserve.....	14
Prisvekst	15
Renteforutsetninger	15
Økonomiske måltall.....	16
Netto driftsresultat.....	16
Gjeldsgrad.....	16
Driftsbudsjett.....	18
Hovedprioriteringer - drift.....	18
Driftsrammetabell	20
Beskrivelse tiltak drift.....	32
Investeringsbudsjett.....	65
Hovedprioriteringer investering.....	65
Investeringstabell	66
Beskrivelse tiltak investering.....	74
Utvikling i lånegjeld	95
Strategiske mål.....	95
Sola mot 2040.....	96
Demografi.....	96

Fremtidens arbeidsplasser	97
Ytterligere omstilling	97
Klimaendringer	97
Strategiske mål vedtatt i kommuneplanen	98
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	98
I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	100
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	101
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	102
Klima- og miljøbudsjett	103
Hva er klimabudsjett?	103
Kommuneplan for Sola 2022–2040, høringsutgave	104
Stortingets vedtak om forsterket klimamål	104
Avgifter, gebyrer og egenbetalinger	106
Oppvekst og kultur	106
Barnehage	106
Skolefritidsordning – SFO	107
Kulturskole.....	108
Levekår	109
Langtidsopphold	109
Korttidsopphold.....	110
Dagsenteropphold.....	110
Trygghetsalarm.....	111
Praktisk bistand i hjemmet.....	111
Frisklivssentralen.....	111
Fysioterapi	112
Samfunnsutvikling	113
Eiendom.....	113
Kommunalteknikk	114
Areal	119
Årsavgift for feiing og tilsyn per pipeløp	120
Kommunens tjenesteområder	121
Kommunedirektør med sentrale staber.....	121
Beskrivelse av tjenesteområdet	121
Dette jobber vi med	121
Hovedmål og delmål.....	122

Driftsbudsjett.....	122
Graf netto endringer i prosent	123
Endringer i driftsbudsjett	123
Investeringsbudsjett.....	124
Oppvekst og kultur	124
Beskrivelse av tjenesteområdet	124
Dette jobber vi med	125
Barnehage	125
Skole, SFO og voksenopplæring	125
Barnevern	126
Barn, ungdom og familietjenesten.....	126
Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).....	128
Sola kulturskole	128
Sola bibliotek	128
Fritid	128
Fagstab oppvekst.....	129
Fagstab kultur.....	129
Hovedmål og delmål.....	129
Driftsbudsjett.....	130
Graf netto endringer i prosent	130
Endringer i driftsbudsjett	131
Investeringsbudsjett.....	132
Kostra-analyse	133
Kostra-analyse grunnskole	134
Kostra-analyse barnehage.....	134
Kostra-analyse barnevern	135
Kostra-analyse barn, ungdom og familietjenesten	135
Kostra-analyse kultur	135
Levekår	136
Beskrivelse av tjenesteområdet	136
Dette jobber vi med	136
Fagstab levekår.....	136
Tjeneste – og koordineringskontoret.....	136
Institusjonene.....	137
Hjemmetjenestene.....	137

Enhet for mestring.....	137
Fysio- og ergoterapitjenesten	137
NAV (sosiale tjenester).....	137
Hovedmål og delmål.....	138
Driftsbudsjett.....	138
Graf netto endringer i prosent	138
Endringer i driftsbudsjett	139
Investeringsbudsjett.....	141
Kostra-analyse	141
Kostra-analyse pleie og omsorg	142
Kostra-analyse sosiale tjenester.....	143
Samfunnsutvikling	143
Beskrivelse av tjenesteområdet	143
Dette jobber vi med	144
Fagstab samfunnsutvikling.....	144
Arealbruk.....	145
Eiendom.....	145
Kommunalteknikk	145
Hovedmål og delmål.....	146
Driftsbudsjett.....	147
Graf netto endringer i prosent	147
Endringer i driftsbudsjett	148
Investeringsbudsjett.....	149
Kostra-analyse	150
Kostra-analyse eiendomsforvaltning	150
Kostra-analyse kommunale veier.....	150
Kostra-analyse vann, avløp og renovasjon.....	150
Sola kirkelige fellesråd.....	151
Budsjettforslag fra Sola kirkelige fellesråd.....	151
Kommunedirektørens kommentar	151
Driftsbudsjettet	151
Investeringsbudsjettet	151
Økonomireglement	151
§ 1 Hjemmelsgrunnlag.....	151
§ 2 Formål	152

§ 3 Plan- og økonomidokumentene	152
§ 4 Delegering i plansaker	152
§ 5 Innkjøpsstrategi 2018-2021	152
§ 6 Anvisningsmyndighet.....	153
§ 7 Innkjøps-/ attestasjonsfullmakt.....	153
§ 8 Garantier.....	153
§ 9 Finansreglement	153
§ 10 Gjeldsettegivelse	153
§ 11 Betalingsutsettelse	154
§ 12 Sosiallån	154
§ 13 Økonomireglement.....	154
Forskriftsskjema	159
§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A).....	159
§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B).....	160
§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A).....	161
§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).....	163
1. Investeringer i varige driftsmidler	163
2. Tilskudd til andres investeringer	168
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	168
4. Utlån av egne midler	169
§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3).....	169

Krevende tider

Vi er stolte over at Sola kommune leverer gode tjenester til innbyggerne våre og at vi i en krevende tid finner rom til nye tiltak. Samtidig står vi, som mange andre kommuner, foran en mer krevende framtid. Vi lever lenger og blir færre yrkesaktive til å ta hånd om eldre, samt at flere barn og unge trenger ekstra oppfølging. Vår oppgave er å ruste organisasjonen for å møte framtidige utfordringer.

Bærekraftige tjenester

2022 var året der vi trodde vi skulle få tilbake det koronapandemien hadde tatt fra oss, og i løpet av året har vi beveget oss i retning av en normaltstand når det gjelder pandemien. Det har imidlertid oppstått en ny krevende tid, med krig i Ukraina, energikrise i Europa og kraftig prisvekst.

Sola står overfor store og komplekse utfordringer, herunder et voksende behov for kommunale tjenester, i takt med vekst og demografiske utfordringer og eldrebølge. I tillegg stiger forventningene til hva kommunen skal levere, samtidig som de økonomiske rammene blir strammere. De blir særlig stramme i 2023 ettersom vi får økte energikostnader på toppen av et sterkt voksende tjenestebehov. Innsparingsbehovet for å ivareta dette på kort sikt blir krevende og denne utviklingen utfordrer kommunens bærekraft og vår evne til å sikre at innbyggerne får dekket sine nødvendige behov ikke bare i dag, men også i fremtiden.

Kommunedirektørens forslag innebærer at netto driftsresultat for 2023 er på 2,6 prosent, noe som er under måltallet vårt på 3 prosent. Kommunedirektøren har gjort flere nøye vurderinger rundt dette og hovedbegrunnelsen for forslaget på 2,6 prosent er at vi i 2023 fortsatt vil være i en situasjon med høye energipriser. Dersom vi skal nå 3 prosent-målet i 2023 må vi foreta en ytterligere reduksjon av driftsutgiftene med ca. 9 millioner kroner i forhold til det som er foreslått. Etter kommunedirektørens vurdering, vil det ikke være tilrådelig å dekke hele innsparingsbehovet som utløses av den plutselige ekstra energikostnaden på 62 millioner kroner for å nå dette måltallet i 2023. Når kommunedirektøren i en svært krevende tid foreslår et netto driftsresultat på 2,6 prosent, må dette ses i sammenheng med at vi fremover i planperioden skal gjennomføre en forsvarlig omstilling og tilpasning av driften, slik at vi når måltallet på 3 prosent i den resterende planperioden.

Fortsatt høyt investeringsnivå

Kommunedirektøren har vurdert investeringsporteføljen med utgangspunkt i «det viktigste først i en krevende tid». Sola kommune har tatt, og står overfor, store investeringer og fremover må vi prioritere enda strengere. Vi er langt fra måltallet vårt om en gjeldsgrad på 60 prosent og tallet vil stige i slutten av planperioden. Vi er nødt til å redusere investeringene. Dersom vi ikke gjør dette, vil en stadig større del av våre driftsinntekter bli bundet opp til å betjene renter og avdrag, som igjen betyr mindre ressurser til å gi tjenester. I kommunedirektørens forslag har vi prioritert kommunale formålsbygg, investeringer som gir mer effektiv drift og VA-prosjekter som vi har etterslep på og som er nødvendige for sikre god og stabil drift på VA-området. I tillegg har vi prioritert noen mindre investeringer knyttet til rehabilitering av eksisterende bygg for å unngå større forfall og utvidet behov for vedlikehold på sikt.

Stramt driftsbudsjett

Det blir økonomisk krevende både i 2023 og videre i planperioden. Vi har vært gjennom omstillinger der de økte rammene til tjenesteområdene har vært knyttet til å håndtere nye behov til relativt få innbyggere. Svært mye av veksten innen levekår har vært knyttet til innbyggere under 67 år som mottar omfattende omsorgstilbud. Forvaltningsrevisjonen, som har sett nærmere på ressursbruken innenfor enhet for mestring, viser at Sola kommune har potensial for mer effektiv drift. Samtidig viser sammenligninger med andre kommuner at miljøtjenesten er underfinansiert i noen enheter. Dette er et arbeid vi følger opp tett fremover.

I både barnehage og skole har vi en stor økning i antall barn og elever som mottar spesialpedagogisk tilbud og spesialundervisning. Samtidig vet vi at skolene i Sola blir drevet veldig godt og ligger i toppen i Rogaland når det gjelder effektivitet målt i kostnad per elev. Vi har også gode skoleresultater og er av de kommunene i landet med høyest gjennomføringsgrad i videregående skole. Kommunedirektøren vil i 2023 prioritere arbeidet med å vri ressurser fra spesialundervisning til de få, til å styrke grunnskolenes økonomiske handlingsrom. Vi vil også innhente ekstern kompetanse i dette krevende utviklingsarbeidet.

Sola har en lite kostnadseffektiv barnehagestruktur der vi skiller oss negativt ut mot nabokommuner og vår KOSTRA-gruppe. Vi har nok kapasitet for de neste årene og vil prioritere det pedagogiske utviklingsarbeidet med særlig søkelys på tidlig innsats. Barnehagene er viktig for læring som er en selvforsterkende prosess og gode barnehager er avgjørende for å legge til rette for læring og inkludering.

Veien videre

Det er krevende tider foran oss. Pandemikrisen, drift av akuttmottak og bosetting av flyktninger har vist oss at når vi arbeider helhetlig, tverrfaglig og samlet får vi til ting vi knapt trodde var mulig. Her har vi vist stor omstillingsevne og vilje. Kommunedirektøren er trygg på at Sola kommune har en robust organisasjon som er klar til å møte de store omstillingene og de urolige tidene på en god måte. Kommunedirektøren har stor tro på at det er mulig å få til omstillingen som vil kreves av oss gjennom godt samarbeid mellom politikk og administrasjon, ledelse, tillitsvalgte og ansatte.

Sola, 27.oktober 2022

Knut Underbakke
kommunedirektør

Sabina Leto
økonomisjef

Innstilling til vedtak

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026 behandles i formannskapet 22.november 2022 og kommunestyret 15.desember 2022.

Kommunedirektørens anbefalte innstilling og forslag til vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026 for Sola kommune. Netto budsjetttramme for 2023 fastsettes i henhold til:

1.1 Skjema 1B - Bevilgningsoversikt drift - i kapittel for forskriftsskjema

1.2 Skjema 2A - Bevilgningsoversikt investeringer - i kapittel for forskriftsskjema

1.3 Skjema 2B - Bevilgningsoversikt investeringer - i kapittel for forskriftsskjema

2. Kommunestyret godkjenner forslag til budsjett for skatt, rammetilskudd, renter, avdrag og anvendelse av netto driftsresultat i henhold til budsjettskjema 1A – Bevilgningsoversikt – i kapittel for forskriftsskjema.

3. Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til høyeste skattøre som Stortinget vedtar.

4. For 2023 tas det opp følgende lån:

4.1 Lån til finansiering av egne investeringer, inntil kr 150,7 millioner

4.2 Startlån fra Husbanken til videre utlån, kr 100 millioner

5. Det betales ordinære avdrag i 2023 i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. I tillegg betales det ekstraordinært avdrag på 41,63 millioner kroner i 2023.

6. Kommunestyret godkjenner endringer i avgifter, gebyrer og egenbetalinger, slik det fremgår i eget kapittel i handlings- og økonomiplan 2023-2026.

7. Handlings- og økonomiplan 2023 - 2026 innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

7.1 For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet over tid tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.

7.2 For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal framtidig låneopptak over tid tilpasses en gjeldsgrad (lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter) som på sikt ikke bør ligge over 60 prosent.

8. Kommunestyret vedtar økonomireglementet, slik det fremgår i eget kapittel. Kommunedirektøren får fullmakter for å fordele innsparing som følge av stillingskontroll på tvers av tjenesteområdene.

Økonomi

Frie inntekter

Frie inntekter er avgjørende for økonomisk handlingsfrihet og utvikling av tjenestetilbudet i kommunen. De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter og utgjør rundt 82 prosent av Sola kommunes samlede inntekter. Inntektene disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover. De frie inntektene fordeles gjennom inntektssystemet og inneholder en mekanisme for utjevning av skatteinntekter, noe som betyr at endringer i skatteinntekter, både lokalt og nasjonalt, vil påvirke rammetilskuddet. De forutsetninger som legges til grunn ved beregning av frie inntekter for 2023 og videre i planperioden er basert på forslag til statsbudsjett 2023 og forventninger om den videre økonomiske utviklingen i Sola kommune.

Nasjonale forutsetninger

Endringer i det økonomiske opplegget for 2022

Anslaget for skatt på inntekt og formue er oppjustert med 2 milliarder kroner sammenlignet med RNB, til 211,18 milliarder kroner. Oppjustering av skatteanslaget påvirker kun inntektene i 2022, da nivået på kommunenes skatteinntekter i 2023 fastsettes med utgangspunkt i skatteinivået fra RNB fratrukket 1,7 milliarder kroner knyttet til ekstraordinær skatt på utbytte som beholdes i 2022, men ikke videreføres til 2023 (jfr. forutsetninger i Kommuneproposisjonen for 2023).

Prisveksten har på den annen side vært betydelig høyere enn anslått i RNB, blant annet som følge av økte priser på elektrisitet og byggevarer. Samlet sett fører dette til at regjeringen oppjusterer anslaget for lønns- og prisveksten i kommunal sektor i 2022 med 1,6 prosentpoeng til 5,3 prosent. Denne oppjusteringen medfører en økning av kostnadsnivået i kommunesektoren med om lag 7,1 milliarder kroner, som videreføres til 2023 uten ekstra finansiering.

Regjeringen foreslår ingen justering i bevilgningene relatert til covid-19 utgifter for første halvår 2022 i tilknytning til statsbudsjettet for 2023, men orienterer om at dette er en sak de vil komme tilbake til ved nysaldering av statsbudsjettet for 2022 i november.

Det økonomiske opplegget for 2023

I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2023 med omlag 1,7 milliarder kroner. Dette er over det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2023.

Anslaget på demografikostnader som finansieres av frie inntekter er økt siden prognosen i kommuneproposisjonen. Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har utarbeidet nytt anslag som beløper seg på kr 2,6 milliarder, noe som er kr 1,3 milliarder høyere enn i anslaget i kommuneproposisjonen. På andre siden vil pensjonsposter være litt lavere enn lønnsvekst, noe som innebærer at økt handlingsrom er tilnærmet null. I tillegg er det knyttet forventninger til at statlige satsinger og prioriteringer skal finansieres innenfor realveksten i 2023.

Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst på 3,7 prosent, såkalt kommunal deflator. Årslønnsveksten anslås til 4,2 prosent (utgjør i underkant av 60 prosent av deflatoren), og den kommunale prisveksten ut fra dette kan anslås til i størrelsesorden 3,0 prosent.

Det er ingen endring i måltallet for skattenes andel av samlede inntekter, med andre ord skal disse også i 2023 utgjøre 40 prosent av samlede inntekter. For å oppnå dette inntektsmålet foreslås den kommunale skattøren økt med 0,2 prosentpoeng til 11,15 prosent for 2023.

Lokale forutsetninger

Skatteinntekter

Det er budsjettert med en skatteinngang fra formues- og inntektsskatt til Sola i 2023 på 1 249,2 millioner kroner. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt i at skatteveksten i 2022 blir på 6,8 prosent, og at skatteinngangen i 2022 blir som justert budsjett. Regjeringen har i statsbudsjettet 2023 oppjustert anslaget for skattevekst for kommunene på landsbasis i 2022 fra 6,8 prosent i revidert nasjonalbudsjett 2022 til 7,8 prosent vekst i statsbudsjettet.

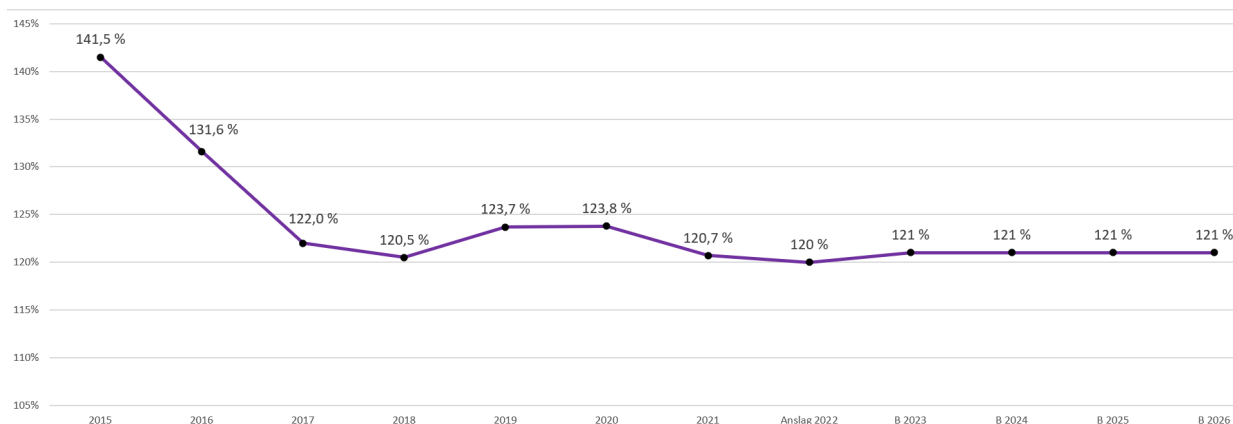
Etter denne oppjusteringen og på bakgrunn av at vi forventer at kommunens skatteinngang vil være omtrent som budsjettert, forventer kommunedirektøren at skatteinngangen i Sola i 2022 vil være på 120 prosent av landsgjennomsnittet. Videre forutsetter kommunedirektøren at kommunens skatteinntekter i 2023 blir omtrent på 121 prosent.

Som følge av dette anslår kommunedirektøren en skattevekst i 2023 på minus 2,9 prosent i forhold til anslått skatteinngang 2022. På landbasis er det budsjettert med en vekst på minus 5 prosent. Den negative veksten på landsbasis og i kommunen har sammenheng med ekstraordinær utbyttebeskatning i 2022 som ikke videreføres i 2023. Skattøren er økt fra 10,95 til 11,15 prosent for 2023.

Arbeidsledighetsstatistikken over helt ledige fra NAV per september 2022 viser at både Rogaland og landet har en ledighet på henholdsvis 1,5 prosent og 1,6 prosent. Sola har en ledighet på 1,4 prosent, mens ledigheten i Stavanger og Sandnes er på henholdsvis 1,7 prosent og 1,9 prosent.

Utviklingen har vært positiv og det har vært en jevn reduksjon av ledigheten i hele 2022.

Kommunedirektøren vil likevel presisere at det er flere faktorer som er med og påvirker skatteinntektene gjennom året hvor mange av disse faktorene kan gi store utslag i skatteinngangen, og det heftes derfor alltid usikkerhet rundt anslaget.

Rammetilskudd

Ved beregningen av rammetilskuddet har kommunedirektøren benyttet KS sin beregningsmodell, hvor endringene i inntektssystemet og statsbudsjettet er innarbeidet. Det ordinære rammetilskuddet tar utgangspunkt i et innbyggertilskudd som fordeles med et likt beløp per innbygger. Innbyggertilskuddet korrigeres videre for utgiftsutjevning, beregnet etter objektive kriterier som kalles kostnadsnøkkel.

Innbyggertilskuddet for Sola kommune utgjør kr 784,8 millioner i 2023. Det er et likt beløp per innbygger som fordeles mellom alle landets kommuner. Rammetilskuddet korrigeres for fler endringer som følge av nye satsinger eller at nye oppgaver overføres til kommunen.

Noen satsinger fra 2022 er nå innarbeidet med helårseffekt i rammetilskuddet, herunder makspris på foreldrebetaling i barnehage, 12 timer gratis SFO på første trinn, lovfestet rett til barnekoordinator, samt at kommunen ikke skal ta hensyn til barnetrygd i vurdering av søknad om økonomisk sosialhjelp.

I tillegg er det foreslått å ytterligere redusere makspris på foreldrebetaling i barnehage til kr 3000 per måned fra 1. januar 2023, samt gratis barnehageplass for tredje barnet i familier med tre barn i barnehage. Rammetilskuddet øker ytterligere med kr 498 millioner på landbasis som følge av barnevernsreformen, noe som er litt lavere enn tidligere signalisert.

Basistilskuddet til fastleger foreslås styrket med kr 480 millioner fra 1. mai 2023 og rammetilskuddet er økt tilsvarende med fordeling etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. Det foreslås at knekkpunktet avvikes og at det innføres et risikojustert basistilskudd for å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk krevende listeinnbyggere. Det risikobaserte basistilskuddet skal i første omgang baseres på alder, kjønn og indikator for helsetilstand. Helårseffekt av tiltaket er innarbeidet i prognosemodellen fra og med 2024.

Sola betraktes som en leddreven kommune og har en beregnet kostnadsindeks på 0,98617 i 2023. Dette innebærer en utgiftsutjevning i 2023 på kr 21,4 millioner, noe som betyr reduksjon i innbyggertilskuddet med tilsvarende beløp. Dette er omtrent på samme nivå som i fjor.

Inntektsgarantitilskudd (INGAR) gir kommuner som har inntekter via rammetilskudd som er lavere enn landsgjennomsnittet en kompensasjon som finansieres ved et trekk i kroner per innbygger. INGAR vil for 2023 ha en isolert effekt på minus kr 1,1 millioner for Sola. Dette er Sola kommunes andel knyttet til finansiering av ordningen som utgjør kroner 41 per innbygger i 2023, og er videreført i planperioden på omtrent samme nivå. Sola har ingen kompensasjon i 2021, ettersom kommunen har en vekst i rammetilskuddet som er over grenseverdien på kroner 400 per innbygger. Kommunen må altså ha inntekter via rammetilskudd som er minst 400 kroner lavere per innbygger enn landsgjennomsnittet, for å få kompensasjon gjennom INGAR.

Sola kommune får ingen veksttilskudd i 2023. For å kunne få tilskuddet må kommunen ha en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst over vekstgrensen (1,4 prosent) de tre siste årene (01.01.19 - 01.01.22). I tillegg må kommunen ha skatteinntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet de tre siste årene. Gjennomsnittlig befolkningsvekst for Sola kommune var på 1,2 prosent og skatteinntektene var på 122,7 prosent i gjennomsnittet i den nevnte perioden. Som følge av dette har vi ikke oppfylt kravet for veksttilskudd i 2023.

Sola kommune får kr 1,4 millioner i skjønnstilskudd i 2023 som er knyttet til kompensasjon for språkdeling på skolene.

Videre korrigeres innbyggertilskuddet for inntektsutjevningen som har direkte sammenheng med prognoser om skatteanslaget både nasjonalt og lokalt, samt prognoser om befolkningsvekst. Forventet inntektsutjevning for Sola blir i 2023 i størrelsesorden 142 millioner kroner.

Tabellen under viser en oversikt over prognosen for samlede frie inntekter i 2023 og videre i planperioden. Det budsjetteres med en vekst på frie inntekter på 4,6 prosent i 2023 i forhold til revidert anslag fra 2022.

Skatt og rammetilskudd (beløp i 1000)	Opprinnelig vedtatt 2022	Revidert anslag 2022	Anslag 2023	Anslag 2024	Anslag 2025	Anslag 2026
Formue- og inntektskatt	1 193 200	1 286 200	1 249 200	1 274 300	1 295 300	1 317 000
Innbyggertilskudd	714 200	716 000	784 800	803 500	822 800	837 000
Utgiftsutjevning	-20 500	-20 500	-21 400	-27 600	-30 900	-33 300
INGAR	-1 300	-1 300	-1 100	-1 000	-900	-900
Saker med særskilt fordeling	8 300	8 300	16 000	16 000	12 100	12 100
RNB 2022		-50 000				
Veksttilskudd	1 500	1 500				
Koronapandemien*		4 600				
Ordinær skjønn	1 500	1 500	1 400			
Inntektsutjevning	-140 400	-142 200	-142 000	-144 500	-146 900	-149 400
Sum frie inntekter	1 756 500	1 804 100	1 886 900	1 920 700	1 951 500	1 982 500
Vekst i frie inntekter i prosent			4,6 %	1,8 %	1,6 %	1,6 %

Andre inntekter

Overføring fra Lyse

Inntektene fra Lyse består av renter og avdrag på det ansvarlige lånet på kr 3 milliarder, hvor avdragstiden er 30 år fra 2009. Sola kommunes eierandel er 8,741 prosent. I henhold til avtale om ansvarlige lån mellom Lyse og aksjonærene skal renten fastsettes hvert kvartal, med basis i 3 måneders NIBOR-rente + 2 prosent. Kommunedirektøren legger til grunn at 3 måneders NIBOR-rente vil være på

ca. 3,4 prosent i 2023; 3,3 prosent i 2024; 3,1 prosent i 2025 og 3 prosent i 2026. Se avsnitt om renteforutsetninger for flere detaljer.

På bakgrunn av ovennevnte forutsetninger er det lagt til grunn en rente på 5,4 prosent, inkludert marginpåslag, på det ansvarlige lånet i 2023, med videre opptrapping i planperioden i henhold til prognose om renteutvikling.

I 2022 ble utbytte fra Lyse på totalt kr 650 millioner, hvor Sola sin andel var på kr 56,8 millioner. Dette var i henhold til budsjettet.

I samråd med de andre eierkommunene budsjetteres det med et samlet utbytte fra Lyse som vist i tabellen under.

Prognose - overføringer fra Lyse (beløp i 1000)	2023	2024	2025	2026
Totalt utbytte fra Lyse til eierkommunene	700 000	720 000	740 000	760 000
Sola sin utbytteandel på 8,741 %	61 200	62 900	64 700	66 400
Rente til føring i drift	7 600	7 000	6 200	6 100
Avdrag til føring i investering	8 741	8 741	8 741	8 741

Kommunedirektøren vil presisere at situasjonen framover med hensyn til selskapets rammebetingelser er uklar, jf. endringene foreslått i statsbudsjettet. Kommunedirektøren vil komme tilbake til de endelige virkningene dette kan medføre for resultat effekt i Lyse framover.

Utbytte fra Sola bredbånd AS

Sola Bredbånd AS eies 100 prosent av Sola kommune. Kommunedirektøren følger opp tidligere vedtak og budsjetterer med kr 10 millioner i utbytte i 2023 og videre i planperioden.

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Kommunedirektøren anbefaler å øke de statlig regulerte egenbetalingene i tråd med forslag til statsbudsjett 2023, samt gjeldende regler og forskrifter. Det er i hovedsak egenbetalinger innen pleie og omsorg som er forskriftsregulert. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger som ikke er regulert i statsbudsjettet eller i andre regler og forskrifter, er i hovedsak økt med 3,7 prosent, som tilsvarer den samlede kommunale pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) for 2023.

Makspris for foreldrebetaling i barnehage fastsettes i Stortingets årlige budsjettvedtak og kommunedirektøren foreslår å redusere maksprisen i tråd med forslag til statsbudsjett 2023 til kr 3 000 fra og med 1.januar 2023. Det er også foreslått å innføre gratis barnehage for det tredje barnet i familier med tre barn i barnehage, med virkning fra 1.august 2023.

Moderasjonsordningene knyttet til redusert maksimalpris og gratis kjernetid videreføres og oppdateres i henhold til forslag i statsbudsjettet 2023. I tillegg faktureres kostpenger knyttet til matsservering.

Kommunedirektøren foreslår å øke foreldrebetaling for opphold i SFO, inkludert betaling for mat, med 3,7 prosent i henhold til kommunal deflator for 2023. Dette gir en økning på kr 117 per måned for 100 prosent plass og kr 85 per måned for 60 prosent plass. Egenbetaling ved kulturskolen foreslås også økt i tråd med kommunal deflator for 2023.

Egenbetaling innen levekårsområdet er i stor grad forskriftsregulert og de øvrige satsene foreslås økt med 3,7 prosent.

Gebyrene til idrettshaller og gymsaler foreslås økt med 3,7 prosent fra 2022 til 2023, avrundet til nærmeste kroner 5, som tar høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren. Sola har lave billettpriser i svømmehallene i forhold til andre nabokommuner og de foreslås økt for å komme opp på deres nivå.

Gebyrene på vann økes med 39,2 prosent, avløp med 23,3 prosent, renovasjon med 13,5 prosent og slam med 123 prosent. Gebyrene på oppmåling økes med 3,7 prosent, avrundet til nærmeste hele kr 10. Det samme gjør gebyrene på byggesak, med unntak av næringsbygg og tilsvarende da gebyrene her er tilstrekkelig for å dekke inn selvkost, og vil holdes uendret fra 2022 til 2023. Gebyrene på reguleringsplaner holdes uendret fra 2022 til 2023. Konsekvensutredninger foreslås nå satt ned til 50 prosent av arealgebyret mot 75 prosent tidligere, og det er i tillegg satt et tak på kr 85 000. Det foreslås dog en betydelig økning av gebyrene på endring av planer.

For ytterligere informasjon, se kapittel om avgifter, gebyrer og egenbetalinger.

Utgiftsforutsetninger

Lønns- og pensjonsreserve

Kommunedirektøren har i sitt budsjettforslag innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjør 2022 inn i 2023, samt effekt av lønnsoppgjør 2023. Ved beregning av forventet kostnad på lønnsoppgjør 2023 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 4,2 prosent, som er i samsvar med forventet lønnsvekst i forslag til statsbudsjettet 2023.

Sola kommune har Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som pensjonsleverandør for fellesordningen, inkludert folkevalgte. Kommunen er i tillegg, i henhold til tariffavtalen, pliktig til å ha tjenestepensjonsordning til pedagogisk personell i grunnskole og sykepleiere hos henholdsvis Statens pensjonskasse (SPK) og KLP.

Ved utarbeidelse av anslag på pensjonskostnader i 2023 har kommunedirektøren brukt prognoser fra KLP og SPK. Dette er beste estimat på det nåværende tidspunktet og kommunedirektøren vil presisere at det alltid er usikkerhet knyttet til anslagene på pensjonskostnader da disse kostnadene er avhengig av mange faktorer, som lønnsvekst, utvikling i Folketrygdens grunnbeløp, samt estimert pensjonsgrunnlag per 31. desember 2022.

Kommunedirektøren foreslår at lønns- og pensjonsreserve settes til kr 47,0 millioner.

Prisvekst

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026 er utarbeidet i faste 2023-priser. Kommunedirektøren foreslår også denne gangen å ikke innarbeide priskompensasjon til den enkelte virksomhet i planperioden, noe som betyr et underliggende omstillingskrav. I forslag til statsbudsjettet 2023 har regjeringen anslått en prisvekst på 3 prosent i 2023.

Renteforutsetninger

I skrivende stund ligger styringsrenten i Norges bank på 2,25 prosent, mens pengemarkedsrenten er på 3,15 prosent. Styringsrenten ble sist endret i møte den 22. september 2022.

Styringsrente har hatt en kraftig økning, fra 0 prosent i 3. kvartal 2021 til 2,5 prosent per september 2022. Det forventes at styringsrenten vil ligge på 3,1 prosent i 2023 og 3 prosent i 2024, samt at den vil gå ned til 2,8 prosent i 2025.

Per september 2022 er gjennomsnittrenten i kommunen for hele porteføljen på 1,92 prosent. Samlet rentebindingstid er på 1,57 år og ca. 40 prosent av den totale låneporteføljen er på fastrente. På bakgrunn av signaler fra Norges bank legger kommunedirektøren til grunn at renten på kommunens innlån vil være på 2,7 prosent i 2023 og 2,9 prosent i 2024 og videre i planperioden.

Renteinntekter for ansvarlig lån i Lyse, samt rente på bankinnskudd, beregnes i henhold til 3 måneders pengemarkedsrente, såkalt NIBOR-rente pluss marginpåslag. Kommunedirektøren har lagt til grunn et gjennomsnitt av pengemarkedsrenten på 3,4 prosent i 2023; 3,3 prosent i 2024; 3,1 prosent i 2025 og 3 prosent i 2026.

Avdragstiden på alle lån beregnes i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. Bokførte avskrivninger, såkalt kapitalslit, fastsettes med utgangspunkt i veid restlevetid på kommunens anleggsmidler etter gjeldende forskrifter. I det finansielt orienterte kommuneregnskapet er det avdragene som dekkes inn, ikke avskrivningene.

Staten gir tilskudd til å dekke renter og avdrag i forbindelse med eldreomsorg, opptrappingsplan for psykisk helse, samt videre tilskudd til å dekke renter i forbindelse med rehabilitering av skole- og kirkebygg. Disse kompensasjonsordningene forvaltes av Husbanken. Utgangspunktet for beregning av renten for rentekompensasjonsordningene er basisrenten for lån med flytende rente. Fra basisrenten for flytende rente blir det trukket fra 1,25 prosentpoeng for å komme fram til en årlig effektiv rente. Det er lagt til grunn et rentenivå på 1 prosent i 2023 og videre i planperioden.

I henhold til nye retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester benytter VAR-sektoren femårig swaprente tillagt 0,5 prosentpoeng.

Kommunedirektøren vil presisere at det alltid er knyttet usikkerhet til renteutviklingen.

Økonomiske måltall

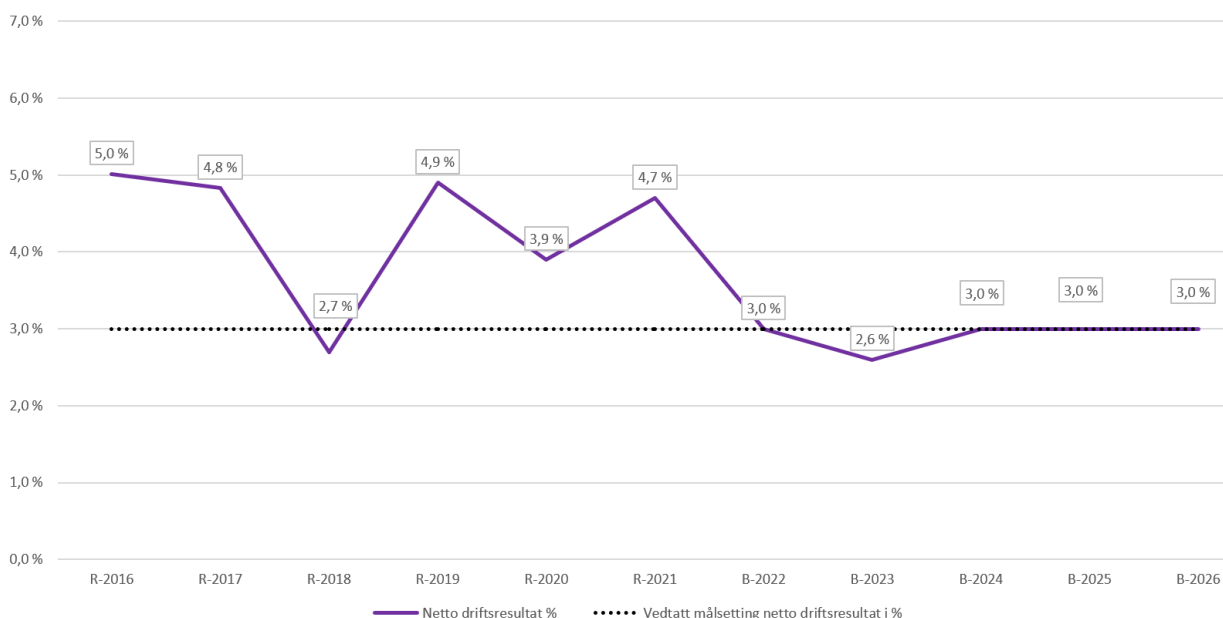
Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, renter og avdrag, og er et uttrykk for hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat er den primære indikatoren på økonomisk handlingsfrihet og bør, i henhold til tidligere anbefalinger fra Teknisk beregningsutvalg (TBU), ligge over 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter. I november 2014 kom TBU med en ny anbefaling som følge av at momskompensasjoner på investeringer ble ført direkte i investeringregnskapet fra 2014. Det nye anbefalte nivået for kommunene er på 1,75 prosent.

Økonomisk måltal på netto driftsresultat i Sola kommune er på 3 prosent. Med dette vil kommunen kunne opprettholde en bærekraftig økonomi på lang sikt, ivareta handlingsfrihet, samt unngå at man over tid avsetter et for lavt beløp til bevaring av formue.

I mange år på rad har Sola kommune klart å budsjettere med netto driftsresultat på 3 prosent. For år 2023 har innmeldte reelle behov vært veldig store, og dette kombinert med økt behov for å styrke strømbudsjett til kommunen med kr 62 millioner har medført at kommundirektøren ikke klarer å opprettholde måltall på 3 prosent i 2023. Imidlertid vil kommundirektøren presisere at det budsjetteres med 3 prosent for år 2024 og videre i planperioden.

I 2021 ble netto driftsresultat 4,7 prosent av brutto driftsinntekter noe som er høyere enn måltallet på 3 prosent. Resultatet for 2022 får vi ikke vite før regnskapet for 2022 er gjort opp. Kommunedirektøren anbefaler at det budsjetteres med et netto driftsresultat på 2,6 prosent i 2023, og tilbake til 3 prosent i 2024 og videre i planperioden. Dette er i tråd med økonomiske måltall og kommunens overordnede strategisk mål nummer tre i kommuneplanen: *I Sola skal en solid økonomi gi oss handlekraft.*

Gjeldsgrad

Gjeldsgrad er en viktig indikator som viser forholdet mellom brutto lånegjeld og brutto driftsinntekter eksklusive finansinntekter, og er et nøkkeltall som uttrykker kommunens økonomiske handlefrihet.

I forbindelse med behandling av K-sak 38/21, *Økonomisk handlingsrom - Handlings- og økonomiplan 22-25*, vedtok kommunestyret at tomter beregnet for videre salg skal holdes utenfor beregning av gjeldsgrad. I tillegg holdes startlån utenom denne beregningen i tråd med tidligere praksis.

Sola kommune har de siste årene hatt høy investeringsaktivitet som følge av høy befolkningsvekst over tid og store investeringsprosjekter.

I forbindelse med behandling av handlings- og økonomiplan 2022-2025 vedtok kommunestyret følgende:

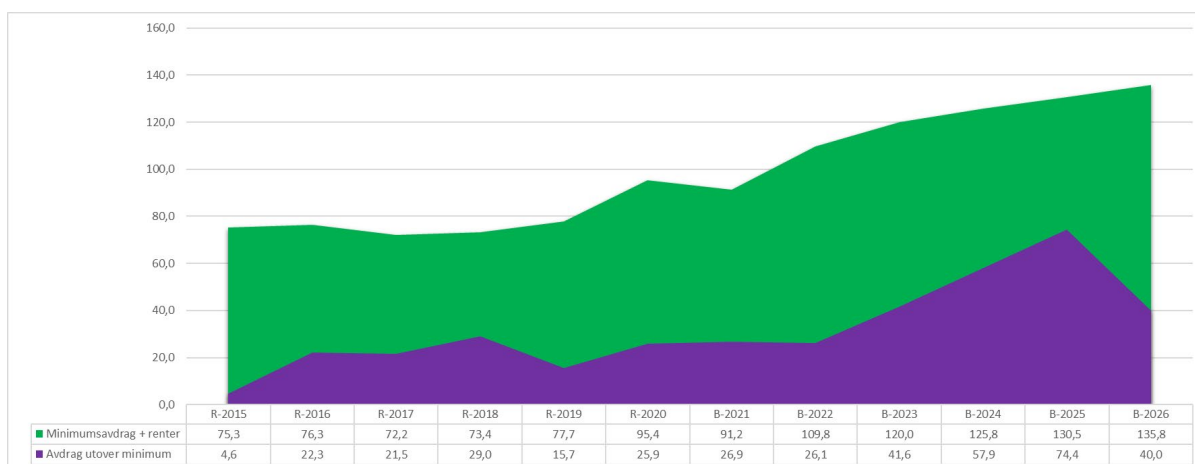
"Handlings- og økonomiplaner innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

- For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.
- For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal framtidige låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – som på sikt ikke bør ligge over 60 prosent".

Sola kommune har så langt ikke klart å innfri målsettingen om en gjeldsgrad på 60 prosent, dette som følge av investeringer for å møte befolkningsveksten kommunen har hatt de siste ti årene, samt store investeringsprosjekter, herunder sykehjem, rådhus og infrastruktur i Sola sentrum, kirken og Kjerrberget ungdomsskole. I planperioden 2023-26 skal det blant annet bygges svømmehall og to nye barnehager. Høy gjeldsgrad innebærer at en større andel av driftsbudsjettet må avsettes til betaling av renter og avdrag, noe som svekker den økonomiske handlefriheten i drift og reduserer handlingsrommet på sikt. Det er derfor viktig at kommunen er forsiktig med å legge inn nye, store investeringer fremover.

For å dempe utviklingen i gjeldsgrad har Sola kommune siden 2014 betalt avdrag utover minimum. I tillegg har vi i perioden fra og med 2011 til og med 2017 brukt kr 65,4 millioner fra regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd i driftsregnskap ved regnskapsavslutning) til å betale ned gjelden. Dette, kombinert med netto driftsresultat på 3 prosent, har bidratt til å dempe gjeldsutviklingen.

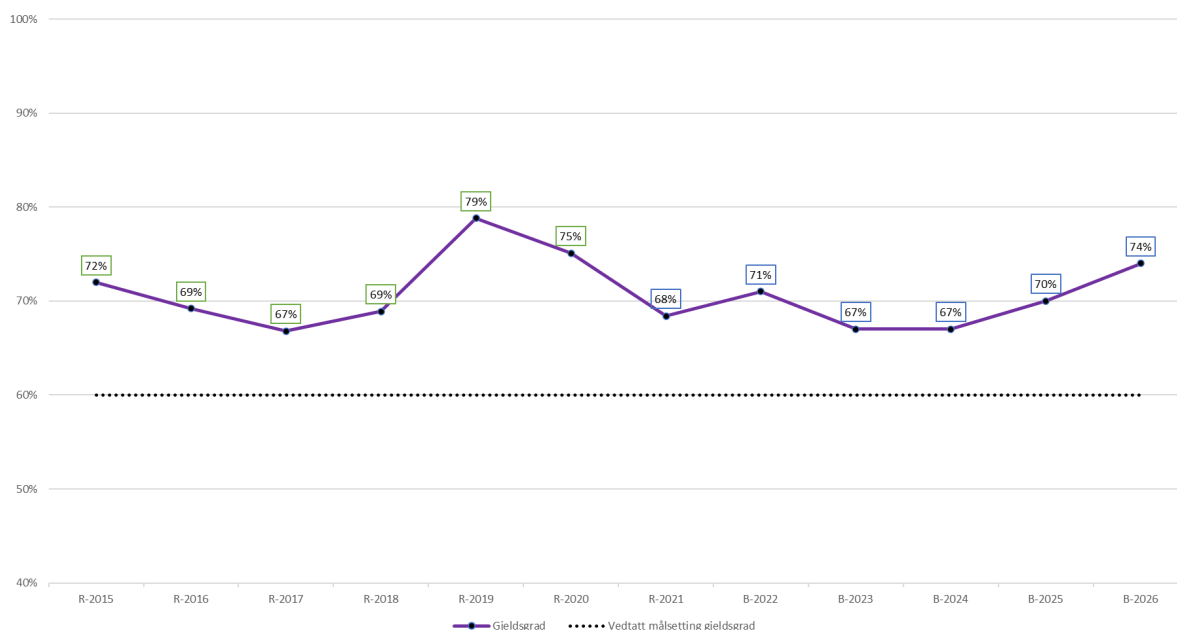
Kommunedirektøren legger til grunn at det betales avdrag utover minimum etter kommuneloven også i planperioden 2023-2026. Nivået på avdrag utover minimum i årene 23-25 er likt vedtaket i HØP 22-25. I tillegg budsjetterer kommunedirektøren med kr 40 millioner i år 2026 for dette formålet. Samlet legges det opp til kr 213,9 millioner til dette formålet i kommende periode.

Samlet investeringsnivå i kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026 er på 1,36 milliarder.

I forslaget legger kommunedirektøren til grunn at gjeldsgrad eksklusiv startlån og lån knyttet til tomter tiltenkt til videre salg vil være på 67 prosent i 2023, 67 prosent i 2024, 70 prosent i 2025 og 74 prosent i 2026.

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at gjeldsgraden vil stige igjen i årene etter planperioden, da en del investeringer vil ligge der, herunder ferdigstillelse av Jåsund skole og svømmehallen.

Driftsbudsjett

Hovedprioriteringer - drift

Kommunedirektøren har gjennom arbeidet med handlings- og økonomiplan 2023-2026 foretatt en streng prioritering av nye tiltak i drift, hvor utgangspunktet er vedtatt handlings- og økonomiplan 2022-2025, nyere politiske vedtak, samt statlige styringssignaler i statsbudsjettet. De foreslåtte tiltakene er tiltak som kommunedirektøren har prioritert gjennom budsjettprosess og i samarbeid med virksomheter og tillitsvalgte.

Tabellen under viser endring i nettoramme for hvert enkelt tjenesteområde og samlet for alle tjenesteområdene.

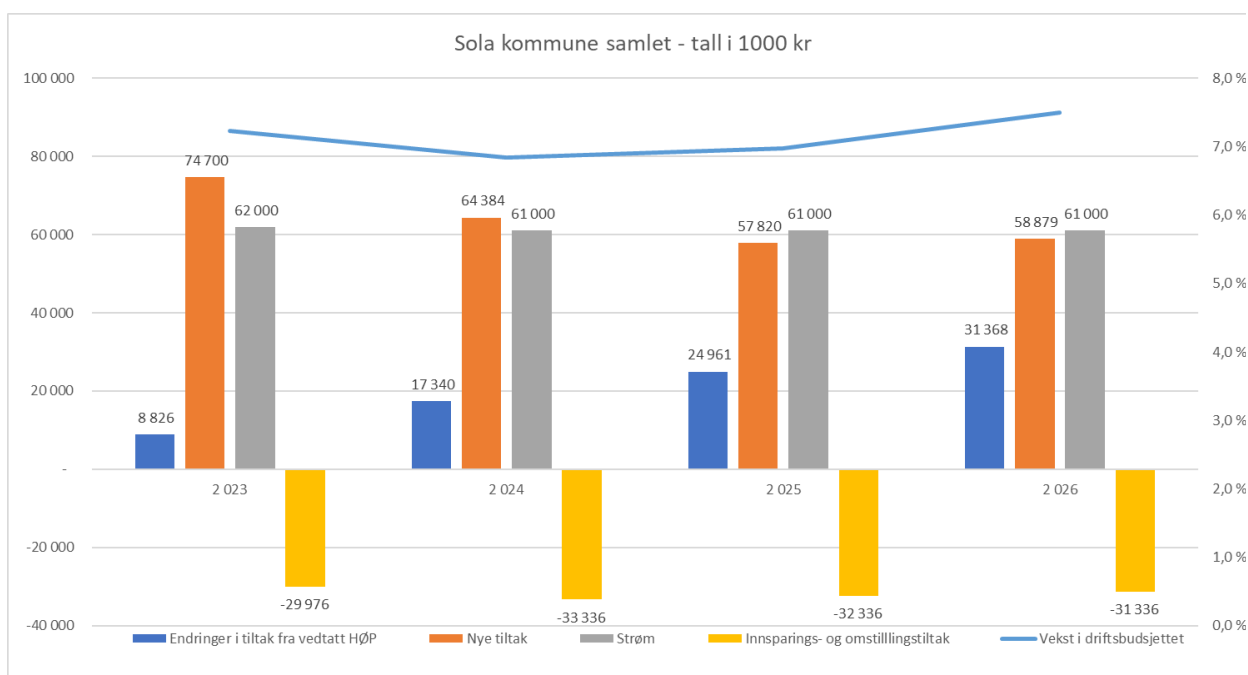
Økonomiplan for 2023-2026

Tjenesteområde (beløp i 1000)	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektør med sentrale staber	- 1 205	-305	2 095	1 695
Oppvekst og kultur	27 024	26 854	25 465	25 782
Levekår	24 561	21 839	19 835	24 084
Samfunnsutvikling (inkl. strøm)	65 170	61 000	64 050	68 350
Totalsum	115 550	109 388	111 445	119 911

I kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2023-2026 legges det fram både videreføring av tiltak fra HØP 22-25, nye tiltak, samt innsparing- og omstillingstiltak. Innsparing- og omstillingstiltakene gjenspeiler den økonomiske situasjonen og flere av tiltakene som foreslås må ses opp mot det reelle behovet meldt i nye tiltak. Dette betyr at det er veldig få av innsparing- og omstillingstiltakene som er rene kutt i tjenester, men heller en redusert styrking hvor det faktiske behovet blir delvis dekket inn og resten blir et omstillingskrav.

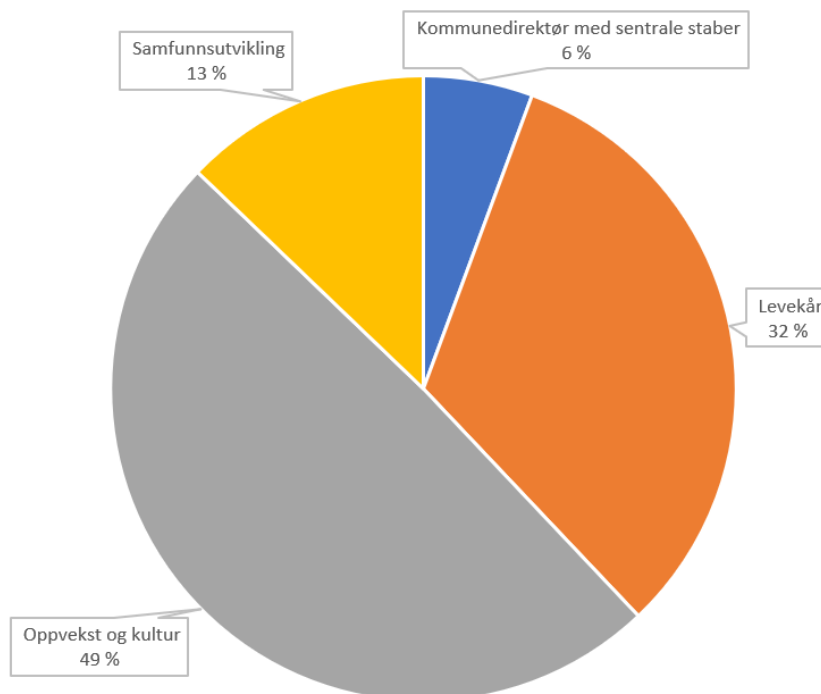
Det betyr at enkelte tiltak i tjenesteområdene er innarbeidet i to linjer, en som viser det reelle behovet og en som viser reduksjonen, slik at de to linjene til sammen viser netto styrking av formålet.

Grafen under viser hvordan tiltakene samlet for hele kommunen fordeles mellom årene i planperioden.

Økonomiplan for 2023-2026

Tjenesteområdenes totale netto ramme eksklusiv sentrale utgifter er kr 1 713,5 millioner i 2023, noe som utgjør en netto økning på kr 115,5 millioner sammenlignet med 2022, og tilsvarer en økning på 7,2 prosent. Når en holder styrking av strømbudsjett utenom er veksten på 53,5 millioner kroner tilsvarende 3,2 prosent. Figuren under viser fordelingen av netto driftsbudsjett mellom de ulike tjenesteområdene i 2023.

Driftsrammetabell

Tabellen under viser kommunedirektørens forslag til endringer i driftsbudsjett 2023-2026:

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Sentrale inntekter				
01) Formue- og inntektsskatt	-1 249 200	-1 274 300	-1 295 300	-1 317 000
02) Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning	-779 700	-790 900	-803 100	-814 900
03) Inntektsutjevning	142 000	144 500	146 900	149 400
04) Integreringstilskudd flyktninger	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
05) Kompensasjonstilskudd fra Husbanken	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100

Økonomiplan for 2023-2026

06) Kapitalinntekter fra selvkostområdene	-30 166	-30 163	-30 159	-30 156
Sum sentrale inntekter	-1 949 166	-1 982 963	-2 013 759	-2 044 756
<i>Beløp i 1000</i>	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Sentrale utgifter				
07) Lønn- og pensjonsreserve	47 000	47 000	47 000	47 000
08) Diverse felles inntekter og utgifter	9 181	11 027	11 027	11 027
09) Tilskudd Rogaland brann og redning IKS	26 015	26 015	26 015	26 015
10) Sola kirkelige fellesråd	14 655	14 655	14 655	14 655
11) Revisjon og kontrollutvalg	2 153	2 153	2 153	2 153
12) Tilskudd Folkehallene inkludert leie Forus Sportssenter	6 000	5 900	5 700	5 600
13) Seniorordning	1 100	1 100	1 100	1 100
14) Tilskudd til Flyt AS	400	400	400	400
15) Nytt oppdragshåndteringssystem for 110-sentralene	300	300	300	300
16) Generasjon M	200	200	200	200
17) Udisponert 2025 og 2026	0	0	10 739	62 650
Tekniske internoverføringer mellom områdene	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum sentrale utgifter	108 504	110 250	120 789	172 600
<i>Beløp i 1000</i>	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Finansinntekter- og utgifter				
18) Andre renteinntekter	-16 600	-16 400	-15 100	-14 700
19) Utbytte fra Sola bredbånd	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
20) Minimumsavdrag	68 500	70 300	73 200	76 400

Økonomiplan for 2023-2026

21) Avdrag utover minimum etter kommuneloven	41 630	57 880	74 380	40 000
22) Renteutgifter innlån	51 500	55 500	57 300	59 400
23) Utbytte fra Lyse	-61 200	-62 900	-64 700	-66 400
24) Renteinntekter ansvarlig lån Lyse	-7 600	-7 000	-6 200	-6 100
25) Bruk av disposisjonsfond	-41 851	0	0	0
26) Egenkapital investeringer	102 788	78 000	74 700	75 700
Sum finans	127 167	165 380	183 580	154 300
<i>Beløp i 1000</i>	Økonomiplan			
Kommunedirektør med sentrale staber	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme før endringer	98 545	98 545	98 545	98 545
Kommunedirektør				
27) Stillingskontroll	-4 500	-3 000	-2 000	-1 000
Sum Kommunedirektør	-4 500	-3 000	-2 000	-1 000
Organisasjonsavdeling				
28) Valg	1 400	0	1 400	0
29) Flere nye lærlinger, sak i adm.utvalget nr 21/21 18.mai	1 000	1 800	1 800	1 800
30) Oppsigelse av Questback	-100	-100	-100	-100
31) Avvikle trykking for lag og foreninger	-150	-150	-150	-150
32) Lederutvikling	500	500	500	500
33) Omstilling innbyggerkontakt	-600	-600	-600	-600
34) Besparelse som følge av innføring av skyplattform	0	-1 500	-1 500	-1 500
35) Oppgradering Gerica - fagsystem	85	85	85	85

Økonomiplan for 2023-2026

36) Nytt rekrutteringssystem	160	160	160	160
37) Sikkerhet - drift	1 000	1 000	1 000	1 000
38) Anskaffelse av skyplattform, sakshåndteringssystem og Visma Plus	0	1 500	1 500	1 500
Sum Organisasjonsavdeling	3 295	2 695	4 095	2 695
Økonomiavdeling	0	0	0	0
Sum endringer	-1 205	-305	2 095	1 695
Ramme kommunedirektør med sentrale staber etter endringer 2023-2026	97 340	98 240	100 640	100 240
<i>Beløp i 1000</i>	Økonomiplan			
Oppvekst og kultur	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme før endringer	816 358	816 358	816 358	816 358
Fagstab oppvekst				
39) Flatt innsparingstiltak	-2 286	-2 286	-2 286	-2 286
40) Avvikle avtale med K46	-400	-400	-400	-400
Sum Fagstab oppvekst	-2 686	-2 686	-2 686	-2 686
Skole og SFO				
41) Krav om lektorkompetanse	1 000	2 000	3 000	4 000
42) Kjøp av skoletilbud fra private aktører	-420	-420	-420	-420
43) Nye analoge og digitale læremidler	1 500	1 800	1 800	1 800
44) Utsette bevilgning til nye analoge og digitale læremidler til 2024	-1 500	0	0	0
45) Økning i spesialundervisning	10 000	10 000	10 000	10 000
46) Reduksjon av foreslått økning i spesialundervisning skole	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
47) Språkdeling, skjønnsmidler	1 400	1 400	1 400	1 400

Økonomiplan for 2023-2026

48) Endringer i elevtall	4 505	2 935	546	-137
49) Gratis SFO for 1.klassinger, rammetilskudd	6 000	6 000	6 000	6 000
50) Tospråklig fagopplæring i voksenopplæring	5 000	5 000	5 000	5 000
51) Leirskole - kommunale midler og delvis rammetilskudd	1 110	1 110	1 110	1 110
Tekniske internoverføringer mellom tjenestoområdene	-379	-379	-379	-379
Sum Skole og SFO	26 716	27 946	26 557	26 874
Sola PPT				
52) Ett årsverk til styrking av nødvendig utviklings- og omstillingsarbeid i PPT	430	430	430	430
Sum Sola PPT	430	430	430	430
Barnehager				
53) Endring i makspris for foreldrebetaling og gratis barnehageplass for tredje barnet i kommunale barnehager	1 240	1 280	1 280	1 280
54) Driftstilskudd til private barnehager	8 560	7 120	7 120	7 120
55) Justerte rammer på grunn av nedgang i barnetall	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
56) Felles styrer i Høgeholen og Tjelta barnehage	-485	-485	-485	-485
Sum Barnehager	6 315	4 915	4 915	4 915
Styrket barnehagetilbud				
57) Reduksjon av ressurser og gradvis nedtrapping for kjøp av tjenester i styrket barnehagetilbud	-400	-400	-400	-400
Tekniske internoverføringer mellom tjenestoområdene	379	379	379	379
Sum Styrket barnehagetilbud	-21	-21	-21	-21

Økonomiplan for 2023-2026

Barnevern				
58) Økte utgifter som følge av barnevernsreformen	3 000	3 000	3 000	3 000
59) Reduksjon av foreslått økning til barnevern som følge av barnevernsreformen	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Barnevern	1 000	1 000	1 000	1 000
Barn, ungdom og familietjenesten				
60) Redusere utgifter tilsvarende ett årsverk i barne, ungdom og familietjenesten	-850	-850	-850	-850
Sum Barn, ungdom og familietjenesten	-850	-850	-850	-850
Fagstab kultur				
61) Hafrsfjord 2022	-500	-500	-500	-500
62) Minnesmerke for krigsseilere	-100	-100	-100	-100
63) Kutte tilskudd Dragefestivalen	-130	-130	-130	-130
64) Redusere utgifter tilsvarende to årsverk på kultur	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
65) Økte strømutfgifter Flymuseum	350	350	350	350
Tekniske internoverføringer mellom tjenestoområdene	-1 021	-1 021	-1 021	-1 021
Sum Fagstab kultur	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Fritid				
66) Redusere tilbud tilrettelagt fritid	-500	-500	-500	-500
Tekniske internoverføringer mellom tjenestoområdene	-479	-479	-479	-479
Sum Fritid	-979	-979	-979	-979
Sum endringer	27 024	26 854	25 465	25 782
Ramme oppvekst og kultur etter endringer 2023-2026	843 382	843 212	841 823	842 140
<i>Beløp i 1000</i>	Økonomiplan			

Økonomiplan for 2023-2026

Levekår	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme før endringer	528 432	528 432	528 432	528 432
Fagstab levekår				
67) Økte kostnader for legevakt, nødnett og krisesenter	499	1 016	1 552	2 109
68) Ett årsverk lovfesting av barnekoordinator - likeverdsreformen	500	500	500	500
69) Drift pilotprosjekt åtte boliger med base	0	0	2 250	4 500
70) Driftskostnader omsorgsboliger (heldøgnsbemanning) for eldre	0	0	2 250	4 500
71) Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus	3 500	3 500	3 500	3 500
72) Ett årsverk prosjektstilling - rådgiver fagstab levekår knyttet til enhet for mestring	0	-850	-850	-850
73) Økning i ordinært basistilskudd til fastleger	500	500	500	500
74) Kompetansemidler, leasingbiler og diverse små utgifter i levekår	240	35	20	20
75) Flatt innsparingstiltak i levekår	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
76) Salg av institusjonsplasser til andre kommuner	-4 500	-9 000	-9 000	-9 000
77) Videreføring av betalingsplikt for nasjonale E- helseløsninger	1 800	1 800	1 800	1 800
78) Styrking av kapasitet av kommuneoverlege og smittevern/vakt/kommuneoverlegeberedskap	1 300	1 300	1 857	1 857
79) Tiltak for å stabilisere og beholde leger - kvalitet og tjenesteutvikling - tiltaksdel 3	800	800	800	800

Økonomiplan for 2023-2026

80) Utvikling av legetjenesten - Solamodellen 2.0	2 565	3 419	4 077	4 709
81) Tilskudd til etablering, tilpasning, utredning og prosjektering (tidl. husbanktilskudd)	0	1 000	1 000	1 000
82) Styrke TKK med 0,3 årsverk	200	200	200	200
83) Økt refusjon for ressurskrevende tjenester	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
84) Endret behov for private avlastnings/miljøtjenester (reberegnet fra 2022)	3 100	3 100	3 100	3 100
85) Rigge oss for fremtiden: Økning i velferdsteknologi - økt bruk av medisindispensere	600	600	600	600
Tekniske internoverføringer mellom tjenestoområdene	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Sum Fagstab levekår	-6 096	-9 280	-3 044	2 645
Institusjon				
86) Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD-seng)	1 050	1 050	1 050	1 050
87) Utsette opprettelse av øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud til 2024	-1 040	0	0	0
88) Vederlagsbetaling institusjoner	0	-2 100	-3 000	-4 600
89) Nye plasser Soltun sykehjem	-4 482	4 481	4 481	4 481
90) Reduksjon i utskrivningsklare pasienter	-900	-900	-900	-900
91) Kompetansedeling med enhet for mestring - ernæringsfysiolog	-700	-700	-700	-700
92) Avslutte matombringning til hjemmeboende	-420	-420	-420	-420
93) Styrking av korttidsavdeling - Sola sjukeheim	900	900	900	900
Sum Institusjon	-5 592	2 311	1 411	-190

Økonomiplan for 2023-2026

Hjemmetjenester				
94) Reduserte inntekter trygghetsalarmer	620	620	620	620
95) Økt vikarbudsjet i hjemmetjenesten	3 000	3 000	3 000	3 000
96) Reduksjon av foreslått økning i vikarbudsjet hjemmetjenesten	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
97) Redusert omfang av arbeidsoppgaver utført av hjemmetjenesten	-600	-600	-600	-600
98) Besparelse på montering av trygghetsalarmer som følge av ny stilling i hjelpemiddellageret	-400	-400	-400	-400
99) Økt forbruk og priser på medisinske forbruksvarer i hjemmetjenesten	300	300	300	300
100) Økte behov i drift hjemmetjeneste: Trygghetsalarm og telefon	170	170	170	170
Sum Hjemmetjenester	2 090	2 090	2 090	2 090
Enhet for mestring				
101) Lovfestet rådgivende enhet for russaker	308	308	308	308
102) Økt bidrag til Jæren Recovery College	290	290	290	290
103) Styrking av budsjett for enhet for mestring etter omstillingsprosess	5 000	5 000	5 000	5 000
104) Redusere foreslått styrking av budsjett enhet for mestring	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
105) Redusere med ett årsverk i ROP-team	-700	-700	-700	-700
106) Midlertidig drift ved Kleppvegen som følge av nye tjenestemottakere innen rus og psykiatri	8 000	8 000	8 000	8 000

Økonomiplan for 2023-2026

107) SLT+ koordinator - reduserte prosjektmidler	110	220	330	440
Tekniske internoverføringer mellom tjenestoområdene	4 200	4 200	4 200	4 200
Sum Enhet for mestring	16 208	16 318	16 428	16 538
NAV Sola (sosiale tjenester)				
108) Barnetrygd holdes utenfor beregning av sosialstønad	2 000	2 000	2 000	2 000
109) Ett årsverk i NAV - saksbehandler sosialhjelp og styrket integreringsarbeid	700	700	700	700
110) Reversere foreslått tiltak knyttet til ett årsverk i sosiale tjenester	-700	-700	-700	-700
111) Økt behov for sosialstønad og introduksjonsstønad som følge av ukrainske flyktninger	13 000	7 500	0	0
112) Tre årsverk i NAV: Bosetting og introprogram i forbindelse med økt antall flyktninger	2 100	0	0	0
Sum NAV Sola (sosiale tjenester)	17 100	9 500	2 000	2 000
Fysio-/ergoterapi				
113) Indeksregulering driftstilskudd fysioterapeuter	100	200	300	400
114) Økt fastlønnsstilskudd fysioterapeuter	-50	-100	-150	-200
115) Rigge oss for fremtiden - dreining mot flere hjemmetjenester i fysioterapi	800	800	800	800
116) Reversere foreslåtte tiltak i HØP - fysio/ergo	-800	-800	-800	-800
117) Rigge oss for fremtiden: Styrke hjelpemiddellageret - erstatte privat kjøp	700	700	700	700
118) IKART (interkommunalt ambulant rehabiliteringsteam)	100	100	100	100

Økonomiplan for 2023-2026

Sum Fysio-/ergoterapi	850	900	950	1 000
Sum endringer	24 561	21 839	19 835	24 084
Ramme levekår etter endringer 2023-2026	552 993	550 271	548 267	552 516
<i>Beløp i 1000</i>	Økonomiplan			
Samfunnsutvikling	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme før endringer	154 610	154 610	154 610	154 610
Fagstab samfunnsutvikling				
119) Revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel	0	-200	-200	-200
120) Klima- og miljøfond	2 000	2 000	2 000	2 000
121) Temaplan for klimatilpasning	200	0	0	0
Sum Fagstab samfunnsutvikling	2 200	1 800	1 800	1 800
Eiendom				
122) Bygg og anlegg som tas i bruk, FDV-kostnader	1 500	4 050	6 050	9 300
123) Leie av Sola Arena	100	150	200	250
124) Tilskudd spilleflater Tananger	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
125) Flat innsparing samfunnsutvikling	-400	0	0	0
126) Fjerne tilknytningstilskudd til idrettslag	-700	-700	-700	-700
127) Stenge Sola svømmehall	0	-4 700	-4 700	-4 700
128) Stenge helsehuset	0	-2 700	-2 700	-2 700
129) Melde Sola ut av Ryfylke friluftsråd	0	-400	-400	-400
130) Økte strømkostnader eiendom	58 000	57 000	57 000	57 000
131) Økte vedlikeholdskostnader eiendom	1 050	1 050	1 050	1 050
132) Driftstilskudd Flymuseet	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

133) Økt husleieinntekt	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
134) Økte billettinntekter svømmehall	-50	-50	-50	-50
135) Reduserte inntekter Solahallen	0	200	200	200
Sum Eiendom	57 000	51 400	53 450	56 750
Kommunalteknikk				
136) Kameraovervåking	114	114	114	114
137) Revidering av hovedplan	0	0	-1 000	-1 000
138) Faste målepunkt veilysnett	100	100	100	100
139) Sykkelsti Kjellbergbakken- Kjellberggring utbedring	-100	-100	-100	-100
140) Kjøp fra IVAR	18 400	18 400	18 400	18 400
141) Ny forskrift vann- og avløpsgebyr	500	0	0	0
142) Tap ifbm leveranse av nedgravde containere	300	0	0	0
143) Plastinnsamling	2 200	0	0	0
144) Generelt veivedlikehold	700	1 300	1 300	1 300
145) Reasfaltering kommunale veier	1 000	3 000	4 000	5 000
146) Økte strømkostnader veilys	4 000	4 000	4 000	4 000
147) Nytt renovasjonsanbud - innsamling avfall	1 000	1 000	1 000	1 000
148) Bruk av fond og gebyrinntekter til å finansiere driftsutgifter	-22 514	-19 514	-18 514	-18 514
Sum Kommunalteknikk	5 700	8 300	9 300	10 300
Areal				
149) 2-årig årsverk som planlegger	0	-700	-700	-700
150) Miljøtiltak ihht klima- og miljøplan	120	50	50	50
151) Ny ordning fallviltjegere	150	150	150	150
Sum Areal	270	-500	-500	-500

Sum endringer	65 170	61 000	64 050	68 350
Ramme samfunnsutvikling etter endringer 2023-2026	219 780	215 610	218 660	222 960
Budsjettbalanse drift	0	0	0	0

Beskrivelse tiltak drift

01) Formue- og inntektsskatt

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittel.

02) Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittel.

03) Inntektsutjevning

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittel.

04) Integreringstilskudd flyktninger

Sola kommune mottar integreringstilskudd fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) de fem første årene for nyankomne flyktninger. I 2023 er det budsjettert med kr 30 millioner i integreringstilskudd. Videre er det lagt til grunn at antall som forventes bosatt i 2022 er 110 jamfør vedtak i K-sak 12/22 møte 24.03.22. Det er ikke lagt til grunn om Sola kommune vil ev ta imot nye flyktninger i 2023. I slutten av hvert år sender IMDI en anmodning til kommunene for bosetning av flyktninger for påfølgende år. Kommunedirektøren kommer tilbake til ev. oppjustering i 1. tertial 2023.

05) Kompensasjonstilskudd fra Husbanken

Staten gir tilskudd til å dekke renter og avdrag i forbindelse med handlingsplan for eldreomsorg og opptrappingsplan psykisk helse, samt tilskudd som skal dekke rentekostnader knyttet til rehabilitering av skolebygg, svømmehaller og kirkebygg. Disse kompensasjonsordningene forvaltes av Husbanken, og ble endret fra og med 2018. Tilskuddsordningen beregnes med utgangspunkt i Husbankens basisrente (et gjennomsnitt av observasjoner av de beste lånetilbudene i markedet) fratrukket en margin på 1,25 prosentpoeng. Det er lagt til grunn en forventet rente på 1 prosent i 2023 og videre i planperioden. Det budsjetteres med kr 2,1 millioner i 2023.

06) Kapitalinntekter fra selvkostområdene

Avskrivninger og rente på restkapital på investeringer på gebyrfinansierte tjenester belastes regnskapet til aktuelt selvkostområde, og inngår i gebyrgrunlaget for tjenesten. Motpost benyttes til å finansiere kommunens kapitalkostnader for selvkostområdene.

07) Lønn- og pensjonsreserve

Kommunedirektøren har innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjørene i 2022 samt forventet effekt av lønnsoppgjørene i 2023. Ved beregning av lønnsoppgjør 2023 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 4,2 prosent, som tilsvarer forventet lønnsvekst lagt fram i forslag til statsbudsjett 2023. Kommunedirektøren foreslår at lønns- og pensjonsreserven på bakgrunn av det ovennevnte settes til netto kr 47 millioner.

08) Diverse felles inntekter og utgifter

Budsjettposten dekker utgifter til forsikringer, bidrag til kantinen, enkelte tilskudd til lag og organisasjoner, samt KS-kontingenter. Det budsjetteres med kr 9,2 millioner i 2023 til formålene.

09) Tilskudd Rogaland brann og redning IKS

Styrets forslag til budsjett 2023 som ble endelig behandlet 06.10.2022, er oversendt til representantskapet for behandling. Forslaget er også oversendt kommunedirektørene. Kommunedirektørene har i sitt arbeid med tilskuddsnivået som foreslås, også sett hen til presentasjoner som selskapet ga og de signaler som ble gitt til selskapet i Eiermøtet 19.08.2022. Sak med forslag om ny brannstasjonsstruktur og oppdraget om å se nærmere på kostnadsfordelingen og håndteringen av utgifter og eierskap til brannstasjonene er ikke mottatt fra representantskapet ennå. I det mottatte budsjettokumentet gjøres det rede for omstillings- og effektiviseringsarbeidet som har blitt gjort de siste årene. Digitalisering, mer selvbetjening, effektiv organisering mv. og fokus på hva som er selskapets kjerneoppgaver har blitt prioritert. Samtidig fremholdes at det fortsatt er et potensiale for effektivisering i selskapet og til å skape økte egne inntekter fra de ikke lovpålagte oppgavene.

Styrets forslag til budsjett 2023 utgjør for eierkommunene et tilskudd på kr 318,1 millioner, en netto økning på kr 8,9 millioner (2,88 prosent).

Foreslått brutto utgiftsvekst er kr 13,5 millioner. Økningen fordeler seg med kr 5,88 millioner i lønnsutgifter og kr 7,65 millioner i driftsutgifter.

- *Lønnsutgiftene* er beregnet i samsvar med virkninger av lønnsforhandlinger og fastsatte endringer i særavtalen for virksomheten, totalt kr 3,2 millioner. Det foreslås videre inndekning på kr 2,2 millioner for vikar ved ferieavvikling. Til utdanning/kursing ved brannskolen foreslås avsatt kr 0,474 millioner.
- *Av driftsutgiftene* økes husleien med kr 4,5 millioner som følge av at to nye stasjoner i Stavanger tas i bruk. Samtidig fases Lagårdsveien ut i 2023. Omlegging til ELbil- og kjøretøypark jamfør ny forskrift er innarbeidet med kr 1,25 millioner. Selskapet har drift i 14 ulike lokaler, sum strømutgifter foreslås økt med kr 1,5 million. Anslaget bygger på eierkommunenes innmeldte justeringer grunnet høy strømpris og prognoser fra eksterne leverandører. Øvrig økning på kr 0,4 millioner gjelder teknisk utstyr til beredskap og kurs/reiseutgifter knyttet til kompetansekrav.
- *Egne inntekter* er foreslått økt med kr 4,25 millioner, hvorav kr 3,85 millioner gjelder økte årsinntekter fra alarmer. Inntekter ved utleie i Sasiro og salg av Bjørnis-effekter (forbygging) økes med kr 0,395 millioner.
- Styret foreslår bruk av fond med kr 0,379 millioner til finansiering av definerte prosjekter.

Kommunedirektørene legger til grunn en økning i tilskuddet brutto med kr 11,3 millioner. Hensyntatt styrets forslag om økning av egne inntekter og bruk av fond, med til sammen kr. 4,62 millioner, er det innarbeidet netto økning i tilskuddet for 2023 på kr 6,7 millioner (2,17%).

Økningen i tilskuddet gir dekning for faktiske merutgifter som økt husleie, lønnsoppgjøret, pålagt kursing, merutgifter til pålagt og omlegging til elektrisk bil- og utstyrspark. Merutgifter som følger av vikarbruk ved ferie ol. er utgifter som forventes løst innenfor rammen. Eierkommunene har fått presentert at kapasiteten i selskapet målt mot dimensjoneringsforskriften viser at selskapet i dag har en overkapasitet. Samtidig er virkninger av dette og mulige tiltak fremover er noe av det som skal sees nærmere på når oppdraget fra representantskapet er gitt.

Som følge av dette er eierkommune tilskudd på kr 315,9 millioner hvor Sola sin andel er på kr 26 millioner i 2023.

10) Sola kirkelige fellesråd

Kommunedirektøren har gjennomgått budsjettinnspill fra fellesrådet og foreslår å videreføre vedtatt tilskudd fra 2022 på kr 14,655 mill. uten noe ytterligere bevilgning.

Det foreslås videre å bevilge kr 0,45 mill i 2024 for ny heis i Ræge kirke (investeringsbudsjettet), samt ENØK tiltak i Tananger kirke på kr 250 000 i 2023 og i Sørnes kirke på kr 300 000 i 2024. De to sistnevnte vil bli finansiert fra kommunalpott på ENØK tiltak i investeringsbudsjettet.

Fellesrådet mottar ellers kompensasjon for lønns- og prisvekst. For ytterligere informasjon, se fellesrådets budsjettinnspill og kommunedirektørens kommentar i kapittelet om Sola kirkelige fellesråd.

11) Revisjon og kontrollutvalg

Kontrollutvalget i Sola foreslår et samlet budsjett for kontroll og tilsyn i 2023 på kr 2,153 millioner. Forslaget er vedtatt av kontrollutvalget 7.september 2022 i sak 30/22.

12) Tilskudd Folkehallene inkluder leie Forus Sportssenter

Folkehallene (Vår energi Arena Sørmarka, Vår energi Arena Sola, Vår energi Arena Randaberg og Vår energi Arena Sandneshallen) eies av *Sørmarka flerbrukshall IKS* og *Multihallen og Storhallen IKS*, og driftes av *Folkehallene IKS*. Kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg har en eierandel på henholdsvis 53,65 %, 30,76 %, 10,59 % og 5 % i de tre selskapene.

Folkehallene IKS drifter i tillegg *Vår Energi Arena Forus* som er eid av *Forus Sportssenter AS*, som igjen er eid av kommunen Stavanger (77 %) og Sandnes (23 %). Kommunene har arbeidet for å oppnå samme eierskap til *Vår Energi Arena Forus* som for de øvrige anleggene. Fram til eventuelle endringer i eierstrukturen er det lagt til grunn at driftskostnadene for *Vår Energi Arena Forus* fordeles mellom kommunene etter eierbrøken i *Folkehallene*, mens leien til eiendomsselskapet *Forus Sportssenter AS* fordeles kun mellom kommunene Stavanger (60,00 %), Sandnes (34,41 %) og Randaberg (5,59 %). Det er videre lagt til grunn at kommunen Sola og Randaberg kan innbyrdes bytte tildelt halltid i anleggene på Forus og i Randaberg.

De styrende organ i drifts- og eiendomsselskapene har lagt til grunn et samlet tilskudd til drift av de fem regionale anleggene i perioden 2023-2026, på henholdsvis kr 59,9 mill., kr 59,4 mill., kr 57,4 mill. og kr 56,2 mill. Tilskuddene inkluderer drifts- (kr 1,5 mill.) og leiekostnader (kr 2,4 mill.) for *Vår Energi Arena Forus*, men Sola yter, som tidligere nevnt, kun tilskudd til forholdsmessig andel drift og ikke andel av leie. Selv om tilskuddet er synkende i planperioden, innebærer det likevel en vesentlig vekst fra nivået i 2022 på kr 47,6 mill. Veksten skyldes blant annet økte kapitalkostnader som følge av økende rentenivå og økt låneopptak etter rettsmekling med entreprenør for *Vår energi Arena Sola*. Det er lagt til grunn investeringer på kr 30,8 mill. i de fem anleggene i perioden 2023-2026. *Folkehallene IKS* har i tillegg søkt kommunene om kompensasjon for kostnader/inntektsbortfall knyttet til koronapandemien, økte energikostnader og drift av *Vår Energi Arena Forus* i 2021/2022.

Kommunene legger til grunn et samlet tilskudd til drift av de fem anleggene på kr 58,9 mill. i 2023, hvorav Sola kommunes andel er på kr 6,0 mill. Det legges videre til grunn en nedtrapping av samlet tilskudd til kr 58,4 mill. i 2024, kr 56,4 mill. i 2025 og kr 55,2 mill. i 2026. Tilskuddsnivået må ses i lys av usikkerhet knyttet til blant annet utviklingen i energi- og rentekostnader. Et økende rentenivå gir behov for å prioritere mellom planlagte investeringer i anleggene. Kommunene har ikke lagt opp til kompensasjon for kostnader/inntektsbortfall i 2021/2022. Kommunene vil imidlertid følge kostnadsutviklingen og egenkapitalsituasjonen i selskapene tett i planperioden.

13) Seniorordning

Kompensasjon til virksomhetene for seniorordning for ansatte mellom 62-64 år på kr 1,1 millioner

videreføres fra budsjett 2023. For ytterligere informasjon om ordningen vises det til sak 29/16 Revisjon av seniorpolitikk for ansatte i Sola kommune, behandlet i administrasjonsutvalget 29. november 2016.

14) Tilskudd til Flyt AS

Kommunedirektøren foreslår å videreføre tilskudd til Flyt AS med kr 0,4 millioner i 2023.

15) Nytt oppdragshåndteringssystem for 110-sentralene

Nytt [oppdragshåndteringssystem for 110-sentralene](#) anskaffes nasjonalt. Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene (NKS110) er etablert som et IKS. Deltakerne er alle brann- og redningsvesen i landet. Rogaland brann og redning IKS (RBR) har en deltakerandel på 9 prosent. NKS110 sine drifts- og investeringsutgifter fordeles årlig på deltakerne. 50 prosent fordeles etter innbyggerantall og 50 prosent fordeles likt mellom deltakerne. RBR fordeler videre sin samlede andel etter folketall på samtlige kommuner som er knyttet til 110-sentralen.

NKS110 skal anskaffe nytt oppdragshåndteringsverktøy og teknisk infrastruktur til samtlige 110-sentraler. IKSet startet opp i 2021. Anskaffelsen og implementeringen ventes å gå over 6-8 år. Styret har for 2023 lagt frem et samlet budsjettforslag på kr 99,022 millioner. Investeringer utgjør kr 49 millioner og drift kr 59 millioner. Budsjettforslaget fra selskapet viser at RBR sin totale andel er beregnet til kr 8,9 millioner i 2023. Det utgjør kr 16,77 pr innbygger i RBR 110-området i økt utgift.

Inkludert her er ca kr 3,2 millioner i overførte kostnader som ligger i RBR-110 sentralen nå. Dette er utgifter knyttet til teknisk infrastruktur, lisenser mv. som fra 2023 skal håndteres sentral. Justeres for at disse utgiftene allerede ligger i budsjettet for RBR, utgjør et netto grovanslag på merutgiftene fra NKS110 til eierkommunene i RBR kr 10,8 pr innbygger for 2023. Avstemningen mellom RBR og NKS110 må gjøres frem mot 1. tertialrapport 2023, slik at endelig avgrening til eierkommunene i RBR kan behandles i der. Som følge av dette foreslår kommunedirektøren å innarbeide et anslag på kr 0,3 millioner i 2023 med utgangspunktet i de opplysninger som foreligger nå.

16) Generasjon M

Kommunestyret har vedtatt å sette av kr 0,2 millioner til Generasjon M. Kommunedirektøren foreslår å videreføre bevilgningen.

17) Udisponert 2025 og 2026

Foreløpige beregninger for år 2025 og 2026 viser at vi har kr 10,7 millioner udisponert i 2025 og kr 62,7 millioner udisponert i 2026. Hovedårsaken til dette er at kommunedirektøren på nåværende tidspunkt ikke klarer å lage gode prognoser på utgiftene i de to siste årene i planperioden.

Kommunedirektøren foreslår derfor å sette av udisponert beløp på en reservekonto og vil komme tilbake til det i rullering av handlings- og økonomiplan.

18) Andre renteinntekter

Disse inntektene er budsjettet i henhold til forventet likviditet på kommunens konsernkonto, samt forventet rentenivå og vilkår for rentebetingelser som Sola kommune har med sin bankforbindelse. Det budsjetteres med kr 16,6 millioner i 2023 i tråd med innledende kommentarer om renteforutsetninger i økonomikapittelet.

19) Utbytte fra Sola bredbånd

Kommunedirektøren anbefaler at utbytte fra Sola bredbånd AS videreføres på samme nivå også i HØP 2023-2026.

20) Minimumsavdrag

Det budsjetteres med minimumsavdrag på kr 68,5 millioner i år 2023. Dette på bakgrunn av kommunedirektørens forslag til investeringsnivå samt tilhørende låneopptak. Det vises til omtalen om renteforutsetninger, samt om utvikling av lånegjeld og gjeldsgrad økonomikapittelet.

21) Avdrag utover minimum etter kommuneloven

I henhold til vedtatt HØP 2022-2025 foreslår kommunedirektøren å videreføre nivå på avdrag utover minimum, dvs kr 41,6 millioner i 2023, kr 57,9 millioner i 2024 og kr 74,4 millioner i 2025. Videre foreslår kommunedirektøren å betale avdrag utover minimum på kr 40 millioner i 2026.

Dette i tråd med kommunestyrets og kommunedirektørens intensjon om å redusere kommunens gjeldsgrad.

22) Renteutgifter innlån

Det budsjetteres med kr 51,5 millioner renteutgifter i 2023. Det vises til omtalen om renteforutsetninger, samt om utvikling av lånegjeld og gjeldsgrad i økonomikapittelet.

23) Utbytte fra Lyse

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittelet. Det budsjetteres med utbytte fra Lyse på kr 61,2 millioner i 2023.

24) Renteinntekter ansvarlig lån Lyse

Det vises til innledende kommentarer i kapittel 2. Det budsjetteres med renteinntekter fra Lyse på kr 7,6 millioner i 2023. Avdrag på ansvarlig lån gitt til Lyse føres i investeringsregnskapet og utgjør kr 8,7 millioner.

25) Bruk av disposisjonsfond

I forbindelse med behandling av HØP 22-25 vedtok kommunestyret å bruke kr 41,8 millioner av disposisjonsfond til å finansiere investeringer i 2023.

Dette vedtaket er videreført i HØP 23-26 for år 2023.

26) Egenkapital investeringer

Kommunedirektøren foreslår at det budsjetteres med kr 102,8 millioner i overføring fra drift til investeringer i 2023 som egen finansiering av kommunens investeringer. Dette er som følge av at kr 41,8 millioner fra disposisjonsfondet brukes i 2023 (jmfør linje over), samt resterende beløp på kr 61 millioner som budsjetterte netto driftsresultat i 2023.

Det budsjetteres med 2,6 prosent i nettodriftsresultat i 2023 og 3 prosent for 2024 og ut planperioden.

Det vises til innledende kommentarer under økonomiske måltall i økonomikapittelet.

27) Stillingskontroll

Sola kommune har i store deler av 2022 hatt stillingskontroll. Kontrollen innebærer at både tillitsvalgte, leder og HR- rådgiver sammen har vurdert om stillinger som blir ledige kan holdes igjen en kort periode før utlysning. Målet med stillingskontroll er reduserte utgifter til stillinger, samtidig som organisasjonen har fått en god og effektiv oversikt over aktuelle stillinger i overtallighetsprosesser. Stillingskontrollen har vært delt i tre nivå; nivå en er stillinger som er unntatt kontroll (stillinger med bemanningsnorm, sykepleiere, studentstillinger, renhold), nivå to er stillinger som kan avklares av virksomhetsleder, tillitsvalgt og HR (øvrige stillinger i kap. 4) og nivå tre er stillinger som skal behandles av kommunedirektørens lederteam (ledere, rådgivere og øvrige administrative stillinger). Ved vakanser i kort tidsrom i nivå 1 og 2, kan også være en del av innsparingen.

Det er i 2023 behov for å videreføre, men også forsterke, stillingskontrollen. Alle stillinger i nivå tre skal derfor behandles av et stillingsutvalg. Utvalget skal vurdere om en stilling skal lyses ut, og konsekvenser og muligheter ved å la stillingene stå ledige. Utvalget består av kommunedirektør, organisasjonssjef, økonomisjef, tillitsvalgt og aktuell virksomhets-/ avdelingsleder. Hovedutfordringene med en streng

stillingskontroll er å håndtere de arbeidsoppgavene som blir igjen etter at en stilling trekkes inn. Det blir nødvendig å flytte oppgaver til andre stillinger i andre deler av organisasjonen, og det blir avgjørende at oppgaver også avvikles når kapasiteten går ned. Dersom vi tar bort stillinger uten dette blir gjort, vil vi få en merbelastning på medarbeidere som igjen vil få konsekvenser for arbeidsmiljøene og vår evne til å beholde og rekruttere nye medarbeidere.

Tiltaket iverksettes både for innsparing, stimulering til digital transformasjon og omstilling som er nødvendig for fremtiden. Kommunedirektøren vil også parallelt med omstillingstiltaket vurdere oppgavesammensetning totalt og hvor nye stillinger/ressurser på sikt skal tilføres i organisasjonen. Dette tiltaket kommer i tillegg til innsparing av stillinger som er foreslått innenfor de ulike stabs- og tjenesteområdene.

Tiltaket er drøftet med tillitsvalgte/vernetjenesten som er involvert i gode drøftinger og som er tett på prosessen.

Tiltaket skal i 2023 gi en innsparing på kr 4,5 millioner og kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet med tilsvarende beløp. Kommunedirektøren vil ta stilling til de økonomiske konsekvensene for resten av planperioden når HØP 2024-2027 legges frem samtidig, er naturlig innsparing avtakende i perioden. Den er størst i 2023 og 2024 før den avtar ut i perioden.

28) Valg

Valg budsjetteres i de årene det er kommunevalg eller stortingsvalg. Kommunedirektøren legger til grunn samme valgsteder og åpningstider som i 2021. Dersom vi reduserer valgsteder vil utgiftene til valg kunne reduseres.

29) Flere nye lærlinger, sak i adm.utvalget nr 21/21 18.mai

Administrasjonutvalgets enstemmige vedtak i samsvar med kommunedirektørens forslag: "Sola kommune holder frem og øker satsingen på å gi flere lærlingeplasser generelt og rekruttere innenfor flere fagområder i 2021/2022. Ved utgangen av 2021 skal vi ha som mål å ha 34 lærlinger ansatt (1,25 per 1000 innbyggere). Kommunedirektøren vil komme tilbake med finansiering av lærlingøkningen i 2021 i 2. tertial 2021 og handlings- og økonomiplan 22-25 for videre satsing. Sola kommune utarbeider en lærlingestrategi som er tydelig på mål, organisering og finansiering. Strategien skal legges fram til politisk behandling senest 1. kvartal 2022.

30) Oppsigelse av Questback

Kommunen benytter i dag Questback - en modul for spørreskjema, men denne kan erstattes av løsninger i Teams.

Kommunedirektøren foreslår å si opp Questback og redusere budsjettet med kr 0,1 millioner.

31) Avvikle trykking for lag og foreninger

Lag og foreninger får i dag dekket alle trykksaker av kommunen.

32) Lederutvikling

Satsing på lederrollen er nødvendig for å nå målene i omstillingsarbeidet og for å levere gode tjenester. Ledelse er sentralt for å sikre godt arbeidsmiljø, høyt nærvær, heldidskultur og forbedring- og endringsarbeid. Sola kommune vil gjennomføre et lederutviklingsprogram for alle våre ledere i 2023. I tillegg til lederutvikling gjennomføres det kontinuerlig lederopplæring gjennom interne kurs i tema som er viktige for å utføre lederrollen. Arbeidet starter i 2023, og det vil da besluttes hvilken innretning og omfang programmet skal ha.

Det vil søkes om OU-midler til programmet og kommunedirektøren foreslår i tillegg å bevilge kr 0,5 millioner i 2023 og videre i planperioden.

33) Omstilling innbyggerkontakt

For å oppnå større fleksibilitet og mer effektiv kontakt mellom innbyggerne og kommunen er det i tiden som kommer ønskelig å ta i bruk flere moderne og digitale løsninger i innbyggerkontakten, noe som vil gi redusert behov for administrativ støtte.

Som følge av dette foreslår kommunedirektøren å redusere bemanningen med 1 årsverk, tilsvarende kr 0,6 millioner i 2023 og videre i planperioden.

34) Besparelse som følge av innføring av skyplattform

Vi har mange IT driftsoppgaver som må kjøres kontinuerlig for å ivareta krav til sikkerhet og stabilitet, noe som innebærer at interne driftsressurser bruker mye av sin tid på denne type oppgaver. Ved å etablere en skyplattform vil store deler av disse driftsoppgavene kunne kjøpes som tjenester der både program- og maskinvare leveres av eksterne. Ved å i større skala benytte skytjenester vil det bli et mindre behov for interne ressurser, samt konsulentbistand fremover.

Da det finnes flere modeller å velge mellom og det enda er behov for å utrede mer i detalj hva som er det beste for Sola kommune vil besparelsen først ses i 2024.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet med kr 1,5 millioner fra 2024 og videre i planperioden.

35) Oppgradering Gerica - fagsystem

Det er behov for å oppgradere elektronisk pasientjournal- og pasientadministrativt system i Gerica.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 85 000 til dette.

36) Nytt rekrutteringssystem

Det er behov for et nytt rekrutteringssystem da kommunen opplever å ikke motta alle søknadene som kommer inn til våre stillinger med dagens løsning.

Kommunedirektøren foreslår å øke budsjettet med kr 160 000.

37) Sikkerhet - drift

For at vi skal kunne ivareta sikkerheten, samtidig som vi skal klare å følge den ønskede utviklingstakten og krav til digitalisering, er det behov for å øke kapasiteten på enkelte områder. På grunn av lav bemanning på drift har vi nå en situasjon hvor det over tid har bygget seg opp en stor kø av oppgaver / oppgraderinger som må prioriteres på grunn av sikkerhet og stabilitet på systemene.

Dagens modell, hvor vi har 3 personer inn mot drift, gjør oss veldig sårbare. I tillegg ser vi at dagens arbeidsmarked, med et skrikende behov for IT kompetanse, gjør det nærmest umulig å rekruttere til kommunen. Dette vil kunne fortsette noen år og det er derfor avgjørende at vi har et par eksterne konsulenter som har innsikt i vårt driftsmiljø inntil vi får satt ut store deler av løsningen.

Kommunedirektøren foreslår å øke budsjettet med kr 1 million til dette formålet.

38) Anskaffelse av skyplattform, sakshåndteringssystem og Visma Plus

Det skal anskaffes skyplattform, sakshåndteringssystem og Visma Plus hvor det vil påløpe lisenskostnader for systemene fra 2024.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,5 millioner fra 2024, men understreker at beløpet er usikkert.

39) Flatt innsparingstiltak

Etter flere gjennomganger er det noen tiltak som ikke har blitt undersøkt grundig nok til å kunne konkretiseres i egne tiltak. Det er derfor opprettet et flatt innsparingstiltak som vil kreve videre utredning innenfor flere områder på oppvekst og kultur.

Kommunedirektøren reduserer budsjettet med kr 2,286 millioner i 2023 og videre i planperioden.

40) Avvikle avtale med K46

Sola kommune har hatt avtale med Stavanger kommune om tilbud fra K46, et tilbud for ungdom og unge voksne mellom 15-25 år med rusproblemer, med eller uten samtidig psykiske plager, og deres familier. Avtalen som har hatt en økonomisk ramme på rundt kr 400 000 er sagt opp av Stavanger kommune med virkning fra 01.01.2023.

Bakgrunnen for oppsigelsen av avtalen er at K46 fra sommeren 2022 er blitt endret til å være et mottak- og oppfølgingscenter for unge - MO-ung. I samme brev som oppsigelse av avtalen tilbyr Stavanger kommune en ny avtale som gjelder MO-ung. I forslaget til avtale er årlig kostnad estimert til rett under kr 2 millioner.

Kommunedirektøren vurderer det ikke som aktuelt å inngå avtale om MO-ung, da tilbudet over flere år i liten grad har blitt benyttet av Sola kommune. En vurderer at det er mulig å gi våre ungdommer og foreldre et forsvarlig tilbud i de ulike hjelpetjenestene i oppvekst og levekår i kommunen, og i samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet med kr 400 000.

41) Krav om lektorkompetanse

Krav om nivå på fagkompetanse og lektorkompetanse for nyutdannede er nedfelt i lov, og fra 2022 er lektorkompetanse (master) obligatorisk i lærerutdanningen. Gjennomsnittlig differanse med sosiale kostnader utgjør årlig om lag kr 45 000 per stilling. Det er beregnet cirka 22 nye stillinger per år som berører dette kravet.

Kommunedirektøren foreslår at det settes av kr 1 million til formålet i 2023 og økes med kr 1 million i 2024.

42) Kjøp av skoletilbud fra private aktører

Videreføring av tiltak som følge av nytt skoletilbud ved Senter for tilpasset opplæring (TPO). I 2022 ble det bevilget kr 1,1 millioner og i 2023 reduseres kostnaden til kr 0,68 millioner.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjetttrammen med kr 0,42 millioner i 2023 og utover planperioden. Dette er et krevende omstillingsarbeid og som har konsekvenser for hvordan innbyggerne opplever tjenestetilbudet.

43) Nye analoge og digitale læremidler

Må ses sammen med tiltak 44.

Sola kommune har brukt mindre per elev til læremidler, herunder analoge og digitale læremidler, enn sammenlignbare kommuner og i forhold til gjennomsnitt i Rogaland og nasjonalt de siste årene.

Som følge av dette er det behov å styrke budsjettet til nye analoge og digitale læremidler både med kr 1,5 millioner i 2023 og kr 1,8 millioner i 2024 for å komme på samme nivå som landsgjennomsnittet.

44) Utsette bevilgning til nye analoge og digitale læremidler til 2024

Må ses sammen med tiltak 43.

På grunn av dagens økonomiske situasjon finner ikke kommunedirektøren rom til å bevilge midler i 2023, og må dermed utsette bevilgningen til 2024 med kr 1,8 millioner, slik at vi kommer på samme nivå som landsgjennomsnittet.

45) Økning i spesialundervisning

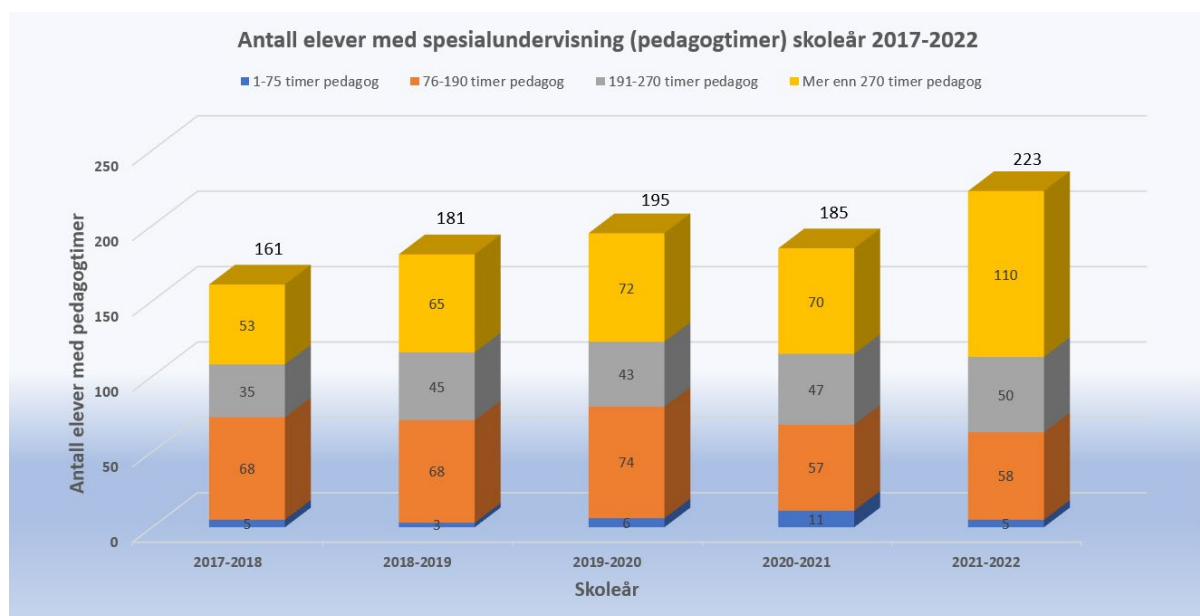
Må ses sammen med tiltak 46.

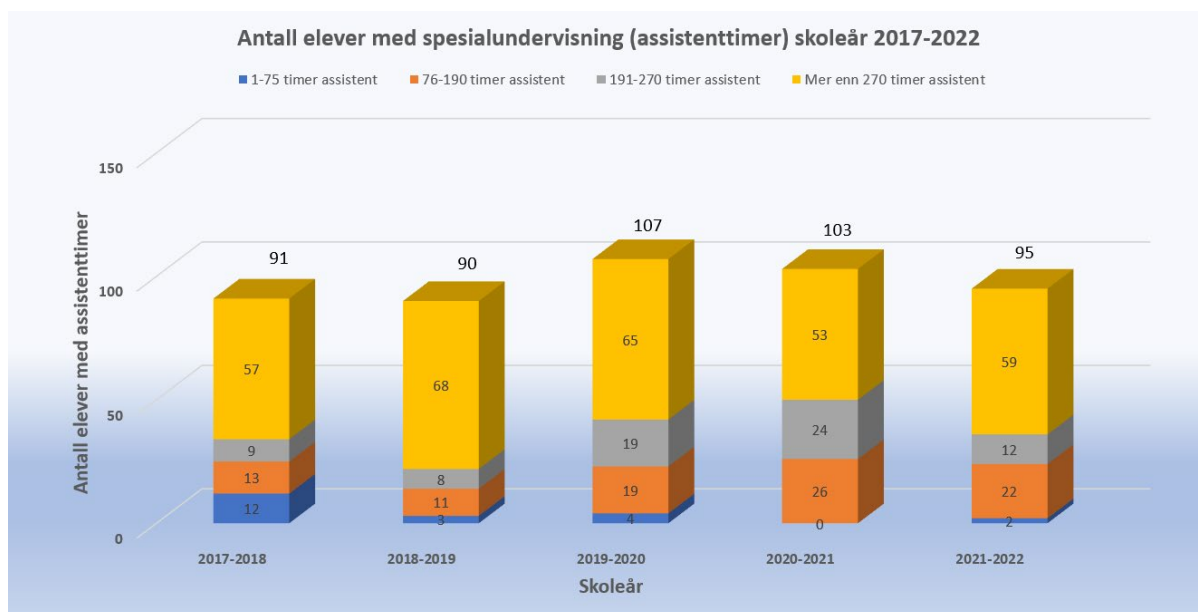
Antall vedtak og vedtakstimer som er knyttet opp til spesialundervisning har økt markant. Fra skoleåret 20-21 til skoleåret 21-22, var det en økning på 40 elever som fikk vedtak om mer enn 270 timer til spesialundervisning.

Det er flere årsaker til økningen av timer gitt til spesialundervisning:

- ettervirkning av pandemi, flere sårbare barn og unge
- flere barn og unge som har behov tett voksenoppfølging (1:1)
- ressursmangel gir mindre handlingsrom og fleksibilitet for tilpasset opplæring og tidlig innsats

Det er ikke mulig for skolene å dekke kostnadene til økt bruk av spesialundervisning innenfor nåværende budsjettamme. Merforbruket skoleåret 21-22 skyldes hovedsakelig økning i timer til spesialundervisning.

Midlene skal benyttes i et endringsarbeid rettet mot skolene og PPT. Ved å se det allmennpedagogiske og spesialpedagogiske tilbudet i sammenheng, skal alle elever uavhengig av forutsetninger, oppleve læring og mestring i et fellesskap.

Kommunedirektøren vil i 2023 prioritere arbeidet med å vri ressurser fra spesialundervisning til å styrke grunnskolene sitt økonomiske handlingsrom. Vi vil også innhente ekstern kompetanse i dette krevende utviklingsarbeidet.

Kommunedirektøren foreslår å styrke skolenes budsjett med kr 10 millioner i 2023 og utover planperioden.

46) Reduksjon av foreslått økning i spesialundervisning skole

Må ses sammen med tiltak 45.

Kommunedirektøren har satt ned en arbeidsgruppe som jobber med å revidere skolenes tildelingsmodell, herunder ordinær opplæring, spesialundervisning, særskilt norsk med mer, og er per nå ikke i mål enda.

Kommunedirektøren foreslår dermed å redusere rammen med kr 1,5 millioner i 2023 og vil komme tilbake til dette ved en senere anledning.

47) Språkdeling, skjønnsmidler

Sola kommune får tildelt skjønnsmidler på kr 1,4 millioner til språkdeling i 2023. Per nå har vi to skoler, Dysjaland skole og Håland skole, som underviser både i bokmål og nynorsk.

Kommunedirektøren foreslår å øke skolebudsjettet med kr 1,4 millioner i 2023.

48) Endringer i elevtall

Elevtallsøkningen for skoleåret 2022-2023 er på 66 elever, hvorav 26 er ordinære elever og de øvrige er ukrainske barn. Det understrekes imidlertid at antall ukrainske barn kan variere avhengig av situasjonen i Ukraina. Prognosen medfører en økning i 2023 og nedtrapping i 2024.

Kommunedirektøren foreslår å øke skolebudsjettet med kr 4,5 millioner i 2023 for å kompensere for elevtallsveksten.

49) Gratis SFO for 1.klassinger, rammetilskudd

Fra og med høst 2022 innføres 12 timers gratis SFO hver uke for 1.klassinger, jf. statsbudsjettet. Det betyr at de som har deltids plass, som er inntil 12 timer i uken, vil få gratis. Regjeringen ønsker en sterkere fellesskole der elevene blir inkludert, mestrer og lærer, samt gjøre SFO mer tilgjengelige for alle.

Kommunedirektøren foreslår en økning på kr 6 millioner som helårseffekt og utover planperioden. Utgiftene kompenseres via rammetilskuddet.

50) Tospråklig fagopplæring i voksenopplæring

Sola voksenopplæring har ansvar for ansettelse og finansiering av lærere som skal gi tospråklig fagopplæring og/eller morsmålsopplæring. Dette er opplæring som en elev kan ha rett på, og vil da inngå i et enkeltvedtak om rett til særskilt språkopplæring. Til og med skoleåret 2019-2020 hadde Sola kommune en praksis som ikke var i tråd med regelverket, og som innebar at minoritetsspråklige elever ikke fikk det tilbudet de hadde rett til. Fra og med skoleåret 2020-2021 ble praksis og tilbud lagt om, slik at det ble i henhold til lovens krav.

Omleggingen innebar en vesentlig økning i ressursinnsats. Det økte ressursbehovet som det ikke var budsjettdekning for, skulle kommunedirektøren synliggjort på et tidligere tidspunkt.

Kommunedirektøren har gjennomført en grundig analyse av driften og tilbudet i voksenopplæringen. Gjennomgangen viser at merforbruk over budsjett i all hovedsak er knyttet til tre forhold: flere deltakere i introduksjonsprogrammet etter økt mottak av flyktninger til kommunen (om lag 1 million for hele året), underbudsjettering av tilbudet om særskilt norskopplæring, etter regelendring og ny praksis som fulgte av denne (5 millioner).

Overforbruket utover dette må tilskrives at tilbud og praksis ikke er tilpasset vedtatt budsjett, at deler av tilbudet både i omfang og organisering ikke er så ressurseffektivt som det kunne vært.

Kommunedirektøren har initiert nødvendig endringsarbeid for å tilpasse tilbud og aktivitet i tjenesten til dagens budsjett- og ressursramme. Endringsarbeidet skjer i tett samarbeid mellom voksenopplæringen, fagstab og økonomi. Kommunalsjef og kommunedirektør er tett på dette arbeidet.

Kommunedirektøren vil i 2023 komme tilbake til Utvalg for oppvekst og kultur med en sak hvor det vil bli redegjort for endringsarbeidet, og hvordan voksenopplæringen i Sola organiserer og leverer sitt tilbud. Saken vil også vise hvordan våre nabokommuner tilbyr tjenestene under voksenopplæringen med tilhørende ressursrammer.

Kommunedirektøren foreslår å øke rammen med kr 5 millioner i voksenopplæring i 2023 og utover planperioden.

51) Leirskole - kommunale midler og delvis rammetilskudd

De siste årene har utgiftene på leirskoleopphold økt. Samtidig ble tilskuddet på leirskole innlemmet i kommunens rammeoverføring i 2020. Dette ble ikke korrigert i budsjettet og resultatet av dette har medført at den reelle utgiften ikke samsvarer med budsjettet. Kommunen skal som en del av grunnskoleopplæring tilby elevene leirskoleopphold eller en annen skoletur med minst tre overnattinger i sammenheng, iht. opplæringsloven.

Dette er etter kommunedirektørens vurdering et viktig tiltak og kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet med kr 1,1 millioner i 2023 og utover planperioden.

52) Ett årsverk til styrking av nødvendig utviklings- og omstillingsarbeid i PPT

I HØP 22-25 styrket kommunedirektøren Sola PPT med en ekstra stilling for å sikre nødvendig kapasitet til det omstillings- og utviklingsarbeidet PPT står i. Beløpet tilsvarte halvårseffekt av stillingen, og beløpet økes for å oppnå helårseffekt i 2023.

53) Endring i makspris for foreldrebetaling og gratis barnehageplass for tredje barnet i kommunale barnehager

I statsbudsjettet for 2023 foreslår regjeringen at maksimalprisen for en barnehageplass blir redusert til 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Dette utgjør kr 1,2 millioner for kommunale barnehager i 2023. For familier som har tre (eller flere) barn i barnehage samtidig, foreslår regjeringen å innføre gratis barnehage for det tredje barnet. Dette skjer fra 1.august 2023. Per nå har Sola kommune 5 familier som kommer til å få dette tilbudet.

Kommunedirektøren foreslår å kompensere barnehagene for reduksjonen i foreldrebetaling og gratis barnehage for tredje barnet iht. forslaget i statsbudsjettet med kr 1,24 millioner i 2023 og økes til 1,28 i 2024 og utover planperioden.

54) Driftstilskudd til private barnehager

I tråd med forskrift «Tildeling av tilskudd til private barnehager» vedtatt 09. oktober 2015, er det regnskapet og barnetallet i kommunale barnehager to år før tilskuddsåret som er grunnlaget for beregning av tilskuddssatsen til de private barnehagene. Regnskapstallene skal i henhold til forskrift justeres for lønns- og prisvekst, og derfor blir regnskapstallene justert med kommunal deflator for 2022 og 2023. Det beregnes en tilskuddssats for små barn (0-2 år) og store barn (3- 6 år).

Foreløpig beregning av tilskuddssatsene for 2023:

	Tilskuddssats for enkeltstående barnehage	Tilskuddssats for barnehage i konsern
Små barn (0-2 år)	261 628	258 961
Store barn (3-6 år)	128 980	127 498

I statsbudsjettet for 2023 foreslår regjeringen at maksimalprisen for en barnehageplass blir redusert til 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2023. For familier som har tre (eller flere) barn i barnehage samtidig, foreslår regjeringen å innføre gratis barnehage for det tredje barnet. Dette skjer fra 1. august 2023. Per nå har Sola kommune 5 familier som kommer til å få dette tilbudet.

Regjeringen foreslo i statsbudsjettet for 2022 å redusere pensjonspåslaget for private barnehager. For barnehager i konsern er pensjonspåslaget 10 prosent av lønnsutgiftene i kommunale barnehager med virkning fra 1.januar 2022. For de enkeltstående barnehagene ble det opprettet en overgangsordning

med gradvis nedtrapping, hvor pensjonspåslaget i 2023 er på 11 prosent. I 2024 vil pensjonspåslaget være 10 prosent for alle de private barnehagene.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 8,56 millioner i økt tilskudd til de private barnehagene i 2023.

55) Justerte rammer på grunn av nedgang i barnetall

Ved redusert behov for barnehageplasser er det kun i de kommunale barnehagene kommunen kan redusere antall plasser. Dette skyldes regelverket som ble innført i 2011 vedrørende tilskudd til private barnehager. Godkjente private barnehager har rett på tilskudd så lenge barnehagen eksisterer. For at private barnehager skal ha rett på tilskudd må antall barn være innenfor godkjent areal, foresatte må betale for opphold i barnehagen og samtidig kunne disponere barnehageplassen.

Driften i kommunale barnehager tilpasses nedgangen i barnetall, og kommunedirektøren foreslår derfor å redusere budsjettrammen til kommunale barnehager med kr 3 millioner i 2023 og utover planperioden.

56) Felles styrer i Høgeholen og Tjelta barnehage

I forbindelse med behandling av K-sak 38/22 *Strukturendringer kommunale barnehager* vedtok kommunestyret i møte den 15.09.22 at drift i Tjelta og Høgeholen barnehage organiseres med felles styrer. Dette gir en innsparing på kr 485 000.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen med kr 485 000 i 2023 og utover planperioden.

57) Reduksjon av ressurser og gradvis nedtrapping for kjøp av tjenester i styrket barnehagetilbud

Videreføring av tiltak ved reduksjon av ressurser, samt gradvis nedtrapping for kjøp av private tjenester i 2023.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettrammen med kr 0,4 millioner i 2023 og utover planperioden.

58) Økte utgifter som følge av barnevernsreformen

Må ses sammen med tiltak 59.

Barnevernsreformen, som trådte i kraft 1.januar 2022, gir kommunen et større ansvar på barnevernsområdet, både faglig og økonomisk. Kommunen har fått fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, samt betydelig økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak som beredskapshjem. Barnevern fikk tildelt midler i budsjettet i fjorårets handlings- og økonomiplan, hvor økningen var finansiert med økte overføringer i rammetilskuddet i forbindelse med barnevernsreformen.

Det er vanskelig å forutsi hvor mange plasseringer det vil være behov for i løpet av et år, dette gjelder innenfor alle tjenestene som tilbys av barnevern, og vi ser at dagens nivå av institusjonsplasseringer er høyere enn hva som ble lagt til grunn i fjorårets beregninger. I tillegg var kostnadsestimatet basert på uendret egenandel for barn med eksisterende tiltak i institusjon, men egenandelen for denne type tiltak økte også.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet til barnevern med kr 3 millioner.

59) Reduksjon av foreslått økning til barnevern som følge av barnevernsreformen

Må ses sammen med tiltak 58.

Kommunedirektøren planlegger drift og tiltak i barneverntjenesten basert på aktiviteten inneværende år og ekstraordinære tiltak vil derfor bli vurdert i tertialrapportene. Dette er praksis som ivaretar barnevernfaglige vurderinger på en god måte og som er i tråd med praksis i nabokommunene.

Kommunedirektøren ønsker derfor ikke å bevilge hele beløpet i tiltak 58 og foreslår derfor å redusere beløpet med kr 2 millioner i 2023 og utover planperioden.

60) Redusere utgifter tilsvarende ett årsverk i barne, ungdom og familietjenesten

Kommunedirektøren vurderer at hjelpetjenestene samlet i kommunen har potensiale for omstilling som kan gi ressurseffektivisering og foreslår derfor en reduksjon i budsjettet tilsvarende 1 årsverk. Reduksjonen vil ha betydning for hvordan tjenestene ytes og kan ha betydning for kvalitet og dekningsgrad.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet til barne, ungdom og familietjenesten med kr 0,85 millioner.

61) Hafrsfjord 2022

Sola kommune har sammen med Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune hatt ansvar for jubileumsmarkeringer gjennom år 2022 i tilknytning til jubileet for slaget i Hafrsfjord i år 872.

Sola kommune vedtok å bevilge kr 1 million til tiltaket fordelt over 3 år, med kr 250 000 for årene 2020 og 2021 og kr 500 000 for året 2022.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet med tilførte midler nå som jubileet er gjennomført.

62) Minnesmerke for krigsseilere

Kommunedirektøren bevilget i HØP 22-25 kr 100 000 i minnesmerke for Krigsseilere. Beløpet var en engangsbevilgning, men ble ved en feil videreført i hele planperioden.

Kommunedirektøren trekker derfor beløpet ut av rammen i 2023.

63) Kutte tilskudd Dragefestivalen

Dragefesten på Sola er Norges største og eldste dragefestival og har blitt arrangert hvert år siden 1990 av Sola Drageklubb, Sola Kommune og idrettslaget Havdur.

Før festivalen arrangeres det drageverksted i barnehager, skoler og nærmiljøet og første dag av festivalen er det åpent drageverksted på Sola kulturhus før dragekunstnere fra hele verden, sammen med barn og voksne i alle aldre samles på Hellestøstranden.

Sola kommune har bidratt med tilskudd på kr 130 000 årlig, men med bakgrunn i de samlede budsjetttrammene hvor det blir redusert betydelige beløp på alle fagområder for å tilpasse oss strenge økonomiske krav, foreslår kommunedirektøren å kutte tilskuddet til Dragefestivalen.

64) Redusere utgifter tilsvarende to årsverk på kultur

Kultursektoren skal samlet redusere driften med kr 1,5 millioner – noe som tilsvarer to årsverk. I dag består kultursektoren av til sammen 40 årsverk.

Konsekvensene ved et slikt kutt vil opplagt påvirke tjenestetilbudet. Det vil være nødvendig å vurdere å redusere stillingsstørrelser på undervisningsstillinger i kulturskolen, se på klubbtilbudene på FeelGood og Onsdags-/Fredagsklubben, de betjente åpningstidene på biblioteket og andre tjenester.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet med kr 1,5 millioner for 2023 og videre i planperioden.

65) Økte strømutfgifter Flymuseum

Flymuseet eies av Rogaland fylkeskommune, men driftes av Sola kommune gjennom en vertskommuneavtale. Økte energipriser gir høyere strømutfgifter for kommunen på lik linje med i våre egneide bygg og det forventes at de høye strømprisene vil vedvare også til neste år.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet med kr 0,35 millioner.

66) Redusere tilbud tilrettelagt fritid

Tilrettelagt fritid er en lovregulert tjeneste hvor vedtak fattes av tjeneste- og koordineringskontoret (TKK) og hvor ansatte i Fritidskontakttjenesten er med og bidrar til at mennesker med behov for hjelp, støtte og kontakt får en trygg og meningsfull fritid. Innsparingstiltaket vil gi et redusert tilbud i tilrettelagt fritid, både når det gjelder dekningsgrad, omfang og kvalitet.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet med kr 0,5 millioner i 2023 og resten av planperioden.

67) Økte kostnader for legevakt, nødnett og krisesenter

Sola kommune samarbeider med flere instanser og kommuner for å gi innbyggerne et godt og forsvarlig tilbud. Stavanger kommune er vertskommune for Sola kommunes legevakt og krisesenter.

Kommunedirektøren foreslår en økning av budsjettet på kr 0,5 millioner i 2023 for økte kostnader for legevakt, nødnett og krisesenter. Økningen tilsvarer en kommunal deflator på 3,7 prosent. Det foreslås en videre økning tilsvarende kommunal deflator fra 2024. Budsjettet må re-beregnes fra 2024 når ny avtale for legevaktsamarbeidet er klar.

68) Ett årsverk lovfesting av barnekoordinator - likeverdsreformen

Gjennom Likeverdsreformen ønsker regjeringen å gjøre hverdagen enklere for familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse.

Oppstart av lovfestet rett var 1. oktober 2022. Barnekoordinator er organisert under kommunens koordinerende enhet som er Tjeneste- og koordineringskontoret (TKK). Det er foretatt ansettelse i stillingen ved ekstern rekruttering.

Det ble for 2022 bevilget kr 0,36 millioner for delårs effekt av tiltaket. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med kr 0,5 millioner til helårseffekt fra 2023.

69) Drift pilotprosjekt åtte boliger med base

I FS-sak 10/2020 ble det vedtatt at pilotprosjekt botilbud for personer med psykisk utviklingshemming skal bygges. Boligene skal kjøpes av innbyggerne, mens kommunen skal bemanne en base. Bemanningsbehovet vil være avhengig av hjelpebehovet til innbyggerne som kjøper boligene. Per i dag har ikke kommunedirektøren en god nok oversikt over dette og foreslår derfor å legge til grunn 50 prosent av kurdøgnpris på sykehjem for hver av boenhetene med halvårseffekt fra 2025.

På bakgrunn av en slik beregning foreslår kommunedirektøren å bevilge kr 2,25 millioner i 2025, med en økning til 4,5 millioner fra 2026. Kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i utrulling av handlings- og økonomiplan 24-27.

I statsbudsjettet for 2023 er det foreslått endringer i Husbankens tilskuddsordninger. Dersom endringene vedtas, kan dette få konsekvenser for pilotprosjektet.

70) Driftskostnader omsorgsboliger (heldøgnsbemanning) for eldre

For å dekke behovet for innbyggere som er for friske for sykehjemsplass, men som er for syke til å bo hjemme, skal det bygges omsorgsboliger for eldre. Det er foreløpig usikkerhet rundt hvilket bemanningsbehov det vil være i omsorgsboligene. I denne handlings- og økonomiplanen har kommunedirektøren lagt til grunn at det bygges åtte boliger. Arbeidsgruppen som er i gang med behovskartleggingen vil komme tilbake med egen sak som gir et nærmere anslag.

Det foreslås av kommunedirektøren at det beregnes 50 prosent av kurdøgnpris for sykehjem per plass. Dette utgjør en halvårseffekt på kr 2,25 millioner i 2025, og helårseffekt på kr 4,5 millioner fra 2026.

Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake til dette i utrulling av handlings- og økonomiplan for 2024-2027.

71) Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus

Sola kommune skal ivareta alle sine innbyggere. Noen av innbyggerne har så store utfordringer at kommunen per i dag ikke har tilstrekkelig kompetanse eller ressurser til å ivareta tjenestemottakerne på en god måte.

Det ble for 2022 bevilget kr 4,5 millioner til dette formålet, som delårseffekt. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med kr 3,5 millioner fra 2023, til totalt 8 millioner i helårseffekt.

72) Ett årsverk prosjektstilling - rådgiver fagstab levekår knyttet til enhet for mestring

I 2020 ble det satt i gang et omfattende omstillingsarbeid i enhet for mestring med bakgrunn i stort merforbruk i virksomheten. Forvaltningsrevisjonen som kom høsten 2021, peker også på sammensatte utfordringer knyttet til styring og ressursbruk i virksomheten. Rapporten viser til at det må prioriteres tid og kompetanse til å håndtere et bredt utfordringsbilde om virksomheten skal kunne klare å håndtere merforbruket.

I HØP for 2022 ble det bevilget kr 0,85 millioner for 2022 og 2023 til å opprette en prosjektstilling i fagstab levekår for å følge opp og veilede virksomheten i omstillingen. Stillingen har et prosjektlederansvar for å gjennomføre og realisere omstillingen, og sikre at den gjennomføres i gode prosesser. Målet er at det bygges omstillingskompetanse som også kan overføres til andre omstillingsprosesser.

I henhold til vedtaket fra HØP 22-25 skulle prosjektperiode avslutte i 2024 og som følge av dette foreslår kommunedirektøren å redusere budsjettet med kr 0,85 millioner i 2024.

Samtidig ser kommunedirektøren allerede nå at prosjektstilling er avgjørende for omstillingsarbeidet videre og det vil være behov å gjøre om stillingen til fast. Kommunedirektøren vil komme tilbake til det i neste rulling av handlings- og økonomiplan.

73) Økning i ordinært basistilskudd til fastleger

I statsbudsjettet for 2023 varslet regjeringen en styrking av fastlegeordningen. Basistilskuddet skal legges om og styrkes fra 1. mai 2023. Detaljene for styrkingen er ikke lagt frem, og det er derfor ikke mulig å beregne hvordan dette vil slå ut kostnadsmessig for Sola kommune.

Kostnadene må reberegnes i forbindelse med andre tertial for 2023 og handlings- og økonomiplan for 2024, når innholdet i regjeringens forslag er lagt fram. Noe av kostnadsøkningen vil sannsynligvis motsvares av en reduksjon i forsterket basistilskudd.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet for basistilskudd med kr 0,5 millioner fra 2023. Styrkingen er beregnet utfra en økning i samsvar med kommunal deflator på 3,7 % fra mai 2023.

Økte kostnader til forsterket basistilskudd og økning i ordinært basistilskudd i forbindelse med økning i antall hjemler er lagt frem i eget tiltak.

74) Kompetansemidler, leasingbiler og diverse små utgifter i levekår

Tiltaket er i hovedsak en samling av flere mindre budsjettposter videreført fra vedtatt HØP 21-24, som kommunedirektøren nå har samlet under ett tiltak. Tiltaket inkluderer blant annet kompetansemidler til kursing og opplæring, inventar og utstyr, i tillegg til at kostnader knyttet til leasingsbiler benyttet av virksomhetene i Levekår er inkludert i tiltaket.

Kommunedirektøren foreslår å avsette kr 240 000 til formålet i 2023.

75) Flatt innsparingstiltak i levekår

Etter flere gjennomganger er det noen tiltak som ikke har blitt undersøkt grundig nok til å kunne konkretiseres i egne tiltak. Det er derfor opprettet et flatt innsparingstiltak som vil kreve videre utredning innenfor flere områder på levekår.

Kommunedirektøren vil komme tilbake med en orienteringssak om hvordan disse innsparingstiltakene blir gjennomført – og tilhørende konsekvenser.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til levekår med kr 2 millioner fra 2023.

76) Salg av institusjonsplasser til andre kommuner

Det er ledig kapasitet ved enkelte sykehjem i Sola kommune. Kommunedirektøren foreslår å øke inntektsbudsjettet med kr 4,5 millioner i 2023 for salg av fem institusjonsplasser, med en økning til kr 9 millioner fra 2024 for salg av ytterligere flere plasser. Beløpet er nettobeløp.

Kommunedirektøren må være tydelig på at dette tiltaket har konsekvenser for innbyggerne i Sola. Kapasiteten vår blir redusert fordi vi vil prioritere innbyggerne fra den kommunen som kjøper vår kapasitet. Det kan medføre ventelister, som uten dette salget, hadde medført plass.

77) Videreføring av betalingsplikt for nasjonale E- helseløsninger

Endringer i pasientjournalloven mv. innebærer en plikt for kommuner til å betale for kostnadene til forvaltning og drift av helsenettet, inkludert grunndata og helse ID, og kjernejournal, e-resept og helsenorge.no.

I handlings- og økonomiplanen for 2022 ble det det lagt inn en forventet kostnadsøkning på kr 0,5 millioner som følge av dette. Fakturaer fra Norsk Helsenett viser at samlet kostnad for 2022 vil bli på kr 2 millioner kroner. Kostnadene til forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger er varslet å øke ytterligere i 2023.

Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med kr 1,8 millioner til dette fra 2023.

78) Styrking av kapasitet av kommuneoverlege og smittevern vakt/kommuneoverlege-beredskap

Det vises til KO-sak 19/2022 – Utvikling av legetjenesten- Sola modellen 2.0

Kommuneoverlege-funksjonen har over tid fått flere ansvarsområdet og oppgaver.

Behovet for styrking er knyttet til oppfølging av ordinære oppgaver tillagt kommuneoverlege, oppgaver tilknyttet arbeid med fag, kvalitet, utvikling og samhandling i legetjenestene og ivaretagelse av beredkapsoppgaver tillagt funksjonen.

Gjennom koronapandemien har man erfart at det har vært avsatt for lite ressurser tilknyttet funksjonens ansvar for smittevern og beredskap. En stabil legetjeneste med god og forsvarlig kvalitet er en viktig forutsetning for at kommunen skal kunne levere nødvendige helsetjenester fremover i tid. Kommunen har ansvar for å lede og legge til rette for fag, kvalitet, utvikling og samhandling i legetjenestene. Kommuneoverlegen vil ha en sentral rolle i dette arbeidet. Kommunen har de siste årene fått økt ansvar og flere oppgaver tilknyttet tilrettelegging for spesialisering i allmenntilleggsmedisin og samfunnsmedisin.

Helse- og omsorgsdepartementet jobber med vurderinger av nye føringer for den fremtidige kommuneoverlege-funksjonen. Det er ventet at det vil komme nye presiseringer knyttet til kommunens ansvar og oppgaver, og det er signalisert at det kan komme konkrete stillingsnormer. Videre er det antydning at det vil komme føringer for organisering og dimensjonering av beredskap, og at kommunene om mulig bør vurdere interkommunalt samarbeid om kommuneoverlegens beredkapsfunksjon.

Det jobbes med en utredning av interkommunal beredkapsordning med Sandnes kommune som vertskommune. Totale kostnader for beredkapsordningen vil avhenge av eventuelle føringer fra staten på krav til ordningen og beslutning knyttet til om ordningen skal være kommunal eller interkommunal.

Det vil legges frem egen politisk sak knyttet til organisering og finansiering av beredkapsordningen tilknyttet kommuneoverlegefunksjonen.

Kommunedirektøren foreslår å styrke kommuneoverlege-funksjonen og beredskapen knyttet til dette med kr 1,6 millioner fra 2023, og kr 2,2 millioner fra 2025. Dette innebærer styrking av den ordinære kommuneoverlege-funksjonen med 0,5 årsverk i 2023 og 0,5 årsverk i 2025, og kr 0,75 millioner til ivaretagelse av beredskap.

79) Tiltak for å stabilisere og beholde leger - kvalitet og tjenesteutvikling - tiltaksdel 3

En stabil legetjeneste med god og forsvarlig kvalitet er en viktig forutsetning for at kommunen skal kunne levere nødvendige helsetjenester fremover i tid. Kommunen har ansvar for å lede og legge til rette for fag, kvalitet, utvikling og samhandling i legetjenestene. Kommunen har behov for å øke innsatsen på dette området både knyttet til fastlegetjenesten og de andre kommunale legetjenestene. I tilknytning til handlingsplanen for legetjenesten som legges frem i slutten av november vil det legges frem et forslag til modell for organisering og tiltak innenfor dette arbeidet.

Sola kommune har gjennom Sola modellen fått god tilbakemelding og positivt omdømme for satsingen og vi forsterker utviklingsarbeidet med dette tiltaket.

Med tiltaket legges det til rette for at arbeidet med kvalitet og tjenesteutvikling i kommunens legetjenester kan styrkes. For å lykkes med satsingen på kvalitets- og tjenesteutvikling er vi i tillegg til

foreslått tiltak, avhengig av at fastlegene og de andre deltjenestene prioriterer dette arbeidet innenfor eksisterende rammer.

Kommunedirektøren foreslår at det settes av 0,8 millioner kroner til stimuleringsordning for kvalitet og samhandling.

80) Utvikling av legetjenesten - Solamodellen 2.0

Det vises til KO-sak 19/2022 – Utvikling av legetjenesten- Sola modellen 2.0. I saken ble det foreslått en opptrappingsplan for fastleger tiltak 2.b og 2.d

To nye fastlegehjemler opprettes i 2022, vedtatt jf. kulepunkt 3 i vedtak KO- sak 19/2022. Videre er det foreslått følgende opptrapping fra 2023 til 2026: En ny fastlege i 2023, to nye fastleger 2024, to nye fastleger 2025 og ytterligere to nye fastleger i 2026. Samlet er det foreslått en økning på 7 nye fastlegehjemler fra 2023 til og med 2026.

Kommunedirektøren har i framskriving av behov for fastleger lagt til grunn ett mål om en gjennomsnittlig listelengde på 1000 pasienter per fastlege innen 2026. Basert på dette målet vil en ha behov for totalt 31 fastleger i 2026 mot dagens 24. Det er stor usikkerhet knyttet til fremtidig organisering og finansiering av fastlegeordningen. Regjeringen har signalisert omfattende endringer, det kan komme noen signaler tilknyttet statsbudsjett for 2023, men større endringer vil først komme tilknyttet statsbudsjettet i 2024.

Kommunedirektøren er tydelig på at det er behov for å øke kommunens fastlegekapasitet. Det er per i dag ikke ledig kapasitet hos noen fastleger. Det er videre viktig at nåværende fastleger får redusere sine lister for at vi over tid skal klare både å rekruttere og beholde fastleger. Det er krevende for kommunen å fastsette riktige økonomiske rekrutteringstiltak i perioden frem til fremtidig organisering og finansiering er avklart. Det er forventet at kommunens egenfinansiering skal gå ned når fremtidig finansiering er avklart. Framskrivning i HØP er gjort basert på dagens finansieringsordning og kommunens vedtatte rekrutteringstiltak.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,6 millioner til dette tiltaket i 2023, hvor kr 0,5 millioner er ekstra basistilskudd og kr 0,4 millioner er rekrutteringstilskudd. Kommunedirektøren foreslår at bevilgningen øker til kr 4,7 millioner i 2026, i tråd med planlagt opptrapping.

81) Tilskudd til etablering, tilpasning, utredning og prosjektering (tidl. husbanktilskudd)

Tilskudd til etablering, tilpasning, utredning og prosjektering var tidligere forvaltet av kommunen på vegne av Husbanken. Dette ansvaret er nå overført til kommunen, og midlene er innlemmet i rammetilskuddet. Det er lovfestet at det er en kommunal oppgave å gi økonomisk hjelp til etablering og tilpasning. God bruk av tilskudd kan gjøre at folk kan bli boende lengre hjemme, og gi et mindre behov for de dyreste kommunale tjenestene. Kommunen tildeler tilskudd til enkeltpersoner til etablering i egen bolig og til tilpasning av bolig for personer med nedsatt funksjonsevne. Tildelingen fra kommunen gjøres etter en økonomisk behovsprøving.

Det står fortsatt igjen midler fra tidligere år til slike tilskudd, og basert på erfaringstall skal gjenstående beløp være tilstrekkelig for tilskudd i løpet av 2023.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1 million fra og med 2024.

82) Styrke TTK med 0,3 årsverk

Det er behov for å øke årsverk på TTK for ivareta oppgaver ved saksbehandling av helse og omsorgstjenester. Det er i dag 7,5 årsverk til arbeidet og jf. Devold-rapporten anbefales det 1 saksbehandler per 3000 innbyggere. Det betyr at Sola trenger 9 årsverk.

Det har vært en økning i antall saker fra 2017 til 2021 fra 1926 til 3220. På tross av forenkling, forbedring og fornyings-arbeid har vi et etterslep på revurdering av tjenester på ca. 6 måneder.

Til sammenligning har Sandnes kommune 19 saksbehandlere og 4579 saker.

Det er stadig større krav til saksbehandling, brukermedvirkning, brukerrettigheter, forventningsavklaringer og klagesaker.

Det er et behov for faste stillinger da det på grunn av behov for kompetanse som må bygges opp over tid ikke er aktuelt å leie inn ekstra medarbeidere i perioder med stort arbeidstrykk.

Det er behov for å styrke kapasiteten med 1,3 årsverk. På grunn av redusert økonomisk handlingsrom foreslår kommunedirektøren å øke med 0,3 årsverk i TTK fra 2023, som utgjør kr 0,2 millioner.

83) Økt refusjon for ressurskrevende tjenester

Nye beregninger viser at en kan regne med en økning i refusjon for ressurskrevende tjenester.

Kommunedirektøren foreslår å øke budsjetterte inntekter for ressurskrevende tjenester med kr 11 millioner fra 2023.

84) Endret behov for private avlastnings/miljøtjenester (reberegnet fra 2022)

På grunn av endringer og nye behov oppstått i 2022 blant tjenestemottakerne av private tjenester, er det etter nye beregninger behov for økte budsjett til kjøp av private tjenester.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 3,1 millioner i økt budsjett til kjøp av private tjenester fra og med 2023.

85) Rigge oss for fremtiden: Økning i velferdsteknologi - økt bruk av medisindispensere

Tiltaket gjelder leie av velferdsteknologi til bruk i hjemmetjenester. Budsjett er pt. kr 400 000. Tiltaket dreier seg i hovedsak om økt bruk av medisindispensere. Den økte bruken ser vi allerede i dag, men budsjettet er ikke tilstrekkelig for det nye behovet.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet for velferdsteknologi med kr 0,6 millioner.

86) Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD-seng)

Må ses sammen med tiltak 87.

Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD) er et tilbud alle kommuner er forpliktet å ha og i dag er tilbudet i Sola kommune en seng ved Sola sykehjem. Ut fra innbyggertallet skal kommunen ha to senger. I kommunestyresak 35/17 Forvaltningsrevisjon – Samhandlingsreformen anbefales Sola kommune å se på hva som kan gjøres for å øke kapasitetsutnyttelsen ved ØHD-sengene, og i utvalg for levekår sak 10/18 Orienteringssak øyeblikkelig-hjelp-døgnoophold, bes kommunedirektøren ta kontakt med nærliggende kommuner for å vurdere ulike alternativer for videre drift av ØHD-tilbudet. Stavanger legevakt er i gang med å planlegge ny legevakt med tilhørende ØHD-tilbud og Sola kommune har varslet ønske om å kjøpe et ØHD-tilbud når ny legevakt er klar. Det er ikke forventet at ny legevakt vil være klar med ØHD-tilbud før i 2023. I påvente av ny legevakt planlegges det å etablere en ekstra ø-hjelp seng på Sola sykehjem.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,1 millioner fra 2023.

87) Utsette opprettelse av øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud til 2024

Må ses i sammenheng med tiltak 86.

Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD) er et tilbud alle kommuner er forpliktet å ha og i dag er tilbudet i Sola kommune en seng ved Sola sykehjem. Ut fra innbyggertallet skal kommunen ha to senger.

I kommunestyresak 35/17 Forvaltningsrevisjon – Samhandlingsreformen anbefales Sola kommune å se på hva som kan gjøres for å øke kapasitetsutnyttelsen ved ØHD-sengene, og i utvalg for levekår sak 10/18 Orienteringssak øyeblikkelig-hjelp-døgnopphold, bes kommunedirektøren ta kontakt med nærliggende kommuner for å vurdere ulike alternativer for videre drift av ØHD-tilbudet.

Stavanger legevakt er i gang med å planlegge ny legevakt med tilhørende ØHD-tilbud og Sola kommune har varslet ønske om å kjøpe et ØHD-tilbud når ny legevakt er klar. Det er uklart når ny legevakt vil være klar med ØHD-tilbud.

Kommunedirektøren foreslår å utsette bevilgningen av kr 1,1 millioner til 2024.

88) Vederlagsbetaling institusjoner

Beregninger av fremtidige inntekter knyttet til vederlagsbetaling er usikre. Åpning av de siste 8 plassene ved Soltun sykehjem utsettes til 2024. I budsjettet for 2022 er det budsjettert med halvårseffekt av vederlagsbetaling for disse åtte plassene. For 2023 må den budsjetterte inntekten for disse åtte plassene tas ut av budsjettet. Et forsiktig anslag viser at beløpet som tas ut tilsvarer den beregnede deflatorøkningen for 2023.

Kommunedirektøren foreslår derfor å ikke øke inntektsbudsjettet for vederlagsbetaling for 2023.

Kommunedirektøren foreslår videre å øke inntektsbudsjettet for vederlagsbetaling på institusjon med kr 2,1 millioner i 2024. Beløpet gjenspeiler en økning med deflator på 3,7 prosent, åpning av åtte nye plasser i 2024 og noe fratrekk for usikkerhet. Tilsvarende foreslås det å øke inntektsbudsjettet med kr 3 millioner i 2025 og kr 4,6 millioner i 2026.

89) Nye plasser Soltun sykehjem

Ved behandling av HØP 22-25 ble det lagt opp til en økning av nye sykehjems plasser med åtte plasser fra august 2022. Som følge av noe redusert behov foreslår kommunedirektøren at åpning av de siste åtte plassene blir utsatt til 2024. Dersom det viser seg å ikke være behov for plassene vil kommunedirektøren utsette åpningen ytterligere.

Kommunedirektøren anbefaler å redusere rammen med kr 4,5 millioner i 2023. Beløpet er en reversering av halvårseffekten av de 8 plassene som ble planlagt åpnet i august 2022 ved vedtak av handlings- og økonomiplanen for 2022. Videre foreslås det en økning på kr 4,5 millioner fra 2024 som tilsvarer helårseffekt av plasser åpnet i 2024. Alle plassene ved Soltun sykehjem vil være åpnet i 2024.

90) Reduksjon i utskrivningsklare pasienter

Sola kommune har i løpet av 2022 redusert kostnadene som går til utskrivningsklare pasienter ved å forbedre kapasiteten til å ta imot denne pasientgruppen. Kommunedirektøren foreslår derfor en reduksjon i budsjettet til utskrivningsklare pasienter på kr 0,9 millioner fra og med 2023.

Dette medfører imidlertid en reduksjon i handlingsrommet til institusjonene, hvor mindreforbruket har dekket opp om merforbruk på andre områder.

Dette er et krevende tiltak for kommunedirektøren da antall utskrivningsklare pasienter øker. I tillegg registreres det en økende kompleksitet i pasientgruppen. Den enkelte pasient har oftere behov for høyere kompetanse og tettere oppfølging. Denne utviklingen registreres allerede i institusjonene.

91) Kompetansedeling med enhet for mestring - ernæringsfysiolog

Ved planlegging av det nye institusjonskjøkkenet ved Sola sykehjem ble det i budsjettet lagt inn ett årsverk for ernæringsfysiolog. Stillingen står fortsatt vakant, og man ser nå muligheten for at denne kompetansen kan benyttes fra ernæringsfysiologen i enhet for mestring. Ernæringsfysiologen i enhet for mestring jobber med kostholdsveiledning, kompetanseheving for ansatte og tverrfaglig samarbeid.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen for institusjon tilsvarende ett årsverk på kr 0,7 millioner, ved at institusjon i stedet benytter ernæringskompetansen som er i enhet for mestring.

92) Avslutte matombringning til hjemmeboende

For å øke kommunens økonomiske handlingsrom foreslås det å avslutte Sola kommunes tjeneste med å levere mat fra institusjonskjøkkenet til hjemmeboende.

Mottakerne betaler i dag kr 76 per måltid for denne tjenesten. Til sammenligning betaler en i nabokommuner i gjennomsnitt 129 kr per måltid. Det er anslått at det i tillegg til innsparing på råvarekostnader vil medføre at man kan redusere med en assistentstilling på institusjonskjøkkenet. Transport er som regel utført av frivillige, men det kan antas at det vil være noen besparelser innenfor transport.

Vurderingen er at det er mulig å legge til rette for at tjenestemottakere kan få bistand til å bestille matvarer; både middager og andre varer. Flere matvarekjeder har tilbud om hjemkjøring av matvarer. Matbutikkene tilbyr nå et stort utvalg av ferdigmiddager med høyt næringsinnhold. Hjemmetjenesten vil være behjelpelige med å varme opp middagen.

Det er et mål å videreutvikle bruken av institusjonskjøkkenet, både til beboere på institusjon og til brukere av dagsenteret. På sikt er det ønskelig å etablere sosiale møteplasser hvor institusjonskjøkkenet vil ha en sentral rolle.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til institusjonskjøkkenet med kr 0,4 millioner.

93) Styrking av korttidsavdeling - Sola sjukeheim

Det er behov for kompetanseutvikling/kompetansomobilisering i korttidsavdelingen på Sola sykehjem, og kommunedirektøren foreslår derfor å bevilge midler til en ny stilling.

Stillingen er en koordinatorfunksjon, og er en del av satsingen i omstillingsprosjektet TØRN.

TØRN - prosjektet har fire satsingsområder; kompetanseheving, ledelse, heltid og effektivisering av arbeidsprosesser. Dette tiltaket omfatter i hovedsak kompetanseheving. Tiltaket skal bidra til å videreutvikle tjenesten i takt med økte og endrede behov i samfunnet.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,9 millioner til tiltaket.

94) Reduserte inntekter trygghetsalarmer

Kommunestyret vedtok i juni 2022 innføring av gratis trygghetsalarmer fra og med andre halvår 2022. Dette fører til økte kostnader for kommunen i form av reduserte inntekter.

Etter hvert som det blir en økning i bruk av velferdsteknologi knyttet opp mot trygghetsalarmer, er det forventet at en stor del av trygghetsalarmene erstatter noen deler av helsetjenestene.

Kommunedirektøren foreslår å redusere inntekter på trygghetsalarm fra 2023 med kr 0,62 millioner.

95) Økt vikarbudsjet i hjemmetjenesten

Må ses sammen med tiltak 96.

Dagens budsjett i hjemmetjenesten dekker ikke det reelle behovet for vikarer som vist i 2. tertialrapport 2022.

Selv om hjemmetjenesten har fått tilført flere stillinger så har oppdragsmengden økt de siste årene. Fra mai 2020 til mai 2022 har tiltakstimer økt med 26 % i sone Sola nord/Sola sør, og med 11 % i sone Tananger. Gjennomsnittlig antall vedtakstimer per uke i hjemmetjenesten var på 1319 timer i 2021, og har økt til et snitt på 1498 timer per uke målt hittil i 2022. Økningen er på 14 %, og er i tråd med forventet utvikling som følge av demografiske endringer.

Når vi har sett på vedtakstimer mot tiltakstimer så er det tiltakstimer som best beskriver den økte oppdragsmengden for hjemmetjenesten. Økningen i tiltakstimer/vedtakstimer har bidratt til behov for vikarbruk i hjemmetjenesten. Virksomheten har ikke et tilstrekkelig vikarbudsjet for å dekke opp for dette behovet.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 3 millioner til styrking av vikarbudsjet i hjemmetjenesten fra 2023.

96) Reduksjon av foreslått økning i vikarbudsjet hjemmetjenesten

Må ses i sammenheng med tiltak 95.

Det foreslås en innsparing på ett årsverk som følge av at oppgaver fases ut eller løses annerledes.

Det ligger p.t. inne et forslag i handlings- og økonomiplan om å øke vikarbudsjetet for hjemmetjenesten med 3 millioner. På grunn av den økonomiske situasjonen finner ikke kommunedirektøren rom for å øke hjemmetjenestens budsjett i tråd med faktiske behov.

Kommunedirektøren foreslår å redusere det foreslåtte tiltaket med kr 1 million i 2023 og utover økonomiplanperioden. Reduksjonen bør motsvares av en økt satsing på heltidsarbeid slik at behovet for vikarer blir redusert. Reduksjonen krever også at hjemmetjenesten løser innleie av vikarer ved sykefravær annerledes enn i dag.

97) Redusert omfang av arbeidsoppgaver utført av hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten utfører i dag en del oppgaver i hjemmet som ligger over det tjenestenivået som er rimelig å forvente.

Forslaget innebærer at en del praktisk bistand ikke skal utføres i helg, at oppgaver skal løses av andre og at noen oppgaver som går utover det som er lovpålagt fases ut.

Eksempler:

- Høyere terskel for sårbehandling
- Utfasing eller andre løsninger for samtaler, turer, praktisk hjelp i helger
- Differensiering av omsorgsoppgaver og oppgaver som krever sykepleiefaglig kompetanse

Det foreslås en innsparing på ett årsverk som følge av at oppgaver fases ut eller løses annerledes. Kommunedirektøren er tydelig på at dette tiltaket har konsekvenser for oppgaveløsningen ved at noen oppgaver må prioriteres ned.

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon i hjemmetjenestens budsjett på kr 0,6 millioner fra og med 2023, tilsvarende ett årsverk.

98) Besparelse på montering av trygghetsalarmer som følge av ny stilling i hjelpemiddellageret Må ses i sammenheng med tiltak 117 under fysio/ergo.

Det er vedtatt en ny stilling på hjelpemiddellageret, til montering av trygghetsalarmer. Stillingen medfører mindre behov for innleie til montering av trygghetsalarmene.

Besparelsen for montering av trygghetsalarmer er beregnet ved å finne et snitt per måned på kostnad av montering, som utgjør 32 000/mnd. eksl. MVA.

Kommunedirektøren foreslår å trekke ut kr 0,4 millioner fra hjemmetjenester som følge av besparelse på montering av trygghetsalarmer. Besparelsen skal bidra til å dekke kostnaden ved ny stilling på hjelpemiddellageret.

99) Økt forbruk og priser på medisinske forbruksvarer i hjemmetjenesten

Pris på medisinske forbruksvarer har økt slik at budsjett dekker ikke de faktiske kostnadene. Hjemmetjenesten opplever i tillegg økning i vedtak på sårstell som er en tjeneste uten refusjon.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,3 millioner til medisinske forbruksvarer i hjemmetjenesten.

100) Økte behov i drift hjemmetjeneste: Trygghetsalarm og telefon

Hjemmetjenesten opplever økte behov og utgifter knyttet til telefonabonnement og drift av trygghetsalarmer.

Det er behov for årlig utskiftning av enkelte telefoner. Når hjemmetjenesten også har økt arbeidsmengde og behov for flere ansatte på vakt, trengs også flere telefoner da alle ansatte må ha hver sin telefon på vakt.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,2 millioner til tiltaket.

101) Lovfestet rådgivende enhet for russaker

Stortinget har vedtatt at det skal opprettes rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Enhetene skal møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for en bestemt strafferettslig reaksjon. Rammetilskuddet er økt, knyttet til etablering av disse enhetene, fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Det ble vedtatt å bevilge kr 0,38 millioner til dette formålet som delårseffekt i 2022 med en videre økning på 0,31 millioner i 2023. Dette gir en helårseffekt på kr 0,69 millioner fra 2023 og videre i planperioden.

102) Økt bidrag til Jæren Recovery College

Recovery College er et sted hvor personer som har utfordringer knyttet til rus eller psykisk helse er studenter og deltagere, sammen med ansatte innen rus- og psykisk helsetjeneste og andre fra nettverk eller nærmiljø. Alle treffes som likeverdige deltagere og de som deltar lærer noe både for eget liv og

egen recovery prosess, samt det å være en støtte for andre og derav bidra til opplæring av ansatte til å jobbe recovery- og samfunnsorientert. Sola kommune er med og dekker kostnader for Jæren Recovery college, og til og med 2022 får de også midler fra Statsforvalteren, men etter dette må kommunene inn med et større beløp.

Kommunedirektøren anbefaler å bevilge kr 0,3 millioner i økte kostnader knyttet til Jæren Recovery College fra 2023.

103) Styrking av budsjett for enhet for mestring etter omstillingsprosess

Må ses sammen med tiltak 104.

Omstillingsarbeidet i enhet for mestring, miljøtjenesten, har vært omfattende og krevende. I omstillingsprosessen har informasjon til ansatte, samarbeid med tillitsvalgte/verneombud, arbeid med kompetanseheving, kultur og oppmerksomhet på nærvær vært sentralt.

Prosjektleder har hatt en sentral rolle i dette arbeidet.

Ansatte må berømmes for innsats og pågangsmot. Bistand fra økonomiavdelingen, fra samfunnsutvikling og HR har vært viktig og svært positivt. Godt internt samarbeid har hatt stor betydning for at omstillingen har kommet så godt i gang.

Omstillingen har resultert i verdifull innsikt i enhetene. Det er gjennomført analyser av alle enheter. Analysearbeidet pågår fremdeles, og foreløpige funn viser behov for tydelig ledelse, hensiktsmessige lederverktøy, felles standarder, samt behov for kompetanseheving.

Et sentralt funn i analysearbeidet er at noen avdelinger er underfinansiert, både målt opp mot fast personell mot vedtakstimer, svake vikarbudsjetter og økte ressursbehov som følge av overgang fra hvilende til våkne nattevakter. *Oppsummert trenger virksomheten en styrking av budsjettet selv etter at virkningene av det pågående omstillingsarbeidet gjør seg gjeldende.*

En finansieringsmodell for enhet for mestring er under arbeid. Modellen skal bidra til at rammen for enhet for mestring skal kunne fordeles mer rettferdig utfra innbyggernes tjenestebehov i de forskjellige enhetene. Modellen skal kunne bidra til å belyse hvor stor underfinansieringen p.t. er, men foreløpige beregninger viser at tjenesteområdet selv etter omstilling er underfinansiert med minst kr 5 millioner.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 5 millioner for å styrke budsjettet til enhet for mestring fra 2023. Dette inkluderer ikke nye behov som følge av nye brukere som er ventet.

104) Redusere foreslått styrking av budsjett enhet for mestring

Må ses i sammenheng med tiltak 103.

Det er i handlings- og økonomiplanen lagt inn forslag om å styrke budsjettet for enhet for mestring med kr 5 millioner., men på grunn av den økonomiske situasjonen finner ikke kommunedirektøren rom for å øke budsjettet i tråd med beregnede behov.

Målet er å gjennomføre innsparingen ved å redusere innleie av vikarer gjennom «Heltidsprosjektet». Nye turnuser, med økte stillingsstørrelser og langvakter i helger vil imidlertid ikke være klart før tidligst høsten 2023.

Kommunedirektøren foreslår å redusere det foreslåtte tiltaket med kr 1 millioner.

105) Redusere med ett årsverk i ROP-team

Som følge av den økonomiske situasjonen foreslår kommunedirektøren å redusere med ett årsverk i ROP-team innen psykisk helsearbeid og rus. Effekten av tiltaket er usikkert, da det er varslet flere nye tjenestemottakere innen psykisk helse og rus fremover.

106) Midlertidig drift ved Kleppvegen som følge av nye tjenestemottakere innen rus og psykiatri

Det er varslet nye tjenestemottakere innen rus og psykiatri i 2023, med behov for tett bemanning. Det er akutt behov for et bygg med bemanning til brukergruppen tilsvarende Kjelsberg Ring.

Kommunedirektøren foreslår å opprette et midlertidig botilbud med base i Kleppvegen 6. Det planlegges for bemanning med to personal døgnet rundt, med beregnet bruttokostnad på kr 8 millioner.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 8 millioner til drift av botilbud i Kleppvegen 6 fra 2023.

107) SLT+ koordinator - reduserte prosjektmidler

Prosjektet «SLT+»- koordinator i enhet for mestring startet opp i januar 2022.

«SLT+» skal gjennom en 4-årig prosjektstilling implementere en allerede godt etablert modell, SLT for dem under 18, til å også fungere for dem over 18 år på tross av svært ulike tjenester og regelverk.

Målet med «SLT+» er i hovedsak å:

- knytte tjenestene tettere sammen gjennom koordinering, nettverksetablering og møtedrift.
- drive systematisk arbeid for å videreutvikle det rus og kriminalitetsbekjempende arbeidet.

Erfaringer med prosjektet er så langt svært positive. Etablering av «SLT+» har bidratt til bedre samarbeid både internt i kommunen og eksternt (herunder politi, spesialisthelsetjenesten og kriminalomsorgen). Fokus på forebygging og tidlig innsats settes nå mer i system.

Fra 2023 vil tilskuddet reduseres med kr 110 000 per år frem til 2026 hvor kommunen må ta hele kostnaden.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,1 millioner i 2023, med opptrapping på samme beløp årlig frem til fullfinansiering fra og med 2026.

108) Barnetrygd holdes utenfor beregning av sosialstønad

I behandlingen av handlings- og økonomiplan 21-24 ble det vedtatt og innarbeidet i budsjettet at 50 prosent av barnetrygden skulle holdes utenfor beregningen av sosialstønad fra og med august 2021. I 2022 ble det lovfestet at hele barnetrygden skal holdes utenfor beregning av sosialstønaden fra og med september 2022.

Basert på informasjon om kommunens utbetalinger av sosialstønad etter at endringen trådte i kraft i september 2022, er det beregnet å medføre en økning i utbetalinger på kr 2 millioner per år. Anslaget innebærer også at flere vil kvalifisere til sosialstønad slik at det også vil være noe økning i antall som mottar sosialstønad.

Kommunedirektøren foreslår å øke rammen for sosialstønad med kr 2 millioner fra 2023 og utover planperioden.

109) Ett årsverk i NAV - saksbehandler sosialhjelp og styrket integreringsarbeid

Må ses sammen med tiltak 110.

Økning i bosetting av flyktninger som følge av Ukraina-krisen medfører et permanent behov for en ny stilling for behandling av økonomisk sosialhjelp. Det er i tillegg nødvendig å i større grad målrette introprogrammet for å optimalisere mulighetene for at flest mulig blir selvforsørget.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,7 millioner til et nytt årsverk fra 2023 og utover planperioden.

110) Reversere foreslått tiltak knyttet til ett årsverk i sosiale tjenester

Må ses i sammenheng med tiltak 109.

Økning i bosetting av flyktninger som følge av Ukraina-krisen medfører et permanent behov for en ny stilling for behandling av økonomisk sosialhjelp.

På grunn av den økonomiske situasjonen foreslår kommunedirektøren at tiltaket reverseres, og at det økte behov dekkes inn fra den eksisterende stillingsmassen.

111) Økt behov for sosialstønad og introduksjonsstønad som følge av ukrainske flyktninger

Kommunestyret har vedtatt bosetting av 110 flyktninger i 2022, hvor opprinnelig plan var bosetting av 20 flyktninger. Dette utløser et behov for økt budsjett til sosialstønad og introstønad for de bosatte flyktingene også i 2023.

Beregnet behov er basert på nåværende kunnskap om den enkeltes behov. Beregnet behov er usikkert, og avhenger blant annet av hvor mange som når målet med å komme ut i lønnet arbeid. Behovene må reberignes ved tertialrapportering i 2023. Nåværende estimat er på bakgrunn av erfaringstall. Nærmere redegjørelse vil komme i 1. tertialrapport 2023.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 13 millioner til økt sosialstønad og introduksjonsstønad i 2023 som følge av bosetting av ukrainske flyktninger. Det foreslås en halvering av bevilgningen til 2024.

112) Tre årsverk i NAV: Bosetting og introprogram i forbindelse med økt antall flyktninger

Kommunestyret har vedtatt bosetting av 110 flyktninger i 2022, hvor opprinnelig plan var bosetting av 20 flyktninger. For å ivareta den økte arbeidsmengden NAV får som følge av dette er det behov for å videreføre stillingene til saksbehandlere som jobber med bosetting og introprogram.

Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen til NAV med kr 2,1 millioner for å videreføre fire årsverk ut 2023.

113) Indeksregulering driftstilskudd fysioterapeuter

Driftstilskudd til fysioterapeuter utbetales til fysioterapeuter som har driftsavtale med kommunen. Tilskuddet justeres årlig fra 1.juli etter forhandlinger mellom KS og Norsk fysioterapiforbund.

Kommunedirektøren anbefaler å øke bevilgningen til driftstilskudd med kr 0,1 millioner i 2023 og videre med en økning til kr 0,2 millioner fra 2024.

114) Økt fastlønnstilskudd fysioterapeuter

Fastlønnstilskuddet er hjemlet i Forskrift om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunens utgifter til fysioterapitjenesten. Fastlønnstilskuddet bestemmes av staten ved Helse- og omsorgsdepartementet i

juni/juli hvert år, og skal gå direkte til å dekke en del av kommunens lønnsutgifter til ansatte fysioterapeuter.

Kommunedirektøren anbefaler å øke inntektsbudsjettet for fastlønnstilskudd med kr 0,05 millioner i 2023.

115) Rigge oss for fremtiden - dreining mot flere hjemmetjenester i fysioterapi

Må ses sammen med tiltak 116.

Sola kommune ligger lavt på dekning på fysioterapitjenester i forhold til mange andre sammenlignbare kommuner (dekning på 6,3 pr. 10.000 innbyggere, mot 9,6 i kostragruppe 09).

Etter siste omstilling i levekår, ble det opprettet flere korttidsplasser for at det skal bli lettere for innbyggerne å bo hjemme lenger. Dette, i tillegg til en generell økning både i antall henvendelser og kompleksitet (både på barn og voksne) til virksomheten, medfører at det er for lite fysioterapiressurser. Vi klarer ikke å gi de som trenger fysioterapi det tilbudet de bør ha. Dette gir ringvirkninger i hele tjenesten, både internt på andre yrkesgrupper, men også hos avtaleterapeutene.

Kommunedirektøren foreslår derfor et nytt årsverk på fysioterapi som hovedsakelig kan brukes på korttidsplasser, inkl. rehabiliteringsavdelingen. Dette for å gjøre innbyggere i stand til å bo hjemme lenger. Fysio/ergo har gjort mange effektiviserende tiltak de siste årene for å møte den økte oppdragsmengden. Uten en økt bevilgning greier man ikke å gi behandling til de som blir henvist, med de konsekvensene dette gir for kommunen sin måloppnåelse.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,8 millioner til styrking av fysioterapitjenesten. Beløpet inkluderer ett nytt årsverk og økning av stillingsprosent for nåværende årsverk, med fratrek for fastlønnstilskudd.

116) Reversere foreslåtte tiltak i HØP - fysio/ergo

Må ses i sammenheng med tiltak 115.

Det er i handlings- og økonomiplanen foreslått å styrke budsjettet til fysio/ergo med kr 0,8 millioner for å øke med ett årsverk og økning av nåværende stillinger.

På grunn av den økonomiske situasjonen foreslår kommunedirektøren å reversere dette tiltaket.

117) Rigge oss for fremtiden: Styrke hjelpemiddellageret - erstatte privat kjøp

Må ses i sammenheng med tiltak 98 under hjemmetjenester.

I sak 09/2022 i levekårsutvalget ble det vedtatt å opprette ny stilling ved hjelpemiddellageret, for installasjon av trygghetsalarmer. Denne stillingen er besatt fra november 2022.

Ny stilling fører til besparelse på montering av trygghetsalarmer, besparelsen er ført som eget tiltak i hjemmetjenesten.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,7 millioner fra og med 2023 til ny stilling ved hjelpemiddellageret, for montering av trygghetsalarmer. Tiltaket må ses i sammenheng med forventet innsparing i hjemmetjenestene. Av dette utgjør kr 0,3 millioner beløpet utover beregnet innsparing.

118) IKART (interkommunalt ambulant rehabiliteringsteam)

IKART er et interkommunalt ambulant rehabiliteringsteam som kommunen har forpliktet seg til å være med i. Det er 10 kommuner i Sør-Rogaland som er med og som dermed kan benytte en tverrfaglig rehabiliteringskompetanse som tilbys til kommunens egne innbyggere i alderen 18-67 år. IKART er et tverrfaglig tilbud som vil ha stor betydning for innbyggere med omfattende rehabiliteringsbehov. Bistand fra IKART vil i tillegg kunne gi en samfunnsøkonomisk gevinst.

Kommunen har hatt en kostnad på ca. kr 150 000 årlig. Ved videreføring av samarbeidet vil kostnadene for Sola kommune øke til kr 220 000 per år. Virksomheten har ikke økonomisk handlingsrom til å dekke denne kostnaden i sin helhet, og må ved videreføring av IKART få tildelt nye midler.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,1 millioner til IKART.

119) Revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel

I HØP 22-25 er det avsatt midler til utarbeidelse av kommuneplanens samfunns- og arealdel, samt for å kunne legge til rette for god og bred involvering både politisk og administrativt.

Kommunedirektøren foreslår videreføre vedtatt bevilgning med kr 0,2 millioner i 2023. Videre tas beløpet ut fra rammen fra og med 2025.

120) Klima- og miljøfond

Det er vedtatt i Formannskapssak 43/2022 den 10.05.22 at Sola kommune skal opprette et klima- og miljøfond.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2 millioner i 2023 og videre i planperiode, dvs et årlig beløp på kr 2 millioner i driftsbudsjettet til dette formålet.

121) Temaplan for klimatilpasning

Det skal utarbeides en overordnet plan for overvannhåndtering og vannmiljø i kommunen i henhold til handlingsplan klima- og miljø pkt.1.2.

Formålet med planen er å utarbeide et forslag til en klimatilpasset overvannsstrategi for Sola kommune. Rapporten skal fremskaffe det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for å ta de rette avgjørelsene i forhold til framtidig utbygging og utvikling i kommunen, samt identifisere og prioritere nødvendige klimatilpasninger knyttet til framtidige investeringer i det kommunale ledningsnett for overvann og spillvann.

Midlene i 2023 vil gå til å få en oversikt over omfanget. I forbindelse med HØP 24-27 vil kommunedirektøren rekalkulere tiltaket og fordele nødvendige midler mellom skattefinansiert og selvkost.

122) Bygg og anlegg som tas i bruk, FDV-kostnader

I planperioden er det planlagt ferdigstilling av kultur- og aktivitetssenter i Tananger, to nye barnehager, ny driftsstasjon i Tananger og minnelund. I 2023 går tursti Joa/Sørnes over i driftsfase. Totalt sett vil kommunens økte kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) i 2023 utgjøre kr 1,5 millioner. FDV-kostnader består blant annet av energikostnader (ikke tatt hensyn til energikrisen), kommunale avgifter, forsikringer, driftsavtaler, vaktmestertjenester, branntekniske oppgraderinger, utedrift og renhold.

Inkludert i budsjettet for 2023 er en ny stilling til Park og Gravlund som følge av økte drift- og vedlikeholdsbehov. Årsverket finansieres også delvis av midler som i dag brukes på innleie av eksterne ressurser. Ansettelsen vil i tillegg styrke den interne kompetansen.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,5 millioner til formålet i 2023, økende til kr 9,3 millioner i 2026.

123) Leie av Sola Arena

Jf. sak 42/21 i Formannskapet 11. mai 2021. Årlig leiebeløp er kr 1 150 000 som KPI justeres hvert år og første gang 31.01.2022. Det ble i 2022 innarbeidet kr 1,18 millioner til formålet. Beløpene tar høyde for en årlig estimert prisjustering på 5 prosent avrundet til nærmeste kr 50 000.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 100 000 i 2023, økende til kr 250 000 i 2026, til formålet.

124) Tilskudd spilleflater Tananger

I vedtatt HØP 21-24 er det avsatt kr 3,7 millioner i 2021 og kr 1,5 millioner i 2022 til dette formålet.

Tiltaket fjernes fra 2023 fordi tilskuddet er gitt og kan fjernes fra rammen.

125) Flat innsparing samfunnsutvikling

Etter flere gjennomganger er det noen tiltak som ikke har blitt undersøkt grundig nok til å kunne konkretiseres i egne tiltak. Det er derfor opprettet et flatt innsparingstiltak som vil kreve videre utredning innenfor flere områder på Samfunnsutvikling.

Kommunedirektøren vil komme tilbake med en orienteringssak om hvordan disse innsparingstiltakene blir gjennomført og tilhørende konsekvenser.

126) Fjerne tilknytningstilskudd til idrettslag

Kommunedirektøren foreslår å fjerne tilskudd til tilknytningsavgiften til idrettslag fra 2023. Støtten er skattefinansiert til å betale tilknytningsavgift som er innenfor selvkost området.

127) Stenge Sola svømmehall

Kommunedirektøren vil i løpet av 2023 ta en vurdering om å stenge Sola svømmehall fra 2024. Det er flere grunner til at kommunedirektøren vurderer dette tiltaket. Svømmehallen er gammel som gjør at driftskostnadene for anlegget er høye og det er en viss risiko for at en må stenge hallen på grunn av uforutsette feil i anlegget. Avhengig av hvordan energiprisen vil bli i 2024 forventer en også at en vil redusere energiforbruket. Kommunedirektøren vil med dette tiltaket dermed avslutte drift av Sola svømmehall før nytt svømmeanlegg er klart.

Kommunedirektøren vil komme med en politisk sak innen sommeren 2023 som gjør rede for hvordan dagens behov i Sola svømmehall skal ivaretas når den blir stengt og før nytt svømmeanlegg er realisert.

128) Stenge helsehuset

Kommunedirektøren vil i løpet av 2023 ta en vurdering om å stenge helsehuset fra 2024. Det er flere grunner til at kommunedirektøren vurderer dette tiltaket. Varmtvannsbassenget er gammelt som gjør at driftskostnadene for anlegget er høye og det er en viss risiko for at en må stenge hallen på grunn av uforutsette feil i anlegget. Avhengig av hvordan energiprisen vil bli i 2024 forventer en også at en vil redusere energi forbruket. Videre ønsker kommunedirektøren å bidra til at vi kommer lengre i sentrumsutviklingen i Sola sentrum. Sola kommune har, og skal ta, en aktiv rolle her. Det å samtidig klargjøre for dette vil bli aktualisert ved at bygget blir frigjort.

Kommunedirektøren er samtidig klar over og opptatt av at varmtvannsbassenget er viktig og for noen nødvendig av medisinske grunner. Dette tilbudet må derfor ivaretas og kommunedirektøren trenger noe mer tid før tiltaket kan iverksettes. Kommunedirektøren vil komme tilbake med en politisk sak om hvordan vi skal tilby denne tjenesten og eksisterende behov skal ivaretas hvis helsehuset blir stengt fra januar 2024 og før nytt varmtvannsbasseng blir realisert.

129) Melde Sola ut av Ryfylke friluftsråd

Med tanke på den økonomiske situasjonen i kommunen foreslår kommunedirektøren å melde Sola ut av Ryfylke friluftsråd. Utmelding har mindre driftsmessige konsekvenser og vil ivaretas innenfor ordinær drift. Det er et års oppsigelsestid og vil først få konsekvens fra 2024.

130) Økte strømkostnader eiendom

Kommunedirektøren forventer at de høye strømprisene vil vedvare også til neste år, og foreslår å øke strømbudsjettet til eiendomsmassen med kr 58 millioner i 2023. Dette innebærer en strømpris på om lag 3 kr inkludert nettleie og effektledd. Kommunedirektøren vil følge energiprisene nøye fremover vil rapportere jevnlig til Formannskapet om prisutviklingen. Det vil fremover være et stort fokus på å redusere forbruket av strøm.

131) Økte vedlikeholdskostnader eiendom

Grunnet høy prisstigning i markedet vil det være nødvendig å øke vedlikeholdspotten til eiendom. Dette for å kunne ivareta samme vedlikeholdsstandard som i dag.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,05 millioner i 2023.

132) Driftstilskudd Flymuseet

Kommunedirektøren har mottatt en søknad om støtte til nytt bygg på kr 3,25 millioner fra stiftelsen Flyhistorisk Museum Sola, men grunnet kommunens økonomiske situasjon er det ikke funnet rom for å innvilge denne i 2023.

133) Økt husleieinntekt

Husleieinntektene er regulert i leieavtalene, og økes i tråd med KPI.

Kommunedirektøren estimerer at dette vil utgjøre kr 1 million i 2023.

134) Økte billettinntekter svømmehall

Grunnet økte kostnader foreslår kommunedirektøren å øke billettprisene i svømmehallene. For nye priser vises det til kapittel om Avgifter, gebyrer og egenbetalinger.

135) Reduserte inntekter Solahallen

Solahallen foreslås stengt fra 2024, som vil gi en reduksjon i billettinntekter.

136) Kameraovervåking

Tiltaket gjelder driftskostnader i forhold til kameraovervåking på to returpunkt i Tananger og Sola sentrum.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 114 000 i 2023.

137) Revidering av hovedplan

Dagens hovedplan for vann- og avløp ble utarbeidet i 2007/2008 og er laget for perioden 2009 - 2028. Denne planen er overmoden for revidering og det er viktig å komme i gang med dette arbeidet, da hovedplanen er det viktigste styringsdokumentet for framtidige investeringer på VA-nettet.

Siden planverket ikke er revidert fra 2009 og frem til i dag, vil det være nødvendig å lage en helt ny hovedplan for Sola kommunes VA-nett, slik at denne er mest mulig oppdatert i forhold til gjeldende kommuneplan.

For å få en framtidsrettet plan og best mulig resultat, ønsker kommunalteknikk å inngå et tett samarbeid med VA-miljøet i IVAR.

Kommunedirektøren foreslo opprinnelig i HØP22-25 å bevilge kr 1 million i 2022 og 2023 til formålet. Det er forsinkelse i arbeidet så kommunedirektøren ser nå at det er behov for midlene ut 2024, slik at de kan tas ut fra og med 2025.

138) Faste målepunkt veilysnett

Videreføring av vedtatt tiltak fra HØP22-25 da det er økte kostnader for kommunene på veilyss som følge av at forbruket skal måles per målepunkt etter nye myndighetskrav, og dette vil medføre en ekstra kostnad per målepunkt. Sola kommune har 185 målepunkt.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre vedtatt tiltak med kr 100 000 i 2023.

139) Sykkelsti Kjellbergbakken-Kjellberggring utbedring

Tiltaket var en årsbevilgning i 2022 og trekkes derfor ut fra 2023.

140) Kjøp fra IVAR

Kjøp fra IVAR består av en fast og en variabel del. Variabel del er basert på satser for vann, avløp og renovasjon i kommende HØP for IVAR og beregnet forbruk i Sola kommune. Fast del er basert på satser for vann, avløp og renovasjon i kommende HØP for IVAR og antall innbyggere i Sola kommune.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 18,4 millioner til formålet i 2023.

141) Ny forskrift vann- og avløpsgebyr

Kostnader i forbindelse med tilpasning av digitale systemer knyttet til innføring av ny forskrift og gebyrregulativ.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,5 millioner i 2023.

142) Tap ifbm leveranse av nedgravde containere

Entreprenør Georg Stangeland hadde hentet ut betongkasse og innmat til 5 nedgravde beholdere til et boligområde i Sola. Entreprenøren har fått dette betalt av utbygger, men før entreprenør fikk betalt Sola kommune, gikk det til konkurs. Sola kommune har en offentlig offentlig samarbeidsavtale med blant annet Stavanger kommune i forbindelse med administrering av nedgravde avfallsbeholdere.

Stavanger kommune har bistått Sola kommune med å rette krav til boet og følge dette. Boet er nå gjort opp og Sola kommune har da et tap på de uthentede produktene. I kjølvannet av denne saken (som også har medført tap for andre kommuner) arbeides det med felles løsninger som gjør at kommunene fjerner risiko i forbindelse med salg av nedgravde avfallsbeholdere.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,3 millioner i 2023.

143) Plastinnsamling

Vedtatt i Formannskapssak 88/22 at plast sorteres i egne sekker som hentes. Ordningen skal være aktiv frem til IVARs sorteringsanlegg er i stand til å motta usortert restavfall.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,2 millioner i 2023.

144) Generelt veivedlikehold

Generelt vedlikehold av kommunale veier som utføres har behov for økt budsjett. Dette har også sammenheng med de utfordringer vi har hatt i 2022 med å klare å opprettholde ønsket standard:

- Feiing
- Tømming av sandfang
- Klipping/sprøyting
- Kantrensk
- Mindre trafiksikkerhetstiltak (alt under kr 100 000 går direkte på driftsbudsjettet)
- Skilting
- Veimerking (eksternt)
- Generelt vedlikehold av vei (hull i vei, kantstein, buskur mm.)
- Mindre veiprosjekter (mindre prosjekt som ikke er investering)

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,7 millioner i 2023, økende til kr 1,3 millioner fra 2024.

145) Reasfaltering kommunale veier

Sola kommune drifter og vedlikeholder i dag 222,6 km med kommunale veier;

- «Normal standard» veier 171,7 km
- «Lav standard» veier 32,3 km
- Veier med «svært dårlig standard» 15,9 km

Lavstandardveier er et uttrykk som brukes for å fortelle at veien har mer skader enn hva som normalt aksepteres i bransjen. Denne strekningen trenger et vedlikeholdstiltak, enten ved reasfaltering eller en reparasjon. Veier med svært dårlig standard har overskredet sin restlevetid med over 6 år. Per 2022 har kommunen et vedlikeholdsetterslep på kr 23,3 millioner.

Kommunedirektøren foreslår en opptrapping av vedlikeholdsbudsjett slik at det kan legges opp til en plan for asfaltering og for at det kan innhentes tilbud på et forutsigbart grunnlag for å få gode betingelser i markedet.

Kommunedirektøren foreslår derfor å bevilge kr 1 million i 2023, økende til kr 5 millioner i 2026.

146) Økte strømkostnader veily

Som følge av økte energipriser har veilyanlegget blitt mer kostnadskrevende. Det jobbes med løsninger for å redusere strømforbruket, samtidig som tilfredsstillende belysning skal sikres.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 4 millioner for å dekke økte strømkostnader.

147) Nytt renovasjonsanbud - innsamling avfall

Kontrakt for innsamling av husholdningsavfall i Sola kommune går ut sommeren 2023. Det forventes at kommunen vil få økte kostnader til innsamling av avfall i en ny kontraktsperiode.

Forhold som kan medføre økte kostnader:

1. I handlingsplan for Klima- og miljøplan pkt. 3.3 skal kommunen vurdere elektriske renovasjonsbiler ved neste anbud
2. Generell prisstigning
3. Usikkerhet knyttet til forsynings situasjonen i Europa
4. Andre offentlige miljøkrav

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1 million i 2023.

148) Bruk av fond og gebyrinntekter til å finansiere driftsutgifter

Alle VAR-kostnadene er 100 prosent gebyrfinansierte og økte forventede kostnader må derfor dekkes av gebyrer og bruk av fond. Oversikt over alle gebyrer finnes i kapittel Avgifter, gebyrer og egenbetalinger.

149) 2-årig årsverk som planlegger

Tiltaket er vedtatt i HØP22-25 og gjelder behov for økt kapasitet i forbindelse med flere kommunale planoppgaver, som kommuneplanens arealdel, områdeplaner, detaljregulering av kultursenter og endring av områdeplan for Sola sentrum. Engasjementet har vært avgjørende for at vi nå er i sluttspurten med områdeplan for Stokkavik og Bærheim. I tillegg har vedkommende vært sterkt med i prosjektgruppen for kommuneplan som vurderer alle private innspill.

Forventninger 2023: Revisjon av skjøtselsplan for kystlynghei, grøntplan for kommunen, klima- og miljøvurdering av kommunale og private planforslag, vassdragsforvaltning, oppfølging av blått flagg, og tiltak ved restaurering av Hestabekken.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre vedtatt tiltak med kr 0,7 millioner i 2023.

150) Miljøtiltak ihht klima- og miljøplan

I 2023 gjelder dette restaureringstiltak i Hestabekken. Hestabekken med tiltak er beskrevet i Regionalplan for vannforvaltning 2022-2027 og er vedtatt som et oppfølgingspunkt i klima - og miljøplan for kommunen.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 120 000 i 2023 til restaurering av Hestabakken og kr 50 000 de påfølgende år for å gjennomføre tiltak ihht klima- og miljøplan.

151) Ny ordning fallviltjegere

Det er flere påkjørsler av dyr og dette må kommunen ha godkjente fallviltjegere til å håndtere.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 150 000 til dette.

Investeringsbudsjett

Hovedprioriteringer investering

Kommunedirektøren har i utarbeidelsen av investeringsbudsjettet tatt utgangspunkt i vedtatte investeringsprosjekter i handlings- og økonomiplan 2022-2025, og vurdert disse opp mot endrede behov og nye forslag til investeringstiltak. Investeringsnivået i kommunedirektørens forslag til handlings- og

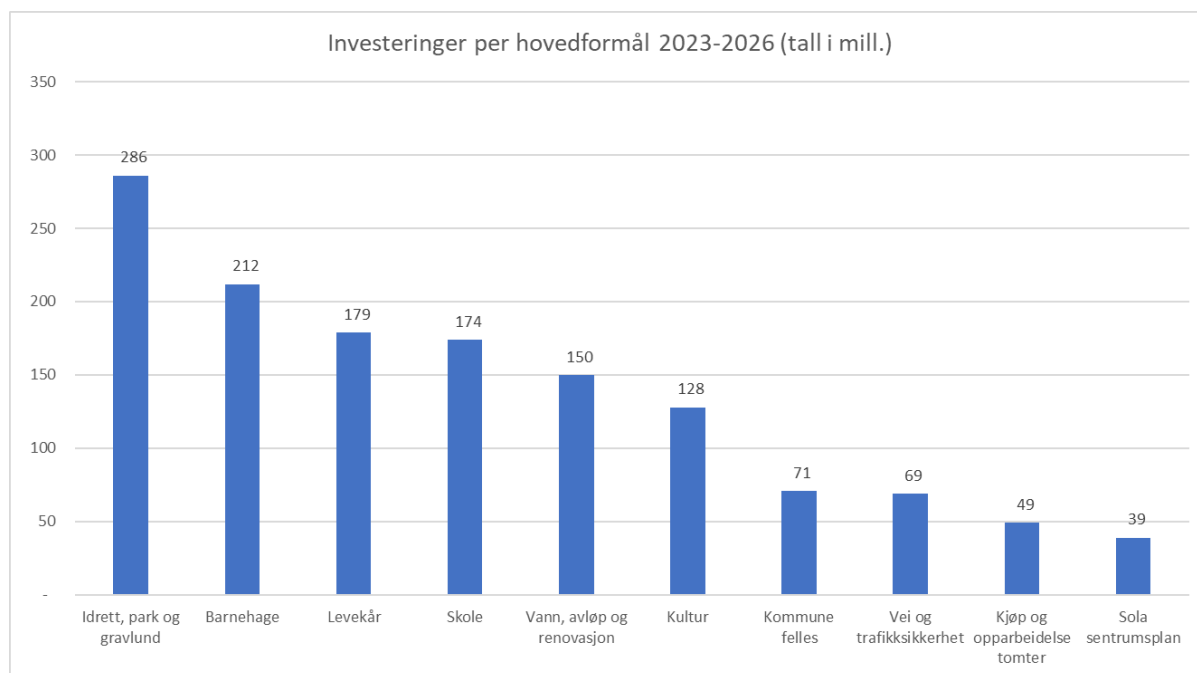

Økonomiplan 2023-2026 er høyere enn vedtatt i handlings- og økonomiplan 2022-2025. Samlet investeringsbudsjett i planperioden er på kr 1 357 millioner. Hovedgrunnene til dette er at kommunedirektøren har foreslått å øke rammen på Røyneberg barnehage med kr 30 millioner og på ENØK tiltak med kr 21 millioner, samt en større satsing på kjøp av gjennomgangsboliger med kr 49,6 millioner fra 2023-2026 mot kr 17,5 millioner i handlings- og økonomiplan 2022-2025. Det er i tillegg vedtatt økt ramme på svømmehallen med kr 177,6 millioner og økt ramme på Storevarden skole med kr 46,4 millioner i løpet av 2022.

Kommunedirektøren har foretatt nøye vurderinger av nye innmeldte investeringstiltak og det er i kommunedirektørens forslag funnet rom til noen nye foreslåtte tiltak for totalt kr 143,7 millioner i planperioden. Av nye investeringstiltak kan blant annet nytt bygg på Sandestubben, oppgradering av gulv i kulturhuset, rehabilitering av tre veistrekninger, nye garderober i Åsenhallen, samt utvidet satsing på ENØK tiltak og kjøp av gjennomgangsboliger nevnes.

I investeringsbudsjettet 2023-2026 er det prioritert investeringer i økt kapasitet på skoler, barnehager, omsorgsboliger, gjennomgangsboliger til utleie og energieffektiviseringstiltak. Videre er det lagt til grunn en god del investeringer innen vann, avløp og renovasjon. Kommunedirektøren har brukt sist oppdaterte befolkningsprognose som grunnlag for prioriteringer knyttet til både utbygging av skolekapasitet, samt behov for nye barnehager og boliger. Kommunedirektøren foreslår å utsette svømmehallen to år fram i tid i forhold til meldt ferdigstillelse i tertialer 2022.

Figuren under viser andel av de totale investeringene på kr 1 357 millioner i planperioden, fordelt per hovedformål.

Investeringstabell

Kommunedirektøren vil i dette kapittelet beskrive hver enkelt linje i investeringstabellen. På de største prosjektene er det oppgitt hvilken fase prosjektet er i, i henhold til rutiner for kommunale byggeprosjekter 2016, vedtatt i kommunestyresak 6/17 *Revidering av rutiner for kommunale byggeprosjekter*.

Fase 1- Skisseprosjekt:

Prosjektgruppen utarbeider, i nært samarbeid med aktuelle brukere, et skisseprogram i samsvar med program/romprogram og generelle kvalitetskrav (type rom, antall, størrelse, kvaliteter mv.). Første økonomiske kalkyle utarbeides.

Fase 2- Forprosjekt:

Teknisk- og byggfagrådgivere knyttes til prosjektet. Kostnadene spesifiseres for hvert fag etter norsk standard. Tegninger utarbeides. Entrepriseform bestemmes. Ved samspill som entrepriseform må dette gjøres før fase 1: Skisseprosjekt.

Fase 3- Detaljprosjekt:

Bygget tegnes, beskrives og beregnes detaljert. Byggeprosjektet skal ikke tilføres nye eller endrede krav til funksjon, kvalitet eller kvantitet som krever løsninger utover de rammer som er gitt i godkjent forprosjekt. Beskrivelser og tegningsmaterieell utarbeides i nødvendig detaljeringsgrad for innhenting av anbud.

Fase 4- Tilbud, kontrahering og utførelse:

Klargjøring av anbudskonkurranser og registrering av innkomne anbud. Kostnadsoppstilling etter tilbud utarbeides. Byggeperiode.

Fase 5- Bygg tatt i bruk/reklamasjons- og garantifase:

Det skal foretas ferdigbefaring, ettårs- og treårsbefaring.

Noen prosjekter er ikke definert enda og vil da være i fase 0 som ikke er en del av byggeinstruksen. Dette er en initieringsfase og for disse prosjektene er det stor usikkerhet rundt kostnadsestimatet.

Kommunedirektør med sentrale staber

Oppvekst og kultur

Beløp i 1000	Prosjektnr	Totalramme	2023	2024	2025	2026
09) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur	19104		1 200	-	-	-
10) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal	29076	16 200	9 100	3 900	-	-
11) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)	29083	85 000	60 000	15 127	-	-
12) Jåsund ny skole (skolebruksplan)	29001	350 000	2 500	2 500	-	-
13) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	29080	351 000	31 000	-	500	-

Økonomiplan for 2023-2026

14) Datamaskiner/fornyng skoler	29602	Løpende	3 350	4 550	3 900	3 350
15) Oppgradering trådløse nettverk skoler	29629	Løpende	600	500	500	300
16) Oppgradering av uteområde skoler	29627	Løpende	13 000	6 000	6 000	6 000
17) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg	29084	130 000	69 245	40 000	-	-
18) Ny kommunal barnehage Myklebust	29094	100 000	-	1 500	42 000	56 500
19) Kultur- og aktivitetshus Tananger	49052	100 000	16 000	40 000	40 000	-
20) Nye lokaler til FeelGood Dysjaland	49659	12 000	-	12 000	-	-
21) Meråpent på Tananger bibliotek	Nytt	530	530	-	-	-
22) Oppgradering av alle scenetrek i hovedsalen – kulturhuset	Nytt	15 000	-	-	15 000	-
23) Oppgradering gulv kulturhuset	Nytt	3 600	3 600	-	-	-
24) Snøde bhg mur som heller	Nytt	2 300	2 300	-	-	-
25) Rehabilitering av garderober i gymsal på Håland skole	Nytt	1 350	-	1 350	-	-
26) Herregarderobe Sørnes barnehage	Nytt	450	450	-	-	-
27) Ombygging kjøkken Havnealleen(Vardesten) barnehage	Nytt	500	500	-	-	-
28) Nytt fagsystem barnevern	Nytt	350	350	-	-	-
Sum oppvekst og kultur			213 725	127 427	107 900	66 150

Levekår

Beløp i 1000	Prosjektnr	Totalramme	2023	2024	2025	2026
29) Samlebevilgning formål levekår	19103		400	-	-	-
30) Velferdsteknologi Levekår	39094	Løpende	1 000	1 000	1 000	1 000
31) 8 boliger med base, pilotprosjekt	39098	38 900	6 500	18 400	11 209	-
32) Kjøp/salg gjennomgangsleiligheter BSHP	39092	Løpende	12 400	12 400	12 400	12 400
33) Omsorgsboliger	39629	34 000	2 000	17 400	14 500	-
34) Midlertidig base Kleppvegen 6	Nytt	6 000	6 000	-	-	-
35) Sandestubben nytt bygg	Nytt	40 000	3 000	25 000	12 000	-
36) Ombygging kjøkken Sande aktivitetssenter	Nytt	550	550	-	-	-
37) Storevardvegen, nytt fellesareal og kontor	Nytt	2 700	2 700	-	-	-
38) Uteområde Åsenvegen 116/96	Nytt	800	800	-	-	-
39) Utvidelse av Stangelandsenteret	Nytt	500	500	-	-	-
40) Utbygging trådløse nett og møteromløsninger	Nytt	1 500	1 100	300	100	-
41) Ekstra leilighet Kjelsberg ring	Nytt	2 500	2 500	-	-	-
42) Kjelsberg ring 2	Nytt	200	200	-	-	-
Sum Levekår			39 650	74 500	51 209	13 400

Samfunnsutvikling

Beløp i 1000	Prosjektnr	Totalramme	2023	2024	2025	2026
Diverse anlegg						
43) ENØK-tiltak kommunale bygg	19107	35 800	7 000	7 000	7 000	0
44) Ny heis Ræge kirke	49053	450	0	450	0	0
45) Sola arena, infrastruktur	59364	41 793	1 000	0	0	0
46) Ny Solahall med varmtvannsbasseng	59537	407 600	0	0	61 148	170 000
47) Oppgradering av lekeplasser friområder	59698	Løpende	1 900	1 900	1 900	1 900
48) Drenering/klimaavbøtende tiltak	59694	2 000	500	500	0	0
49) LED lys på fotballbaner	59695	5 600	2 000	1 000	1 000	0
50) Robotklippere	59699	Løpende	150	150	150	150
51) Samlebehov maskiner og utstyr	59700	Løpende	3 400	1 750	1 750	1 750
52) Reguleringskost Somaleiren	59569	1 000	1 000	0	0	0
53) Kjøp og opparbeidelse av tomter	19687		24 475	23 850	485	0
54) Ny lagerhall Sola Stadion	Nytt	1 500	1 500	0	0	0
55) Gravlund oppgradering av driftsbygninger	Nytt	6 000	1 700	3 000	1 300	0
56) Nytt garderobeanlegg Åsenhallen	Nytt	20 000	0	20 000	0	0
57) Miljøtiltak på kunstgressbaner	Nytt	600	600	0	0	0
58) Ny koker til ugressbekjempelse	Nytt	600	600	0	0	0
59) Solskjerming	Nytt	1 400	500	500	200	200

Økonomiplan for 2023-2026

60) Forstudie tribune på Tananger stadion	Nytt	100	100	0	0	0
61) Nye bossdunker og avfallsbrønn i friområder	Nytt	700	250	150	150	150
62) Tilpassing av nytt bygg i Tananger til driftstasjon	Nytt	15 000	15 000	0	0	0
Sum diverse anlegg			61 675	60 250	75 083	174 150
Vei og trafikksikkerhet						
63) Fortau Påskhusvegen	59429	1 500	0	0	0	1 500
64) Fortau Ljosheimkroken	59457	2 000	0	0	1 000	1 000
65) Utskiftning gatelys, standardheving	59406	Løpende	1 500	1 500	1 500	1 500
66) Forskuttering Bymiljøpkken, trafikksikringsmidler	59462		1 900	300	21 500	20 800
67) Trafikksikkerhet, kommunale veier	59565	Løpende	800	800	800	800
68) Asfaltering av parkeringsplasser friområder	19401	950	350	200	200	0
69) Rehabilitering vei - Skogstjernevegen - Hålandsmarka	Nytt	1 650	1 650	0	0	0
70) Rehabilitering vei - Sørsjøvegen – Røyneberg	Nytt	2 350	0	2 350	0	0
71) Rehabilitering vei - Varabergvegen / Skadbergvegen – Skadberg	Nytt	7 750	0	0	7 750	0
Sum vei og trafikksikkerhet			6 200	5 150	32 750	25 600
Vann, avløp og renovasjon						

Økonomiplan for 2023-2026

72) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.	59037	19 100	13 000	4 620	0	0
73) IVARs nye hovedvannledning	59038	9 501	1 000	2 500	6 000	0
74) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.	59039	9 000	0	0	0	9 000
75) PA002 Joa	59119	10 000	7 000	1 000	0	0
76) VA40 Grotnes nord	59359	18 400	2 000	13 400	2 000	0
77) VA42 Grotnes sør	59360	13 900	300	6 700	6 750	0
78) VA178 Ljosheimkroken	59368	5 100	0	0	0	5 027
79) VA Påskhusvegen	59369	2 500	0	0	0	2 500
80) VA Tanangervegen	59371	40 000	26 000	14 000	0	0
81) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestø havn	59375	9 000	0	0	0	4 500
82) Utskiftning av biler og maskiner på drift VVAR	59380	Løpende	3 000	3 000	3 000	3 000
83) Sanering Skadbergbakken 18-38	59377	5 000	0	500	4 500	0
84) Nedgravde beholdere Joaflaten	Nytt	340	340	0	0	0
85) Innkjøp av beholdere for kildesortering hytterrenovasjon	Nytt	500	500	0	0	0
86) Nye beholdere til hageavfall	Nytt	3 000	3 000	0	0	0
87) Vann- og avløp ved Røyneberg barnehage	Nytt	2 000	2 000	0	0	0
Sum vann, avløp og renovasjon			58 140	45 720	22 250	24 027
Sola sentrumsplan						

Økonomiplan for 2023-2026

88) VA Sola sentrum, etappe 5	59040	9 300	0	0	9 300	0
89) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)	59374	19 600	0	9 300	9 800	0
90) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14	59566	10 700	0	5 350	5 350	0
Sum Sola sentrumsplan			0	14 650	24 450	0
Sum samfunnsutvikling			126 015	125 770	154 533	223 777

<i>Beløp i 1000</i>	2023	2024	2025	2026
Sum brutto investeringer	390 870	335 647	320 342	310 027
Sum finansieringsbehov	390 870	335 647	320 342	310 027
Finansiert slik:				
91) Kompensasjon for merverdiavgift	-59 627	-46 346	-51 422	-51 281
92) Tilskudd fra andre	-3 900	-18 960	-34 100	-51 252
93) Salg av varige driftsmidler	-65 100	-175 500	-89 500	-50 000
94) Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
95) Bruk av lån	-150 714	-8 100	-61 879	-73 053
96) Videreutlån	100 000	100 000	100 000	100 000
97) Bruk av lån til videreutlån	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
98) Avdrag på lån til videreutlån	15 000	15 000	15 000	15 000
99) Mottatte avdrag på videreutlån	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
100) Overføring fra drift	-102 788	-78 000	-74 700	-75 700
Sum finansiering	-390 870	-335 647	-320 342	-310 027
Udekket finansiering	0	0	0	0

Beskrivelse tiltak investering

1) Egenkapitalinnskudd KLP

Sola kommune må i henhold til forsikringsvirksomhetsloven betale inn årlig egenkapitalinnskudd til KLP for fellesordningen og sykepleierordningen. For fellesordningen skal det innbetales 0,35 prosent av pensjonsfondet, mens for sykepleierordningen skal det innbetales 0,80 prosent av pensjonsgrunnlaget. Egenkapitalinnskuddet er estimert av KLP til kr 3,7 millioner for 2023. Dette er en løpende årlig bevilgning som oppdateres hvert år iht. prognoser fra KLP.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 3,7 millioner hvert år i planperioden.

2) IKT-investering strategisk

Prosjektet dekker investeringer i datamaskiner ved utvidelse av maskinparken, mindre oppgraderinger av programvare og nettverksutstyr i hele organisasjonen, samt kjøp av nye servere.

Kommunedirektøren foreslår å fortsette den årlige bevilgningen på kr 1,5 millioner.

3) IKT-løsninger folkevalgte

I gjeldende HØP er det er planlagt midler til IKT-løsninger til folkevalgte i forbindelse med lokalvalg i 2023, kr 0,55 millioner. Fra og med ny kommunestyreperiode, ønsker kommunedirektøren at alle politikere skal få Sola kommune e-postadresse. Dagens ordning fungerer ikke tilfredsstillende.

Kommunedirektøren foreslår å fortsatt bevilge kr 0,55 millioner i 2023.

4) Oppgradering til Visma Enterprise Plus

Vedtatt i HØP22-25 at kommunens økonomi- og lønnsystem skal oppgraderes til webgrensesnitt og løftes opp i skyen, i tråd med kommunens strategi. Dette gir bedre brukeropplevelse og et mer framtidsrettet økonomisystem. Visma Enterprise overtar ansvaret for drift og vedlikehold av systemet, noe som medfører at driften av systemet blir mindre sårbart og systemet blir raskere oppdatert ved endringer.

Visma Enterprise Plus skal erstatte Visma Enterprise. Leverandøren har signalisert at i løpet av 2-3 år vil vedlikeholdet av den gamle løsningen fases ut, og det er lurt å gå over til den skybaserte løsningen i god tid før det.

Kommunedirektøren foreslår å fortsette arbeidet og bevilger kr 1 million i 2023 til tiltaket.

5) Digital plattform/datasjø

Det er et stort behov fra tjenesteområdene til å kunne gjøre mer aktiv bruk av de data som kommunen har liggende i mange av dagens systemer. I dag er det systemer som ikke snakker sammen, noe som fører til at ansatte må utføre en del manuelle oppgaver. Data benyttes i all oppgaveløsning og tjenesteutvikling, og ved å kombinere data på nye måter vil det gjøre det mulig å løse dagens og fremtidige oppgaver på en mer effektiv måte. Som en del av den digitale strategien så skal det bygges sammenhengende tjenester og da er det en forutsetning at data gjøres mer tilgjengelig. Det er også et potensiale i å tilby proaktive tjenester basert på data kommunen allerede har. Det vil friggi ressurser og gi raskere behandling i forbindelse med eksempelvis søknadsprosesser.

6) Bytte ut gamle PCer

Kommunen har i dag rundt 1 500 PCer som er i bruk, ekskludert Oppvekst sine enheter til lærere og elever. En stor andel av disse PCene må byttes ut da de er utdaterte og kan nærmest ikke fungere på dagens IT plattform. Nyere programvare som Teams og Office 365, samt mange fagsystemer, stiller

høyere krav til spesifikasjonen på utstyret enn hva som ble gjort da de ble kjøpt inn for over 5 år siden. Per i år er det over 200 PCer som ikke innfrir i forhold til dagens krav.

Det bør årlig skiftes ut en viss prosentandel av PC parken slik at de som er over 5 år byttes ut årlig. Det vil gi kommunen mer forutsigbarhet når det gjelder utgifter på IKT drift fremover.

Type PC	Antall	Pris	Total
Bærbar PC med docking	60	23	1380
Stasjonær PC	140	12	1680
Total			3060

Digitaliseringen har bredt om seg i alle kommunens områder, og det har ført til at de aller fleste ansatte i dag er helt avhengig av en velfungerende PC for å kunne gjøre jobben sin. Det er også større krav til å kunne jobbe mobilt ved at ansatte utfører jobben der de er og ikke kun låst til å komme på kontoret for å gjøre jobben.

Som følge av dette foreslår kommunedirektøren å bevilge kr 8,6 millioner til dette formålet i planperioden.

7) Anskaffelse av skyplattform

For å kunne møte de stadig økende krav til sikkerhet og følge den generelle digitale utviklingen bør kommunen fremover kjøpe infrastrukturtjenester i skyen i stedet for å produsere dem selv.

- Per nå driftes hele kommunens IT plattform av få interne ressurser, og dette er utfordrende av flere grunner:
 - det er et stort etterslep av vedlikeholds- og forbedringsbehov som har bygget seg opp over flere år som må ivaretas spesielt i forhold til krav til IT sikkerhet. Dette kommer i tillegg til daglige driftsoppgaver og bestillinger fra brukere/innbyggere.
 - den digitale utviklingen gjør at presset på IKT tjenester øker og man ser en markant økning i henvendelser og bestillinger til Digitalisering og IKT.
 - Sola kommune klarer ikke å levere samme spesialkompetanse innen cybersikkerhet som de store aktørene som for eksempel Microsoft og Google. Kommunen må bruke mye ressurser på sikring av løsningene som går på bekostning av tid til andre drifts- og utviklingsoppgaver.
- Det bør for neste år kjøres et forprosjekt for å identifisere omfang, risiko og gevinster ved en slik løsning samt en kostnad for et migreringsløp. Anskaffelsen omfatter rådgivning og prosjektledelse både for forprosjekt og begynnende migrering.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,5 millioner i 2023, og vil komme tilbake med en oppdatert kalkyle etter forprosjekt.

8) Anskaffelse sakshåndteringssystem IKT

Digitalisering og IKT mottar rundt 100 henvendelser per uke som registreres i et system kalt Pureservice. Et slikt registreringssystem gjør at avdeling Digitalisering og IKT kan prioritere og fordele de IT- oppgaver som organisasjonen til enhver tid trenger hjelp til. Systemet kan gi en oversikt over hvor kritisk forholdet er, hvor mange det rammer og hvor mye ressurser som må til for å løse hendelsen.

Dagens system har veldig begrenset med funksjoner både for alle våre brukere samt saksbehandlere i Digitalisering og IKT. Tiden er inne for å anskaffe et system som ivaretar de krav kommunen har til å kunne tilby tjenester på en sikker og effektiv måte. Kommunedirektøren foreslår å bytte dagens system med et annet mer funksjonelt system. Denne løsningen vil i større grad være i tråd med våre prosesser og krav til dokumentasjon.

Kommunedirektøren foreslår at det settes av kr 0,9 millioner til tiltaket.

9) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur

Prosjektet er vedtatt i HØP22-25 og gjelder rehabilitering av Lensmannsgården. Grunnet prisstigninger i markedet foreslår kommunedirektøren å øke rammen med kr 0,2 millioner.

10) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal

Arealer som tidligere ble benyttet av elever med spesielle behov, skal tilbakeføres til ordinære undervisningsrom med tilhørende grupperom og garderober. Det skal etableres nytt kjøkken i eksisterende bygninger til SFO kjøkken da matservering er en del av SFO-tilbudet. To eksisterende garderober skal også utvides. Det tas sikte på å ferdigstille prosjektet til skolestart 2024.

Fase: 1

Kommunedirektøren foreslår å øke rammen fra kr 10,7 millioner til kr 16,2 millioner.

11) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)

Prosjektet ble vedtatt i F-sak 94/22 møte 27.09.22 under forutsetning av godkjenning av KS 27/10-22 med ramme på kr 85 millioner.

Det skal bygges 4 nye klasserom med egne grupperom, 4 nye grupperom, nytt musikkrom, arbeidsrom for lærere med forbedrede garderobeforhold, samt betydelig oppgradering av uteområde og parkering.

Prosjektet forventes ferdig første kvartal 2024.

Fase: 4

12) Jåsund ny skole (skolebruksplan)

Prosjekteringsmidler for ny skole på Jåsund legges inn i 2023 og 2024, med bakgrunn i politisk vedtak HØP 2022-2025, og vedtak i formannskapet 27.9.2022 FSsak 94/2022 om at planlagt oppstart prosjektering av Jåsund skole fra 2023, opprettholdes. Kommunedirektøren vil presisere at det ikke er elevbehov for Jåsund skole i kommende økonomiplanperiode. Når kommunedirektøren foreslår å sette av plan- og prosjekteringsmidler, er det en oppfølging av politisk vedtak og at kommunedirektøren skal planlegge og realisere en fremtidsrettet skole på Jåsund.

13) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)

Innføringstilbudet for elever med rett til særskilt språkopplæring er i dag spredt på flere skoler. Kommunen opplever en stor økning i antall elever med rett til dette opplæringstilbudet – både Sande skole og Sola ungdomsskole har de to siste årene mer enn doblet antall elever i innføringstilbudet. Å innrede råbygget på Kjerrberget skole vil dekke behovet for areal, og vil samtidig gi mulighet for et større og sterkere fagmiljø, og videre en bedre og mer effektiv bruk av ressursene.

Kjerrberget skole vil også ha bruk for deler av et innredet råbygg, så råbygget innredes slik at det uten videre tilbakeføring kan overtas av Kjerrberget skole, når elevtallet tilsier det.

Det er også nødvendig å sette av midler i 2023 og 2025 for kostnader til prøvedriften.

Kommunedirektøren foreslår å bruke av resterende midler på rammen til prosjektet og bevilge kr 31 millioner i 2023 og kr 0,5 millioner i 2025. Kommunedirektøren vil før arbeidet tar til komme med en politisk sak der det gjøres rede for prosjektet, hvordan lokalene skal benyttes og med tilhørende synergier med å ta lokalene i bruk.

Fase: 1

14) Datamaskiner/fornyng skoler

Digitale ferdigheter er en av fem grunnleggende ferdigheter. For å møte sentrale krav i læreplanene og målsetningene i kommunens egen IKT-strategi for skolen, er det avgjørende at det investeres i digitale enheter. Fra og med høsten 2020 har koding og mer kreativ/skapende bruk av digital teknologi kommet inn som et viktig element i undervisningen som følge av de nye og reviderte læreplanene.

Elever på 1. - 4. trinn har ikke, i henhold til vedtatt IKT-strategi, personlige Chromebooks, men bruker maskiner som har vært brukt i 1:1 ordningen for 5. - 10. trinn som delte maskiner i klassesett som oppbevares på skolen. Ved å gjenbruke utstyr som har vært brukt i 3 år på 5. - 10. trinn til elever på 1. - 4. trinn, utnyttes ressursene godt. Det er både en økonomisk og miljømessig bærekraftig løsning. Chromebooks som gjenbrukes på 1. - 4. trinn er såpass fysisk slitt at det ikke vil tåle en ny runde hvor de blir brukt i en 1:1 ordning og tatt med hjem.

I 2023 skal det ikke skiftes ut maskiner for ansatte, det er kun lagt inn innkjøp til 5. og 8. trinn. I 2024 er det lagt inn nødvendig utskiftning av chromebox'er som brukes til de store interaktive skjermene i klasserommene og i 2025 er det lagt inn utskiftning av chromebooks samt dokkingstasjon for ansatte på de 3 rene ungdomsskolene. Begge disse tiltakene er rullering/utskiftning pga. alder på eksisterende utstyr.

Det vil alltid herske noe usikkerhet med tanke på prisutvikling i markedet fra budsjetteringstidspunkt til innkjøpet skal gjøres omtrent 12 måneder fram i tid grunnet valutasvingninger og andre forhold som påvirker markedet. I år er det ekstra stor usikkerhet grunnet råvaremangel, krigen i Ukraina og store post-pandemi problemer med produksjon av elektroniske kretser og deler til elektronisk utstyr.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 15,15 millioner til dette formålet i planperioden, som vil bidra til at Solaskolen ligger i forkant på bruk av digitale ferdigheter.

15) Oppgradering trådløse nettverk skoler

Skolene i Sola kommune er bygget ut med trådløse nett for omtrent 6-7 år siden. Digitalisering, flere mobile enheter og stort behov for nettbaserte tjenester krever god, rask og stabil nettilgang og behovet har bare økt de siste årene. Nåværende trådløse nett på skolene har utfordringer og fysiske begrensninger i forhold til kapasitet og dekning opp mot dagens behov. Flere bygg har også utfordringer med kabling som er utsatt for sabotasje og skader. Dette gir påfølgende problemer og tapt undervisningstid for elever og lærere. Omdisponering av rom har ikke blitt fulgt opp med tilhørende utbygging av trådløst nett. Nyere bygg planlegges med høyere tetthet av WiFi aksesspunkter, med 1 sender per klasserom/arbeidsrom.

På skolene er det i dag totalt omtrent 270 klasserom, og omtrent 160 WiFi aksesspunkter. I tillegg kommer fellesarealer og kontorer. Standarden for det trådløse nettet på skolene må heves til det som benyttes i dag ved nybygg i kommunen for å kunne møte dagens behov.

Følgende aktiviteter inkluderes i dette arbeidet.

- Kartlegging og planlegging per skole
- Installere nytt utstyr for å innfri krav til dagens behov/standard
- Kabling

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,9 millioner til tiltaket i planperioden. Det er knyttet stor usikkerhet til beløpet siden det er avhengig av kartleggingen og kompleksiteten per bygg.

16) Oppgradering av uteområde skoler

Oppgradering av uteområder ved skoler i henhold til skolebruksplan.

I 2023 er det uteområdet ved Skadberg Skole som skal rehabiliteres. Det kommer inn mye avvik på apparater og grunnforhold/dekker som bærer preg av slitasje. Det er relativt få aktiviteter/apparater på området, som fører til unaturlig mye bruk per apparat. Et godt uteområde er veldig viktig for både trivsel og for å få utløp for energi utenfor klasserommet. Kommunedirektøren foreslår flere apparater og utbedret skolegård.

Kr 7 millioner er videreført fra 2022 i 2. tertial for å ferdigstille uteområdet og flytte parkeringsplass ved Røyneberg skole. Det vises til omtale i 2. tertial 2022.

Kommunedirektøren foreslår å øke den årlige bevilgningen fra kr 4 millioner til kr 6 millioner. Mange av skolene bærer preg av at det ikke bare er lekeapparatene og aktivitetene som må rehabiliteres, men det trengs ofte også infrastrukturell bearbeiding. Videre er det en del etterslep, som gjør at det som regel trengs en total rehabilitering av skolegården, og ved økt ramme unngår man 'flikking', og lite helhetlige løsninger.

Tiltaket er spillemiddelberettiget og det forventes om lag kr 2 millioner i spillemidler hvert år.

17) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg

Prosjektet har blitt forsinket grunnet gang- og sykkelstiprosjekt i regi av Rogaland fylkeskommune som går inn i barnehagetomten. Utførelsen av prosjektene faller sammen i tid og det er derfor inngått et samarbeid med fylkeskommunen for å slå prosjektene sammen. Samarbeidet med fylkeskommunen medfører ikke en kostnadsøkning for Sola kommune.

Kommunedirektøren foreslår, som følge av generell prisstigning, å øke rammen til kr 130 millioner. Et mer nøyaktig kostnadsoverslag vil fremmes i en egen sak etter endt anbudsprosess.

Forventet ferdigstilling av barnehagen er august 2024.

Fase: 4

18) Ny kommunal barnehage Myklebust

Behovet for barnehageplasser på Myklebust vil synliggjøres når fremskrivningstallene er klare i forbindelse med neste revidering av barnehagebruksplan.

Kommunedirektøren foreslår å skyve tiltaket 2 år ut i tid i forhold til HØP 22-25. Kommunedirektøren foreslår å sette av plan- og prosjekteringsmidler på kr 1,5 millioner i 2024.

Det planlegges ferdigstilling i 2026 og prosjektkostnad estimeres til kr 100 millioner, men det presiseres at det er stor usikkerhet rundt prosjektkostnaden.

Fase: 0

19) Kultur- og aktivitetshus Tananger

Reguleringsplanen for kultur- og aktivitetshus i Tananger skal opp i november 2022, der planen blir fremlagt for 2. gangs behandling. Prosjektet venter fortsatt svar på to av innsigelsene fra Rogaland fylkeskommune. Deretter må det utarbeides et romprogram før en starter opp skisseprosjekt. Dette forutsetter at en finner løsninger på utfordringene med grunnforholdene i tomteområdet.

Rammen er på kr 100 millioner. Dette er et grovt estimat på bakgrunn av estimert størrelse på bygget og gjennomsnittlig kvadratmeterpris. Kommunedirektøren presiserer at dette er bruttobeløp, altså at salgsinntekter ikke er inkludert. Det er stor usikkerhet knyttet til denne kalkylen da kommunedirektøren ikke kjenner til verken grunnforhold eller romprogram.

Det er på nåværende tidspunkt ikke budsjettet med noen salgsinntekter da det er stor usikkerhet knyttet til endelig størrelse. Kommunedirektøren kommer tilbake til budsjettering av inntektene når kommunedirektøren har mer oversikt over salgsinntektene og tidspunkt for salg.

Prosjektet har forskjøvet ferdigstillelse fra 2024 til 2025.

Fase: 0

20) Nye lokaler til FeelGood Dysjaland

Det er behov for å bygge om Gamleskolen på Dysjaland for å tilpasse bygget til et moderne ungdomslokale, da de nåværende lokalene er uegnede. Dokumenterte utfordringer knyttet til å oppfylle HMS-krav slår fast at ungdomsaktivitetene ikke kan fortsette i lokalene i Dysjalandshallen.

FeelGood er Sola kommunes åpne breddetilbud for ungdom mellom 13 og 20 år. Det er politisk vedtatt at kommunen skal ha tre ungdomshus; ett i hver av de geografiske distriktene.

Ungdomsmedvirkningsarbeid og samskaping står høyt i fokus. Brukergruppen har økt og det er nå mellom 55 og 65 besøkende hver gang, i tillegg til at aktivitetene har endret seg.

Kommunedirektøren mener ombyggingen vil danne grunnlag for økt aktivitet for hele bygda og kan bli et all-aktivitetshus, noe som vil være innenfor rekkevidde med en ombygging av Gamleskolen. I Barne- og ungdomskulturmeldinga: Meld. St. 18 (2020-2021, Oppleve, skape, dele) omtales kommunens ansvar for tilgang til egnede lokaler, noe som er helt i tråd med vedtatt kommunedelplan fra 2015 der det under utfordringer på fritidsfeltet (s. 27) sies at: Kompetansesamfunnet og en sterkere foreldrestyring preger ungdoms valg av fritidsaktiviteter. Ungdom trenger trygge og gode arenaer der ungdoms egne initiativ og ideer ivaretas og stimuleres.

Ved utarbeidelse av skisseprosjektet har en tatt høyde for å gjøre begge plan tilgjengelige med å installere heis og trinnfri adkomst. Dette er en eldre bygning i tre og brannmotstand for bærende bygningsdeler må derfor oppgraderes. Overflater i rømningsveier, trapperom må oppgraderes. Bruksendringen medfører at bygget havner i risikoklasse 5 som medfører oppdeling i brannseksjoner og brannceller. FeelGood sitt ønske om et lydisolert diskorom kombinert øvingslokale i et bygg av tre er utfordrende bygningsmessig og økonomisk, men ivaretatt i skisseprosjektet. Det er medtatt nytt brannalarm anlegg og det installeres ledesystem i bygget.

Økningen av kalkylen skyldes blant annet de store prisstigningene for tiden, men også konkretisering av krav fra FeelGood samt at universell utforming er ivaretatt på alle plan- og brannkrav. Det er lagt til grunn en nøktern materialbruk tilpasset ny bruk. Bygget forutsettes bevart, og trenger oppgradering.

Kommunedirektøren foreslår å øke rammen fra kr 6 millioner til kr 12 millioner, og bevilge midlene i 2024. Dette er 2 år senere enn HØP22-25.

Fase: 1

21) Meråpent på Tananger bibliotek

Meråpent bibliotek på Tananger vil øke nytte og glede av felles ressurser. Det kan kompensere for reduserte åpningstider, spesielt for barnefamilier, studenter og arbeidstakere. Brukerundersøkelser peker på attraktivitet, folkehelse, leseferdigheter, god utnyttelse av skattepengene og demokrati i praksis som opplevd effekt av Meråpent.

Sola bibliotek fikk Meråpent 2022, opprinnelig bestilling var med ønske om snarlig utvidelse til Tananger (15/4129). Meråpent etterlyses ukentlig fra innbyggerne i Tananger, som er misfornøyde med dagens åpningstider.

Satsning på lystlesing bidrar til styrkede skoleresultater, økt fullføringsgrad i videregående skole, trivsel og mulighet til å være medborgere i et demokrati. Meråpne bibliotek er uttrykt i nasjonalt politiske mål (Hurdalsplattformen).

Selve Meråpentutstyret kan flyttes. Ny inngang i Tananger vil gjøre lokalene mer fleksible til senere bruk om biblioteket flytter.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,53 millioner i 2023.

22) Oppgradering av alle scenetrek i hovedsalen – kulturhuset

De eksisterende trekkene har en bruksgodkjenning som gjelder frem til 2026. Da er trekkene 40 år og er ikke lengre godkjent av godkjenningmyndighetene. Det er ikke mulig å få dispensasjon for videre bruk utover dette. Det er skjedd veldig mye på den tekniske siden på slikt utstyr siden 1986 og det er ikke lengre mulig å få tak i utstyr som er likt de gamle systemene som brukes, slik at det blir en oppgradering og en fornying, da det samtidig vil være behov for å supplere med noen nye sidetrek.

Dette er en så stor arbeidsoperasjon som krever så mye rigging og tid at den må gjøres på sommeren, og det er både dårlig økonomi og vanskelig for drift å dele denne jobben over flere år.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 15 millioner i 2025.

23) Oppgradering gulv kulturhuset

Det har i lang tid vært kjent at flisene i kulturhuset har vært i svært dårlig stand, og at det har nærmet seg tidspunkt for en større oppgradering av gulvene.

Det siste året har situasjonen gått fra vondt til mye verre og det er nå klart at det må gjøres tiltak som er utover lapping og liming. Et slikt omfattende arbeid i foajeen må skje på sommeren.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 3,6 millioner til tiltaket i 2023.

24) Snøde bhg mur som heller

Mur mot privatbygg fra barnehage på Snøde heller, og det er tegn til vannrenninger i bakkant av mur. Denne bør det gjøres noe med før den faller ut, som kan få konsekvenser for både barnehage og privatbolig. Muren må rives for så å bygges opp på nytt.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,3 millioner i 2023.

25) Rehabilitering av garderober i gymsal på Håland skole

Garderobene i gymsalen på Håland skole er i veldig dårlig stand og det er behov for en total rehabilitering av disse. Det må legges varmekabler i dusjrommene, samt nye dusjer med legionellaspyling. I garderobene oppgraderes gulvene med gulvbelegg og vegger med veggplater. Det må også installeres luft/luft varmpumper i garderobene.

Kommunedirektøren foreslår at det bevilges kr 1,35 millioner til tiltaket i 2024.

26) Herregarderobe Sørnes barnehage

Det er per dags dato ikke herregarderobe i Sørnes barnehage.

Kommunedirektøren foreslår at det etableres herregarderobe i 1. etasje i 2023 til en kostnad på kr 0,45 millioner.

27) Ombygging kjøkken Havnealleen(Vardesten) barnehage

Det eksisterende kjøkkenet i barnehagen er utslitt og tilfredsstillende ikke dagens behov.

Kommunedirektøren foreslår å oppgradere til storkjøkkenstandard i 2023 for kr 0,5 millioner.

28) Nytt fagsystem barnevern

Det gamle fagsystemet skal fases ut og det må anskaffes nytt. Det er per i dag to ulike aktører; Visma Flyt barnevern og Netcompany (Modulus barn). Det vurderes å kjøre felles anbud for flere eller alle kommunene i Rogaland i nettverket Digi Rogaland.

Fra Bufdir.no:

De siste årene er det gjennomført flere vurderinger av kvaliteten til IT-løsningene som benyttes i det kommunale barnevernet.

Hovedkonklusjonen er at utilstrekkelig IT-støtte begrenser barnevernets evne til å gi god og effektiv hjelp til barn og unge som trenger det, og at manglende hjelp fra IT-løsninger hindrer barnevernet i å nå formålet med barnevernloven.

Hovedkonklusjonene fra de ulike aktørene er at:

- *Barn og familier (tjenestemottakere) får ingen hjelp av IT-løsninger til å ha oversikt over saken sin eller til å utøve brukermedvirkning.*
- *Ansatte i barnevernet får liten hjelp av IT-løsninger til å levere barnevernstjenester som er effektive, forsvarlige og av høy kvalitet.*
- *Ledere i barnevernet får liten hjelp av IT-løsninger til å lede, styre og rapportere i barnevernet på en god måte.*
- *Det finnes ingen god støtte for digital samhandling når de ulike aktørene i og utenfor barnevernet skal kommunisere eller overføre informasjon seg imellom.*

DigiBarnevern skal gi sektoren et digitalt løft og møte behovet for mer effektive arbeidsprosesser, bedre faglig støtte i arbeidshverdagen og bedre styringsinformasjon.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,35 millioner i 2023.

29) Samlebevilgning formål levekår

Midlene brukes til hjelpemidler og inventar til kommunens helsebygg.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,4 millioner til formålet i 2023.

30) Velferdsteknologi Levekår

Bruk av teknologi skal bidra til at flere kan mestre eget liv og helse, og bidra til at innbyggere kan bo lengre i eget hjem. Rett bruk av teknologi kan også bidra til at institusjonsinnleggelse blir forebygget eller utsatt. Ulike typer teknologi vil bli utprøvd, og all utprøving vil være basert på en vurdering av hvilken gevinst teknologien kan gi. Gevinst kan i denne sammenheng være både økonomisk og økt kvalitet på tjenesten.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på kr 1 million i planperioden.

31) 8 boliger med base, pilotprosjekt

I k-sak 84/15 Private botiltak for mennesker med psykisk utviklingshemming, behandlet i møte 17. desember 2015, ble det vedtatt å opprette et pilotprosjekt for etablering av boliger med heldøgns bemanning. Boligene skal ha kommunal tildelingsrett og skal bli solgt til beboere.

Interessenthenvendelser viste at det var behov for prosjektet, og det ble planlagt 6 boliger. Prosjektet ble utsatt fra 2018 som følge av innføring av Fritt brukervalg. Etter at denne ordningen ble avviklet fra 2019, viste det seg at behovet for boliger har økt. Fsk-sak 10/2020 bestemte at kommunens eiendom ved Lensmannskroken 2 skulle benyttes. En gjennomgang viste at det vil være hensiktsmessig å bygge åtte boliger, to mer enn først antatt. Dette vil gi samdriftsfordeler med personale, spesielt på natt.

Reguleringsplan ble fremmet i august 2022, men UPM utsatte behandlingen da de ville ha befarings. Ble behandlet i UPM 28. september 2022, der det ble vedtatt å utsette saken og få noen momenter avklart før prosjektet fremmes på ny. Dette kan tidligst behandles i desember 2022. Selv om UPM vedtar planen i desember 2022 vil prosjektet ikke være ferdig i 2023 slik HØP22-25 tilsier. Prosjektet er nå planlagt ferdigstilt i midten av 2025 såfremt reguleringsplan blir vedtatt.

Investeringsstilskuddet fra Husbanken i 2025 økes med kr 0,8 millioner fra kr 14,1 millioner til kr 14,9 millioner, men det er stor usikkerhet rundt dette da regjeringen i Statsbudsjettet har foreslått å gå bort fra ordningen med tilskudd til heldøgns omsorgsplasser. Det er budsjettert med salg av leilighetene i 2025, med foreløpig anslag på kr 9 millioner.

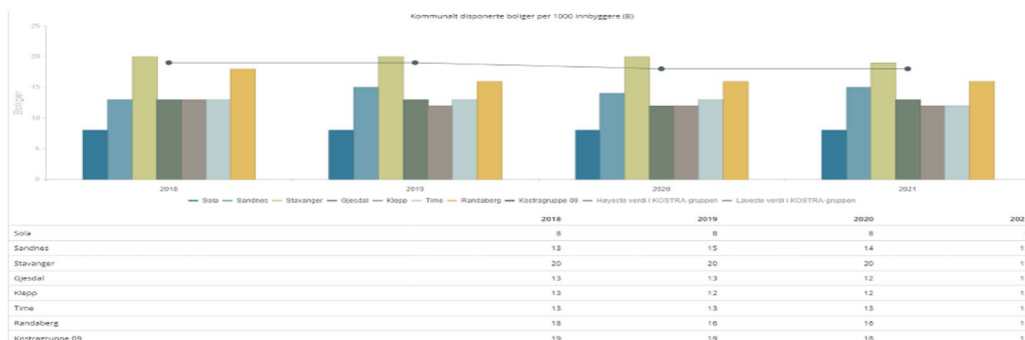
Fase: 1

32) Kjøp/salg gjennomgangsleiligheter BSHP

Sola kommune har i dag 150 vanlige kommunale boliger og 80 omsorgsboliger, totalt 230 boliger. Dette utgjør ca. 8 boliger pr. 1000 innbygger som er av de laveste i Norge og i regionen.

Kommunale boliger

Kjøp av kommunale utleieboliger skal bidra til flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Med vanskeligstilte på boligmarkedet menes personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg eller opprettholde et tilfredsstillende boforhold på egenhånd.

Det er fremdeles et stort behov for å skaffe flere kommunale boliger i årene som kommer. Dette skyldes flere faktorer:

- Familier som bor med rekvisisjon fra NAV er en kostbar løsning for kommunen.
- Bosetting av Ukrainske flyktninger legger et stort press på tilgjengelige boliger på det private markedet og kommunale boliger.
- Fremtidige vedtak om flyktninger fordrer flere kommunale boliger.
- Sola kommune har få kommunale boliger sammenlignet med andre kommuner.
- Få boliger og høy leie på det private leiemarkedet.

Eventuelt salg av boliger bidrar til finansiering. Det var opprinnelig planlagt at tilskudd fra Husbanken, på kr 11 000 per kvm, begrenset oppad til kr 880 000 per boenhet, skulle finansiere deler av investeringene, men regjeringen har foreslått å avvikle denne ordningen fra 2023.

Kommunedirektøren foreslår en bevilgning på kr 12,4 millioner hvert år i planperioden.

33) Omsorgsboliger

Vedtatt i den politiske behandlingen av HØP22-25 å bevilge kr 34 millioner til nye omsorgsboliger. Kommunedirektøren foreslår at det i den sammenheng startes et forprosjekt for å kartlegge behovet for ulike typer omsorgsboliger; både ordinære omsorgsboliger, omsorgsboliger med heldøgns-bemannings- og omsorg+ boliger. Formålet med oppdraget er å kartlegge behov for boligtype, antall, beliggenhet og tjenester de neste 5-15 årene.

34) Midlertidig base Kleppvegen 6

Det er ikke behov for å sette av midler til flere småhus fremover da de mest vanskeligstilte har behov for tettere oppfølging enn det småhus kan gi. Det er akutt behov for et bygg med bemanning til brukergruppen tilsvarende Kjelsberg Ring.

I 2023 foreslår kommunedirektøren å sette av midler til bygging av en midlertidig base med bemanning og felles oppholdsrom i tilknytning til Kleppvegen 6 som kan benyttes til denne gruppen. Kleppvegen 6 har i dag ikke belegg til å forsvare dagens bruk av hyblene.

Kommunedirektøren foreslår å overføre kr 6 millioner til nytt prosjekt i Kleppvegen 6 fra tidligere vedtatt bevilgning på kr 6 millioner til småhus.

Fase: 0

35) Sandestubben nytt bygg

Boligene i enhet for mestring er i dårlig stand og utformingen av boligene begrenser effektiv og hensiktsmessig drift. Det er ønskelig å bygge nye boliger med fellesareal på samme tomt, og i tillegg øke antall boenheter (8-10).

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 40 millioner til tiltaket, men presiserer at dette er en grovkalkyle. Det vil lages en mer nøyaktig kalkyle neste år etter forprosjektering.

Det er lagt inn et tilskudd fra Husbanken på kr 17,3 millioner i 2026, men det er stor usikkerhet rundt dette da regjeringen i Statsbudsjettet har foreslått å gå bort fra ordningen med tilskudd til heldøgns omsorgsplasser.

Fase: 0

36) Ombygging kjøkken Sande aktivitetssenter

Det er nødvendig å bygge nytt kjøkken fordi en slår sammen Sande aktivitetssenter, timebasert avlastning og Etter skoletid til en avdeling som ledd i omstillingen.

Det eksisterende kjøkkenet i aktivitetssenteret er utslitt og tilfredsstillende ikke dagens behov. Kjøkkenet bør oppgraderes til storkjøkken standard.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,55 millioner i 2023.

37) Storevardvegen, nytt fellesareal og kontor

Miljøtjenesten har omsorgsboliger i Storevardveien, og det er behov for nytt fellesareal og kontor i tilknytning til boligene.

Det er ingen kontor i tilknytning til boligene, og fellesrom fungerer både som vaktrom, kjøkken, møterom og oppholdsrom for alle ansatte. Det er behov for et kontor for å kunne gjennomføre møter, samtaler med pårørende, og oppfølging av ansatte. Det er ønskelig å vurdere å bygge om eksisterende lager til kontor.

Videre bør det etableres et fellesområde for beboere (og ansatte). Kommunedirektøren foreslår å bygge tak over utestue/uteareal slik at området kan brukes til fellesstue, med mål om flere fellesaktiviteter og økt sosialisering.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,7 millioner til dette i 2023.

38) Uteområde Åsenvegen 116/96

I forbindelse med omstillingsprosjektet i Enhet for mestring bør en oppgradere/utbedre uteområdet i Åsenveien 96/116.

Konkret omfatter tiltaket tilrettelegging for universell utforming, forbedring av parkeringsmuligheter i Åsenvegen 96 (grunnet flere uhell), og utvikling av områdene for å øke potensiale for sambruk. Tiltakene bidrar til effektiv bruk av byggene og effektiv drift av tjenestene.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,8 millioner i 2023.

39) Utvidelse av Stangelandsenteret

Psykisk helseteam og Rask psykisk helsehjelp, Frisklivsentralen, ruskonsulenter og LAR mangler kontorer og fellesarealer.

Samlokasjon av ulike tjenester på samme område har vist seg å ha positive synergieffekter. I forbindelse med omstillingsprosjektet i Enhet for mestring (miljøtjenesten), har Psykisk helseteam flyttet ut av gamle lokaler og trenger derfor nye. Det er ønskelig å utrede muligheten for å videreutvikle bruken av Stangelandsenteret, både kontorer, poliklinisk virksomhet og eventuelt andre tjenestetilbud (eksempelvis døgntilbud).

Kommunedirektøren foreslår å sette av kr 0,5 millioner i 2023 for å gjennomføre en forstudie.

40) Utbygging trådløse nett og møteromløsninger

Det er behov for å investere i basis IKT infrastruktur og AV utstyr på forskjellige lokasjoner i kommunen som er enten helt eller delvis uten trådløst nettverk (WiFi). Velferdsteknologi vil i fremtiden ha behov for WiFi dekning for å kommunisere mellom systemene og tjenestene som brukes. Enhet for mestring har flere boliger med behov for samhandling mellom personell der det ikke finnes noen basis infrastruktur og løsninger for å kunne få til god samhandling. Her må det investeres i basis infrastruktur samt projektor/skjerm og klientutstyr.

Kommunedirekten foreslår at det settes av kr 1,5 millioner til tiltaket.

41) Ekstra leilighet Kjelsberg ring

Kjelsberg Ring har for liten kapasitet i forhold til behov. Kommunedirektøren foreslår å vurdere mulighetene for å bygge en ekstra leilighet i tilknytning til eksisterende bygg, med samme fasiliteter som i det eksisterende bygget.

Det må sjekkes ut med byggesaksavdelingen og arkitekt om det lar seg gjennomføre.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,5 millioner til dette i 2023, men presiserer at det er stor usikkerhet om det lar seg gjøre å gjennomføre prosjekt.

Fase: 0

42) Kjelsberg ring 2

Antall tjenestemottakere med lav boevne øker, og det er derfor behov for å utrede muligheter for et bygg tilsvarende Kjelsberg Ring.

Kommunedirektøren foreslår å sette av midler til mulighetsstudie i 2023.

Fase: 0

43) ENØK-tiltak kommunale bygg

Kommunedirektøren ser at det er nødvendig å fortsette arbeidet med ENØK-tiltak, og det vil framover fokuseres blant annet på disse områdene.

LED lys

Utskifting fra «eldre» lyskilder til LED lys er en kostbar investering, men gir en langsiktig økonomisk gevinst. Vesentlig mindre energiforbruk og mindre vedlikehold (utskifting av lyskilder, lyspærer)

Solceller / solfangere

Denne teknologien installeres på kommunens nybygg med positive resultater. Det ses på muligheter for å kunne montere slik teknologi på kommunes eksisterende bygg. Dette vil da være et tillegg til eksisterende installasjoner i byggene. Solceller som produserer elektrisk strøm, og solfangere som varmer opp vann til oppvarming og forbruk. Begge systemene bidrar til energibesparelse.

SD anlegg

SD anlegg (styre / overvåknings system for tekniske installasjoner) i kommunen er i stor grad av eldre dato og teknologi, som gjør at de er vanskelige å oppdatere/vedlikeholde. Konklusjonen er da å installere nye SD system. Resultatet er da bedre kontroll av de tekniske anleggene, og muligheter for bedre styring opp mot energi- effektivisering og besparelser.

Tekniske anlegg

Kommunes bygg er i stor grad av en eldre dato, og det samme gjelder for de tekniske anleggene i byggene som varmesystem, ventilasjonssystem og el. anlegg. Med en gjennomsnittlig levetid på tekniske anlegg på 15-20 år, så nærmer disse systemene seg og/eller har overgått sin estimerte levetid. Dette fører til at vedlikeholdskostnadene øker betydelig. Faren for at anlegg slutter å fungere midt i et skolesemester er sterkt tilstede, med store konsekvenser for driften av bygget. Et eldre system bruker vesentlig mer energi for å driftes, da i form av gamle teknologiske løsninger som er vanskelige å overvåke. En utskifting / ombygging av de tekniske anleggene har en klar økonomisk gevinst.

Det foreslås også å bruke kr 0,25 millioner på ENØK tiltak i Tananger kirke i 2023 og kr 0,3 millioner på ENØK tiltak i Sørnes kirke i 2024, jamfør budsjettinnspill fra Kirkevergen.

Kommunedirektøren foreslår å utvide rammen på prosjektet med kr 21 millioner.

44) Ny heis Ræge kirke

Vedtatt i HØP22-25. Grunnet prisøkninger ser kommunedirektøren behov for å øke rammen med kr 50 000 til kr 0,45 millioner.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,45 millioner i 2024 til ny heis i Ræge kirke, jamfør budsjettinnspill fra Kirkevergen.

45) Sola arena, infrastruktur

Prosjektet ser på ulike løsninger i forsøk på å få ned kostnadene.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1 million i 2023, og vil fremme egen sak med kostnadskalkyle når forslag til endelig løsning foreligger.

Prosjektet vil få refusjon fra Bymiljøpakken på kr 16,9 millioner i 2024, så fremt framdriftsplanen overholdes.

46) Ny Solahall med varmtvannsbasseng

Vedtak i F-sak 27/22 møte 15.03.2022 legges til grunn.

Med bakgrunn i saksfremlegg og vedlegg i saken «Konsept fire alternativer til saksfremlegg Ny Solahall» skal alternativ 3 gjennomføres.

Hovedmomenter:

- 8 baners konkurransebasseng på 25 meter med jevn 2 meters dybde. Tribuner og fasiliteter tilpasset kulturdepartementets krav. Det etableres hev / senk i bassenget for å sikre best mulige forhold for både opplæring og konkurransesvømming
- Varmtvannsbasseng
- Opplæringsbasseng med hev og senk. Det etableres hev / senk i bassenget for å sikre best mulige forhold for alle alderstrinn og opplæringsbehov
- Areal 4 630 m² (BTA)

Fase: 2

Kommunedirektøren foreslår å endre ferdigstillelse til skolestart 2027, som er to år senere enn rapportert i tertialrapportene i 2022. Kommunedirektøren vil invitere politisk nivå til ny gjennomgang av hvordan det kan tenkes nytt om realisering av den nye Solahallen. Sola kommune har, som kjent, høy gjeldsgrad og denne investeringen bidrar til at gjeldsgraden utvikler seg sterkt negativt.

47) Oppgradering av lekeplasser friområder

Etter vedtak fra formannskapet 24.03.20 (F-sak 28/2020) skal Sola kommune prioritere oppgradering av lekeplasser og nærmiljøanlegg der innbyggerne selv tar initiativ til gjennomføring av prosjektet med menneskelig og/eller økonomiske ressurser. Dette er i tråd med samskaping strategi, hvor innbyggernes og kommunes behov/ressurser samkjøres.

I forbindelse med denne saken ble det opprettet et skjema på kommunens hjemmeside hvor innbyggerne selv kunne melde inn behov, ønsker, og kapasitet. Skjema var operativt i mai 2020 og det er til nå meldt inn 23 lekeplasser, og det er et økende trykk. Denne satsingen vil på sikt gi et rikere uteområde, som innbyggerne kjenner eierskap til.

Tiltakene vil kunne gi spillemidler, men beløp er vanskelig å estimere.

Kommunedirektøren foreslår å fortsette den årlige bevilgningen på kr 1,9 millioner per år.

48) Drenering/klimaavbøtende tiltak

På grunn av økte nedbørsmengder og hyppigere tilfeller av ekstremnedbør er det behov for faste midler til dreneringsarbeid. Dette for å minimere ødeleggelse på både private og offentlige eiendommer. Dette gjelder både private tomter i tilknytning til kommunale lekeplasser / friområder, og kommunens egne balløkker.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre tiltaket vedtatt i HØP 21-24 på kr 2 millioner.

49) LED lys på fotballbaner

Fotballbaner belyst med LED fører til mindre energiforbruk, og mer bærekraftig drift. Det fører også til forutsigbarhet i drift og vedlikehold å ha lamper som det er lett å skifte pære på. Det er tidligere skiftet lys på Uegobanen på Sola, Tananger hovedbane og det byttes på Dysjaland i løpet av høsten 2022. Det

er videre behov for å oppgradere lysmastene på en bane i Tananger, to baner på Våganes og en på Sola i tillegg til friidrettsbanen. Dette reduserer strømforbruket, samt at det er lettere å vedlikeholde.

Kommunedirektøren foreslår å øke rammen med kr 4 millioner for å starte arbeidet med de resterende banene.

50) Robotklippere

I 2020 tok kommunen i bruk robotklippere som har ført til en mer effektiv drift av både gravlunder og friområder. Robotklipperne har frigjort kapasitet til gartnerarbeid (beskjæring, drenering, fjerne falske trær, lusing, kanting vedlikehold av maskiner, VOF/HMS, osv.).

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på kr 150 000.

51) Samlebehov maskiner og utstyr

Grunnet etterslep over flere tiår er maskinparken til Park og Gravlund, Idrett og Bad, og Arbeidstreningssesksjonen gammel og vanskelig å holde i drift. I 2022 ble en bil kondemnert grunnet rust i ramme, og en annen ble stoppet av verneombudet på grunn av girproblemer som verkstedet ikke klarer å fikse. Videre er det to gamle sitteklippere som ofte er på reparasjon. Det er mulig å klare seg en stund uten å øke antall biler, men da må Arbeidstreningssesksjonen sette flere seter i en av bilene. Dette koster ikke langt fra en ny 3-seter. Å bytte ut gamle biler og maskiner effektiviserer driften og man reduserer vedlikeholdskostnadene.

Turstien og Kjerrberget skal overtas av Park og Gravlund, og da er det behov for en ny ATV/minitraktor for å ha mulighet til å drifte den. Denne vil også kunne brukes på andre steder.

Det er derfor nødvendig å øke bevilgningen i 2023 til kr 3,4 millioner (fra kr 1,25 millioner), og holde på løpende bevilgning på kr 1,75 millioner fra 2024 til 2026.

52) Reguleringskost Somaleiren

Det jobbes med planprosess for å gjøre om Somaområdet til næringsareal i kommuneplanen, og dette arbeidet vil bli prioritert høyt framover. Kommunedirektøren opplever at flere bedrifter ser til Sola kommune som aktuell kommune for nyetablering og/eller utviding av virksomheten.

53) Kjøp og opparbeidelse av tomter

Tiltaket gjelder kjøp og opparbeidelse av tomter som tidligere hørte til Sola tomteselskap KF. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 48,8 millioner i planperioden.

54) Ny lagerhall Sola Stadion

Lagerhallen er gammel og skjemmende i området. Hallen er rusten med masse hull, som fører til renninger og fukt inne i hallen. Bør oppgraderes til noe mer funksjonelt og som passer bedre inn i stadionbildet.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,5 millioner i 2023.

55) Gravlund oppgradering av driftsbygninger

Alle tre gravlunder i kommunen trenger et system for oppbevaring av masser og maskiner, for å unngå at de står midt på plassen. Fersk jord bør ligge under tak sånn at det ikke fryser, siden frossen og/eller vanntung masse kan føre til at kister ikke tåler tyngden når det graves igjen. De tre gravlundene behøver en innhegning med garasje til maskiner og utstyr som forringes ved å stå ute (gravemaskin, hjullaster, håndverktøy og plenklippere).

På gravlunden ved Sola Kapell trengs det et område for å oppbevare gravstøtter fra slettede graver fra alle gravlundene, hvor en kan lagre gravstøttene i de lovpålagte 6 månedene før de kan destrueres. I tillegg til disse behovene er det et etterslep på toalettområder for de ansatte, her kreves det noe oppgradering av bygningsmasse.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 6 millioner til tiltaket.

56) Nytt garderobeanlegg Åsenhallen

Rogaland Fylkeskommune har bedt om en gjennomgang av utleieforholdet som Sola vgs har med Åsenhallene og Sola Stadion på dagtid. Det er godt vedlikeholdte anlegg, men følger ikke helt dagens standard. Sånn det er nå får en ikke full utnyttelse av anlegget på grunn av for få garderober, samt at banene ikke kan deles opp i 3 mindre baner. Flere garderober vil gjøre anlegget mer rustet også for universell utforming og fremtidig utnyttelse av anleggene. Fylkeskommunen ønsker å inngå en kontrakt på 20-30 år, dersom anlegget rustes for dagens behov.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 20 millioner i 2024, men kostnadsestimatet er usikkert grunnet manglende forprosjekt og usikker prisstigning.

57) Miljøtiltak på kunstgressbaner

Det er gjennomført en gjennomgang av kunstgressbanene i regi av Statsforvalter, hvor det ble påpekt forbedringspotensiale. I 2021 kom det nye regler, hvorav noen er tilbakevirkende på alle banene med gummigranulat. For å svare ut avviket som ble sendt i etterkant av gjennomgangen må det installeres diverse siler og koster på anleggene. Konsekvensen av å ikke gjøre dette er å drifte utenfor lovverk, og det kan føre til bøter eller andre pålegg fra myndighet.

Kommunedirektøren foreslår å sette av kr 0,6 millioner i 2023.

58) Ny koker til ugressbekjempelse

Det er utfordrende å drifte grøntanlegg uten å bruke kjemiske plantevernmiddel. For en del år siden ble det bevilget kr 0,5 millioner til en maskin som bruker kokende vann til å bekjempe ugress. Dette var en maskin som krevde mye tid i forhold til hvilke resultat en fikk. Ny teknologi er utarbeidet siden den ble innkjøpt, og for å kunne fortsette en drift uten plantevernmiddel må en holde seg oppdatert på utstysfronten, og bytte ut den gamle maskinen.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,6 millioner til tiltaket.

59) Solskjerming

Det er behov for solskjerming på flere bygg, blant annet på Dysjaland skole, Solstrålen barnehage avd. Dravhaug, Havnealleen barnehage, Grannes barnehage og Sola sykehjem.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,4 millioner til tiltaket.

60) Forstudie tribune på Tananger stadion

Det har vært mye bekymring rundt tilstanden til tribunen. Det er utført en visuell befaring med ingeniør som sier det ikke er umiddelbar fare, men at en bør gå grundig til verks. Kommunedirektøren innstiller på å leie inn rådgivende ingeniør til å ta en grundig befaring av hele tribunen (i tillegg til garderober og andre fasiliteter) for å se på hva en bør gjøre i et lengre løp for å unngå at etterslepet blir for stort til at en kan utbedre det.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,1 millioner i 2023.

61) Nye bossdunker og avfallsbrønn i friområder

Det står mye forskjellige bossdunker rundt i kommunen, og mange er gamle og dårlige. Kommunedirektøren foreslår en plan på utskifting av alle dunkene til én type, som i tillegg til å være estetisk bra også fører til enklere drift. I tillegg bør en sette ut større søppeldunker med storesekk (avfallsbrønn) i pressede områder, for å senke frekvensen av henting. Dette fører til besparelse i ressursene til Park, og en unngår at dunkene blir overfulle og at søppelet sprer seg i friområdene. I sammenheng med avfallsbrønn settes det også ut dunk for engangsgrill, for å unngå at disse kastes i avfallsbrønnen med den brannfaren det medfører.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,7 millioner til tiltaket.

62) Tilpassing av nytt bygg i Tananger til driftstasjon

Det er behov for å tilpasse nytt bygg i Tananger til formålet som driftstasjon.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 15 millioner i 2023. Før arbeidet iverksettes, vil kommunedirektøren komme med en politisk sak som gjør rede for nødvendig ombygging.

63) Fortau Påskhusvegen

Samtidig med utskifting av VA-anlegget vil kommunen utføre trafikksikringstiltak med opparbeiding av omtrent 230 meter fortau. Disse kostnadene dekkes av bymiljøpakken, trafikksikringsmidler. Prosjektets fremdrift avhenger av omregulering og grunnforhandlinger for området, men kommunedirektøren legger opp til ferdigstillelse i 2026. Dette er en utsettelse på 4 år i forhold til HØP22-25.

64) Fortau Ljosheimkroken

Prosjektets totalramme er i henhold til vedtatt handlings- og økonomiplan 2022- 2025. Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59368; VA178 Ljosheimkroken. Det må utarbeides en ny reguleringsplan for veitrasé, og veien må opparbeides i henhold til denne. Prosjektet er avhengig av fremdrift i grunnforhandlinger for området, men kommunedirektøren legger opp til ferdigstillelse i 2026 og foreslår å bevilge kr 1 million i 2025 og 2026. Dette er en utsettelse på 1 år i forhold til HØP22-25.

65) Utskiftning gatelys, standardheving

Midler avsatt til oppgradering og fornyelse av gatelysnettet i kommunen. Det vil i årene fremover være et hovedfokus på tiltak som på sikt vil redusere kommunens løpende driftskostnader, for eksempel utskiftning til LED-armaturer og nedgravde kabler mellom stolpene.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på kr 1,5 millioner i planperioden.

66) Forskuttering Bymiljøpakken, trafikksikringsmidler

I forbindelse med Bymiljøpakken vedtas det årlig prosjekter i de forskjellige kommunene, og i Sola er det de neste årene vedtatt flere prosjekter. Disse må forskutteres og prosjektstyres i kommunene før det kan kreves refusjon av fylkeskommunen. Det legges opp til 100 prosent refusjon i de årene kostnadene inntreffer.

Kommunedirektøren foreslår tiltak for kr 44,5 millioner i planperioden, men disse vil bli refundert i sin helhet.

67) Trafikksikkerhet, kommunale veier

Midler avsatt til trafikksikringsarbeider som oppstår i løpet av året, og som er en del av trafikksikkerhetsplanen. Dette kan være omlegging av mindre veikryss, sikring av gang- og sykkelveier og lignende.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på kr 0,8 millioner i planperioden.

68) Asfaltering av parkeringsplasser friområder

For å ha god tilgang til turområdene bør flere parkeringsplasser asfalteres. Dette vil gi bedre forhold for parkering og bedre universell utforming. Det er også ressurskrevende å holde parkeringsplasser av grus vedlike. Parkeringsplasser med behov for asfaltering vil identifiseres fortløpende.

Kommunedirektøren ser behov for å asfaltere ytterligere parkeringsplasser i årene framover og foreslår å øke rammen med kr 0,6 millioner.

69) Rehabilitering vei - Skogstjernevegen - Hålandsmarka

Ved Skogstjernevegen er det mistanke om kollaps av veidrens, som har ført til at veidekke har blitt veldig dårlig. Muren til Skogstjernevegen 6 har blitt svekket og heller ut mot veien, som en følgeskade av at veien gir etter. Her må veien opparbeides fra bunn, med ny vegdrens og ny mur.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,65 millioner i 2023.

70) Rehabilitering vei - Sørsjøvegen – Røyneberg

Sørsjøvegen er tidligere blitt reetablert ved øvre og nedre del (1-13 og 27-37), mens strekningen mellom er fra byggeår. I dette området må hele vegens oppbygning og dekke oppgraderes til kommunal standard.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,35 millioner i 2024.

71) Rehabilitering vei - Varabergvegen / Skadbergvegen – Skadberg

Varabergvegen og Skadbergvegen må oppgraderes gjennom hele strekningen. På grunn av mye tungtrafikk har asfalten og kummene langs strekket fått stor påkjenning, som har ført til store skader på asfalt og området rundt kummene. Slitelaget må her freses og legges på nytt.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 7,75 millioner i 2025.

72) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.

I forbindelse med at Rogaland Fylkeskommune skal bygge gang- og sykkelvei langs strekningen skal det rehabiliteres og legges nye ledningsanlegg samtidig. Dette for å utnytte den synergieffekten som er med hensyn til graving og legging i det samme veianlegget. Prosjektet er et saneringsprosjekt da det vil bli byttet ut gamle eternittledninger, samtidig som kapasiteten i anlegget vil øke. Prosjektet har startet opp og forventes ferdigstilt i 2023/2024.

73) IVARs nye hovedvannledning

IVAR er i gang med å bygge ny hovedvannforsyning gjennom Sola kommune. IVAR vil opprette en tilknytning mellom IVAR sin hovedforsyning og Sola kommune sitt forsyningsnett i Tananger. Kommunen sin andel med å slutføre tilknytningen tas sammen med TKV og IVARs tilknytningspunkt.

Prosjektet er antatt ferdigstilt i 2024/2025 med en vedtatt ramme på kr 9,5 millioner.

Kommunedirektøren foreslår å beholde vedtatt ramme.

74) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.

I forbindelse med eventuell bygging av busstrase mellom Sola sentrum og flyplassen skal det legges ny vannledning mellom Einargården og Skvadronvegen for å erstatte en hovedledning som gikk under Nord-Syd banen på flyplassen. Ledningen er sanert, og det er behov for ny ledning til erstatning for denne. Oppstart er avhengig av utbyggingstakten i Sola sentrum.

Kommunedirektøren planlegger med ferdigstillelse i 2026, som er 2 år senere enn HØP22-25.

75) PA002 Joa

Pumpestasjonen er nærmere 40 år gammel og må oppgraderes for å kunne motta økte mengder med spillvann som kommer på grunn av økt utbygging i sentrum. Kommunalteknikk har påbegynt et forprosjekt som vurderer om det skal bygges helt ny stasjon eller om gammel stasjon skal oppgraderes. Det er forventet at anbudsprosessen vil skje tidlig 2023. Prosjektet har en kostnadsramme på kr 10 millioner med planlagt gjennomføring i 2023- 2024.

76) VA40 Grotnes nord

Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59360 VA42 Grotnes sør. Dette er to saneringsprosjekter for utskiftning av eldre vannledninger, separering av overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Kommunalteknikk har startet med forprosjektering for å avdekke grunnforhold, etappeplaner og tekniske prinsipper. Det forventes at forprosjektering er ferdig i 2023.

Kommunedirektøren forventer at prosjektet ferdigstilles i 2025 som er 2 år senere enn HØP22-25.

77) VA42 Grotnes sør

Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59359 VA40 Grotnes nord. Dette er to saneringsprosjekter for utskiftning av eldre vannledninger, separering av overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Kommunalteknikk har startet med forprosjektering for å avdekke grunnforhold, etappeplaner og tekniske prinsipper. Det forventes at forprosjektering er ferdig i 2023.

Kommunedirektøren forventer at prosjektet ferdigstilles i 2025 som er 2 år senere enn HØP22-25.

78) VA178 Ljosheimkroken

Prosjektet må sees i sammenheng med veiprojekt 59457 Ljosheimkroken. Vann- og avløpssystemet er svært dårlig, og det er nødvendig med rehabilitering av anlegget. Prosjektets oppstart er avhengig av fremdrift i grunnforhandlinger for området.

Kommunedirektøren planlegger med ferdigstillelse i 2026, som er 3 år senere enn HØP22-25.

79) VA Påskhusvegen

Det er behov for å sanere og utvide eksisterende VA-anlegg i forbindelse med omlegging av Påskhusvegen. Prosjektets fremdrift avhenger av omregulering og grunnforhandlinger for området.

Kommunedirektøren planlegger med ferdigstillelse i 2026, som er 4 år senere enn HØP22-25.

80) VA Tanangervegen

Oppgradering av Tanangervegen (TKV) mot Tananger, fra Tanangervegen ved Kolnes til Kontinentalvegen i regi av Statens vegvesen. VA- anlegget ligger på flytteplikt og dette medfører at Sola kommune må flytte VA- trasé mot Tananger og stille med midlertidig vannforsyning i anleggsfasen.

Kommunedirektøren ser behov for å øke rammen med kr 33 millioner til kr 40 millioner.

81) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestø havn

Det er usikkert når Rogaland fylkeskommune vil starte prosjektering av gang- og sykkelvei fra kryss med Ølberg Havneveg til parkeringsplass på Hellestø. Kommunalteknikk vil samtidig sanere gammel

vannledning og tilrettelegge for trykkavløpsledning for spillvann langs deler av denne veien. Dette for å kunne få synergi ved å gjøre det samtidig med at gang- og sykkelveien bygges.

Kommunedirektøren foreslår å utsette prosjektet 2 år i forhold til HØP22-25.

82) Utskiftning av biler og maskiner på drift VVAR

Kommunalteknikk har behov for å gjøre større investeringer i maskin- og bilparken.

Dagens maskin- og bilpark er velbrukt og har en gjennomsnittsalder på over 10 år. Høy alder på kjøretøyparken medfører økte drifts- og reparasjonskostnader. Kommunalteknikk legger i dagens planer opp til en framtidig utskiftingstakt for biler på drift på 10 år.

Investeringene i planperioden vil gjelde bytte av eldre biler og maskiner. Disse investeringene vil føre til økt effektivitet, bedre arbeidsmiljø for de ansatte på drift og reduserte miljøutslipp. Kommunalteknikk har som mål at framtidige anskaffelser knyttet til kjøretøy på drift skal være lavutslippskjøretøy, fortrinnsvis elektriske kjøretøy.

Kommunedirektøren foreslår å fortsette med den årlige bevilgningen på kr 3 millioner per år.

83) Sanering Skadbergbakken 18-38

Prosjektet gjelder separering av fellesavløp (avløp/overvann) for et mindre område i Skadbergbakken. Fellesavløp føres i dag direkte til spillvannsnettet for Sola sentrum. Målet med prosjektet er å redusere overløp/forurensning til Hafrsfjord, øke kapasitet på spillvannsnettet i Sola sentrum og redusere fare for skade/tilbakeslag mot abonnenter. I tillegg har dette området lavt vanntrykk, og «trykksone Skadberg» vil i sammenheng også utvides til å dekke dette området.

Prosjektets fremdrift avhenger av utbyggingstakt til planområde 0580 Sandesletta sør.

84) Nedgravde beholdere Joaflaten

Dette er en forskuttering av midler for å få til en samlet god renovasjonsløsning på tvers av flere utbyggingsområder med nedgravde containere for Joaflaten utbyggingsområde.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,34 millioner i 2023.

85) Innkjøp av beholdere for kildesortering hytterrenovasjon

Innkjøp av beholdere for å ha kildesortering på alle hytter. Dette er et lovkrav for alle husholdninger fra 1.1.2023.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,5 millioner i 2023.

86) Nye beholdere til hageavfall

Som følge av at IVAR fra 1.1.2024 kun vil ta imot rene fraksjoner av mat- og hageavfall vil det bli behov for å utvide med en ekstra beholder per abonnent.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 3 millioner i 2023.

87) Vann- og avløp ved Røyneberg barnehage

Oppgradering/omlegging av G/S-vei i Nesbuveien ved Røyneberg barnehage i regi av Rogaland fylkeskommune, kombinert med ny Røyneberg barnehage. VA- anlegget langs Nesbuveien ligger på flytteplikt og dette medfører at Sola kommune må flytte VA- trasè mellom/i gangsti og stille med midlertidig vannforsyning i anleggsfasen.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2 millioner i 2023.

88) VA Sola sentrum, etappe 5

Tiltaket er et saneringsprosjekt og går fra Mostunvegen gjennom ny rundkjøring på Sandesletta og videre nordover langs Sandesletta. Etappen er videreføring av etappe 1 forbi Sola sykehjem. Etappen må gjennomføres samtidig som prosjekt 59566 – V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14 fordi ledningene blir liggende under V15 og rundkjøringen. Oppstart er avhengig av utbyggingstakten i Sola sentrum.

89) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)

Anlegget går mellom Vestre ringveg og Sola sykehjem, og er en videreføring av etappen forbi Sola sykehjem. Dette anlegget gjør at man kan utsette en større utbygging av anlegg gjennom sørdelen av Sola sentrum. Om lag to tredjedeler av det totale anlegget vil dekkes av refusjoner fra utbyggere i Sola sentrum, mens den resterende tredjedelen dekkes av vann- og avløpsgebyrene. Oppstart er avhengig av utbyggingstakten i Sola sentrum.

90) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14

Anlegget går mellom V14 Østre Ringveg og ny rundkjøring på Sandesletta. Gjennomføringen av deler av V15 og V14 er avhengig av at de deler av Soltun alderspensjonat som ligger i anleggsområdet fjernes. Oppstart er avhengig av utbyggingstakten i Sola sentrum.

Kommunedirektøren planlegger med ferdigstilling i 2025 som er ett år senere enn HØP22-25.

91) Kompensasjon for merverdiavgift

Momskompensasjon for investeringsprosjekter føres direkte i investeringsregnskapet og er en del av finansieringen av brutto investeringsutgifter. Momskompensasjonen for 2023 utgjør kr 59,6 millioner.

92) Tilskudd fra andre

Tilskudd fra andre består av tilskudd fra Husbanken, spillemidler og refusjon fra Rogaland Fylkeskommune for Bymiljøpakken. I statsbudsjettet for 2023 foreslår regjering å fjerne tilskudd til utleieboliger, samt investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger. Kommunedirektøren har ikke budsjettet med tilskudd for utleieboliger, men vi har valgt å budsjettere med tilskudd for omsorgsboliger i 2025/2026. Dersom forslaget til regjeringen blir vedtatt, vil kommunedirektøren komme tilbake til det i neste rullering av handlings- og økonomiplan.

93) Salg av varige driftsmidler

Inntekter fra salg av eiendom er en viktig kilde til egenfinansiering av kommunens investeringer. Det er i kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2023- 2026 lagt inn til dels betydelige inntekter. Det er totalt budsjettet med kr 380,1 millioner i salgsinntekter i planperioden.

94) Mottatte avdrag på utlån av egne midler

Dette er mottatte avdrag på det ansvarlige lånet i Lyse som etter gjeldende regler skal føres i investeringsregnskapet. Det budsjetteres med kr 8,7 millioner årlig i planperioden til dette.

95) Bruk av lån

Investeringer som ikke finansieres av inntekter må lånefinansieres. Sum låneopptak i planperioden er kr 303,2 millioner hvorav kr 151,7 millioner i 2023.

96) Videreutlån

Dette er Sola kommune sitt utlån av startlån som gis i tråd med fastsatte og vedtatte kriterier. Kommunedirektøren foreslår at rammen settes til kr 100 millioner per år i planperioden.

97) Bruk av lån til videreutlån

Dette er Sola kommune sitt utlån av startlån som gis i tråd med fastsatte og vedtatte kriterier. Kommunedirektøren foreslår at rammen settes til kr 100 millioner per år i planperioden.

98) Avdrag på lån til videreutlån

Dette er det Sola kommune betaler til Husbanken som nedbetaling på startlån.

99) Mottatte avdrag på videreutlån

Dette er det innbyggere (som har fått startlån) betaler Sola kommune som nedbetaling på startlån.

100) Overføring fra drift

Det budsjetteres med kr 102,8 millioner i 2023 i overføring fra drift til investering som en del av egenfinansiering av investeringen. Dette er fordelt mellom kr 41,85 millioner som er bruk av disposisjonsfond i tråd med vedtaket fra HØP 22-25 samt resterende kr 61 millioner fra netto driftsresultat. Det budsjetteres med 2,6 prosent i netto driftsresultat i 2023.

Utvikling i lånegjeld

Per 31. desember 2021 var langsiktig lånegjeld eksklusive pensjonsforpliktelse i Sola kommune på kr 2,3 milliarder. Av dette utgjorde lån til kommunens egne investeringer kr 1 649,8 millioner, startlån kr 428 millioner, samt lån knyttet til kjøp og salg av tomter til videre salg på kr 223,5 millioner.

I forbindelse med behandlingen av handlings- og økonomiplan 2022-2025 vedtok kommunestyret ingen låneopptak for egne investeringer. Ved behandling av første og andre tertial 2022 ble vedtatt låneopptak endret som følge av endringer i planlagt framdrift av investeringsprosjekter, noe som resulterte i at kr 40,3 millioner kunne brukes til å nedbetale langsiktig gjeld. Dette, kombinert med planlagt nedbetaling av avdrag utover minimumsavdrag på kr 26,1 millioner i 2022, innebærer at beregnet lånegjeld (eksklusiv startlån) per 31. desember 2022 er på kr 1 737,3 millioner.

I 2023 budsjetteres det med et låneopptak på kr 150,7 millioner. Videre i planperioden tas det opp lån på kr 8,1 millioner i 2024, og kr 61,9 millioner i 2025, samt kr 73 millioner i 2026.

Startlån kommer i tillegg og kommunedirektøren foreslår en låneramme på kr 100 millioner per år til startlån i perioden fra 2023 til 2026.

Som et ledd for å redusere gjeldsbelastning legger kommunedirektøren videre til grunn at det betales avdrag utover minimumsavdrag på kr 41,63 millioner i 2023, kr 57,88 millioner i 2024, kr 74,38 millioner i 2025, samt 40 millioner i 2026. Som følge av dette blir beregnet brutto lånegjeld per 31. desember 2026 (eksklusiv startlån) på kr 1 914,7 millioner kroner.

Strategiske mål

De strategiske målene er en invitasjon til hele Solasamfunnet om å bidra til måloppnåelse. Sammen med innbyggerne, næringslivet og frivillige lag og organisasjoner, ønsker kommunen med de strategiske målene å styrke kommunens arbeid med samskaping, folkehelse, bærekraftig økonomi og innovasjon.

Sola mot 2040

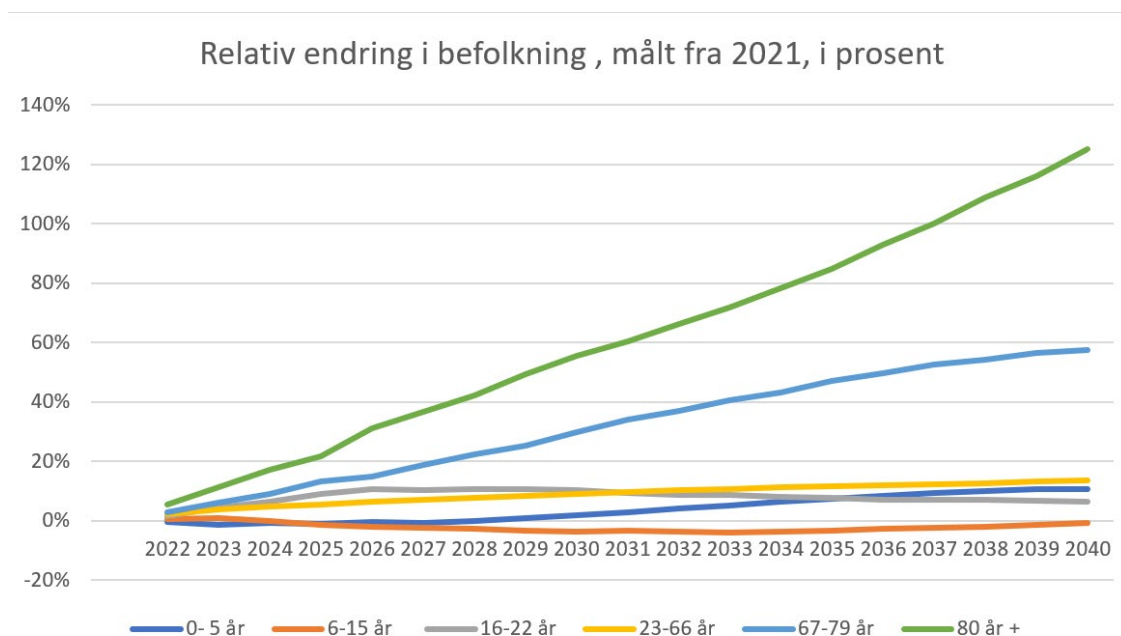
De siste årene har vist at lokale, nasjonale og internasjonale kriser kan påvirke innbyggere, næringsliv, økonomi og tjenesteyting.

Vi står midt i en usikker og urolig tid. Vi har vært gjennom år med pandemi som har medført store kostnader for norsk økonomi og samfunn. Krigen i Ukraina og dens ringvirkninger på resten av verden, både i form av økt antall flyktninger, energikrise og en usikker geopolitisk utvikling, har hatt og vil fortsette å ha konsekvenser for global styring og for de rammebetingelsene stater, kommuner og bedrifter opererer innenfor. Det er stor usikkerhet rundt hvordan dette vil påvirke oss i Norge og Sola, men allerede kjenner vi på en del konsekvenser. Energikrisen i form av økte strøm- og drivstoffpriser sammen med en historisk prisøkning på matvarer er hoveddriverne bak en historisk høy inflasjon. Norges Bank har satt opp styringsrenten flere ganger det siste året som et svar på den høye inflasjonen og det er varslet at styringsrenten fortsatt skal videre opp, noe som selvfølgelig påvirker kommunes rentekostnader.

Demografi

Perioden fram mot 2040 vil for Norge og resten av verden bli preget av synkende befolkningsvekst, vekst i den eldre delen av befolkningen og færre yrkesaktive per ikke-yrkesaktive.

Sola har, med sin unge befolkning, hatt en svært beskjeden andel av sine innbyggere innenfor de eldre aldersgruppene. I perioden mot 2040 vil man se en kraftig vekst i denne delen av befolkningen. Veksten i aldersgruppen 80 år og eldre forventes å øke med 96 prosent i perioden fra 2022-2040.

Veksten i de eldre aldersgruppene kan føre med seg mye positivt. Kommunen får en større andel av «yngre eldre» - pensjonister som kan være en stor ressurs for samfunnet de er en del av. De kan forventes å ha bedre helse, utdanning og økonomi enn tidligere generasjoners pensjonister. Samtidig vil veksten også føre med seg økte aldersrelaterte utfordringer. Dette vil i størst grad være knyttet til veksten i aldersgruppen 85+, der andelen som mottar tjenester i eget hjem eller på institusjon er høyest.

For å møte denne veksten og unngå at kostnadsveksten kommer ut av kontroll er kommunen nødt til å ta en rekke grep i tiden framover.

Synkende fødselstall og høyere levealder vil gradvis endre alderssammensetningen i befolkningen. Befolkningen blir eldre og en konsekvens av dette er at det også blir andelsmessig færre yrkesaktive per ikke-yrkesaktiv. Trenden er nasjonal, langt på vei også europeisk, men har ikke vært så tydelig i Sola, som på grunn av tilflytting har hatt en stor andel av personer i yrkesaktiv alder.

På landsbasis forventes forholdstallet mellom antall yrkesaktive og antall ikke-yrkesaktive å synke fra 3,9 i 2020 til 2,5 i 2040.

Denne utviklingen vil føre til større konkurranse om arbeidskraften og på sikt også mangel på arbeidskraft. For å møte utfordringen må man fortsette arbeidet med automatisering og effektivisering, få flere medarbeidere i heltidsstillinger og legge til rette for at medarbeidere ønsker å stå lenger i jobb. Samarbeid med frivillig sektor blir også viktig.

Fremtidens arbeidsplasser

Kommunens næringsliv er sterkt knyttet til energiproduksjon. I tillegg er vi en betydelig landbrukskommune. Konjunktursvingninger i energiproduksjonen har vist seg å skape store ringvirkninger for både demografi og kommunens inntekter. For at vi i fremtiden skal kunne klare å beholde og tiltrekke oss nye næringer og arbeidskraft må vi kunne tilby gode kommunale tjenester slik at Sola foretrekkes som en naturlig arbeids- og bostedskommune.

Sola har et solid fundament for videreutvikling av fremtidens næringsliv og kompetansemiljøer. Perspektivmeldingen (2021) er tydelig på at spesielt petroleumsnæringen vil miste mye av sin betydning som vekstmotor for norsk økonomi fremover, noe som styrker argumentasjonen for at tilrettelegging for fremtidens arbeidsliv er spesielt viktig for Sola, og at arbeidet starter nå.

Ytterligere omstilling

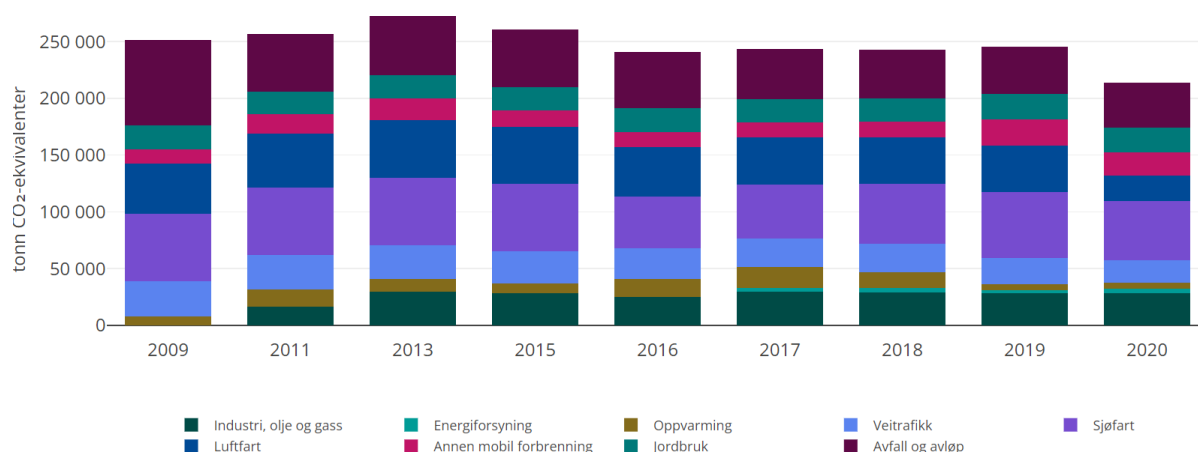
Vi har de seneste årene jobbet systematisk med omstilling og effektivisering, dette arbeidet vil fortsatt prege kommuneorganisasjonen i tiden framover. Dette er ikke bare som følge av strammere økonomiske rammer, men også som følge av et gap i hva innbyggerne forventer og hva kommune kan levere. Flere brukere med sammensatte hjelpebehov og lovfestede individuelle rettigheter, samt innføring av normer innen skole og barnehage, stiller større krav til kommunen. Med strammere økonomiske rammer er det ekstra viktig å prioritere ressursene på riktig måte og til riktig tid. Gapet mellom kommunens driftsutgifter og driftsinntekter har forsterket seg i den sisten tiden og kommunen må kontinuerlig tilpasse, effektivisere og samordne sine tjenester slik at vi kan legge til rette for en bærekraftig økonomi.

Klimaendringer

Global oppvarming og tap av naturmangfold truer livsgrunnlaget vårt. Dette har konsekvenser for økosystemet, mennesker og samfunn over hele verden. Å begrense temperaturøkningen på jorda krever svært raske og omfattende endringer. Klimaendringer som mer ekstremvær, flom og tørke merkes allerede. Vi må forberede oss på dette, samtidig som vi skal omstille oss til et mer miljøvennlig samfunn som gir muligheter for verdiskaping og nye arbeidsplasser.

Sola har som mål å følge den nasjonale målsettingen om minst 55 prosent reduksjon av klimagasser i 2030, sammenlignet med 2015.

Statistikken i figuren over viser utslippene av klimagasser i Sola kommune i tidsrommet 2009-2020, fordelt på utslippskilde. Statistikken viser at industri, olje og gass, sjøfart og luftfart utgjør de største utslippskildene. Konsekvensene av klimaendringer vil for Sola sin del være særlig knyttet til økt nedbør og flom, i tillegg kommer utfordringer knyttet til havnivåstigning, stormflo og bølgepåvirkning. Kommunedelplan for klima- og miljø samler kommunens politikk og prioriteringer innenfor klima, energi og miljø.

Strategiske mål vedtatt i kommuneplanen

For å møte det utfordringsbildet som er skissert har vi i kommuneplanens samfunnsdel skissert fire mål som gir retning for utviklingen av Sola-samfunnet:

- I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse
- I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn
- I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft
- I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

Målene gir retning og skal styrke vårt arbeid innen fokusområdene; samskaping, bærekraftig samfunnsutvikling, solid økonomi og innovasjon. Både målene og fokusområdene er tverr-sektorielle og gjelder for alle tjenesteområdene. Samtidig peker de på hva vi skal gi ekstra oppmerksomhet og ressurser til i kommuneplanperioden.

I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

Kommunen skal, gjennom samskaping og tenke «helse i alt vi gjør», arbeide for at alle innbyggere skal oppleve god livskvalitet, tilhørighet, trygghet og inkludering. Innbyggerne i Sola skal ha mulighet for og anledning til å medvirke og delta i kommunens tjenestetilbud, uavhengig av alder, funksjonsevne, etnisitet, kjønn og religion. Formålet er å styrke lokalsamfunnet slik at innbyggere i alle livsfaser kan delta i fellesskapet.

Samskaping

Vi er opptatt av å engasjere og involvere våre innbyggere for sammen å skape en god

kommune. Samskaping er en arbeidsform som handler om å etablere relasjoner slik at vi sammen kan skape gode løsninger. Det er også en forutsetning at innbyggere som kan, og har interesse får mulighet til å delta i arbeid som handler om å bygge et godt lokalsamfunn.

Sola frivillighet jobber for at lokalbefolkningen gis mulighet for å stille opp når de kan og har mulighet.

Vi fortsetter arbeidet med «Kullingene», innbyggere som er 65 år, slik at nye pensjonister er rustet for overgangen fra et arbeidsliv til en livsfase som pensjonist. Sammen skaper vi en god alderdom i Sola kommune. Her er Sola en foregangskommune, som inspirerer andre.

VI skal i langt større grad invitere til, og bygge opp under, initiativ som kommer fra innbyggerne; både med tanke på å identifisere utfordringer og behov, samt utvikle tjenester og løsninger.

Hva er viktig for deg - er en måte å møte innbyggere på. Det handler om å sammen skape den beste løsningen for den enkelte, og for familien rundt.

Vi legger også opp til at innbyggerne i større grad kan ta styring over lekeplasser i nærområder som ikke er i bruk. Det er flere fine lekeplasser i kommunen, men noen steder er gammelt utstyr fjernet og området satt på vent. Derfor vil samfunnsutvikling fortsette å legge til rette for at beboere i området, sammen med velforeningen, kan søke om å ruste opp lekeplasser i nærområdet i fellesskap med hverandre og med kommunen.

Oppmerksomhet mot de langvarige konsekvensene av pandemien

God helse er en viktig forutsetning for å kunne leve det livet man ønsker. Folkehelse handler om befolkningens helsetilstand og det som direkte eller indirekte påvirker folks helse. Det viktigste folkehelsearbeidet skjer utenfor helsesektoren. I den kommunale håndteringen skal vi rette oppmerksomhet mot de langvarige konsekvensene av de smittereduserende tiltakene, og på hvilken innvirkning disse vil ha på den fremtidige folkehelsen i Sola.

Tidlig innsats og gode, helsefremmende tiltak som retter seg mot alle barn og unge har god effekt. Helsetjenestene for barn og unge viderefører forebyggende innsatser som retter seg mot grupper av barn, unge og deres foresatte. Foresatte skal få informasjon og veiledning som kan bidra til god fungering og opplevelse av mestring i foreldrerollen.

For å øke tilgjengeligheten vil oppvekst og kultur være mer til stede der barn og unge er. Skolehelsetjenesten vil være mer tilgjengelig i skolen, og ungdomsteamet vil være mer til stede i skolen og på de stedene der ungdom oppholder seg.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis skal gi ansatte kompetanse til å kunne forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle barn.

Alle som arbeider i kommunen, skal tenke «helse i alt vi gjør». Samfunnsutvikling har ansvaret for det strategiske folkehelsearbeidet i Sola kommune.

Sikre barn og unges medvirkning

Oppvekst og kultur arbeider systematisk for å sikre at barn og unge blir hørt og får fremme sine synspunkt. Når barn og ungdom får individuell hjelp fra våre tjenester, skal barnets syn på egen situasjon innhentes. Barnet selv vet best hvordan de har det, og det gjennomføres samtaler med den enkelte for å få informasjon om hvordan de opplever sin situasjon og tilbudet de får. Tilbakemeldinger gjennom brukerundersøkelser gir også nyttig informasjon til arbeidet med å utvikle tjenestene våre.

Barn og unge oppfordres til å ytre seg i skolen gjennom elevråd, ungdomsråd og elevundersøkelser. Ungdata-undersøkelsen gir også god informasjon om ungdoms situasjon på flere viktige områder. Kultursektoren har høyt fokus på ungdomsmedvirkning som metode og Ung Kultur i Sola (UKiS) er en felles plattform for dette arbeidet.

Opplevelsen av tilhørighet

Barn og unges opplevelse av tilhørighet har stor betydning for egen utvikling og helse, også senere i livet. Barnehager, skoler og kultur- og fritidstilbudene jobber systematisk med å skape gode, inkluderende miljøer. I barnehager og skoler videreføres satsningen om et inkluderende barnehage- og skolemiljø.

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn

Kommunen skal tilrettelegge for et moderne og ressursmessig bærekraftig samfunn som også ivaretar kommende generasjoners behov. Dette betyr at all utvikling i kommunen skal være bærekraftig og at bærekraftbegrepet skal stå sentralt på alle nivå i kommunen og i alt arbeidet vi gjør.

Styrke kommuneplanen som styringsverktøy

Vi er opptatt av å skape en bærekraftig og kreativ kommune, med en solid økonomi og hvor tilhørighet skapes gjennom deltakelse. Dette skal gjenspeiles i den nye kommuneplanen, som er de folkevalgte og administrasjonens viktigste styringsdokument. I den kommende planperioden for handlings- og økonomiplanen vil arbeidet med ny kommuneplan for Sola være en viktig prioritet og kreve ressurser av kommunen. Vi vil forsterke koblingen mellom samfunns- og arealdelen slik at strategiske mål, arealsatsingen og fastsettelse av jordvern-mål samsvarer med overordnede mål og retning.

En god kommune å bo i

Sola skal være en god kommune å bo i. Dette arbeider vi for ved å bygge kvalitet og identitet inn i områdene, samtidig som vi tar hensyn til at vi skal bygge tettere og nært opp til kollektivaksen. Grønt- og uteområder skal sikres gjennom arbeidet med kommuneplanen og område- og detaljplanlegging gjennom rekkefølgekrav som ivaretar opparbeidelse av leke- og aktivitetsområder.

Vi må tenke nytt for å møte utfordringene og mulighetene som ligger i en befolkning som stadig blir eldre. Regjeringen har lansert kvalitets-reformen "Leve hele livet", hvor et av hovedsatsingsområdene er å skape et aldersvennlig Norge. Sola er med i nasjonalt nettverk for aldersvennlig lokalsamfunn som handler om at vi skal bo hjemme lengst mulig, klare mest mulig selv, kunne oppholde oss i nærmiljøet, ha aktiviteter vi har lyst til å delta på og mulighet til å komme oss dit. Gjennom involvering får vi bedre oversikt over de utfordringer og muligheter vi står overfor om vi skal klare å utvikle et mer aldersvennlig lokalsamfunn.

Vi vil legge opp til at også pårørende og andre kan involveres i planlegging og utforming av tjenester. På denne måten kan flere bli boende hjemme, motta riktig tjeneste og benytte velferdsteknologi.

Vår tids største utfordring

For å sikre omstilling til et nullutslipp samfunn må Sola ta sin del av de nasjonale forpliktelsene. Dette innebærer blant annet å legge FNs bærekraftsmål til grunn for all planlegging, samt å forberede seg på en mer offensiv, nasjonal klimapolitikk for å hindre alvorlige klimaendringer. I arbeidet mot et nullutslipp samfunn er det viktig å sikre en utvikling der areal- og transportplanleggingen legger til rette for et redusert transportbehov, og at nødvendige reiser skjer på en miljøvennlig måte. Våre forpliktelser i arbeidet med Bymiljøpakken skal bidra til økt fremkommelighet og bymiljø på Nord-Jæren, hvor målet er nullvekst i persontransport med bil.

Som et ledd i klimaarbeidet skal Sola kommune ta i bruk klimabudsjett. Klimabudsjett er et styringsverktøy for å oppnå klimareduksjoner og andre vedtatte klimamål. Budsjettet skal brukes til å sikre måloppnåelse og at nødvendige tiltak gjennomføres til rett tidspunkt. Dette vil føre til en konkretisering av kommunens klimamål ved at klimabudsjettet viser historiske utslipp i kommunen som grunnlag for videre arbeid. Prinsippet er det samme som for det ordinære budsjettet, men framfor å saldere budsjettet i kroner og ører vil enheten være klimagassutslipp målt i tonn CO₂. Tiltak for å redusere klimagassutslipp i kommunen kan da vedtas med gitte rammer som framdrift, økonomi, og ikke minst kvantifisert utslippseffekt.

Stadig mer komplekst trusselbilde

Vi står overfor et stadig mer komplekst trusselbilde, sterkt preget av at vi påvirkes av verden rundt oss. Det omfatter blant annet utfordringer knyttet til digital sikkerhet, forsyningsikkerhet for kraft, vann og mat, arealplanlegging, transport, helseberedskap, migrasjon/flyktningestrømmer og sikkerhetspolitiske kriser.

Revisjon av kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse pågår høsten 2022 og skal vise hvordan disse endringene påvirker det lokale risikobildet.

I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft

Kommunen skal, gjennom omstillingsprosesser og med fokus på solid og god økonomi, sørge for gode tjenester i framtiden. Det er nødvendig for å skape et godt lokalsamfunn og legge til rette for en samskapende kommune.

Tilpasser våre aktiviteter til økonomiske rammebetingelser

Sola kommune har i mange år vært en skattesterk kommune, men de økonomiske rammebetingelsene er strammet inn de siste årene. Dette skyldes at kommunens skattenivå er lavere enn hva vi er vant med, samtidig som kommunens utgifter har økt. Dette gjenspeiles særlig i en økning av antall innbyggere som har større individuelle behov for tilpasset tjenesteyting, en trend som vil fortsette i tiden fremover.

Det er avgjørende for videre økonomisk bærekraft at vi tilpasser våre aktiviteter til økonomiske rammebetingelser, noe som krever kontinuerlig omstilling og nye måter å levere tjenester på. Økonomi- og organisasjonsavdelingen vil jobbe aktivt med å gjennomføre den pågående omstillingsprosessen, samtidig som det er stort fokus på virksomhetsoppfølging og økonomistyring. I levekår blir det viktig å styrke hjemmebaserte tjenester slik at innbyggere kan bo i egen bolig lengst mulig. Det innføres ny teknologi med en målsetning om at det skal gi muligheter for å romme flere tjenestemottakere uten at de økonomiske rammene økes og at personell da kan bruke sin fagkompetanse på riktig sted

Den økonomiske situasjonen byr også på nye utfordringer for oppvekst og kultur. Økning i volum og overføring av nye oppgaver til kommunene fordrer at vi omstiller oss for at vi fortsatt skal kunne tilby gode tjenester. Vi prøver derfor ut nye tilbud og arbeidsformer, hvor det prioriteres å bedre koordinere tjenester og samhandlingen internt og med eksterne aktører. Dette gjør vi for å forbedre og effektivisere tilbudene. Bedre koordinering og mer samhandling vil blant annet gjøre oss i stand til å sikre at barnets behov er utgangspunktet for det tilbudet barnet får.

I arbeidet med å tilpasse oss nye økonomiske rammebetingelser er det nødvendig å være oppmerksom på at nivået på tjenester må tilpasses de økonomiske rammene – samtidig som faglig forsvarlighet ivaretas.

Tilstrekkelig handlingsrom

Det er viktig å skape tilstrekkelig handlingsrom for å betjene gjeld, fortsatt levere gode tjenester til innbyggere og tåle konjunktursvingninger. Økonomiske måltall skal være førende for prioriteringene i handlings- og økonomiplanen, og dermed bidra til å opprettholde solid økonomi.

Heltid og økt nærvær

I dag arbeider en stor del av de ansatte i Sola kommune i deltidsstillinger, og det arbeides hele tiden med å etablere forståelse, kultur og kompetanse til å drive heltidsarbeid i organisasjonen. Å ha flere ansatte i hele stillinger er viktig for både arbeidsmiljøet og for nærværarbeidet, men også for kvaliteten i tjenestene som leveres.

I Sola pågår det et partssammensatt arbeid som jobber for å iverksette retningslinjene for prosjektet Heltid. Målet er å halvere antall deltidsansatte innen 2024.

Arbeidet med økt nærvær har stått og vil fortsette å stå sentralt for organisasjonen i årene som kommer. Vi har et for høyt sykefravær i visse deler av kommunen, da spesielt i virksomheter innen oppvekst og levekår. Arbeidet med å øke nærværet - og redusere sykefraværet - blir særlig målrettet inn mot de virksomhetene som har behov for å jobbe enda tettere og mer systematisk med dette i tiden som kommer. I et slikt arbeid er både ledere, ansatte, tillitsvalgte og verneombud viktige deltakere, sammen med kommunens HR-avdeling.

I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

Vi skal vise mot til å prøve nye løsninger, utforske mulighetsrom og legge til grunn samskaping i tjeneste- og utviklingsutviklingen av velferdstilbud. Satsing på nye løsninger gjennom blant annet digitalisering og innovasjon, vil gjøre det mulig for oss å utvikle tjenester mer effektivt og sørge for at knappe menneskelige ressurser brukes der de behøves mest. Dette forutsetter at våre ansatte er rustet til å håndtere de nye verktøyene og måtene vi arbeider på.

Den digitale kommunen

Digitalisering er et viktig verktøy for å drive utviklings- og forbedringsarbeid i Sola kommune. Å ta i bruk digitale løsninger vil først og fremst bety at våre innbyggere kan få bedre og mer effektive tjenester, og enkelt komme i kontakt med kommunen. Det arbeides nå med en helhetlig digitaliseringsstrategi som skal hjelpe med å systematisere digitaliseringsarbeidet i kommunen.

Virksomhetene i oppvekst og kultur jobber aktivt med å finne verktøy og arbeidsformer som er ressursbesparende eller gir bedre kvalitet på tilbudene til innbyggerne. Dette kan være nye digitale løsninger som forenkler arbeidsoppgaver og gir bedre tilgjengelighet på tjenester.

Statsforvalteren gir årlig støtte som stimulerer til kompetanseheving og innovasjon, og vi vil fortsette å søke om midler som bidrar til kompetanseheving og innovasjon i tråd med våre planer.

Nye måter å gi tjenester på

I årene fremover vil Sola oppleve en økning i andel eldre i kommunen. Flere innbyggere lever også lengre med kroniske lidelser og sammensatte behov. Dette, kombinert med at vi gjennom samhandlingsreformen har fått flere oppgaver som tidligere lå til sykehusene, gjør at vi fremover vil oppleve knapphet på helsepersonell. Det er derfor avgjørende at vi klarer å bruke våre ansattes fagkompetanse på en mest mulig hensiktsmessig måte.

Omstilling vil kunne påvirke omfang og kvalitet på tjenestene og både form og omfang på tjenestene vurderes kontinuerlig.

I Sola skal tjenestene lengst mulig gis i eget hjem. Det er et mål at den enkelte innbygger inkluderer sine nære og pårørende – og at ressurser hos den enkelte og dennes nettverk er grunnlag for den hjelp som gis.

Gjennom økt bruk av teknologi, bedre samhandling, tidlig innsats, rett bruk av kompetanse og gjennom god dialog med den enkelte innbygger, er det realistisk å sikre tjenester også med videre økning i etterspørsel. Den økte etterspørselen vil gjøre at tjenester gis på en annen måte enn de tradisjonelt har blitt gitt.

Lederutvikling og økt lederstøtte

Kommunen er avhengig av dyktige og motiverte ledere som klarer å sette mål og retning, skape engasjement og resultat gjennom sine medarbeidere. I årene som kommer skal vi satse på kompetanseheving hos ledere, på lederutvikling og økt lederstøtte. Ledere skal styrkes i arbeidet med omstilling og endring.

For å lykkes med kompetanseheving skal organisasjonsavdelingen utvikle kurs for nyansatte og nye ledere for å styrke ledelse og medarbeiderskap gjennom felles introduksjon til kommunen. Denne introduksjonen og opplæringen skal foregå både som digitalt tilbud på vår digitale læringsplattform og gjennom tradisjonelle kurs/undervisning.

Både digitalisering og rask omstilling gjør det nødvendig å finne gode metoder for læring i tråd med kommunens behov. Vi vil derfor bruke ressurser på å videreutvikle organisasjonens lederutviklingsprogram og arbeide for å rekruttere riktig og tilstrekkelig kompetanse.

Klima- og miljøbudsjett

Hva er klimabudsjett?

Klimabudsjett er et styringsverktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og andre vedtatte klimamål. Budsjettet kan brukes til å sikre måloppnåelse og at nødvendige tiltak gjennomføres til rett tidspunkt. Dette vil føre til en konkretisering av kommunens klimamål ved at klimabudsjettet viser:

- historiske utslipp i kommunen som grunnlag for det videre arbeidet
- utslippsbudsjett som viser et tak for utslippene i kommunen år for år
- hvor store reduksjoner som må gjennomføres de aktuelle årene om vi skal holde oss innenfor utslippsbudsjettet
- aktuelle tiltak for å redusere utslippene
- utslippseffekt av det enkelte tiltak år for år
- eventuelle tilhørende kostnader til investering og drift
- eventuelle konsekvenser av foreslått tiltak, eksempelvis konsekvenser for miljø
- hvor ansvaret for gjennomføring av tiltaket ligger

Klimabudsjettet vil dermed være et styringsverktøy i klimaarbeidet, tilsvarende kommunes ordinære budsjett. Prinsippet er det samme som for det ordinære budsjettet, men framfor å saldere budsjettet i kroner og ører vil enheten være klimagassutslipp målt i tonn CO₂. Tiltak for å redusere klimagassutslipp i

kommunen kan da vedtas med gitte rammer som framdrift, økonomi og ikke minst kvantifisert utslippseffekt.

Alle kommunens aktiviteter kan ha en utslippskonsekvens, enten positiv eller negativ. Det er dermed viktig å integrere klimabudsjettet med handlings- og økonomiplanen i kommunen. På denne måten vil beslutningsgrunnlaget vise anslått utslippskonsekvens fra samtlige aktiviteter, ikke bare utslippsreducerende tiltak.

Sola kommune vedtok 19. oktober 2021 [kommuneplan for klima og miljø 2021-2031](#), med et mål om 55 prosent reduksjon i klimagassutslipp sammenlignet med 2015:

Mål

Sola skal følge den nasjonale målsettingen om minst 55 prosent reduksjon innen 2030. Målsettingen kan endres ved eventuelle endringer i det nasjonale rammeverket.

Videre i planen er det beskrevet hvordan kommunen skal nå målet:

Gjennom at klima- og miljøarbeidet i kommunen er tydelig og samlet, slik at vi kan gjennomføre tiltakene i denne planen

- gjøre det enklere å ta klimariktige valg
- tilrettelegge for innspill og samarbeid om grønn omstilling

Kommuneplan for Sola 2022–2040, høringsutgave

- følge den nasjonale målsettingen om minst 55 prosent reduksjon av klimagasser i 2030 sammenlignet med 2015
- innføre klimabudsjett og- regnskap

Stortingets vedtak om forsterket klimamål

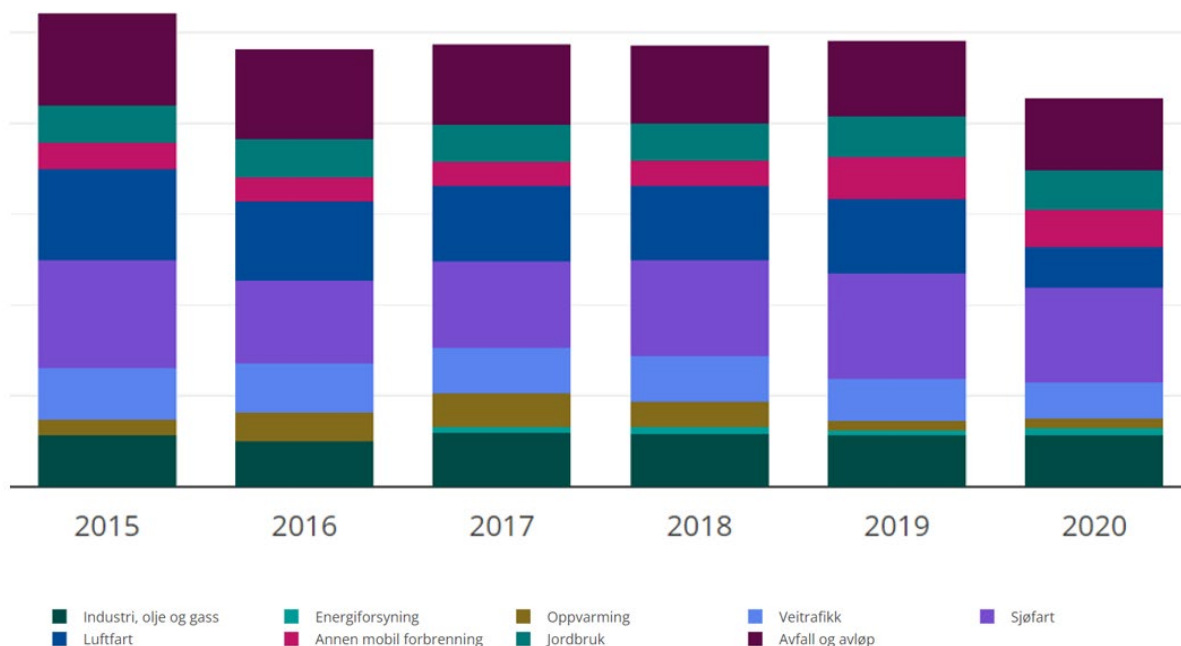
I februar 2020 meldte Norge inn et forsterket klimamål for 2030 under Parisavtalen. Det forsterkede målet for 2030 er at utslippene skal reduseres med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent sammenlignet med utslippsnivået i referanseåret 1990.

Som følge av de forsterkede klimamålene for 2030 og 2050 foreslo Klima- og miljødepartementet å oppdatere [klimaloven](#), slik at de lovfestede målene i loven er i tråd med Norges forsterkede klimamål.

Utslipp skal reduseres årlig fram mot 2030 til et nivå på 55 prosent av 2015-nivået. Dette omfatter direkte utslipp i kommunens geografiske område og indirekte utslipp som følge av aktiviteter initiert av organisasjonen Sola kommune. Utslippsbudsjett for direkte utslipp i Sola er vist i figur 1 og 2.

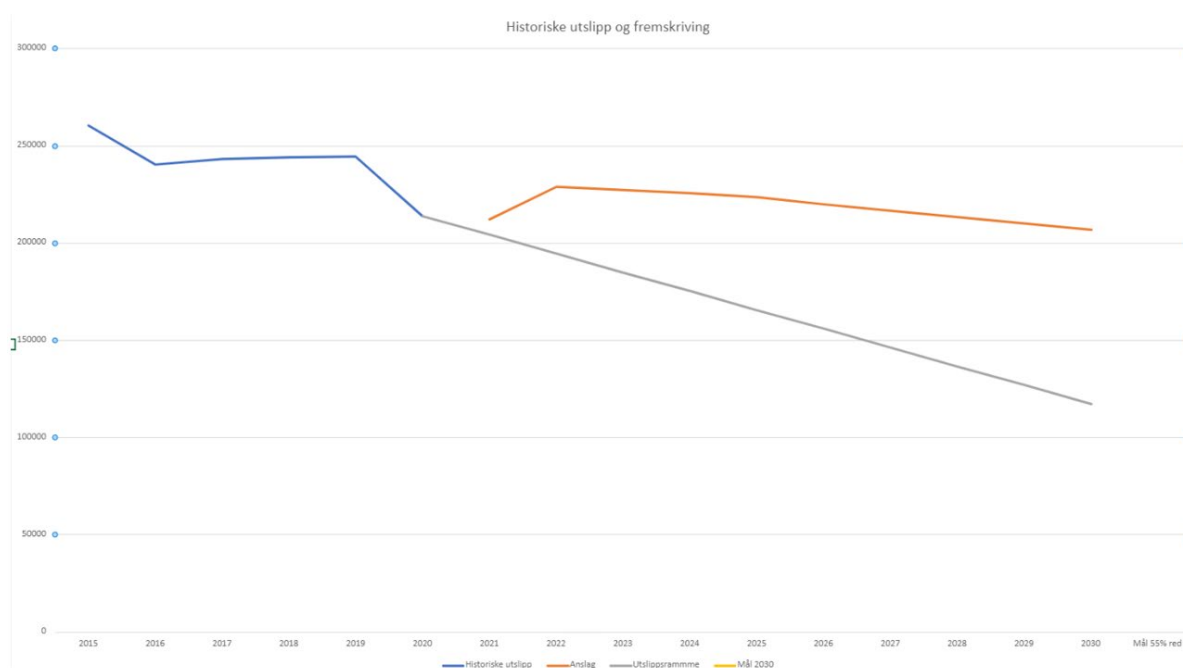
Figur 1: Historisk utslipp

Figur 2 Utslippsbudsjett Sola kommune 2021-2030

Figur 3 Utslippsbudsjett i forhold til utslippsfremskrivning for klimautslipp frem til 2030

Noen av tiltakene kommunen kan påvirke for å redusere utslippene er:

- arbeide for redusert utslipp fra Sele nedlagte avfallsplass
- lavutslippskjøretøy i kommunal regi
- lavutslippsløsninger ved bygg- og anleggsprosjekter i kommunal regi
- kjøp av varer og tjenester med redusert utslipp
- reduksjon i reisevirksomhet, spesielt flyreiser

[Se vedlegg for hele klima- og miljøbudsjettet, samt eksempler på tiltak.](#)

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

I dette kapittelet presenterer kommunedirektøren et samlet forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger for 2023. Endringene i satser påvirker de økonomiske rammene til kommunen, og forslaget legges derfor fram til behandling sammen med kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan.

Oppvekst og kultur

Barnehage

Maksimalgrense på foreldrebetaling i barnehager fastsettes i stortingets årlige budsjettvedtak. Kommunedirektøren foreslår å redusere maksimalprisen til 3 000 fra og med 1.januar 2023, jf. statsbudsjettet.

For familier som har tre barn eller flere i barnehage samtidig foreslår regjeringen å innføre gratis barnehage for det tredje barnet med virkning fra 1.august 2023.

Det er mulighet for redusert foreldrebetaling, etter søknad, for husholdninger med en samlet inntekt som er lavere enn kr 550 000 fra og med 1. januar 2023. I tillegg har barn i alderen 2 til 6 år som bor i husholdninger som har en samlet inntekt lavere enn kr 598 825 per år, rett på gratis kjernetid (20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke).

Plasstype	100 % 45 timer	80 % 36 timer	60 % 27 timer	50 % 22,5 timer
Beløp per måned fra 1.januar 2023	3 000	2 400	1 800	1 500

Eventuelle matpenger/kostpenger kommer i tillegg

Skolefritidsordning – SFO

Sola kommune tilbyr 60 prosent og 100 prosent plass i kommunal SFO. Kommunedirektøren foreslår å øke satsene med 3,7 prosent i henhold til kommunal deflator for 2023, avrundet til nærmeste hele beløp. Kommunedirektøren foreslår følgende endring i satsene for plass i kommunal SFO fra 1. januar 2023:

SFO-satser	Satser 2022	Satser 2023
100 % plass	3 152	3 269
Matutgifter 100 % plass	167	173
Samlet pris 100 % plass	3 319	3 442
60 % plass	2 294	2 379
Matutgifter 60 % plass	109	113
Samlet pris 60 % plass	2 403	2 492

Det er satt et tak på foreldrebetalingen for elever på alle trinn. Prisen per plass skal ikke være høyere enn 6 prosent av husstandens inntekt. Dette er gjort gjeldende for alle kommuner i samsvar med statsbudsjettet.

Foreldrebetaling SFO i andre kommuner

Kommunedirektøren har innhentet opplysninger om betalingssetser for 2022 fra noen nabokommuner til sammenligning. Stavanger, Sandnes og Randaberg har ganske likt opplegg som Sola. Disse kommunene har også 100 prosent og 60 prosent plasser. Det er gjennomgående 11 betalingsterminer og det gis søskenmoderasjon med 25 prosent for barn nummer to i Stavanger. Sandnes gir 50 prosent søskenmoderasjon for barn nummer tre.

Tabellen under viser en oversikt over priser i de ovennevnte kommunene, for 100 prosent og 60 prosent plasser (prisene er hentet fra kommunens hjemmeside 2. september 2022).

SFO-satser	Stavanger	Sandnes	Randaberg
100 % plass	2 688	3 139	3 180
Matutgifter 100 % plass	80-260	100-270	171
Samlet pris 100 % plass	2 768-2 948	3 239-3 409	3 351
60 % plass	1 894	2 197	1 910
Matutgifter 60 % plass	60-180	70-192	103
Samlet pris 60 % plass	1954-2074	2 267-2 389	2013

*Stavanger kommune har lavere satser enn Sola og de andre sammenligningskommunene da kommunen har en ordning hvor alle elever med 100 prosent plass på 2-4.trinn får redusert med kr 500 månedlig.

12 timers gratis SFO for 1.klasse

Fra 01.08.2022 vil det være 12 timers gratis SFO i uken for alle 1.klassinger jf. statsbudsjettet.

Søskenmoderasjon i SFO

Du får 25 prosent reduksjon av beregnet pris for det eldste barnet på SFO om man har søsken på SFO eller i barnehage.

Kulturskole

Kommunedirektøren foreslår å øke satsene i kulturskolen med 3,7 prosent i henhold til kommunal deflator for 2023, avrundet til nærmeste hele beløp. Kommunedirektøren foreslår også at kulturskolen gis anledning til å tilby opplæring og kurser av kortere varighet, hvor prisene vil bli vurdert i forhold til lengden på vanlig undervisning og eventuelt ekstra materiellkostnader.

Kulturskole	Satser 2022	Satser 2023
Individuell-/soloundervisning	1 923	1 994
Parti-/puljeundervisning	1 334	1 383
Samspill eksisterende elever	700	726
Instrumentopplæring korpsmedlemmer	1 434	1 487
Instrumentleie/materialavgift	346	359
Søskenmoderasjon	- 225	-233

Det gis søskenmoderasjon på kr 233 per semester fra barn nummer to.

Til sammenligning er prisene for 2022 i Sandnes kr 1 750 per semester for individuell/solo undervisning, kr 1 500 for undervisning i gruppe og kr 400 for leie av instrumenter.

I Stavanger justeres prisene årlig pr. 1.januar, jf. vedtak, og for 2022 er prisen per semester på kr 1 975 både for sang- og instrumentundervisning, dans og teater/drama. Eventuell materiellavgift på kr 160 og instrumentleie på kr 350 kommer i tillegg.

I Randaberg er prisen per semester kr 1600 for ordinær undervisning og eventuell materiellavgift og instrumentleie på kr 150 kommer i tillegg.

Det gis søskenmoderasjon alle steder.

Levekår

Langtidsopphold

Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester regulerer betaling for langtidsopphold i institusjon: Vi kan kreve 75 prosent av inntekt mellom kr 9 400 og folketrygdens grunnbeløp og 85 prosent av overskytende inntekt. Fribeløpet før beregning av vederlag, kr 9 400, er justert i tråd med forslag til statsbudsjett for 2023. Maksimalsatsen for 2022 var kr 51 600 per måned ved opphold på sykehjemmene. Kommunedirektøren ønsker å øke makssatsen for sykehjem til kr 53 500, i tråd med kommunal deflator på 3,7 prosent.

I henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester skal ikke egenandelen overstige kommunens reelle oppholdsutgifter. Sola kommune hadde i 2021 utgifter knyttet til opphold på kr 104 009 per måned på sykehjemmene. Kostnader til korona er holdt utenfor beregningen.

Betaling for langtidsopphold	Sats 2022	Sats 2023
Fribeløp	9 100	9 400
Maksimal sats per måned, institusjon	51 600	53 500

Fradrag for boutgifter

Det gis 100 prosent fratrukk for følgende boutgifter i seks måneder:

- strøm – nettleie, årspris pt. 3 000 kroner for kapasitetstrinn 0 - 5 kw.
- forsikring av bolig og innbo
- husleie/fellesutgifter
- kommunale avgifter

Det gis 50 prosent fratrukk for burtgifter i ytterligere seks måneder for pasienter med hjemmeboende ektefelle.

Det gis fratrukk for gjeldsrenter på lån. For pasienter som har hjemmeboende ektefeller og felles gjeld, gis det 50 prosent fradrag for gjeldsrenter så lenge beboer bor i institusjon. Dette gjelder også for de som har korttidsopphold mer enn 60 døgn per år.

Det gis ikke fradrag for utgifter knyttet til fritidsbolig.

Det gis fratrukk for burtgifter når korttidsopphold overstiger 60 døgn per kalenderår.

Det må fremlegges dokumentasjon på alle beløp som kan medføre fratrukk i beregningsgrunnlaget for vederlag i institusjon.

Rett til fradrag utgår ved salg eller overdragelse av bolig.

Korttidsopphold

I følge forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester, kan kommunen maksimalt kreve kr 185 per døgn for korttidsopphold i institusjon. Etter 60 døgn på korttidsopphold i løpet av et år, kan betaling kreves etter reglene for langtidsopphold. Korttidsopphold i institusjon settes til maksimal sats i henhold til forskrift, kr 185 per døgn for inntil 60 døgn per kalenderår og langtidsats for opphold ut over dette. Dette er en økning fra kr 180 i 2022. Satsen er justert i tråd med forslag til statsbudsjett 2023.

Dagsenteropphold

Aktivitetssenter for psykisk utviklingshemmede

På Sande aktivitetssenter betaler brukerne for transport (kr 68 per dag i 2022). Det tas betaling for opphold. Kommunedirektøren foreslår å øke betaling for transport og opphold tilsvarende kommunal deflator på 3,7 prosent.

Egenbetaling aktivitetssenter og transport for psykisk utviklingshemmede	Sats 2022	Sats 2023
Transport per dag	68	71
Aktivitetssenter per måned	248	257

Dagsenter for eldre og funksjonshemmede

Betaling for dagsenter reguleres i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. I 2022 betales det kr 100 per dag for dagsenter. I tillegg betales det kr 76 per dag for måltider ved dagsenteret. Betaling for dagsenter i 2023 settes til kr 105 per dag i tråd med forslag til statsbudsjett 2023. I tillegg anbefaler kommunedirektøren at det betales kr 79 per dag for måltider ved dagsenteret. Det skal ikke betales for fravær som er meldt senest én uke i forveien, ved akutt sykdom og opphold i institusjon/sykehus.

Egenbetaling dagsenter og eldre funksjonshemmede	Sats 2022	Sats 2023
Dagsenter per dag	100	105
Måltider per dag	76	79

Trygghetsalarm

Egenbetaling for trygghetsalarm utgår per 1. august 2022. Kommunedirektøren foreslår å øke erstatningsgebyret for mistet alarm i tråd med økning av kommunal deflator på 3,7 prosent, til kr 867.

Betaling trygghetsalarm	Sats 2022	Sats 2023
Erstatningsgebyr	836	867

Praktisk bistand i hjemmet

Etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 11.2 og forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 8, har kommunen adgang til å fastsette betalingssetser for praktisk bistand og opplæring som ikke er til personlig stell og egenomsorg. Sola kommune krever maksimal betalingsset for husstander med inntekt under 2G på kr 220 per måned. Dette er i tråd med forslag til statsbudsjett 2023. Kommunedirektøren anbefaler å øke timesatsen og maksimal månedssats for de andre gruppene med 3,7 prosent som er i tråd med samlet pris- og kostnadsvekst i kommunal sektor (kommunal deflator) for 2023.

Betaling for praktisk bistand i hjemmet	Nettoinntekt	Timesats 2022	Maksimal mnd sats 2022	Timesats 2023	Maksimal mnd sats 2023
Under 2G	0 - 222 953	215	215	220	220
2-3G	222 953 - 333 430	356	994	369	1 031
3-4G	333 431 - 445 907	426	1860	442	1 929
4-6G	445 908 - 668 861	438	3821	454	3 962
Over 6G	668 862	497	4258	515	4 416

Frisklivssentralen

Egenandel for reseptperiode på tre måneder foreslås økt med 3,7 prosent i henhold til samlet pris- og kostnadsvekst for kommunal sektor (kommunal deflator) 2023 til kr 609. Egenbetaling for 60+ trening foreslås også økt med 3,7 prosent til kr 486.

Betaling frisklivssentralen	Sats 2022	Sats 2023
Tre måneder reseptperiode	587	609
60+ trening (pris per halvår)	469	486

Fysioterapi

Egne betalingssatser for kommunale fysioterapitjenester reguleres årlig per 1. juli. Kommunedirektøren anbefaler å øke satsene i tråd med helsedirektoratets krav.

Egenandelstaket er i forslag til statsbudsjett 2023 satt til 3 040 kroner.

Betaling fysioterapi	Sats i perioden 1/7/22-30/6/23
Undersøkelse inntil 30 min	185
Behandling hos fysioterapeut i 20 min	135
Behandling hos fysioterapeut med tilleggskompetanse i psykomotorisk fysioterapi	132
Behandling hos fysioterapeut tillegg ut over 20 minutter per påbegynte 10 minutter	42
<i>Veiledet trening, minst 30 min</i>	27
Undersøkelse via video hos fysioterapeut, inntil 30 minutter	185
Videokonsultasjon hos fysioterapeut	135
Videokonsultasjon hos fysioterapeut med tilleggskompetanse i psykomotorisk fysioterapi	132
Behandling i grupper 30 minutter, pr. pasient	59
Behandling i grupper i 60 minutter, pr. pasient	102
Behandling i grupper i 90 minutter, pr. pasient	147
Behandling i grupper: Tillegg for behandling i basseng, pr. pasient	24

Samfunnsutvikling

Eiendom

Idrettslag og gymsaler

Gebyrene på idrettshaller og gymsaler foreslås økt med 3,7 prosent fra 2022 til 2023, avrundet til nærmeste kr 5, som tar høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2023. Sola har lave billettpriser i svømmehallene i forhold til andre nabokommuner og de foreslås økt for å komme opp på deres nivå.

Idrettshaller og gymsaler	2022	2023
Idrettshall med garderobe, leiepris per time	690	715
Idrettshall med garderobe halv sal, leiepris per time	400	415
Gymsal, leiepris per time	225	235
Leie av hall til kommunens idrettslag til kommersielle arrangement som dans, messer og lignende, leiepris per helg	17 105	17 740
Leie av hall til eksterne arrangement hall nummer en, leiepris per døgn	17 105	17 740
Leie av hall til eksterne arrangement hall nummer to, leiepris per døgn	8 555	8 870
Fotballbaner med gress- eller kunstgressdekke		
Leie av fotballbaner med gress- eller kunstgressdekke, leiepris per time	830	860
- leie av garderober, leiepris per gang	125	130
Svømmehaller		
Enkeltbillett	60	70
Enkeltbillett student, honnør, barn	40	45
Klippekort 10 klipp	420	500
Klippekort 10 klipp, student, honnør, barn	235	265
Halvårskort	1 050	1 250
Halvårskort student, honnør, barn	530	600

Helårskort	2 000	2 250
Helårskort student, honnør, barn	840	1 000
Leie av svømmehall inkludert garderobe for bedrifter, lag og organisasjoner(per time)	830	900
Overtidstillegg når arrangement går utenom ordinær åpningstid	420	500
Utrykninger eiendomsvakt som følge av f.eks. glemte adgangskoder, gjenglemte gjenstander, glemte nøkler o.l.		
Første gang	Skriftlig varsel	Skriftlig varsel
Gjentatte ganger	kr 500 per gang	kr 500 per gang

Kommunalteknikk

Vann, avløp og renovasjon (VAR) drives etter selvkostprinsipper, det vil si at gebyrinntektene fra innbyggere skal tilsvare kommunens kostnader på VAR-området. Disse tjenestene er 100 prosent gebyrfinansierte. Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr- og inntektsnivået og kommunen skal ikke ha fortjeneste på disse tjenestene.

Dersom inntektene er lavere enn kostnadene ett enkelt år avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Dersom det ikke er avsatt merinntekter til fond tidligere år, fremføres et underskudd til påfølgende år. Et eventuelt underskudd indikerer et potensial for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år.

Det er behov for å øke gebyret på vann med 39,2 prosent, på avløp med 23,3 prosent, på renovasjon med 13,5 prosent og på slam med 123 prosent.

Gebyrutvikling innenfor VAR-området 2022-2023 (årsgebyrer)

I tabellen nedenfor vises de kommunale gebyrer innenfor VAR-områder for husholdninger, basert på stipulert forbruk av vann og avløp innenfor de aktuelle arealklasser, samt et standard renovasjonsabonnement (fastpris renovasjon, 140 liter restavfalls-beholder, 140 liter papiravfallsbeholder og 140 liter beholder for våtorganisk avfall). Leieareal = bruksareal (BRA) x 0,55.

Gebyrer for VAR, standardabonnement, priser eksklusive mva.	2022	2023
Vann og avløp for boliger 0-75 m2 leieareal og standard renovasjonsabonnement	6 569	8 007
Vann og avløp for boliger 76-150 m2 leieareal og standard renovasjonsabonnement	10 083	12 543
Vann og avløp for boliger 151-200 m2 leieareal og standard renovasjonsabonnement	12 419	15 566

Gebyrberegning vann og avløp

Årsgebyr vann og avløp for abonnenter med stipulert forbruk beregnes på grunnlag av leieareal, jf. Sola kommunes forskrifter for vann- og avløpsgebyrer.

Årsgebyr 2023*Årsgebyr vann 2023*

Vannpris i kr/m³ foreslås økt med 39,2 prosent fra 2022 til 2023. Dette betyr at vannprisen eksklusiv mva. vil bli kr 12,1 per m³ i 2023. Dette skyldes betydelig økte kostnader på tjenester fra IVAR i tillegg til økte finanskostnader.

Vannmålerleie til abonnenter beregnes ut fra den faktiske kostprisen av måleren, inklusive administrasjons- og utskiftningskostnader, jfr. Forurensningsforskriften (§ 16-4, 2. ledd): «Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.»

Årsgebyr vann 2023, priser eksklusive mva.	2022	2023
Årsgebyr vann stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1 305	1 817
Årsgebyr vann stipulert 76-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2 610	3 633
Årsgebyr vann stipulert, 151-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	3 480	4 844
Årsgebyr vann stipulert, 201-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	4 350	6 055
Årsgebyr vann stipulert, 251-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	5 220	7 266
Vannpris i kr/m ³	8,7	12,1
Vannmålerleie, 1/2"		675
Vannmålerleie, 3/4"		953
Vannmålerleie, 1"		953
Vannmålerleie, 1 1/2"		1 232
Vannmålerleie (andre dimensjoner)		Pr installasjon

Årsgebyr avløp 2023

Avløpspris i kr/m³ foreslås økt med 23,3 prosent fra 2022 til 2023. Dette betyr at avløpsprisen eksklusive mva. vil bli kr 18,1 per m³ i 2023. Dette skyldes betydelig økte kostnader på tjenester fra IVAR i tillegg til økte finanskostnader.

Årsgebyr avløp 2023, priser eksklusive mva.	2022	2023
Årsgebyr avløp stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	2 205	2 719
Årsgebyr avløp stipulert 76-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	4 410	5 438
Årsgebyr avløp stipulert, 151-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	5 880	7 250
Årsgebyr avløp stipulert, 201-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	7 350	9 063
Årsgebyr avløp stipulert, 251-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	8 820	10 875
Vannpris i kr/m ³	14,7	18,1

Årsgebyr slamtømming 2023

Årsgebyret for slamtømming foreslås økt med 123 prosent i forhold til årets pris. Det har de siste årene vært underskudd på slam-området, spesielt i 2019, og dette må hentes inn igjen.

Årsgebyr slam 2023, priser eksklusive mva	2022	2023
Slamavskillere 0-3,9 m ³ , én tømming hvert 2. år	1 399	3 123
Slamavskillere 4,0-6,9 m ³ , én tømming hvert 2. år	2 346	5 236
Slamavskillere 7,0-9,5 m ³ , én tømming hvert 2. år	3 178	7 093

Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg 2023

Tilknytningsgebyr per kvadratmeter for bolig- og fritidsbygg foreslås økt med 39,2 prosent for vann og 23,3 prosent for avløp. For året 2023 blir gebyrene eksklusive mva. kr 62,8 for vann og kr 294,6 for avløp per kvadratmeter leieareal for bolig- og fritidsbruk.

Tilknytningsgebyr bolig-og fritidsbygg 2023, priser eksklusive mva.	Vann 2022	Vann 2023	Avløp 2022	Avløp 2023
Tilknytningsgebyr, 0-120 m2 leieareal	5 412	7 534	28 668	35 348
Tilknytningsgebyr 121-170 m2 leieareal	7 667	10 672	40 613	50 076
Tilknytningsgebyr 171-220 m2 leieareal	9 922	13 811	52 558	64 804
Tilknytningsgebyr 221-270 m2 leieareal	12 177	16 950	64 503	79 532
Tilknytningsgebyr per m2	45,1	62,8	238,9	294,6
Tilknytningsgebyr i felt eller område(1)	100	100	100	100

(*) Satsen gjelder i et felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging).

Kommunestyret i Sola vedtok 10. desember 1992 i k-sak 242/92 at det i felt hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal betales tilknytningsgebyr med fast pris ved førstegangsbygging. Ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbyggingen av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal det betales tilknytningsgebyr etter pris pr m2.

Tilknytningsgebyr næringsbygg 2023

Tilknytningsgebyr per kvadratmeter for næringsbygg foreslås økt med 39,2 prosent for vann og 23,3 prosent for avløp. For året 2023 blir gebyrene eksklusive mva. kr 62,8 for vann og kr 294,6 for avløp per kvadratmeter bruksareal for næringsbygg.

Tilknytningsgebyr næringsbygg 2023, priser eksklusive mva.	Vann 2022	Vann 2023	Avløp 2022	Avløp 2023
Tilknytningsgebyr, 0-120 m2 bruksareal	5 412	7 534	28 668	35 348
Tilknytningsgebyr 121-170 m2 bruksareal	7 667	10 672	40 613	50 076
Tilknytningsgebyr 171-220 m2 bruksareal	9 922	13 811	52 558	64 804
Tilknytningsgebyr 221-270 m2 bruksareal	12 177	16 950	64 503	79 532
Tilknytningsgebyr per m2	45,1	62,8	238,9	294,6

Tilknytningsgebyr i felt eller område(1)	100	100	100	100
--	-----	-----	-----	-----

(*) Satsen gjelder i et felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging).

Kommunestyret i Sola vedtok 10. desember 1992 i k-sak 242/92 at det i felt hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal betales tilknytningsgebyr med fast pris ved førstegangsbygging. Ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbyggingen av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal det skal betales tilknytningsgebyr etter pris pr m2.

Renovasjonsgebyr 2023, hyttekunder

Renovasjonsgebyr for hyttekunder foreslås økt med 13,5 prosent fra 2022 til 2023. Dette er hovedsakelig grunnet nytt renovasjonsanbud fra sommeren 2023 og midlertidig ordning med innsamling av plastavfall.

Renovasjonsgebyr hyttekunder 2023, priser eksklusive mva.	Tømming	2022	2023
Fastpris per abonnement(*)		305	346
Andel restavfall i felles container/beholder/nedgravd system(**)	2. hver uke	1 127	1 279

(*) Alle abonnemeter må betale dette gebyret. (**) Tømming annenhver uke i perioden april – september.

Renovasjonsgebyr 2023, husholdningskunder

I henhold til forurensningsloven skal abonnemeterne betale fullt ut for den renovasjonsordning som administreres av kommunen. Beregnet gebyrutvikling i perioden er vist for ett standard husholdnings-abonnement.

Gebyrsats for husholdning med standard abonnement i 2023 foreslås økt med 13,5 prosent fra 2022, det vil si til kr 3 472 per år (eksklusive mva.). Dette er hovedsakelig grunnet nytt renovasjonsanbud fra sommeren 2023 og midlertidig ordning med innsamling av plastavfall som følge av brann på IVARs ettersorteringsanlegg.

Renovasjonsgebyr husholdningskunder 2023, priser eksklusive mva.	Tømming	2022	2023
Standard abonnement inkl. fast og variabelt gebyr og midlertidig plastinnsamling(*/**)	2./4. hver uke	3 059	3 472
Fastpris per abonnent(***)		305	346
Valgfrie beholderstørrelser/abonnement/ tjenester:			

Restavfall 140 liter beholder	2. hver uke	1 208	1 371
Restavfall 240 liter beholder	2. hver uke	2 105	2 389
Restavfall 660 liter beholder	2. hver uke	5 023	5 701
Papiravfall 140 liter beholder	4. hver uke	482	547
Papiravfall 240 liter beholder	4. hver uke	716	813
Papiravfall 660 liter beholder	4. hver uke	1 718	1 950
Våtorganisk avfall 140 liter beholder	2. hver uke	1 064	1 208
Våtorganisk avfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 759	1 996
Nedgravde avfallssystemer	Når full	1 685	1 912
Kompostbinge, leie per år		400	454
Bytte av beholdere per gang (behandlingsgebyr)		278	400
Ekstra nøkkelbrikke til nedgravde beholdere		60,8	95,2
En ekstrasekk for restavfall inkl. tømming/deponering(****)		76,8	150,4

(*) 140 liter restavfallsbeholder, 140 liter våtorganisk- og papirbeholder eller nedgravde beholdere. Alle abonnenter må som minimum ha et standardabonnement, eventuelt gå sammen om å dele et standardabonnement. Deling av standardabonnementer gjelder ikke for nedgravde avfallssystemer. (**) Som følge av brann på IVARs ettersorteringsanlegg Forus vedtok formannskapet i sak (88/2022) at det skal innføres midlertidig henteordning for plast. Denne var i saksfremlegget estimert til å ha en kostnad på kr 220. (***) Alle abonnenter må betale dette gebyret. (****) Sekker hentes samtidig som restavfallsfraksjonen tømmes.

Gravemelding

Godkjenning av gravemelding og arbeidsvarslingsplan tar mye tid, men varierer avhengig av omfanget på arbeidet som skal utføres på kommunale veier. Noen ganger utføres det befaring før arbeidet, men det skal alltid utføres befaring ved endt arbeid og 1 års befaring. Gebyret for saksbehandling/oppfølging i forbindelse med gravemelding beholdes uendret på kr 1 800.

Areal

Gebyrfinansierte tjenester innen plan, byggesak og oppmåling drives etter selvkostprinsippet, som vil si at gebyrinntektene fra innbyggere ikke skal være høyere enn kommunens kostnader. I tråd med vedtaket i f-sak 91/15 Revidering av selvkostprinsipp hos virksomhet Arealbruk har kommunedirektøren vurdert forventet aktivitetsnivå hos seksjonene for budsjettåret 2022, og foreslår ingen endringer i fordelingen mellom skatt og gebyr. Dette betyr at plan holdes 20 prosent gebyrfinansiert, byggesak 90 prosent gebyrfinansiert og oppmåling 50 prosent gebyrfinansiert.

Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr- og inntektsnivået, og kommunen skal ikke ha noen fortjeneste knyttet til disse tjenestene. Dersom inntektene er lavere enn kostnadene et enkelt år,

avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Gebyrområder etter Plan- og bygningsloven, Eierseksjonsloven eller Matrikkellova kan ikke fremføre underskudd mot inndekning av fremtidige overskudd. Det betyr at underskudd må dekkes inn av kommunen om det ikke er fond å bruke. Et eventuelt underskudd indikerer et potensiale for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år.

Gebyrer arealplan

Kommunedirektøren foreslår å holde gebyrene på reguleringsplaner uendret fra 2022 til 2023. Konsekvensutredninger foreslås nå satt ned til 50 prosent av arealgebyret mot 75 prosent tidligere. Det er i tillegg satt et tak på kr 85 000. Basert på en intern gjennomgang av tidsbruk, i tillegg til sammenligning med andre nabokommuner, foreslås det en betydelig økning av gebyrene på endring av planer. Selvkostområdet arealplan har siden 2017 hatt et underskudd hvert år, men grunnet fondsmidler har det ikke vært behov for å øke gebyrene utover deflator før nå.

[Forskrift om gebyrregulativ private reguleringsplaner 2023](#)

[Kommunedirektørens forslag gebyrer arealplan 2023](#)

Gebyrer kart og oppmåling

Kommunedirektøren foreslår å øke gebyrene med 3,7 prosent fra 2022 til 2023, avrundet til nærmeste kr 10. Økningen skal ta høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2023.

[Forskrift om gebyrregulativ for behandling av oppmålingssaker 2023](#)

[Kommunedirektørens forslag gebyrer kart og oppmåling 2023](#)

Gebyrer byggesak

Kommunedirektøren foreslår å øke gebyrene med 3,7 prosent fra 2022 til 2023, avrundet til nærmeste kr 10. Økningen skal ta høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2023. Dette gjelder ikke gebyrer for næringsbygg og tilsvarende da gebyrene her er tilstrekkelig for å dekke inn selvkost, og vil holdes uendret fra 2022 til 2023.

[Forskrift om gebyrregulativ for byggesaker 2023](#)

[Kommunedirektørens forslag gebyrer byggesak 2023](#)

Årsavgift for feiing og tilsyn per pipeløp

Beregninger basert på budsjetterte utgifter i 2023 tilsier at årsgebyret for 2023 fortsatt kan settes til kr 315 eksklusive merverdiavgift per pipeløp for å dekke kommunens utgifter til denne tjenesten. Kommunedirektøren anbefaler derfor å ikke øke årsgebyret for feiing (feiegebyr) fra 2022 til 2023.

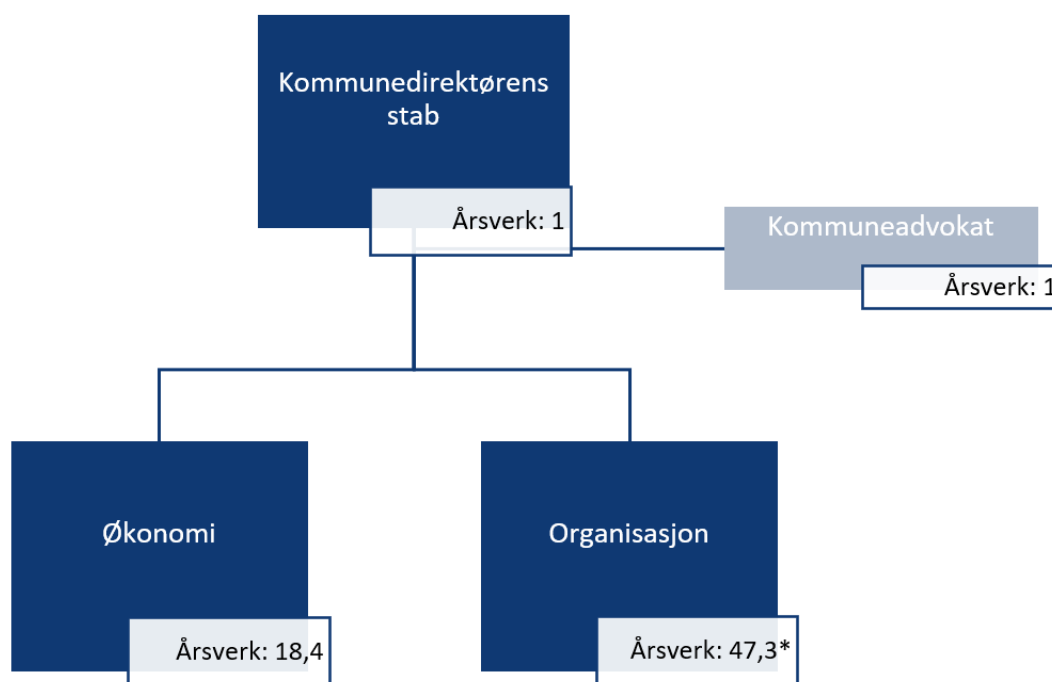

Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektør med sentrale staber

Beskrivelse av tjenesteområdet

Samarbeid, både internt, mellom kommunen og innbyggerne, samt innbyggerne seg imellom, er sentralt for å skape et godt lokalsamfunn for alle. Stabene har en viktig rolle i å støtte virksomhetene i dette arbeidet, og samtidig finne nye måter å utvikle faglig, økonomisk og sosialt bærekraftige løsninger i fellesskap. Kommunedirektørens stab består av kommuneadvokat, økonomi og organisasjon. Organisasjonsavdelingen er satt sammen av innbygger- og politikerkontakt, digitalisering og IKT, dokumentsender og HR. Økonomiavdelingen består av regnskap, budsjett og økonomistyring, innkjøp og lønn. Økonomiavdelingen har ansvar for utarbeidelse av budsjett og handlings- og økonomiplan, regnskap, inklusiv innfordring av kommunale krav, utbetale lønn, samt inngå rammeavtaler for innkjøp og kontrakter.

Organisasjonskartet viser besatte stillinger per oktober 2022
*Inkluderer 7,41 årsverk på akuttmottaket

Organisatorisk oversikt kommunedirektør med sentrale staber.

Dette jobber vi med

- legger til rette for god økonomistyring og godt forankret budsjettprosess både internt i organisasjon og hos folkevalgte
- har tilstrekkelig fokus på innovasjon, nyskaping og nytenking
- digitaliserer og automatiserer rutinebaserte arbeidsprosesser for å frigjøre tid til andre oppgaver og skape en mer effektiv og framdriftsrettet organisasjon

- ivaretar informasjonssikkerhet- og personvernaspektet i IT- og digitaliseringsarbeidet
- gir lederstøtte i endrings- og omstillingsprosesser
- gir lederstøtte i økonomioppfølging som et ledd for å øke økonomikompetanse i virksomhetene
- jobber for at ansatte har en helsefremmende og forutsigbar arbeidshverdag
- utvikler kurstilbud og opplæring for ledere og ansatte
- jobber for at organisasjonen rekrutterer og beholder medarbeidere og ledere som har riktig kompetanse og som er med på å videreutvikle en innovativ organisasjonskultur
- stimulerer samhandling internt i stabene og på tvers av tjenesteområdene i tråd med kommunens strategiske overordnede mål
- å framstå som en saklig og profesjonell part og framskaffe innkjøpsavtaler som er gunstige både for kommunen og næringslivet
- overvåker endringer/utvikling i trusselbildet som kan få betydning for kommunen som tjenesteleverandør og som kan true innbyggernes sikkerhet og trygghet
- at kommunen skal ha et godt omdømme og ha tillit i befolkningen, så vel som internt i organisasjonen

Hovedmål og delmål

Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide for å utvikle en heltidskultur for medarbeidere i organisasjonen - Arbeide systematisk for å redusere sykefravær og styrke organisasjonens evne til å arbeide forebyggende - Hente ut gevinster av digitaliseringsarbeidet slik at tiden ansatte bruker på rutineoppgaver kan overføres til kjerneoppgaver - Sikre at Sola kommune har en forberedt og øvet beredskapsorganisasjon som bidrar til å redusere konsekvensene ved store påkjenninger - Sikre integrasjon av systemer som går på tvers av fagområder for å effektivisere arbeidsprosesser og utvikle flyt mellom fagsystemer og e-arkiv - Tilby kurs- og kompetanseheving for alle ansatte og lederutvikling for alle ledere
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide målrettet for å utvikle og digitalisere løsninger som muliggjør en effektiv og fremtidsrettet organisasjon - Gi ledere støtte og veiledning i endringsprosesser og i personal- og rekrutteringssaker - Ha høy digital kompetanse hos ledere og ansatte slik at vi kan ta i bruk digitale verktøy i utvikling av arbeidsprosesser og tjenester - Utvikle digital dialog med innbyggere som hovedregel der det er mulig - Videreutvikle en god kultur for varsling og avvik og jobbe systematisk med oppfølgings- og forbedringsarbeid
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	<ul style="list-style-type: none"> - Bidra til god økonomistyring og bærekraftig økonomi - Gi ledere nødvendig støtte i økonomioppfølging som et ledd for å øke økonomikompetanse i virksomhetene - Ha en aktiv rolle i det pågående omstillingsarbeidet - Hente ut gevinstene av endringsarbeid og de nye løsningene kommunen tar i bruk
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	<ul style="list-style-type: none"> - Bidra til effektiv samhandling og samskaping ved å kommunisere tydelig med andre i organisasjonen, kommunens innbyggere og næringslivet - Bruke teknologi og språk til å forenkle og forbedre dialogen med innbyggerne og næringsliv - Skape tillit og engasjement hos innbyggere ved å gi relevant og korrekt informasjon, vise mulighetene til å påvirke og bruke et godt og enkelt språk

Driftsbudsjett

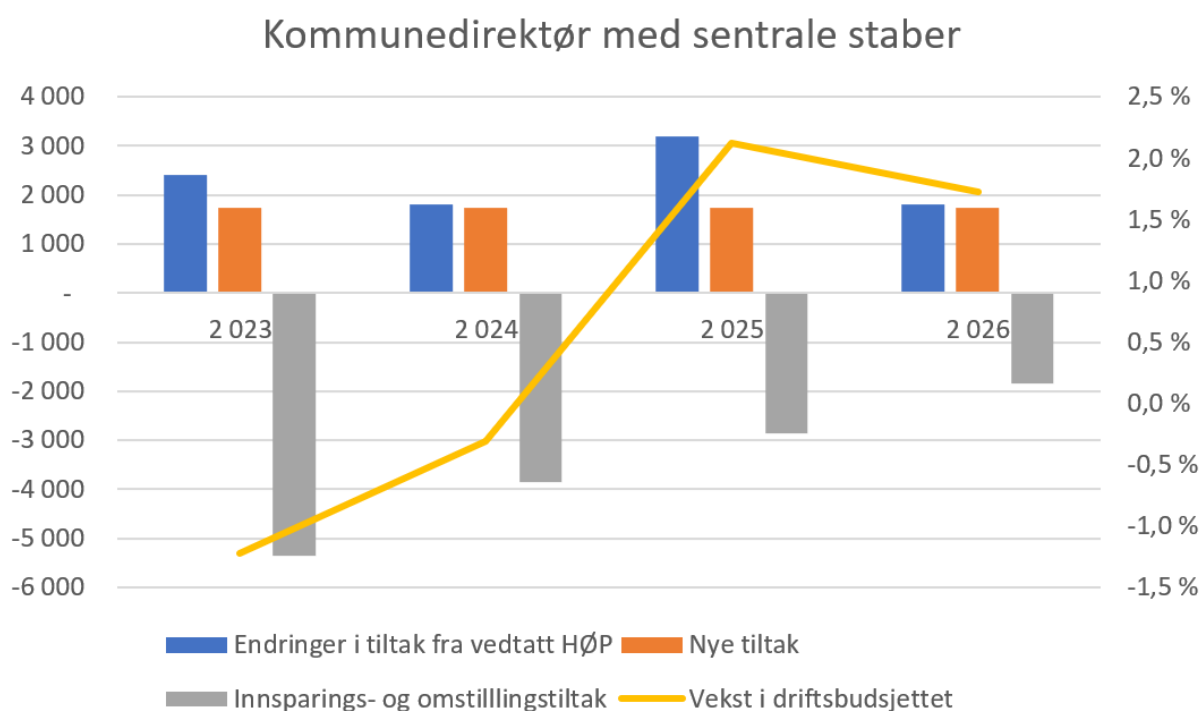
Beløp i 1000

Netto driftsramme

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektør	8 105	7 885	3 385	4 885	5 885	6 885
Organisasjonsavdeling	72 609	72 603	75 898	75 298	76 698	75 298
Økonomiavdeling	16 798	18 057	18 057	18 057	18 057	18 057
Sum	97 512	98 545	97 340	98 240	100 640	100 240

Graf netto endringer i prosent

Figuren under viser netto endringer i driftsbudsjettet for kommunedirektør med sentrale staber, sammenlignet med budsjett 2022.

Netto driftsramme for kommunedirektør med sentrale staber utgjør kr 95,84 millioner. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	98 545	98 545	98 545	98 545
Vedtatt ramme før endringer	98 545	98 545	98 545	98 545
Kommunedirektør				
27) Stillingskontroll	-4 500	-3 000	-2 000	-1 000
Sum Kommunedirektør	-4 500	-3 000	-2 000	-1 000
Organisasjonsavdeling				
28) Valg	1 400	0	1 400	0
29) Flere nye lærlinger, sak i adm.utvalget nr 21/21 18.mai	1 000	1 800	1 800	1 800
30) Oppsigelse av Questback	-100	-100	-100	-100

Økonomiplan for 2023-2026

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
31) Avvikle trykking for lag og foreninger	-150	-150	-150	-150
32) Lederutvikling	500	500	500	500
33) Omstilling innbyggerkontakt	-600	-600	-600	-600
34) Besparelse som følge av innføring av skyplattform	0	-1 500	-1 500	-1 500
35) Oppgradering Gerica - fagsystem	85	85	85	85
36) Nytt rekrutteringssystem	160	160	160	160
37) Sikkerhet - drift	1 000	1 000	1 000	1 000
38) Anskaffelse av skyplattform, sakshåndteringssystem og Visma Plus	0	1 500	1 500	1 500
Sum Organisasjonsavdeling	3 295	2 695	4 095	2 695
Økonomiavdeling				
Sum endringer	-1 205	-305	2 095	1 695
Ramme etter endringer 2023-2026	97 340	98 240	100 640	100 240

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Prosjektnr	Ramme	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektør med sentrale staber						
1) Egenkapitalinnskudd KLP			3 700	3 700	3 700	3 700
2) IKT-investering strategisk			1 500	1 500	1 500	1 500
3) IKT-løsninger folkevalgte			550	0	0	0
4) Oppgradering til Visma Enterprise Plus	19050	1 170	1 020	0	0	0
5) Digital plattform/datasjø	19051	700	400	100	0	0
6) Bytte ut gamle PCer	19052	IA	3 060	2 500	1 500	1 500
7) Anskaffelse av skyplattform	Nytt	500	500	0	0	0
8) Anskaffelse sakshåndteringssystem IKT	Nytt	900	750	150	0	0
Sum Kommunedirektør med sentrale staber		3 270	11 480	7 950	6 700	6 700

Oppvekst og kultur

Beskrivelse av tjenesteområdet

Oppvekst og kultur består av fagstab, barnehage, skole, skolefritidsordning (SFO), helse- og hjelpetjenester for barn og unge og kultur- og fritidstilbud for alle innbyggere.

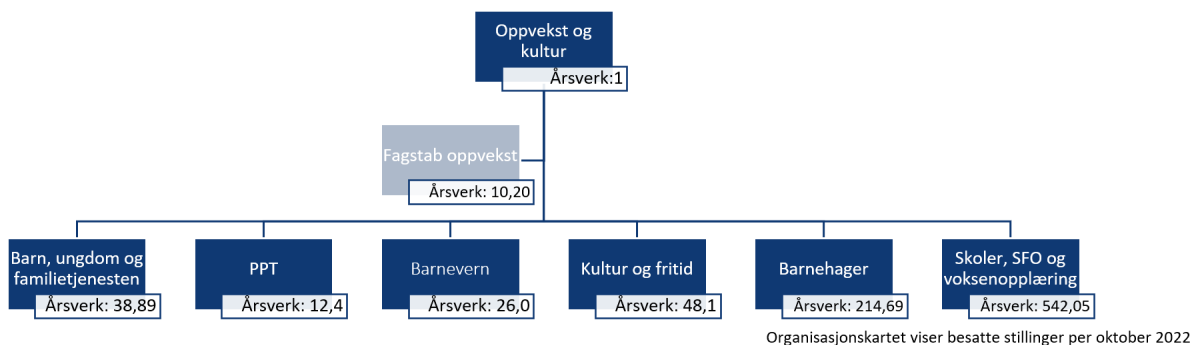
Helse- og hjelpetjenestene for barn og unge er pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevern, helsestasjon, skolehelsetjeneste, familiesenter og ungdomsteam.

Kultur- og fritid består av bibliotek, kulturskole, fritid, frivilligsentral, kulturhus og stab.

I kommunen er det 12 kommunale barnehager, 15 private barnehager, 2 åpne barnehager, 12 barne- og ungdomsskoler, samt voksenopplæring.

Det er omtrent 6 700 barn og unge i alderen 0-17 år i kommunen.

Organisatorisk oversikt oppvekst og kultur.

Dette jobber vi med

Barnehage

- pedagogisk ledelse og et inkluderende leke- og læringsmiljø. Dette er en regional kompetanseordning i samarbeid med UiS, for å sikre likeverdig kvalitet i alle kommunens barnehager (private og kommunale)
- styrke det allmennpedagogiske tilbudet gjennom kompetanse og godt systemisk arbeid. Dette skal redusere omfanget av spesialpedagogiske tiltak
- rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte i de ulike stillingskategoriene, jf. *Strategi for barnehagekvalitet 2021-2030*
- styrke nærvær og redusere sykefraværet
- bruk av kjøkkenhjelp i to barnehager - pilotprosjekt
- kreativt senter, et samarbeid mellom kultursektor og barnehage - pilotprosjekt
- dimensjonering i henhold til framskriving av barnetall for de som har rett til barnehageplass
- nye Røyneberg barnehage ferdigstilles i 2023
- prosjektering av ny barnehage på Myklebust

Skole, SFO og voksenopplæring

- ordinær opplæring og spesialundervisning. Se det allmennpedagogiske og det spesialpedagogiske tilbudet i sammenheng.
- videreføring av regionalt samarbeid om kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.
- bygge opp grunnkompetanse i skole/sfo innen spes.ped/sos.ped.
- systemrettet arbeid, samhandling med PPT og helsesykepleiere
- videreformidle kompetanse fra nasjonalt prosjekt om inkluderende miljø i barnehager, SFO og skoler
- elevens rett til et trygt og godt skolemiljø
- behov for videreutdanning i spesialpedagogikk og norsk som andrespråk
- rekruttering av lærere og ledere til Solaskolen
- krav om faglig fordypning i norsk, matematikk og engelsk innen 2025 gjør at flere lærere får videreutdanning i disse fagene
- fortsatt fokus på nytt læreplanverk

- kvalitetsoppfølging av skolene- utviklingsdialogen

Barnevern

- regjeringens kompetansestrategi for det kommunale barnevernet, Mer kunnskap - bedre barnevern 2018-2024. Strategien har som mål at barnevernet skal gi mer likeverdige tjenester og arbeide forebyggende og kunnskapsbasert
- implementering av Tjenestestøtteprogrammet, et kompetansetiltak for kommunene i krevende saker
- nye kompetansekrav til saksbehandlere og ledere som utfører barnevernets kjerneoppgaver. Fra 2031 vil det være krav om barnevernfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå. For å møte de nye kravene vil det årlig være 2-4 ansatte i barneverntjenesten som tar videreutdanning
- oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse i tråd med gjenforeningsformålet og endret rettspraksis etter Den europeiske menneskerettighetsdomstolens (EMD) behandling av norske barnevernsaker
- barnevernsreformen trådte i kraft 2022 og har gitt det kommunale barnevernet nye oppgaver. Reformen har også føringer for samarbeid mellom tjenestene og at det legges vekt på forebyggende arbeid og tidlig innsats
- ny barnevernslov som trer i kraft januar 2023. Bakgrunnen for å lage en ny lov var å gjøre den mer tidsriktig, herunder ta inn over seg nye familiestrukturer, at barn har tilknytning til flere land, barn og familiers rett til medvirkning og i større grad se loven i sammenheng med Menneskerettsloven. Det pågår et systematisk arbeid for å forberede tjenesten til lovendringene som trer i kraft
- systematisk kartlegging av barnets nettverk i alle faser av en barnevernssak
- dokumentasjon og internkontroll for å sikre at barnets beste og barnets medvirkning blir ivaretatt
- samarbeider med andre tjenester for barn og unge for å sikre rett hjelp og koordinering av tiltak

Barn, ungdom og familietjenesten

- lett tilgjengelige, relevante, tilstrekkelige og brukervennlige tjenester
- utvikler et godt samarbeid med barn, ungdom og foresatte helt fra starten
- sørger for at barn og unge får rett hjelp tidlig i alder og problemutvikling, og at vi har lav terskel for tverrfaglige vurderinger
- sikrer at barnet/den unge blir hørt og får medvirke i så stor grad som mulig
- inkluderer far i større grad i hjelpen som gis
- fortsetter kompetansebyggingen og forbedrer praksis ytterligere med særlig fokus på psykisk helse, og når det er bekymringer for omsorgssvikt, vold og overgrep

Helsestasjon inkludert svangerskapsomsorg

- videreutvikler kompetansen i bruk av Newborn Behavioral Observation (NBO); hvordan denne tilnærmingen kan bidra til god tilknytning mellom foresatte og barn, sensitivisering for barnets behov, og til å finne de familiene som trenger særlig oppfølging
- øker innsatsen i barnets første 2 måneder
- rutinemessig bruk av Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS) som struktur for samtale med foresatte om egen psykisk helse i svangerskap og barseltid
- tilpasser tilbudet til fedre sine behov

- videreutvikler Digihelsestasjon, en sikker digital kommunikasjon med brukerne av tilbudet gjennom Helsenorge
- reviderer programmet for rutinekonsultasjoner ut fra ny kunnskap og nye myndighetsføringer
- reviderer hva som tilbys av gruppetilbud for familier med særskilte behov
- videreutvikler kunnskapsbasert praksis på hjelpen som tilbys individuelt- i tillegg til de rutinemessige avtalene
- videreutvikler kunnskapsbasert praksis på forebygging og tidlig hjelp med overvekt og fedme
- videreutvikler samarbeidet mellom helsestasjonen og barnehagen på individuelt nivå og på systemnivå

Skolehelsetjeneste

- deltar i nye, tverrfaglige og systematiske samarbeidsmøter på alle skoler
- tar initiativ til samarbeid med skolen om fysisk og psykisk helsefremmende miljø
- helsesykepleiere er ressurspersoner for skolen i den felles kompetansehevingen som skal dyktiggjøre voksne i å hjelpe barn og unge med å forstå og regulere egne følelser
- utvider tilbudet om undervisning til foresatte på ungdomsskolene (erstatte *Sterk og klar*)
- systematisk forebyggende undervisning på utvalgte klassetrinn i temaene psykisk helse, pubertet og seksuell helse og krenkelser, vold og overgrep
- starter opp arbeidet med hvordan barn og unge med overvekt/fedme kan få et kunnskapsbasert, kommunalt tilbud som tar utgangspunkt i brukers preferanser og har en positiv og systemisk tilnærming
- implementerer ungdomsløsningen for Digihelsestasjon (13-16 år) - en sikker digital kommunikasjon med brukerne av tilbudet gjennom Helsenorge

Helsestasjon for ungdom

- utvikler tilbudet i tråd med ungdommens behov for tilgjengelighet, relevans og kunnskapsbasert praksis
- inviterer skolene til omvisning, undervisning og informasjon om tilbudet
- implementerer ungdomsløsningen for Digihelsestasjon (13-16 år) - en sikker digital kommunikasjon med brukerne av tilbudet gjennom Helsenorge

Familiesenteret

- videreutvikler systematisk brukermedvirkning gjennom FIT (Feedback-informerte Tjenester)
- arbeider med varig løsning på god tilgjengelighet - avskaffe ventetid
- viderefører og videreutvikler forsterket, tverrfaglig barselgruppe for mødre med særlige utfordringer - sammen med helsestasjonen og Rask Psykisk Helsehjelp
- utvider kunnskapsbasert tilbud til foresatte som har engstelige og/eller triste barn
- viderefører tilbudet om foreldreledet, traumefokusert behandling
- ressurs i faglige spørsmål knyttet til psykisk helse barn/unge, delaktig i kompetanseheving på tvers i virksomheten og i området oppvekst og kultur

Ungdomsteamet

- utvikler god praksis i tråd med nye myndighetsføringer på rusfeltet og i samarbeid med kommunens nye rådgivende enhet
- fortsatt tilstedeværelse i skole og på fritidsarenaen

- tilbyr målrettet undervisning med aktuelle tema på ungdomskolen i alle klassetrinn, samt informasjon og foredrag til foresatte på ettermiddag/kveldstid
- fortsatt sterkt fokus på foreldreinvolvering og foreldrearbeid
- gjennom *Glidelåsen* støtter opp om ungdom med risiko for drop-out i overgangen fra ungdomsskole til videregående skole
- viderefører Ungjobb, arbeider med forutsigbar finansiering

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

- er sakkyndig instans for kommunen vedrørende barn, unge og voksne med særlige behov
- kompetanse- og organisasjonsutvikling i barnehager og skoler
- kartlegger enkeltindivid og utviklings- og opplæringsmiljø
- gir råd og veiledning til foreldre, barnehager og skoler
- deltar aktivt i kommunens tverrfaglige arbeid
- gir råd om henvisning til andre hjelpetjenester
- utvikler egen kompetanse
- kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis
- deltar i regional og desentralisert ordning (Rekom og Dekom) for kompetansebygging. Inngår i partnerskap med Universitetet og samarbeidskommuner
- korte ned ventetiden for behandling

Sola kulturskole

- følger opp nasjonale utviklingsmål for kulturskolen og tilpasser disse til lokale forhold
- legger til rette for økt samskaping for og med barn og unge på tvers av virksomheter både innenfor og utenfor kultursektor
- utvikler nye arbeidsmodeller i samarbeid med barnehage, grunnskole og helsesektoren
- viderefører Kornbergvegen 23, et undervisningssted for dans, visuell kunst og teater
- er synlige overfor nye brukere gjennom for eksempel skolekonserter og åpen dag med prøvetimer
- jobber systematisk med målet om å være en inkluderende kulturskole for alle

Sola bibliotek

- videreutvikler rollen som kunnskapsformidler
- stimulerer til lesing hos alle aldersgrupper
- være en uformell møteplass og sosial læringsarena
- utvider samarbeidet med andre tjenester, særlig helsestasjon, skoler og barnehager
- nye krav til funksjoner og fysisk utforming i et moderne bibliotektilbud. Utvikle bibliotekrommet og tilbudene i samskaping med innbyggerne
- jobber systematisk for å gjøre biblioteket tilgjengelig for alle og fremme god folkehelse gjennom inkludering og utjevning av sosiale forskjeller
- nye lavterskeltilbud på tvers av sosiale lag - drop-in lesegrupper, leksehjelp, utvidet folkeverksted/Makerspace og eget lesestimuleringsprosjekt for barn under skolealder

Fritid

- gjennomføring av fritidserklæringen for alle innbyggerne
- forvalter tilskuddsordninger for frivillige lag og organisasjoner

- gir veiledning og kompetanseheving i inkluderingsarbeid
- FeelGood Ungdomshus er en møteplass med mange muligheter for ungdom i Sola. FeelGood har lokaler og tilbud i alle tre distriktene
- drift og oppfølging av fritidskontakttjenesten, et tilbud som skal bidra til en meningsfull fritid for barn og voksne
- gir fritidsveiledning til barn, unge og familier, og til lag og organisasjoner
- fritidsklubb for personer som har behov for et styrket tilbud

Fagstab oppvekst

- oppgavefordeling som fremmer tjenesteområdets mål om helhetlige tjenester, styrking av det tverrfaglige samarbeidet og større grad av brukermedvirkning
- kompetanseheving, veiledning og lederstøtte
- planarbeid, rapportering og saksutredning
- ulike lovverk og nasjonale føringer for sektorene innenfor tjenesteområdet
- koordinering av tjenesteområdets ulike ansvarsområder og oppgaver
- implementerer nye tiltak og samarbeidsstrukturer
- samarbeid med spesialisthelsetjeneste og kompetansesentre for sikre koordinerte tjenester for barn og unge
- kriminalitets- og rusforebyggende arbeid etter SLT-modellen

Fagstab kultur

- drift og videreutvikling av Sola frivilligsentral
- drift og videreutvikling Sola kulturhus
- kulturminneforvaltning
- administrative og koordinerende tjenester for kulturlivet
- veileder og følger opp lokale lag og foreninger
- kulturtilbud for barn og unge
- den kulturelle spaserstokken og andre kulturtilbud for eldre
- arrangementer og festivaler

Hovedmål og delmål

Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn

- Forebyggende tiltak som fremmer god helse og trivsel

- Systemrettet arbeid i barnehager og skoler for videreutvikling av pedagogisk praksis, tidlig innsats og inkluderende læringsmiljø

- Treffsikre og tilgjengelige helsetjenester i hele oppvekstløpet

- Laget rundt barnet, tverrfaglig satsing på samhandling og medvirkning

- Systematisk arbeid for å avdekke og hindre vold og overgrep mot barn. Fortsette samarbeidet med Alternativ til vold (ATV)

- I større grad involvere ungdom, foresatte og nettverk i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet

- Sikre god tilgang på ansatte i skolen med godkjent og relevant kompetanse, slik at vi møter behovene i fremtiden

- Redusere sykefravær

I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

- Digitale løsninger, DigiHelsestasjon og bookingsystem, som gjør tjenestene mer tilgjengelige for innbyggerne. Tilbudene utvides og gjøres mer kjent

Økonomiplan for 2023-2026

Hovedmål

	- Lærerspitering i kulturskoler
	- Mer gruppe- og prosjektbasert undervisning i kulturskolen for å styrke fellesskap, tilhørighet og det sosiale aspektet
	- Prøve ut nye samarbeids- og organisasjonsstrukturer på barnehageområdet
	- Tverrfaglige prosjekter i oppvekst og kultur for bedre koordinering og samhandling
	- Utvikle kulturhuset til et "kulturelt hotspot" der målet er sterke fellesskap. Samskaping mellom virksomhetene i kulturhuset og barn og unge
	- Verktøyet feedback-informerte tjenester (FIT) tas i bruk i flere tjenester
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	- Utvikle en robust organisering for fremtiden ved å se tjenestene for barn og unge i en sammenheng
	- Se på den totale ressurs situasjonen for tjenesteområdet
	- Vurdere muligheter for bedre ressursutnyttelse og organisering av spesialundervisning og tilpasset opplæring
	- Analysere arbeidsprosesser med tanke på forenkling, fornying og forbedring
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	- Aktiviteter som bygger fellesskap
	- Hjelp barn og unge inn i fritidsaktiviteter
	- Jobbe systematisk med inkluderende barnehage- og skolemiljø
	- Kultur for alle. Samarbeid med lag og foreninger om inkluderingsarbeid, økonomisk støtte til aktiviteter for barn fra lavinntektsfamilier og flere tilrettelagte lavterskeltilbud skal gjøre kulturtilbudene tilgjengelige for alle, på tvers av sosiale lag
	- Kulturhuset som en uformell møteplass og sosial arena for læring
	- Videreutvikle ungdomsmedvirkning som metode

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

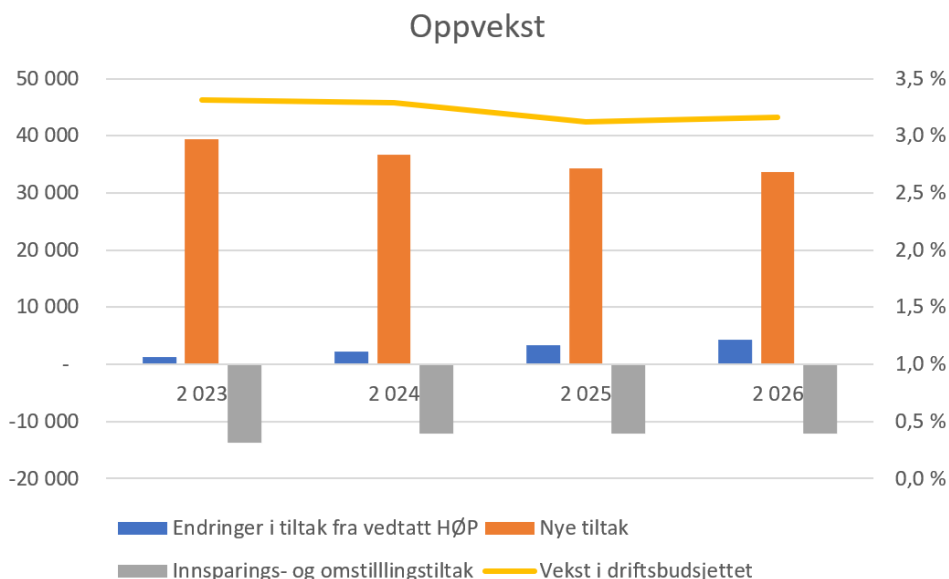
Netto driftsramme

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Fagstab oppvekst	12 128	12 008	9 322	9 322	9 322	9 322
Skole og SFO	377 787	367 099	393 815	395 045	393 656	393 973
Sola PPT	9 795	10 078	10 508	10 508	10 508	10 508
Barnehager	283 724	276 194	282 509	281 109	281 109	281 109
Styrket barnehage tilbud	27 632	30 635	30 614	30 614	30 614	30 614
Barnevern	42 412	52 824	53 824	53 824	53 824	53 824
Barn, ungdom og familietjenesten	30 048	27 744	26 894	26 894	26 894	26 894
Fagstab kultur	10 166	9 043	6 142	6 142	6 142	6 142
Fritid	11 523	14 084	13 105	13 105	13 105	13 105
Sola bibliotek	7 219	6 724	6 724	6 724	6 724	6 724
Sola kulturskole	10 697	9 925	9 925	9 925	9 925	9 925
Sum	823 132	816 358	843 382	843 212	841 823	842 140

Graf netto endringer i prosent

Figuren under viser netto endringer i driftsbudsjettet for tjenesteområdet oppvekst og kultur, sammenlignet med budsjett 2022.

Netto driftsramme for tjenesteområdet oppvekst og kultur utgjør kr 843,4 millioner i 2023. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	816 358	816 358	816 358	816 358
Vedtatt ramme før endringer	816 358	816 358	816 358	816 358
Fagstab oppvekst				
39) Flatt innsparingstiltak	-2 286	-2 286	-2 286	-2 286
40) Avvikle avtale med K46	-400	-400	-400	-400
Sum Fagstab oppvekst	-2 686	-2 686	-2 686	-2 686
Skole og SFO				
41) Krav om lektorkompetanse	1 000	2 000	3 000	4 000
42) Kjøp av skoletilbud fra private aktører	-420	-420	-420	-420
43) Nye analoge og digitale læremidler	1 500	1 800	1 800	1 800
44) Utsette bevilgning til nye analoge og digitale læremidler til 2024	-1 500	0	0	0
45) Økning i spesialundervisning	10 000	10 000	10 000	10 000
46) Reduksjon av foreslått økning i spesialundervisning skole	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
47) Språkdeling, skjønnsmidler	1 400	1 400	1 400	1 400
48) Endringer i elevtall	4 505	2 935	546	-137
49) Gratis SFO for 1.klassinger, rammetilskudd	6 000	6 000	6 000	6 000
50) Tospråklig fagopplæring i voksenopplæring	5 000	5 000	5 000	5 000
51) Leirskole - kommunale midler og delvis rammetilskudd	1 110	1 110	1 110	1 110
Tekniske internoverføringer mellom tjenesteområdene	-379	-379	-379	-379
Sum Skole og SFO	26 716	27 946	26 557	26 874
Sola PPT				
52) Ett årsverk til styrking av nødvendig utviklings- og omstillingsarbeid i PPT	430	430	430	430
Sum Sola PPT	430	430	430	430
Barnehager				
53) Endring i makspris for foreldrebetaling og gratis barnehageplass for tredje barnet i kommunale barnehager	1 240	1 280	1 280	1 280
54) Driftstilskudd til private barnehager	8 560	7 120	7 120	7 120
55) Justerte rammer på grunn av nedgang i barnetall	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

Økonomiplan for 2023-2026

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
56) Felles styrer i Høgeholen og Tjelta barnehage	-485	-485	-485	-485
Sum Barnehager	6 315	4 915	4 915	4 915
Styrket barnehagetilbud				
57) Reduksjon av ressurser og gradvis nedtrapping for kjøp av tjenester i styrket barnehagetilbud	-400	-400	-400	-400
Tekniske internoverføringer mellom tjenesteområdene	379	379	379	379
Sum Styrket barnehagetilbud	-21	-21	-21	-21
Barnevern				
58) Økte utgifter som følge av barnevernsreformen	3 000	3 000	3 000	3 000
59) Reduksjon av foreslått økning til barnevern som følge av barnevernsreformen	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Barnevern	1 000	1 000	1 000	1 000
Barn, ungdom og familietjenesten				
60) Redusere utgifter tilsvarende ett årsverk i barne, ungdom og familietjenesten	-850	-850	-850	-850
Sum Barn, ungdom og familietjenesten	-850	-850	-850	-850
Fagstab kultur				
61) Hafrsfjord 2022	-500	-500	-500	-500
62) Minnesmerke for krigsseilere	-100	-100	-100	-100
63) Kutte tilskudd Dragefestivalen	-130	-130	-130	-130
64) Redusere utgifter tilsvarende to årsverk på kultur	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
65) Økte strømutfgifter Flymuseum	350	350	350	350
Tekniske internoverføringer mellom tjenesteområdene	-1 021	-1 021	-1 021	-1 021
Sum Fagstab kultur	-2 901	-2 901	-2 901	-2 901
Fritid				
66) Redusere tilbud tilrettelagt fritid	-500	-500	-500	-500
Tekniske internoverføringer mellom tjenesteområdene	-479	-479	-479	-479
Sum Fritid	-979	-979	-979	-979
Sum endringer	27 024	26 854	25 465	25 782
Ramme etter endringer 2023-2026	843 382	843 212	841 823	842 140

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Oppvekst og kultur						
09) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur	19104	IA	1 200	0	0	0
10) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal	29076	16 200	9 100	3 900	0	0
11) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)	29083	85 000	60 000	15 127	0	0
12) Jåsund ny skole (skolebruksplan)	29001	350 001	2 500	2 500	0	0
13) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	29080	351 000	31 000	0	500	0
14) Datamaskiner/fornyng skoler			3 350	4 550	3 900	3 350
15) Oppgradering trådløse nettverk skoler	29629	IA	600	500	500	300
16) Oppgradering av uteområde skoler			13 000	6 000	6 000	6 000
17) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg	29084	130 000	69 245	40 000	0	0
18) Ny kommunal barnehage Myklebust	29094	100 000	0	1 500	42 000	56 500
19) Kultur- og aktivitetshus Tananger	49052	100 000	16 000	40 000	40 000	0
20) Nye lokaler til FeelGood Dysjaland	49659	12 000	0	12 000	0	0
21) Meråpent på Tananger bibliotek	Nytt	530	530	0	0	0
22) Oppgradering av alle scenetrekk i hovedsalen – kulturhuset	Nytt	15 000	0	0	15 000	0
23) Oppgradering gulv kulturhuset	Nytt	3 600	3 600	0	0	0
24) Snøde bhg mur som heller	Nytt	2 300	2 300	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Prosjektnr	Ramme	2023	2024	2025	2026
Investeringsprosjekter						
25) Rehabilitering av garderober i gymsal på Håland skole	Nytt	1 350	0	1 350	0	0
26) Herregarderobe Sørnes barnehage	Nytt	450	450	0	0	0
27) Ombygging kjøkken Havnealleen(Vardesten) barnehage	Nytt	500	500	0	0	0
28) Nytt fagsystem barnevern	Nytt	350	350	0	0	0
Sum Oppvekst og kultur		1 168 281	213 725	127 427	107 900	66 150

Kostra-analyse

	Sola 2020	Sola 2021	Sandnes	Klepp	Stavanger	Kostragruppe 09
Prioritet						
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) **)	2 377	3 296	3 707	2 910	3 537	3 558
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B) **)	8 355	11 679	13 225	10 799	13 141	14 119
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet	99 526	126 619	109 218	97 466	125 159	139 476
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 546	3 190	2 663	2 047	4 026	2 378
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager **)	173 632	187 590	164 669	163 130	178 090	183 547
Produktivitet						
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)	20,2	17,6	18,8	18,9	20,4	17,8
Driftsutgifter til undervisningsmaterieill (202), per elev i grunnskolen	842	1 124	1 443	1 544	2 306	1 629
Dekningsgrad						
0år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prose)	3,0 %	2,3 %	4,8 %	4,8 %	1,2 %	5,8 %
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	98,9 %	98,9 %	90,4 %	92,4 %	92,5 %	95,0 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	36,0	35,4	47,3	62,0	62,2	37,5
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	1,6 %	1,5 %	1,4 %	2,6 %	2,5 %	2,7 %
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	13,6 %	14,7 %	14,5 %	11,6 %	13,7 %	12,7 %
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt (B)	16,1 %	19,3 %	17,6 %	15,8 %	15,6 %	18,0 %
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	69,7	67,0	70,6	64,4	66,7	97,1
Kvalitet						
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	43,2	43,5	43,0	40,9	44,4	43,0
Årlig totalt besøk i kommunalt drevne fritidssenter per 1000 innbyggere 6-20 år	3 820	3 202	453	1 187	1 555	1 451

Kommunekasse

Økonomiplan for 2023-2026

Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per (B) (Kommunekasse)	107 179	120 022	119 199	123 186	121 276	126 008
---	---------	---------	---------	---------	---------	---------

***) Justert for utgiftsbehov*

Kostra-analyse grunnskole

Analyser av kostra-tall viser at Sola kommune sine korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss per elev økte med 10,8 prosent fra 2018 til 2021. I 2021 var kostnadsnivået i Sola lavere enn Stavanger og Klepp med henholdsvis kr 1 254 per elev og kr 3 164. Det betyr at Sola bruker samlet sett flere millioner mindre enn de ovennevnte kommunene. Dersom vi sammenligner med Kostragruppe 09 er differansen kr 5 986 per elev. Sandnes er kommunen som drifter billigst i skolesektoren i forhold til sammenligningskommunene.

Antall timer spesialundervisning i Sola kommune har økt med 3,2 prosentpoeng siden 2020 til 2021. Årsaken til økningen skyldes i hovedsak effekten av pandemien, gitt mindre mulighet til tilstrekkelig opplæring grunnet ressursmangel, samt flere elever som krever en bemanning 1:1. Andel spesialundervisning er høyest i Sola, med 19,3 prosent, mens Sandnes, Stavanger og kostragruppe 09 har lavere andel med respektive 17,6, 15,6 og 18 prosent. Økende spesialundervisning er kostnadsdrivende for kommunen og det jobbes med å snu trenden.

I følge kostra-tall bruker Sola kommune mindre på undervisningsmateriell med kr 505 per elev og kr 753 i forhold til kostragruppe 09 og landsbasis i 2021. Hvis vi sammenligner tilsvarende periode med Klepp og Sandnes bruker Sola også mindre med kr 420 per elev og kr 319. Ser vi perioden fra 2018 til 2021 har utgiften økt moderat med kr 197 per elev.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng i Sola (avgangskarakterer) gikk opp med 0,7 poeng, fra 42,7 i 2018 til 43,4 i 2019. Av sammenligningskommunene er det kun Stavanger som har bedre resultat, med 44,4 poeng, mens Sola er rett bak med 43,5 poeng. Gjennomsnittlig for kostragruppe 09 er 43 poeng.

Kostra-analyse barnehage

Netto driftsutgifter til barnehagene i Sola 2021, justert for utgiftsbehov, var kr 187 590, per innbygger i alderen 1-5 år. Dette utgjør kr 22 921 mer enn Sandnes, kr 9 500 mer enn Stavanger, kr 24 460 mer enn Klepp og kr 4 043 mer enn kostragruppe 09. Utgiftsnivået har økt med kr 30 050 per innbygger de siste tre årene, og tilsvarer en økning på 19,1 prosent. På landsbasis har det vært en økning på kr 30 864 i tilsvarende periode, som utgjør 20 prosent.

Sola har høy dekningsgrad i barnehagetjenesten. I 2021 var dekningsgraden på 98,9 prosent. Høy dekningsgrad i barnehagetjenesten skyldes at flere av barna med barnehageplass i Sola var fra andre kommuner. Høy dekningsgrad kan delvis forklares ved det høye utgiftsnivået på barnehagetjenesten i kommunen.

Andelen barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage er redusert de siste årene, og i 2021 er andel barn i kommunale barnehager på 35,4 prosent. Dette er lavere enn gjennomsnittet i kostragruppe 09 og lavest blant kommunene i sammenligningsgruppen. Når det er mindre etterspørsel på barnehageplass, er det kommunale barnehager som må tilpasse seg den nye situasjonen, da kommunen ikke kan styre de private barnehagers opptak.

Kostra-tallene viser at Sola kommune har hatt en moderat økning i antall barn under ett år i barnehage fra 2018 til 2020, og deretter en reduksjon fra 2020 til 2021 med 0,7 prosentpoeng. Barn under ett år har ikke rett på barnehageplass, og kommunen får ikke rammetilskudd for denne gruppen. Det har tidligere ført til økte kostnader for kommunen. Innstramningen på området har gitt effekt, dersom man ser på tall fra 2020 og 2021.

Kostra-analyse barnevern

Netto driftsutgifter per barn i barnevernet viser en stor økning fra 2020 til 2021 og Sola kommune har nå høyest utgifter blant sammenligningskommunene, men fremdeles lavere enn kostragruppe 09.

Antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk har gått ned fra 20,2 i 2020 til 17,6 i 2021 og Sola kommune ligger lavest blant sammenligningskommunene og kostragruppe 09.

Andelen barn med barnevernstiltak sett i forhold til aldersgruppen 0-17 år har over flere år vært lavest i Sola kommune, men for 2021 ligger Sandnes lavest med 1,4 prosent, tett fulgt av Sola med 1,5 prosent. Videre finner vi Stavanger, Klepp og til slutt kostragruppe 09. At Sola kommune ligger så lavt kan skyldes satsing på tidlig innsats og tilbudene som gis av familiesenteret og ungdomsteamet.

Kostra-analyse barn, ungdom og familietjenesten

Sola kommune har hatt en økning i netto driftsutgifter til forebygging per innbygger 0-20 år fra kr 2 377 i 2020 til kr 3 296 i 2021, noe som tilsvarer en økning på 38,6 prosent. Økningen kan relateres til at store deler av kostnadene til smittesporing i forbindelse med pandemien er kostnadsført her. Til sammenligning ligger Klepp lavest med kr 2 910, videre Stavanger med kr 3 537, kostragruppe 09 med kr 3 558 og til slutt Sandnes kommune med kr 3 707.

Det har også vært en økning i netto driftsutgifter til forebygging per innbygger 0-5 år, fra kr 8 356 i 2020 til kr 11 679 i 2021, som også kan knyttes til pandemien. Til sammenligning har Klepp brukt kr 10 799, Stavanger kr 13 141 og Sandnes kr 13 255. Alle sammenligningskommunene bruker mindre enn kostragruppe 09 med kr 14 119.

Antall årsverk helsesøster per 10 000 innbyggere 0-5 år har gått ned fra 69,7 i 2020 til 67,0 i 2021 i Sola kommune. På lik linje med i 2020 ligger Sola fremdeles høyere enn Klepp og Stavanger, men lavere enn Sandnes og kostragruppe 09.

Kostra-analyse kultur

Alle kommunene i sammenligningsgrunnlaget og kostragruppen brukte mer på kultur i 2021 enn i 2020, målt per innbygger. Sola økte fra kr 2 546 i 2020 til kr 3 190 i 2021, hvor økningen blant annet kan knyttes til aktiviteter som medlemskap i Tilskuddsportalen og tilskudd til Rikssamlingsjubileet.

I Sola har vi hatt en økning på 1,1 prosent i andel elever i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole fra 2020 til 2021. Dette viser at kommunens tilbud er attraktivt. Til sammenligning har både Sandnes, Klepp og Stavanger hatt en nedgang i samme periode.

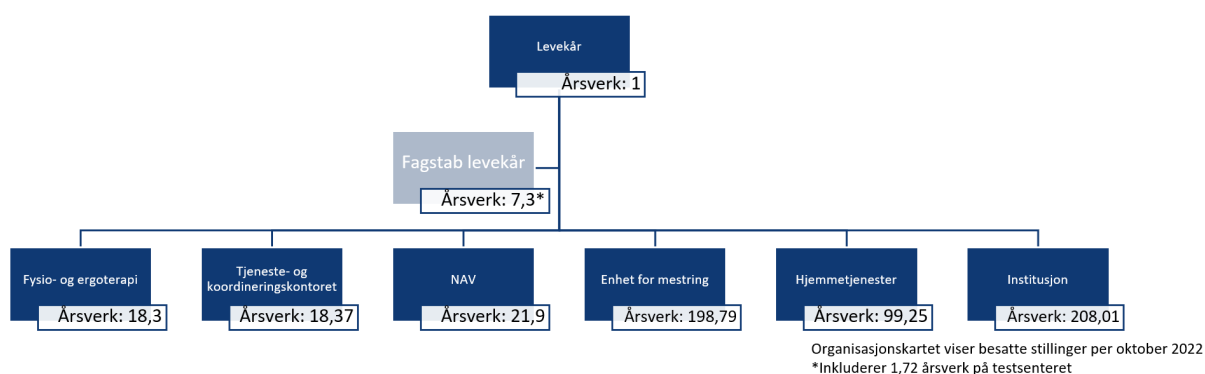
Sola kommune ligger klart i toppen med 3 202 besøkende per 1000 innbyggere i aldersgruppen 6-20 år i kommunalt drevne fritidssenter i 2021. For Stavanger var tallene 1 555, Klepp 1 187 og Sandnes 453 i samme periode.

Levekår

Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet levekår består av fagstab, fysio- og ergoterapi, tjeneste- og koordineringskontoret (TKK), NAV, enhet for mestring, hjemmetjenester og institusjon. Kommunen har i alt tre sykehjem, 10 omsorgsboliger, heldøgnsinstitusjon for barn i barnebolig, dagsenter og dagtilbud.

Organisatorisk oversikt levekår.

Dette jobber vi med

Fagstab levekår

- bistår virksomheter på strategisk- og tjenestenivå
- koordinerer plan-, utviklings- og prosjektarbeid, samt saksutredning til politiske utvalg
- har oversikt over overordnede planer, styringsdata og øremerkede tilskudd
- administrerer interkommunalt samarbeid om legevakt, krisesenter, miljørettet helsevern og søknader om tilskudd
- sikrer primærhelsetjenester til innbyggerne
- deltar i nasjonale nettverk innen velferdsteknologi, "Leve hele livet" og "TØRN"

Tjeneste – og koordineringskontoret

- kartlegger og evaluerer behov for tjenester
- behandler søknader om institusjonsplasser, ulike hjemmetjenester, omsorgslønn, omsorgsboliger, parkeringsplasser, avlastning m.m.
- behandler søknader om tilrettelegging av bolig, kommunale boliger og startlån til egen bolig
- er en koordinerende enhet og sikre helhetlig tjenestetilbud
- har fokus på velferdsteknologiske løsninger for å støtte opp om mestring og trygghet

- deltar i utviklingsarbeid internt og eksternt

Institusjonene

- Sola sykehjem har 48 plasser for langtidsopphold og palliasjon og 22 korttidsplasser for avlastning og opptreningsopphold som inkluderer øyeblikkelig hjelp døgnplasser (ØHD)
- Soltun sykehjem har 56 plasser for langtidsopphold
- Tananger bo- og velferdssenter har 41 plasser for langtidsopphold og en korttidsplass for avlastning og opptreningsopphold
- driver dagsenter for personer med demens, 8 plasser
- administrerer institusjonskjøkken

Hjemmetjenestene

- består av hjemmesykepleie, praktisk bistand i hjemmet og velferdsteknologiske løsninger
- jobber ut ifra at alle skal få mulighet til å bo lengst mulig hjemme
- fokus på hjelp til selvhjelp gjennom tanken om «hva er viktig for deg»
- økning i velferdsteknologiske løsninger som forenkler arbeidshverdagen, for ansatte og innbyggere

Enhet for mestring

- har botilbud i omsorgsboliger
- har dagtilbud som består av dagsenter og arbeidstrening
- har avlastningstilbud for foreldre og omsorgspersoner som har barn med psykisk- og fysisk funksjonsnedsettelse
- har heldøgnsinstitusjon for barn i barnebolig
- hjemmetjenester til personer med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet, samt til personer med psykisk- og fysisk funksjonsnedsettelse
- gir tilbud gjennom terapigrupper
- gir tjenester gjennom frisklivssentralen, rask psykisk helsehjelp og livskrisehjelpen
- har fokus på mestring og ibrørende ressurser hos den enkelte og benytter positiv atferdsstøtte (PAS) og helhetlig tilnærming til brukernes hverdag (Recovery)
- har fokus på muligheter for å bruke velferdsteknologi

Fysio- og ergoterapitjenesten

- kartlegger funksjonsnivå, rehabiliterer, behandler og forebygger funksjonsnedsettelse i alle aldersgrupper, i og utenfor institusjon
- gir behandling individuelt og i grupper
- bidrar med tilrettelegging slik at innbyggere kan bo hjemme
- gir veiledning og samarbeider med innbyggere, pårørende og samarbeidspartnere
- sikrer kunnskap om nye digitale løsninger i skole og arbeidsliv
- fokus på mestring og bruk av ibrørende ressurser hos innbyggeren og “hva er viktig for deg”

NAV (sosiale tjenester)

- yter økonomisk råd, veiledning og stønad

- bistår i integrering, oppfølging og veiledning, samt sysselsetting for flyktninger
- bistår i sysselsetting, oppfølging, veiledning og tilrettelegging for innbyggere utenfor arbeidslivet
- har målrettet fokus på helhetlig tilnærming og koordinering av tjenester
- samarbeider med ulike fagmiljøer, næringsliv og frivillige organisasjoner
- sikrer økt kunnskap om arbeidsmuligheter ved helseproblemer
- fokus på å kvalifisere innbyggere til arbeid gjennom opplæringstiltak og utdanningstiltak

Hovedmål og delmål

Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	I Sola kommune gir vi helhetlige og bærekraftige helse- og omsorgstjenester som legger til rette for livskvalitet og mestring for den enkelte
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	Levekår kjennetegnes av medarbeidere som mestrer arbeidshverdagen, trives på jobb og som bidrar til forbedring og utvikling
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	Virksomhetene løser hverdagens utfordringer gjennom hensiktsmessig arbeidsdeling, tilstrekkelig kompetanse og samhandling
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	Vi tar utgangspunkt i innbyggernes ressurser og utvikler og utfører tjenestene sammen med innbyggerne

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Netto driftsramme

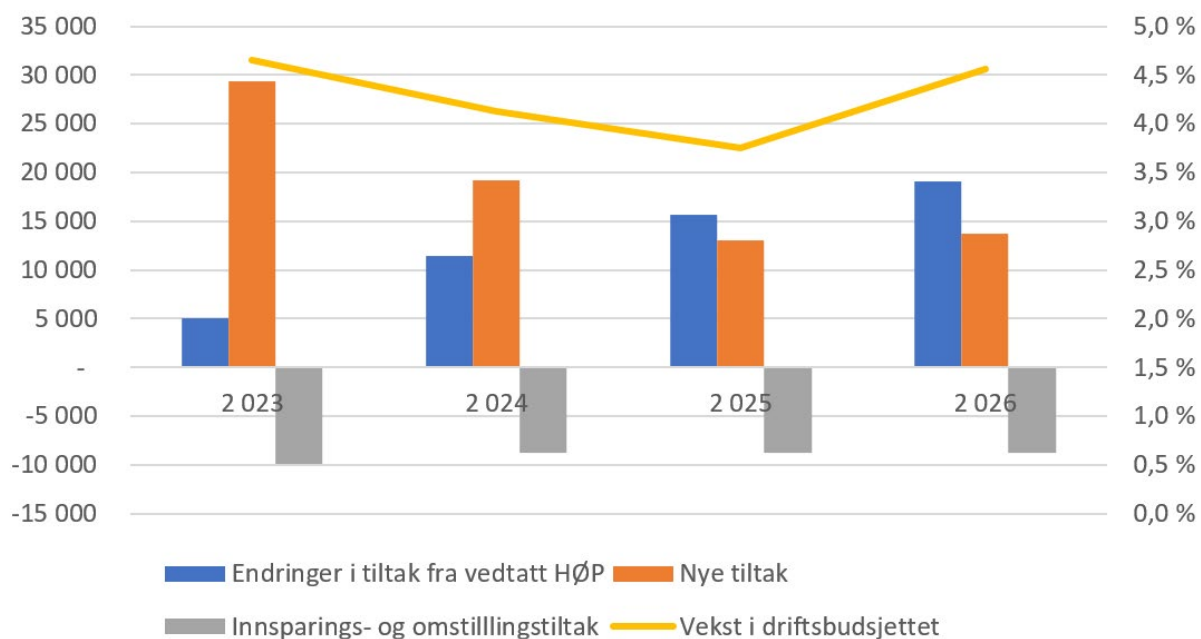
	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Fagstab levekår	39 113	56 458	50 362	47 178	53 414	59 103
Institusjon	164 874	169 472	163 881	171 783	170 883	169 283
Hjemmetjenester	72 564	70 921	73 011	73 011	73 011	73 011
Enhet for mestring	199 556	160 566	176 774	176 884	176 994	177 104
NAV Sola (sosiale tjenester)	46 873	53 640	70 740	63 140	55 640	55 640
Fysio-/ergoterapi	16 996	17 375	18 225	18 275	18 325	18 375
Sum	539 976	528 432	552 993	550 271	548 267	552 516

Graf netto endringer i prosent

Figuren under viser netto endringer i driftsbudsjettet for tjenesteområdet levekår, sammenlignet med budsjett 2022.

Levekår

Netto driftsramme for tjenesteområdet levekår utgjør kr 553,0 millioner i 2023. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	528 432	528 432	528 432	528 432
Vedtatt ramme før endringer	528 432	528 432	528 432	528 432
Fagstab levekår				
67) Økte kostnader for legevakt, nødnett og crisesenter	499	1 016	1 552	2 109
68) Ett årsverk lovfesting av barnekoordinator - likeverdsreformen	500	500	500	500
69) Drift pilotprosjekt åtte boliger med base	0	0	2 250	4 500
70) Driftskostnader omsorgsboliger (heldøgnsbemanning) for eldre	0	0	2 250	4 500
71) Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus	3 500	3 500	3 500	3 500
72) Ett årsverk prosjektstilling - rådgiver fagstab levekår knyttet til enhet for mestring	0	-850	-850	-850
73) Økning i ordinært basistilskudd til fastleger	500	500	500	500
74) Kompetansemidler, leasingbiler og diverse små utgifter i levekår	240	35	20	20
75) Flatt innsparingstiltak i levekår	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
76) Salg av institusjonsplasser til andre kommuner	-4 500	-9 000	-9 000	-9 000
77) Videreføring av betalingsplikt for nasjonale E- helseløsninger	1 800	1 800	1 800	1 800
78) Styrking av kapasitet av kommuneoverlege og smittevern/vakt/kommuneoverlege-beredskap	1 300	1 300	1 857	1 857
79) Tiltak for å stabilisere og beholde leger - kvalitet og tjenesteutvikling - tiltaksdel 3	800	800	800	800
80) Utvikling av legetjenesten - Solamodellen 2.0	2 565	3 419	4 077	4 709

Økonomiplan for 2023-2026

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
81) Tilskudd til etablering, tilpasning, utredning og prosjektering (tidl. husbanktilskudd)	0	1 000	1 000	1 000
82) Styrke TKK med 0,3 årsverk	200	200	200	200
83) Økt refusjon for ressurskrevende tjenester	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
84) Endret behov for private avlastnings/miljøtjenester (reberegnet fra 2022)	3 100	3 100	3 100	3 100
85) Rigge oss for fremtiden: Økning i velferdsteknologi - økt bruk av medisindispensere	600	600	600	600
Tekniske internoverføringer mellom tjenesteområdene	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Sum Fagstab levekår	-6 096	-9 280	-3 044	2 645
Institusjon				
86) Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD-seng)	1 050	1 050	1 050	1 050
87) Utsette opprettelse av øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud til 2024	-1 040	0	0	0
88) Vederlagsbetaling institusjoner	0	-2 100	-3 000	-4 600
89) Nye plasser Soltun sykehjem	-4 482	4 481	4 481	4 481
90) Reduksjon i utskrivningsklare pasienter	-900	-900	-900	-900
91) Kompetansedeling med enhet for mestring - ernæringsfysiolog	-700	-700	-700	-700
92) Avslutte matombringning til hjemmeboende	-420	-420	-420	-420
93) Styrking av korttidsavdeling - Sola sjukeheim	900	900	900	900
Sum Institusjon	-5 592	2 311	1 411	-190
Hjemmetjenester				
094) Reduserte inntekter trygghetsalarmer	620	620	620	620
095) Økt vikarbudsjet i hjemmetjenesten	3 000	3 000	3 000	3 000
096) Reduksjon av foreslått økning i vikarbudsjet hjemmetjenesten	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
097) Redusert omfang av arbeidsoppgaver utført av hjemmetjenesten	-600	-600	-600	-600
098) Besparelse på montering av trygghetsalarmer som følge av ny stilling i hjelpemiddellageret	-400	-400	-400	-400
099) Økt forbruk og priser på medisinske forbruksvarer i hjemmetjenesten	300	300	300	300
100) Økte behov i drift hjemmetjeneste: Trygghetsalarm og telefon	170	170	170	170
Sum Hjemmetjenester	2 090	2 090	2 090	2 090
Enhet for mestring				
101) Lovfestet rådgivende enhet for russaker	308	308	308	308
102) Økt bidrag til Jæren Recovery College	290	290	290	290
103) Styrking av budsjett for enhet for mestring etter omstillingsprosess	5 000	5 000	5 000	5 000
104) Redusere foreslått styrking av budsjett enhet for mestring	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
105) Redusere med ett årsverk i ROP-team	-700	-700	-700	-700
106) Midlertidig drift ved Kleppvegen som følge av nye tjenestemottakere innen rus og psykiatri	8 000	8 000	8 000	8 000
107) SLT+ koordinator - reduserte prosjektmidler	110	220	330	440
Tekniske internoverføringer mellom tjenesteområdene	4 200	4 200	4 200	4 200
Sum Enhet for mestring	16 208	16 318	16 428	16 538
NAV Sola (sosiale tjenester)				
108) Barnetrygd holdes utenfor beregning av sosialstønad	2 000	2 000	2 000	2 000
109) Ett årsverk i NAV - saksbehandler sosialhjelp og styrket integreringsarbeid	700	700	700	700
110) Reversere foreslått tiltak knyttet til ett årsverk i sosiale tjenester	-700	-700	-700	-700
111) Økt behov for sosialstønad og introduksjonsstønad som følge av ukrainske flyktninger	13 000	7 500	0	0
112) Tre årsverk i NAV: Bosetting og introprogram i forbindelse med økt antall flyktninger	2 100	0	0	0
Sum NAV Sola (sosiale tjenester)	17 100	9 500	2 000	2 000

Økonomiplan for 2023-2026

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Fysio-/ergoterapi				
113) Indeksregulering driftstilskudd fysioterapeuter	100	200	300	400
114) Økt fastlønnstilskudd fysioterapeuter	-50	-100	-150	-200
115) Rigge oss for fremtiden - dreining mot flere hjemmetjenester i fysioterapi	800	800	800	800
116) Reversere foreslåtte tiltak i HØP - fysio/ergo	-800	-800	-800	-800
117) Rigge oss for fremtiden: Styrke hjelpemiddellageret - erstatte privat kjøp	700	700	700	700
118) IKART (interkommunalt ambulant rehabiliteringsteam)	100	100	100	100
Sum Fysio-/ergoterapi	850	900	950	1 000
Sum endringer	24 561	21 839	19 835	24 084
Ramme etter endringer 2023-2026	552 993	550 271	548 267	552 516

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Prosjektnr	Ramme	2023	2024	2025	2026
Levekår						
29) Samlebevilgning formål levekår	19103	IA	400	0	0	0
30) Velferdsteknologi Levekår			1 000	1 000	1 000	1 000
31) 8 boliger med base, pilotprosjekt	39098	38 900	6 500	18 400	11 209	0
32) Kjøp/salg gjennomgangsleiligheter BSHP	39092	IA	12 400	12 400	12 400	12 400
33) Omsorgsboliger	39629	34 000	2 000	17 400	14 500	0
34) Midlertidig base Kleppvegen 6	Nytt	6 000	6 000	0	0	0
35) Sandestubben nytt bygg	Nytt	40 000	3 000	25 000	12 000	0
36) Ombygging kjøkken Sande aktivitetssenter	Nytt	550	550	0	0	0
37) Storevardvegen, nytt fellesareal og kontor	Nytt	2 700	2 700	0	0	0
38) Uteområde Åsenvegen 116/96	Nytt	800	800	0	0	0
39) Utvidelse av Stangelandsenteret	Nytt	500	500	0	0	0
40) Utbygging trådløse nett og møteromløsninger	Nytt	1 500	1 100	300	100	0
41) Ekstra leilighet Kjelsberg ring	Nytt	2 500	2 500	0	0	0
42) Kjelsberg ring 2	Nytt	200	200	0	0	0
Sum Levekår		127 650	39 650	74 500	51 209	13 400

Kostra-analyse

	Sola 2020	Sola 2021	Sandnes	Klepp	Stavanger	Kostragruppe 09
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	57 184	57 811	59 173	37 846	57 540	49 498
Netto driftsutgift per bruker av hjemmebaserte tjenester (254)	253 533	251 438	263 840	249 401	283 213	295 274
Netto utgift per plass i institusjon, korrigert for utleie	1 060 457	1 297 255	1 193 438	1 222 810	1 041 111	1 176 823
Dekningsgrad						
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov (B)	29,5 %	27,1 %	31,0 %	24,1 %	27,3 %	30,2 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	88,4 %	80,2 %	80,9 %	95,7 %	76,4 %	90,2 %

Økonomiplan for 2023-2026

Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	11,1 %	15,7 %	14,8 %	11,6 %	9,1 %	16,8 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	6,0 %	6,8 %	6,1 %	16,5 %	5,3 %	17,5 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	20,3 %	20,5 %	23,8 %	24,2 %	24,7 %	29,3 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	13,0 %	12,9 %	12,6 %	10,5 %	13,8 %	9,6 %
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	44,3 %	41,2 %	32,6 %	46,1 %	34,7 %	35,2 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B) (**)	3,3 %	3,0 %	3,8 %	2,5 %	3,9 %	4,0 %
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	21,0 %	20,2 %	20,9 %	16,0 %	21,8 %	15,3 %
Kvalitet						
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,84	0,76	0,57	0,52	0,54	0,58
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr)	9 504	10 558	10 367	8 911	9 599	9 968

****)** Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse pleie og omsorg

Netto utgifter per plass i institusjon korrigert for utleie, har økt med omtrent kr 230 000 fra 2020 til 2021. Alle sammenligningskommunene har fått en økning i disse utgiftene fra 2020. Sola kommune har nå de høyeste netto utgiftene per plass i institusjon korrigert for utleie blant sammenligningskommunene, hvor Stavanger kommune har lavere utgifter enn de andre kommunene. Korona og åpningen av Soltun i 2021 påvirker denne indikatoren, og den må derfor tolkes med forsiktighet.

Sola kommune har sammen med Klepp de laveste netto driftsutgiftene per bruker av hjemmebaserte tjenester i 2021. For Sola kommune er utgiftene per bruker lavere enn året før, mens de har økt for kostragruppe 09. Stavanger kommune har redusert sine utgifter per bruker siden 2020, men har fortsatt de høyeste utgiftene per bruker blant sammenligningskommunene.

Andel av alle brukere i Sola kommune som har omfattende bistandsbehov har blitt vesentlig redusert de siste fem årene, fra 35,9 prosent i 2017 til 27,1 prosent i 2021. Sola kommune ligger her på nivå med Stavanger kommune, mens Klepp med 24,1 prosent har den laveste andelen blant sammenligningskommunene. I kostragruppe 09 har over 30 prosent av brukerne omfattende bistandsbehov. I Sola kommune er det fra 2020 til 2021 en økning i bistandsbehovet i begge aldersgrupper for hjemmetjenestens mottakere, mens det har vært en reduksjon i bistandsbehovet for innbyggere på langtidsopphold, fra 88,4 til 80,2 prosent.

I 2021 utgjorde antall tilgjengelige plasser i institusjon i andel av innbyggere 80 år og over 20,2 prosent, en svak reduksjon fra 2020. I 2019 var denne dekningsgraden på 18,6 prosent. Sola kommune ligger på omtrent samme nivå som Sandnes og Stavanger og har en høyere dekningsgrad enn Klepp og kostragruppe 09.

Sola har som mål å være en hjemmetjeneste-kommune, slik at dekningsgraden for institusjonsplasser på sikt ikke bør øke. Bistandsbehov for innbyggere på institusjon det siste året har blitt redusert, og andelen mottakere av hjemmetjeneste med omfattende bistandsbehov har økt. Man skal være forsiktig

med å konkludere basert på endringer mellom enkeltår, men isolert sett kan dette indikere at kommunen i større grad greier å ivareta brukere med større bistandsbehov i hjemmet, noe som er en positiv utvikling. Tallene peker også på at en del av brukere på langtidsopphold ikke har omfattende bistandsbehov. Dette kan indikere at det ligger en mulighet i å ivareta flere brukere med mindre bistandsbehov i hjemmet i stedet for på institusjon.

I 2021 er antall årsverk per bruker av omsorgstjenester noe redusert, fra 0,84 til 0,76 årsverk per bruker. Antall årsverk er fortsatt høyere enn i 2018 og 2019, da det lå på omkring 0,6 årsverk per bruker, og blant sammenligningskommunene ligger Sola høyest. Klepp har lavest antall årsverk per bruker, på 0,52. Snittet for kostragruppe 09 ligger på 0,58 årsverk per bruker.

Kostra-analyse sosiale tjenester

Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp er på kr 57 811 per mottaker i 2021, noe som er omtrent samme nivå som i 2020 og samme nivå som i Sandnes og Stavanger. Blant sammenligningskommunene skiller Klepp seg ut med svært lave brutto driftsutgifter til sosialhjelp per mottaker, med kr 37 846. Nest lavest hadde kostragruppe 09 med kr 49 498.

For alle sammenligningskommunene, med unntak av kostragruppe 09, har andelen mottakere av sosialhjelp i alderen 20-66 år falt fra 2020. I 2021 mottok 3,0 prosent av innbyggerne i denne aldersgruppen sosialhjelp, noe som er en reduksjon på 0,3 prosentpoeng fra 2020. Av sammenligningskommunene er det kun Klepp som har en lavere andel innbyggere som mottar sosialhjelp i 2021, med 2,5 prosent. I Stavanger mottar 3,9 prosent av innbyggerne mellom 20 og 66 år sosialhjelp.

41,2 prosent av mottakerne av sosialhjelp hadde dette som sin hovedinntektskilde i 2021. Dette er en reduksjon fra 44,3 prosent året før. Den eneste av sammenligningskommunene som hadde en større andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde var Klepp med 46,1 prosent. Resten av sammenligningskommunene hadde en reduksjon fra 2020 til 2021.

Alle sammenligningskommunene hadde en økning i gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned fra 2020. Sola kommune har en gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned på kr 10 558, noe som er høyere enn for sammenligningskommunene. Klepp har de laveste gjennomsnittlige utbetalingene, på kr 8 911.

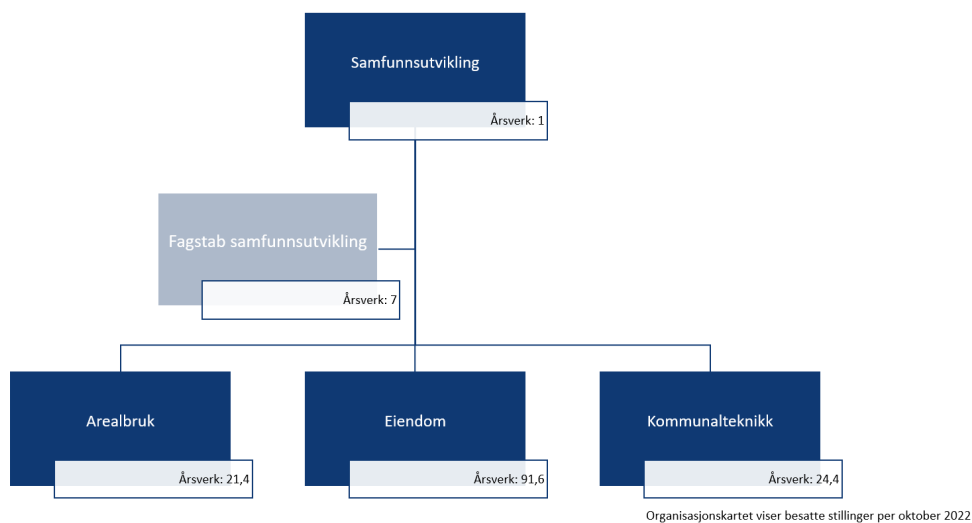
Samfunnsutvikling

Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet samfunnsutvikling består av fagstab samfunnsutvikling, arealbruk, eiendom og kommunalteknikk. Fagstaben har ansvaret for å utarbeide kommuneplanen og strategiske analyser knyttet til samfunnsutvikling. Fagstaben bidrar også med faglige anbefalinger inn i overordnede planer, og i nærings samarbeid- og utvikling. I tillegg tilrettelegger fagstaben for politisk behandling av saker som gjelder kjøp og salg av kommunens eiendommer og utbyggingsavtaler med private utbyggere. Arealbruk har ansvaret for saksbehandling av områdeplaner, detaljplaner, trafikkaker, byggesaker, landbruksaker

og miljø- og forurensningssaker. I tillegg har arealbruk ansvar for tilsyn, matrikkelføring, oppmåling og geodata. Eiendom har ansvaret for alle kommunens bygg, idrettsanlegg og parker. Kommunalteknikk har ansvaret for vei, vann, avløp og renovasjon i kommunen.

Organisatorisk oversikt samfunnsutvikling.

Dette jobber vi med

Fagstab samfunnsutvikling

- har prosjektansvar for kommuneplan 2023-2040
- legger til rette for og styrker innbyggermedvirkning i kommuneplanarbeidet
- deltar i arbeidet med å operasjonalisere strategiene i vedtatt regionalplan for Jæren 2050 – del 1 og regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke 2050
- særlig fokus på operasjonaliseringen av Bymiljøpakken og Byvekstavtalen
- er en pådriver for at nullvekstmålet holdes fast i alt av kommunens planarbeid
- iverksetter og følger opp kommunedelplan for klima og miljø
- slutfører interkommunal kommunedelplan for Forus
- arbeider for å i langt større grad få integrert samfunnssikkerhet og beredskapsmessige hensyn i kommunens ordinære planlegging, innenfor alle sektorer og på alle nivåer
- utarbeider statistikk, strategisk analyse og kunnskapsgrunnlag knyttet til samfunnsutvikling og overordnede planer
- styrker folkehelseperspektivet i kommunens plan- og utredningsarbeid
- styrker kommunens attraktivitet ovenfor næringslivet og deres utviklingsbehov som følge av det grønne skifte
- følger opp gjennomføringmodellen for Sola og Tananger sentrum
- reforhandler eieravtaler knyttet til interkommunale samarbeid

Arealbruk

Seksjon plan

- er en pådriver for god by- og tettstedsutvikling, herunder revidering av omårdeplan og formingsveileder for Sola sentrum
- driver innbyggerinvolvering i plansaker
- utarbeider områdeplaner for Bærheim, Sande og Stokkavik
- behandler private og kommunale detaljreguleringsplaner
- behandler transport og trafiksikkerhetssaker
- utarbeider kommuneplanens arealdel 2023-2040

Seksjon kart og oppmåling

- gjennomfører delingssaker
- oppdaterer og vedlikeholder eiendomsregisteret
- sørger for forståelige kart og brukervennlige kartløsninger
- implementerer nye løsninger som bidrar til bedre samhandling og automatisering av tjenester

Seksjon byggesak, landbruk og miljø

- gir veiledning til innbyggere og utbyggere
- behandler byggesøknader og landbruksøknader
- gjennomfører tilsyn og følger opp ulovligheter
- følger opp kommunens miljøansvar innen forurensning og vann/avløp i spredt bebyggelse
- viltforvaltning

Eiendom

- bygger, drifter og vedlikeholder alle kommunens bygg, idrettsanlegg og parker
- forvalter eiendomsmassen sammen med de øvrige virksomhetene i kommunen
- samskaping med innbyggere: parker, friluftsområder og idrettsanlegg som fremmer rekreasjon, opplevelser og aktivitet som i sum gir god folkehelse
- sørger for offentlige bygg som innbyggere og ansatte trives i
- gjennomfører korrekte anskaffelser i forbindelse med anbud
- sørger for å benytte støtteordninger
- styrker et godt tilbud til kandidater i arbeidstrening (ATS), samt praksisplasser ved behov
- legger til rette for gode bruksflater for kommunens lag og foreninger for alle brukere
- følger opp kommunedelplan for energi og klima ved å intensivere arbeidet med ENØK-tiltak og kartlegge muligheter for å redusere energiforbruket
- bidrar til å skape et attraktivt sentrum
- drifter og vedlikeholder kommunens gravlunder

Kommunalteknikk

- satser på helhetlig styring gjennom organisering, omstilling og strategiske prioriteringer i virksomheten
- starter arbeidet med revidering av hovedplan for vann- og avløp

- bidrar inn i arbeidet med overvannsplan
- fortsetter arbeidet med HMS, kvalitetssikring, beredskap og internkontroll innenfor vann- og avløp
- innføring av revidert forskrift for vann- og avløpsgebyrer
- øke gjenvinningsgraden av avfall og levere tjenester i henhold regionens avfalls strategi
- starte arbeidet med å revidere renovasjonsforskriften
- arbeide målrettet med lekkasjesøk på VA- ledningsnett og ta i bruk loggere for å kontrollere forbruk og lekkasje
- ivareta utbygging og rehabilitering av vei, vann, avløp og renovasjon, i forbindelse med utvikling i kommunen
- forvalte, drifte og effektivisere kommunens infrastruktur (vei, vann, avløp og renovasjon) som kommunalteknikk har ansvaret for
- avklare kostnadsbildet på vei i forhold til driftsoppgaver, objektregistrering, re-asfaltering, veilys mm.

Hovedmål og delmål

Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	<ul style="list-style-type: none"> - Arealbruk skal det neste året utarbeide grønn strategi - Eiendom skal bygge fleksible og miljøvennlige bygg for fremtiden - Eiendom skal legge til rette for at ENØK-tiltak i eldre bygg prioriteres - Eiendom skal være en pådriver for at miljøkrav blir innarbeidet i anbudsdokumenter - Fagstab samfunnsutvikling skal sikre god koordinering i plan- og utredningsarbeid innad i tjenesteområdet og mellom tjenesteområder - Kommunalteknikk skal sørge for at kommunens infrastruktur er rustet for demografiske og klimatiske endringer - Samfunnsutvikling skal fremme klima- og miljøhensyn i kommunens planer og ta klima og miljøhensyn i nye anlegg, bygg og drift - Samfunnsutvikling skal sikre at samfunnsikkerhet er integrert i alt kommunen gjør for å løse samfunnsoppdraget
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	<ul style="list-style-type: none"> - Eiendom skal stille fremtidsrettede krav i kommende konkurranser for byggeprosjekter - Eiendom skal ta i bruk digitalisert oversikt på byggeplass - Fagstab samfunnsutvikling skal være en drivkraft/bidra inn i hele organisasjonen og initiere til arbeid som er nødvendig for tilstrekkelig kunnskap, beslutningsgrunnlag og gjennomføringskraft i planarbeid - Kommunalteknikk skal ta i bruk digitalteknikk for å sikre en trygg og effektiv drift av kommunens vei, vann og avløpssystemer - Samfunnsutvikling skal lytte til innbyggernes behov og ta i bruk ny teknologi for å gjøre Sola kommune til et bedre sted å leve, bo og arbeide - Arealbruk tar i bruk den digitale løsningen ArcGis innbyggerdialog 3D, noe som gir innbyggerne bedre mulighet til å forstå konsekvenser av det som planlegges og som gjør det lettere for innbyggere å gi innspill til planarbeid - Eiendom skal løpende digitalisere interne oppgaver og ekstern kommunikasjon
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	<ul style="list-style-type: none"> - Arealbruk skal investere i programvare og arbeide frem løsninger som sikrer en mer effektiv og korrekt saksbehandling - Arealbruk skal sikre gebyrinntjening ved å overholde behandlingsfristene - Eiendom skal gjennomføre igangsatte investeringsprosjekter i henhold til gjeldende budsjettamme i vedtatt HØP - Eiendom skal gjennomføre planmessig vedlikehold for bygg og anlegg - Eiendom skal sørge for bedre arealutnyttelse ved nybygg - Eiendom skal ta riktig materialvalg og gode tekniske løsninger i kommunale bygg

Hovedmål

	- Kommunalteknikk skal ha en fremtidsrettet utbygging innen vei, avløp og renovasjon for å opprettholde gode tjenester
	- Samfunnsutvikling skal være en aktiv eiendomsforvalter som ivaretar egne og næringslivets interesser i et langsiktig perspektiv
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	- Arealbruk skal legge vekt på å samskape med innbyggere og profesjonelle aktører
	- Eiendom skal samskape med innbyggere, lag og foreninger
	- Eiendom skal tilrettelegge for gode bruksflater for lag og foreninger
	- Eiendom skal være åpen for ideer og innspill i prosjekter
	- Fagstab samfunnsutvikling skal bidra til økt samarbeid om kommunens strategiske mål
	- Kommunalteknikk skal gjennom kontakt med innbyggerne skape bedre samarbeid for et trygt helsemessig livsgrunnlag
	- Samfunnsutvikling skal jobbe målrettet for at samhandling og samskaping blir en innarbeidet arbeidsform

Driftsbudsjett

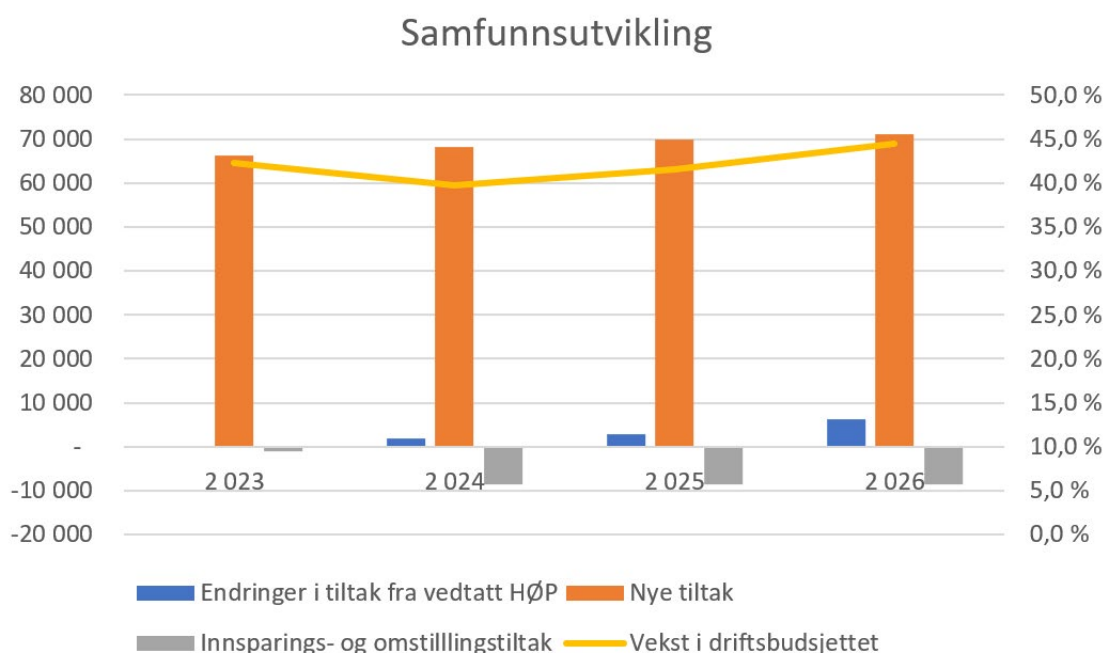
Beløp i 1000

Netto driftsramme

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Fagstab samfunnsutvikling	7 089	8 604	10 804	10 404	10 404	10 404
Eiendom	134 432	119 448	176 448	170 848	172 898	176 198
Kommunalteknikk	14 607	13 028	18 727	21 327	22 327	23 327
Areal	7 732	13 531	13 801	13 031	13 031	13 031
Sum	163 861	154 611	219 780	215 610	218 660	222 960

Graf netto endringer i prosent

Figuren under viser netto endringer i tjenesteområdet samfunnsutvikling, sammenlignet med budsjett 2022.

Økonomiplan for 2023-2026

Netto driftsramme for tjenesteområdet samfunnsutvikling utgjør kr 212,2 millioner. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	154 610	154 610	154 610	154 610
Vedtatt ramme før endringer	154 610	154 610	154 610	154 610
Fagstab samfunnsutvikling				
119) Revidering av kommuneplanens samfunns- og arealdel	0	-200	-200	-200
120) Klima- og miljøfond	2 000	2 000	2 000	2 000
121) Temaplan for klimatilpasning	200	0	0	0
Sum Fagstab samfunnsutvikling	2 200	1 800	1 800	1 800
Eiendom				
122) Bygg og anlegg som tas i bruk, FDV-kostnader	1 500	4 050	6 050	9 300
123) Leie av Sola Arena	100	150	200	250
124) Tilskudd spilleflater Tananger	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
125) Flat innsparing samfunnsutvikling	-400	0	0	0
126) Fjerne tilknytningstilskudd til idrettslag	-700	-700	-700	-700
127) Stenge Sola svømmehall	0	-4 700	-4 700	-4 700
128) Stenge helsehuset	0	-2 700	-2 700	-2 700
129) Melde Sola ut av Ryfylke friluftsråd	0	-400	-400	-400
130) Økte strømkostnader eiendom	58 000	57 000	57 000	57 000
131) Økte vedlikeholdskostnader eiendom	1 050	1 050	1 050	1 050
132) Driftstilskudd Flymuseet	0	0	0	0
133) Økt husleieinntekt	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
134) Økte billettinntekter svømmehall	-50	-50	-50	-50
135) Reduserte inntekter Solahallen	0	200	200	200
Sum Eiendom	57 000	51 400	53 450	56 750
Kommunalteknikk				
136) Kameraovervåking	114	114	114	114
137) Revidering av hovedplan	0	0	-1 000	-1 000
138) Faste målepunkt veilysnnett	100	100	100	100
139) Sykkelsti Kjellbergbakken-Kjellberggring utbedring	-100	-100	-100	-100
140) Kjøp fra IVAR	18 400	18 400	18 400	18 400
141) Ny forskrift vann- og avløpsgebyr	500	0	0	0
142) Tap ifbm leveranse av nedgravde containere	300	0	0	0
143) Plastinnsamling	2 200	0	0	0
144) Generelt veivedlikehold	700	1 300	1 300	1 300
145) Reasfaltering kommunale veier	1 000	3 000	4 000	5 000
146) Økte strømkostnader veilys	4 000	4 000	4 000	4 000
147) Nytt renovasjonsanbud - innsamling avfall	1 000	1 000	1 000	1 000
148) Bruk av fond og gebyrinntekter til å finansiere driftsutgifter	-22 514	-19 514	-18 514	-18 514
Sum Kommunalteknikk	5 700	8 300	9 300	10 300
Areal				
149) 2-årig årsverk som planlegger	0	-700	-700	-700
150) Miljøtiltak ihht klima- og miljøplan	120	50	50	50
151) Ny ordning fallviltjegere	150	150	150	150
Sum Areal	270	-500	-500	-500
Sum endringer	65 170	61 000	64 050	68 350
Ramme etter endringer 2023-2026	219 780	215 610	218 660	222 960

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Prosjektnr	Ramme	2023	2024	2025	2026
Samfunnsutvikling						
43) ENØK-tiltak kommunale bygg	19107	35 800	7 000	7 000	7 000	0
44) Ny heis Ræge kirke	49053	450	0	450	0	0
45) Sola arena, infrastruktur	59364	41 793	1 000	0	0	0
46) Ny Solahall med varmtvannsbasseng	59537	407 600	0	0	61 148	170 000
47) Oppgradering av lekeplasser friområder			1 900	1 900	1 900	1 900
48) Drenering/klimaavbøtende tiltak	59694	2 000	500	500	0	0
49) LED lys på fotballbaner	59695	5 600	2 000	1 000	1 000	0
50) Robotklippere			150	150	150	150
51) Samlebehov maskiner og utstyr			3 400	1 750	1 750	1 750
52) Reguleringskost Somaleiren	59569	1 000	1 000	0	0	0
53) Kjøp og opparbeidelse av tomter	19687	IA	24 475	23 850	485	0
54) Ny lagerhall Sola Stadion	Nytt	1 500	1 500	0	0	0
55) Gravlund oppgradering av driftsbygninger	Nytt	6 000	1 700	3 000	1 300	0
56) Nytt garderobeanlegg Åsenhallen	Nytt	20 000	0	20 000	0	0
57) Miljøtiltak på kunstgressbaner	Nytt	600	600	0	0	0
58) Ny koker til ugressbekjempelse	Nytt	600	600	0	0	0
59) Solskjerming	Nytt	1 400	500	500	200	200
60) Forstudie tribune på Tananger stadion	Nytt	100	100	0	0	0
61) Nye bossdunker og avfallsbrønn i friområder	Nytt	700	250	150	150	150
62) Tilpassing av nytt bygg i Tananger til driftstasjon	Nytt	15 000	15 000	0	0	0
63) Fortau Påskhusvegen	59429	1 500	0	0	0	1 500
64) Fortau Ljosheimkroken	59457	2 000	0	0	1 000	1 000
65) Utskiftning gatelys, standardheving			1 500	1 500	1 500	1 500
66) Forskuttering Bymiljøpikken, trafiksikringsmidler			1 900	300	21 500	20 800
67) Trafikksikkerhet, kommunale veier			800	800	800	800
68) Asfaltering av parkeringsplasser friområder	19401	950	350	200	200	0
69) Rehabilitering vei - Skogstjernevegen - Hålandsmarka	Nytt	1 650	1 650	0	0	0
70) Rehabilitering vei - Sør sjøvegen – Røyneberg	Nytt	2 350	0	2 350	0	0
71) Rehabilitering vei - Varabergvegen / Skadbergvegen – Skadberg	Nytt	7 750	0	0	7 750	0
72) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.	59037	19 100	13 000	4 620	0	0
73) IVARs nye hovedvannledning	59038	9 501	1 000	2 500	6 000	0
74) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.	59039	9 000	0	0	0	9 000
75) PA002 Joa	59119	10 000	7 000	1 000	0	0
76) VA40 Grotnes nord	59359	18 400	2 000	13 400	2 000	0
77) VA42 Grotnes sør	59360	13 900	300	6 700	6 750	0
78) VA178 Ljosheimkroken	59368	5 100	0	0	0	5 027
79) VA Påskhusvegen	59369	2 500	0	0	0	2 500
80) VA Tanangervegen	59371	40 000	26 000	14 000	0	0
81) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestø havn	59375	9 000	0	0	0	4 500
82) Utskiftning av biler og maskiner på drift VVAR			3 000	3 000	3 000	3 000
83) Sanering Skadbergbakken 18-38	59377	5 000	0	500	4 500	0
84) Nedgravde beholdere Joaflaten	NYTT	340	340	0	0	0
85) Innkjøp av beholdere for kildesortering hytterrenovasjon	Nytt	500	500	0	0	0
86) Nye beholdere til hageavfall	Nytt	3 000	3 000	0	0	0
87) Vann- og avløp ved Røyneberg barnehage	Nytt	2 000	2 000	0	0	0
88) VA Sola sentrum, etappe 5	59040	9 300	0	0	9 300	0
89) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)	59374	19 600	0	9 300	9 800	0
90) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14	59566	10 700	0	5 350	5 350	0
Finansiering (ekskl. øremerket finans.)			0	0	0	0
Sum Samfunnsutvikling		743 283	126 015	125 770	154 533	223 777

Kostra-analyse

	Sola 2020	Sola 2021	Sandnes	Klepp	Stavanger	Kostragruppe 09
Prioritet						
Netto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	158 123	172 772	197 386	197 525	206 664	167 567
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B)**)	5 401	7 094	5 632	4 883	5 606	5 787
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger (B)	5,9	6,4	3,8	4,4	5,1	5,0
Produktivitet						
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	2 160	2 160	2 904	3 930	2 755	4 400
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	1 275	1 275	1 824	2 090	1 632	3 048
Dekningsgrad						
Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger	5,90	5,88	4,81	5,01	4,93	7,77
Økonomi						
Utgifter til driftsaktiviteter Formålsbygg, kommune Utgifter per kvadratmeter bygg (kr)	430	551	807	582	663	594
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr)	2 756	2 756	3 391	3 029	2 888	3 025

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse eiendomsforvaltning

Sola kommune har et høyt antall kvadratmeter formålsbygg per innbygger og høyest blant kommunene som sammenlignes.

Sola kommune har de laveste utgiftene til driftsaktiviteter per kvadratmeter formålsbygg blant de vi sammenligner oss med. Samtidig viser tallene at vi ligger øverst dersom vi ser på driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger. Dette kommer hovedsakelig som følge av den store eiendommassen kommunen besitter.

Kostra-analyse kommunale veier

Sola kommune har de laveste driftutgiftene til kommunale veier per km med kommunal vei blant kommunene vi sammenligner oss med på Nord-Jæren, og også størst antall km vei per 1000 innbyggere.

Kostra-analyse vann, avløp og renovasjon

Sola kommune har de laveste gebyrene på vann, avløp og renovasjon blant de vi sammenligner oss med.

Sola kirkelige fellesråd

Sola kirkelige fellesråd inngår i Sola kommunes årlige budsjettprosess og sender inn sitt budsjettinnspill for kommende budsjettår. Budsjettinnspillet beskriver Den norske kirkes behov for og prioriteringer av midler til kirkelige tilbud og aktiviteter i Sola-menighetene og fellesrådets administrasjon.

Budsjettforslag fra Sola kirkelige fellesråd

Sola kirkelige fellesråds innspill til Sola kommunes handlings- og økonomiplan 2023-2026 kan leses [her](#).

Kommunedirektørens kommentar

Driftsbudsjettet

Kommunedirektøren har gjennomgått budsjettinnspill fra fellesrådet og foreslår ingen bevilgning i deres driftstilskudd. Som tidligere år vil Sola kirkelige fellesråd få kompensasjon for lønnsoppjøret i 2023, på lik linje med kommunale virksomheter.

Investeringsbudsjettet

I innsendt budsjettinnspill for HØP 23-26 søker kirkevergen flere investeringstiltak.

Kommunedirektøren foreslår at det settes av kr 0,45 millioner til ny heis i Ræge kirke i år 2024, kr 0,25 millioner til ENØK tiltak i Tananger kirke i 2023 og kr 0,3 millioner til ENØK tiltak i Sørnes kirke i 2024. ENØK tiltakene tas fra den kommunale ENØK-potten.

Økonomireglement

Økonomireglementet skal tas med som en del av handlings- og økonomiplan slik at det kan gjennomføres en årlig revisjon av folkevalgte og kommunedirektøren. Dette vil bidra til at både folkevalgte og kommunedirektøren kan foreta nødvendige justeringer og presiseringer slik at reglementet til enhver tid er tilpasset dagens behov og praksis i organisasjonen, samt gjeldende lover og forskrifter.

§ 1 Hjemmelsgrunnlag

Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22.06.18 nr. 83

Sentrale forskrifter:

Forskrift 2019 06 07 nr 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner.

Forskrift 2019 11 18 nr 1520 om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Forskrift 2019 10 18 nr 1412 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (KOSTRA forskriften).

LOV-2016-06-17 nr 73 Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter.

LOV-2016-06-17-73 Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter.

Lov 2004-11-19-73 om bokføring og tilhørende forskrifter.

§ 2 Formål

Formålet med reglementet er å legge til rette for en funksjonell drift av kommunen, blant annet ved at avgjørelsene blir lagt til rett ansvarsnivå i organisasjonen gjennom delegering til folkevalgte organer og til rådmannen. Reglementet beskriver kommunens overordnede økonomiske rutiner samt fullmakter. Reglementet bidrar til en god økonomistyring.

§ 3 Plan- og økonomidokumentene

Følgende planer skal behandles av kommunestyret:

- Kommuneplan, kommunedelplaner/områdeplaner og reguleringsplaner, jf. plan- og bygningsloven kap. 11 og 12.
- Sektorplaner, dvs. planer som legger føringer for den enkelte sektors samlede forvaltning, gjennom målsettinger, strategier og/eller ressursbruk.
- Tverrsektorielle planer
- Handlings- og økonomiplan inkl. årsbudsjett, jfr. kommuneloven § 14-2.
- Årsrapport og årsregnskap jfr. kommuneloven § 14-2
- Tertialrapporter/budsjettoppfølginger samt rapport om finans- og gjeldsforvaltning.

I henhold til kommuneloven § 14-2 skal kommunestyret også vedta:

a) finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi (dette som en del av Handlings- og økonomiplan og årsbudsjett)

b) regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)

c) regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

§ 4 Delegering i plansaker

For at et annet organ enn kommunestyret skal kunne vedta en plan som legger føringer for kommunens ressursbruk, må det organ som fatter planvedtak også ha fullmakt til å benytte seg av de nødvendige økonomiske rammene som ligger i vedtatt budsjett/økonomiplan.

En plan kan ikke vedtas av et lavere politisk organ enn det organ som tok initiativ til utarbeidelsen av planen.

Innenfor sitt myndighetsområde kan ethvert politisk organ vedta planer som ikke strider mot disse retningslinjene.

Kommunedirektøren kan utarbeide planer innenfor sitt myndighetsområde.

§ 5 Innkjøpsstrategi 2018-2021

Jf. lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrift.

Kommunedirektøren får fullmakt til å inngå avtaler - herunder rammeavtaler - om kjøp av varer og tjenester etter retningslinjer fastsatt i Innkjøpsstrategi 2018-2021.

§ 6 Anvisningsmyndighet

Anvisningsmyndighet innebærer myndighet til å gi en utbetalingsordre på kommunens vegne innen fastsatte rammer. Ved utbetaling av fast lønn benyttes stående anvisning gjennom bruk av personalmelding.

Kommunedirektøren gis anvisningsmyndighet for alle utbetalinger.

Det skal foreligge en ajourført oversikt over hvem som har myndighet til anvisning, med en spesifisering av rammer (ansvar/tjeneste). Anvisende myndighet har ansvaret for å etablere en tilfredsstillende intern kontroll.

Faktura/regning skal attesteres og anvises av forskjellige personer. Det er ikke anledning til å anvisе utbetalinger til seg selv, nærstående eller til eget firma.

§ 7 Innkjøps-/ attestasjonsfullmakt

Den som har attestasjonsfullmakt skal påse at varer/tjenester er mottatt, og at det er samsvar mellom faktura/regning og avtalt mengde og pris. Den som har attestasjonsfullmakt har ansvar for at timelister og lignende er etterregnet og i henhold til utført arbeid og i samsvar med gjeldende tariffavtale.

Innkjøpsfullmakt innebærer fullmakt til å kjøpe varer og tjenester på vegne av kommunen innen fastsatte rammer.

Innkjøpsfullmakt og attestasjonsfullmakt kan gis til samme person. Leder med anvisningsmyndighet avgjør hvem som har innkjøps- og/eller attestasjonsfullmakt.

§ 8 Garantier

Jf. kommuneloven §14-19 og Forskrift om garantier og finans-og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Tidsavgrensning, jf. § 3 i forskriften, og eventuelle krav til nedtrapping av kommunens garantiansvar, skal framgå av det enkelte vedtak.

Ved innfrielse av garantiansvar skal kravet innfordres som et forfalt kommunalt krav. Ettergivelse av fordringer behandles av formannskapet.

§ 9 Finansreglement

Jf. kommuneloven §14-13 og Forskrift om garantier og finans-og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Kommunedirektøren får fullmakt til å forvalte kommunens finansielle aktiva (plasserte midler) og passiva (gjeld) etter retningslinjer fastsatt i eget finansreglement, revidert K-sak 76/16, møte 15.12.2016.

§ 10 Gjeldsettergivelse

Ettergivelse av viderefremidling av ikke nedskrevne Husbanktilskudd og avdrag og renter vedr. viderefremidling av Husbanklån avgjøres av kommunedirektøren.

Ettergivelse av kommunale krav der myndighet til ettergivelse ikke er gitt andre ved lov eller forskrift, avgjøres av formannskapet. Utvalgene delegeres myndighet til ettergivelse av krav som er særskilt knyttet til deres fagområdet. Kommunedirektøren delegeres myndighet til å ettergi beløp inntil kr 100 000,-.

Sosiallån behandles i henhold til egen paragraf (§12).

Ettergivelse av krav utgiftsføres mot avsatte midler. Avsetning til kommunens tap på krav vurderes i forbindelse med behandlingen av årsbudsjett.

Kommunedirektøren delegeres myndighet til å vike prioritet i forbindelse med refinansiering og lignende, forutsatt at pantesikkerhet beholdes innenfor 85 prosent av lånetakst.

§ 11 Betalingsutsettelse

Søknader om utsettelse med betaling av krav slik som beskrevet i punktet om gjeldsettergivelse - øvrige saker, avgjøres av kommunedirektøren.

§ 12 Sosiallån

Kommunedirektøren har myndighet til å gi sosiallån når vilkårene i lov 2009-12-18-131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §19 er oppfylt, begrenset til kr 15 000,- jf. delegeringsreglementet kap. 8 §2 nr. 7, 1.ledd.

Ettergivelse av sosiallån, der myndighet til ettergivelse ikke er gitt andre ved lov, forskrift eller ved bestemmelser i dette delegeringsreglementet, avgjøres av Utvalg for levekår.

§ 13 Økonomireglement

1. Definisjoner

Budsjettramme refererer til det pengebeløp som er til disposisjon for å løse oppgaver på et område. Med brutto budsjettramme menes bare utgifter eller bare inntekter. Med netto budsjettramme menes utgifter minus inntekter. Netto budsjettrammer gis per virksomhetsområde, jfr. budsjettskjema 1 B.

Et **tjenesteområde** består av flere virksomheter, og har følgende inndeling:

5. Oppvekst og kultur
6. Levekår
7. Samfunnsutvikling

Et virksomhetsområde kan inneholde en eller flere virksomheter som gir samme tjenestetilbud. Eksempel er virksomhetsområde skole som inneholder flere skoler, mens virksomhetsområde barnevern kun inneholder en virksomhet.

En **virksomhet** er en enhet som har fått tildelt selvstendig resultatansvar. Kommunedirektøren og tilhørende staber ses under ett.

2. Kommunestyret

2.1 Kommunestyret skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan som skal omfatte de fire neste budsjettår. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Jf. kommuneloven §14-2. Kommunestyret vedtar opprettelse av årsverk innenfor tjenesteområde samfunnsutvikling, alle stab-og støttefunksjoner, inkl. fagstab kultur.

2.2 Kommunestyret skal innen årets utgang vedta et budsjett for det kommende kalenderår, jf. kommuneloven §14-2. Årsbudsjettet inngår i kommunens økonomiplan og er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret

2.3 Kommunestyret vedtar budsjett når det gjelder skatt, rammetilskudd m.v. og renter, avdrag, anvendelse av netto driftsresultat m.v. i henhold til skjema 1A. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner §5-4, §5-5 og §5-6.

2.4 Kommunestyret vedtar en netto budsjetttramme drift for kommune-direktørnivået og for hvert virksomhetsområde i henhold til skjema 1B. Endringer i netto budsjetttramme kan bare foretas av kommunestyret med de unntak som fremgår av fullmakter i pkt. 3 - 6. Fullmaktene i punkt 3 - 6 kan bare benyttes i den grad de ikke kommer i strid med mål, prioriteringer og forutsetninger som ligger til grunn for kommunestyrets budsjettvedtak.

2.5 Kommunestyret kan disponere en eventuell reserve i drift for tilleggsbevilgninger tilhørende kommunestyret til formål vedtatt av kommunestyret. Reserveposten fastsettes i årsbudsjettet.

2.6 Kommunestyret fastsetter investeringsbudsjettet per prosjekt/samlebevilgning i henhold til budsjettskjema 2A og 2B. Endringer som innebærer at brutto investeringsramme øker, må godkjennes av kommunestyret. Øremerkede inntekter og annen særskilt finansiering, knyttes til det enkelte prosjekt. Generell finansiering føres etter et porteføljeprinsipp (generell finansiering).

2.7 Kommunestyret kan disponere midler til økning av utgiftene på et prosjekt i investeringsbudsjettet gjennom en reduksjon i budsjetterte utgifter til et annet prosjekt

2.8 Kommunestyret skal, etter innstilling fra formannskapet, etter første og andre tertial vedta sak om budsjettoppfølging med prognose for resten av året. Budsjettjusteringer gjøres på samme nivå som i budsjettvedtaket.

2.9 Kommunestyret skal, etter innstilling fra formannskapet, etter første og andre tertial vedta rapport om finans-og gjeldsforvaltning som en del av budsjettoppfølgingsak.

2.10 Kommunestyret skal, etter innstilling fra formannskapet, vedta kommunens årsrapport med regnskap iht. gjeldende lover og forskrifter.

3. Formannskapet

3.1 Formannskapet er kommunens økonomiutvalg. Formannskapet fører tilsyn med kommunens økonomiske forvaltning og er ansvarlig for at budsjettet blir fulgt opp i samsvar med kommunestyrets forutsetninger.

3.2 Formannskapet kan (i økonomisaker) inndra fullmakter som gis i punkt 4 - 6 og godkjenne/omgjøre vedtak i politiske utvalg som er fattet i henhold til fullmakt, men som blir anket av kommunedirektøren eller som formannskapet gjør av eget tiltak.

3.3 Formannskapet kan disponere en eventuell reserve i drift for tilleggsbevilgninger tilhørende formannskapet, til formål vedtatt av formannskapet. Reserveposten fastsettes i årsbudsjettet.

3.4 Formannskapet kan avsette til, og bruke av, disposisjonsfond. Avsetning til fond forutsetter at kommunen har mindreforbruk i henhold til justert budsjetttramme. Bruk av fond forutsetter at det er ledige midler på fondet.

3.5 Formannskapet skal etter første og andre tertial vedta innstilling til kommunestyret i sak om budsjettoppfølging med prognose for resten av året. Budsjettjusteringer gjøres på samme nivå som i budsjettvedtaket.

3.6 Formannskapet skal etter første og andre tertial vedta innstilling til kommunestyret i sak om budsjettoppfølging knyttet til rapport om finans- og gjeldsforvaltning.

3.7 Formannskapet skal vedta innstilling til kommunestyret i sak om kommunens årsrapport med regnskap ihht. gjeldende lover og forskrifter.

4. Utvalg

4.1 Utvalgene delegeres myndighet innenfor følgende nivåer/tjenesteområder:

Utvalg	Nivå
Formannskapet	<ul style="list-style-type: none"> • Politisk nivå • Kommunedirektør med staber
Utvalg for oppvekst og kultur	<p>Tjenesteområdet oppvekst og kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fagstab oppvekst • Grunnskole • Skolefritidsordning • Voksenopplæring • Barnehager • Pedagogisk psykologisk tjeneste • Barn, ungdom og familietjenesten • Barnevern • Fagstab kultur • Frivillighetssentralen • Kulturskole • Bibliotek • Fritidstilbud • Tilrettelagt fritid

	<p>Tjenesteområdet samfunnsutvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idrett
Utvalg for levekår	<p>Tjenesteområdet levekår</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fagstab levekår • Institusjonsbaserte tjenester • Hjemmebaserte tjenester • Enhet for mestring • NAV – Sosiale tjenester • Fysio-/ ergoterapi
Utvalg for plan og miljø	<p>Tjenesteområdet samfunnsutvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arealbruk*

*Med de begrensninger som følger naturlig av:

Kapittel 4 – delegering av avgjørelsesmyndighet til formannskapet

Kapittel 7 – delegering av avgjørelsesmyndighet til utvalg for plan og miljø

4.2 Utvalgene kan disponere en eventuell reserve for tilleggsbevilgninger for tjenesteområdet, til styrking av budsjettet innen utvalgets ansvarsområde. Reserveposten fastsettes i årsbudsjettet.

4.3 Utvalgene kan disponere mindre utgifter/merinntekter inntil kr 500 000 i forhold til vedtatt budsjetttramme innenfor hvert enkelt virksomhetsområde. Utvalgene kan ikke igangsette nye tiltak eller utvide eksisterende tiltak dersom dette vil få driftskonsekvenser utover budsjettåret.

5. Kommunedirektøren

5.1. Kommunedirektøren utarbeider samlet budsjettgrunnlag for formannskapets innstilling. Formannskapet involveres i prosessen gjennom arbeidsmøter/seminarer og presentasjoner.

5.2. Kommunedirektøren har fullmakt til å opprette årsverk innenfor tjenesteområdet oppvekst og kultur, eksklusive fagstabene oppvekst og kultur, samt tjenesteområdet levekår, eksklusive fagstab levekår, i henhold til vedtatt budsjetttramme. Kommunedirektøren kan ikke igangsette nye tiltak eller utvide eksisterende tiltak dersom dette vil få driftskonsekvenser utover budsjettåret.

5.3 Kommunedirektøren ser til at budsjettet nyttes effektivt i kommunens virksomheter i forhold til de oppgaver og mål som er lagt til grunn fra kommunestyrets side.

5.4 Kommunedirektøren er ansvarlig for at netto driftsramme innen hvert virksomhetsområde ikke overskrides. Kommunedirektøren har mulighet gjennom budsjettåret til å fremme tilrådning om bruk av felles disposisjonsfond for å begrense et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet.

5.5. Kommunedirektøren kan avsette til og disponere bundne driftsfond (for eksempel som følge av øremerkede midler og selvkostfond). Ved bruk av bundne driftsfond skal utgifts-/inntektsiden i budsjettet økes tilsvarende.

5.6 Kommunedirektøren har anledning til å overføre inntil 3% mindreforbruk av samlet netto driftsbudsjett for grunnskolene til påfølgende budsjettår. I tillegg kan inntil 3 % av merforbruk på grunnskolene overføres som lån på neste årsbudsjett. Dette lånet skal dekkes inn i løpet av neste år. Gjeldende regelverk om strykninger kan påvirke denne bestemmelsen.

5.7 Kommunedirektøren delegeres myndighet til å foreta tekniske budsjettjusteringer, herunder budsjettjusteringer mellom virksomhetene og avdelingene dersom dette er av ikke-prinsipiell betydning, som for eksempel følger av endrende ansvarsforhold eller nye forskrifter/lover. I tillegg gis rådmannen myndighet til å utføre balanserte budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet som følge av inntekt og-utgiftsføringer knyttet til justeringsavtaler. Nettorammen på driftsbudsjettet kan også endres som følge av regnskapstekniske føringer mellom drifts- og investeringsregnskapet i henhold til den til enhver tid gjeldende regnskapslovgivning. Det er en forutsetning endringene ikke er av vesentlig betydning, og at endringer ikke er i konflikt med mål og prioriteringer i årsbudsjettet eller andre politiske vedtak.

5.8 Kommunedirektøren skal se til at budsjettet til enhver tid er i balanse.

5.9 Kommunedirektøren har fullmakt til å fordele lønns- og pensjonsreserve vedtatt i årsbudsjettet.

5.10 Kommunedirektøren har fullmakt til å omfordele vedtatte budsjettmidler i henhold til skjema 1B.

5.11 Dersom driftsregnskapet ved regnskapsavslutningen viser seg å gi et regnskapsmessig merforbruk har kommunedirektøren fullmakt til å redusere dette gjennom strykninger regulert i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner, § 4-3.

Hvis regnskapet fortsatt viser et merforbruk etter strykningene, skal merforbruket reduseres ytterligere ved bruk av disposisjonsfond, så lenge det er tilgjengelige midler på fondet. Den delen av disposisjonsfondet som i det opprinnelige budsjettvedtaket for året etter regnskapsåret brukes til å finansiere driftsbudsjettet, kan likevel ikke brukes til å redusere merforbruket. Et merforbruk som ikke kan reduseres etter første punktum, fremføres til inndekning etter kommuneloven § 14-11 eller § 14-12.

5.12 Kommunedirektøren får fullmakt til å fordele midler bevilget på generelle investeringsprosjekt (samlebevilgninger) til ulike prosjekt. Fullmakten kan bare benyttes dersom den ikke kommer i strid med mål, prioriteringer og forutsetninger som ligger til grunn for kommunestyrets vedtak for det generelle investeringsprosjektet.

5.13 Etter første og andre tertial har kommunedirektøren ansvar for å utarbeide sak til formannskapet og kommunestyret om budsjettoppfølging med prognose for resten av året, jf kommuneloven §14-5. Eventuelle forslag til budsjettjusteringer skal gjøres på samme nivå som i tilrådning til budsjettvedtak.

5.14 Etter første og andre tertial og ved årsavslutning har kommunedirektørene ansvar for å rapportere til formannskapet og kommunestyret om finans- og gjeldsforvaltning, jf. kommuneloven §14-13.

5.15 Kommunedirektøren har ansvar for å utarbeide årsrapport med årsregnskap og fremlegge dette som sak til formannskap og kommunestyret, jf. kommuneloven §14-6 og §14-7.

5.16 Kommunedirektøren har ansvar for å rapportere til sentrale myndigheter ihht gjeldende lover og forskrifter, herunder KOSTRA-rapportering.

6. Virksomheter

6.1. Virksomhetene kan disponere/omdisponere budsjettmidler innenfor sine vedtatte netto budsjettramme, med de begrensninger som følger av pkt. 6.3. Omdisponeringene bør fortrinnsvis gjøres gjennom justering av budsjettet.

6.2. Virksomheter er ansvarlige for at netto driftsramme innen virksomhet overholdes.

6.3. Virksomheter kan disponere merinntekter i form av refunderte lønnsutgifter fra NAV, samt øremerkede eksterne midler/tilskudd mottatt til spesielle formål. Når det gjelder andre inntekter kan virksomheter selv disponere merinntekt inntil kr 50 000.

Forskriftsskjema

Dette kapittelet inneholder økonomiske oversikter og budsjettskjema.

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-561 735	-563 300	-637 700	-646 400	-656 200	-665 500
Inntekts- og formuesskatt	-1 204 713	-1 193 200	-1 249 200	-1 274 300	-1 295 300	-1 317 000
Andre generelle driftsinntekter	-34 381	-12 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Sum generelle driftsinntekter	-1 800 829	-1 768 500	-1 916 900	-1 950 700	-1 981 500	-2 012 500
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 643 365	1 648 351	1 789 948	1 791 635	1 799 748	1 859 942
Avskrivninger	116 597	86	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	1 759 961	1 648 437	1 789 948	1 791 635	1 799 748	1 859 942
Brutto driftsresultat	-40 867	-120 063	-126 952	-159 065	-181 752	-152 558
Renteinntekter	-15 288	-13 254	-24 779	-23 979	-21 879	-21 379
Utbytter	-65 117	-66 800	-71 200	-72 900	-74 700	-76 400

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	33 761	39 904	51 500	55 500	57 300	59 400
Avdrag på lån	90 942	96 030	110 130	128 180	147 580	116 400
Netto finansutgifter	44 298	55 880	65 651	86 801	108 301	78 021
Motpost avskrivninger	-116 597	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-113 166	-64 183	-61 301	-72 264	-73 451	-74 537
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	67 100	81 249	102 788	78 000	74 700	75 700
Avsetninger til bundne driftsfond	19 435	329	1 899	379	301	285
Bruk av bundne driftsfond	-17 448	-8 746	-1 535	-6 115	-1 550	-1 448
Avsetninger til disposisjonsfond	44 080	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-8 649	-41 851	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	113 166	64 183	61 301	72 264	73 451	74 537
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Kommunedirektør	8 105	7 885	3 385	4 885	5 885	6 885
Organisasjonsavdeling	72 609	72 603	75 898	75 298	76 698	75 298
Økonomiavdeling	16 798	18 057	18 057	18 057	18 057	18 057
Fagstab oppvekst	12 128	12 008	9 322	9 322	9 322	9 322
Skole og SFO	377 787	367 099	393 815	395 045	393 656	393 973
Sola PPT	9 795	10 078	10 508	10 508	10 508	10 508

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Barnehager	283 724	276 194	282 509	281 109	281 109	281 109
Styrket barnehagetilbud	27 632	30 635	30 614	30 614	30 614	30 614
Barnevern	42 412	52 824	53 824	53 824	53 824	53 824
Barn, ungdom og familietjenesten	30 048	27 744	26 894	26 894	26 894	26 894
Fagstab kultur	10 166	9 043	6 142	6 142	6 142	6 142
Fritid	11 523	14 084	13 105	13 105	13 105	13 105
Sola bibliotek	7 219	6 724	6 724	6 724	6 724	6 724
Sola kulturskole	10 697	9 925	9 925	9 925	9 925	9 925
Fagstab levekår	39 113	56 458	50 362	47 178	53 414	59 103
Institusjon	164 874	169 472	163 881	171 783	170 883	169 283
Hjemmetjenester	72 564	70 921	73 011	73 011	73 011	73 011
Enhet for mestring	199 556	160 566	176 774	176 884	176 994	177 104
NAV Sola (sosiale tjenester)	46 873	53 640	70 740	63 140	55 640	55 640
Fysio-/ergoterapi	16 996	17 375	18 225	18 275	18 325	18 375
Fagstab samfunnsutvikling	7 089	8 604	10 804	10 404	10 404	10 404
Eiendom	134 432	119 448	176 448	170 848	172 898	176 198
Kommunalteknikk	14 607	13 028	18 727	21 327	22 327	23 327
Areal	7 732	13 531	13 801	13 031	13 031	13 031
Fordelte utgifter og avskrivninger	53 317	63 485	108 503	110 249	120 788	172 599
Skatt/rammetilsk. og finanstransaksjoner	-18 417	-1 800	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
Sum bevilgninger drift, netto	1 659 380	1 659 631	1 819 898	1 815 482	1 828 078	1 888 355
Herav:						
Avskrivninger	19 937	20 772	30 165	30 162	30 158	30 155
Netto renteutgifter og -inntekter	-142	-575	-579	-579	-579	-579
Avsetninger til bundne driftsfond	13 206	329	1 899	379	301	285
Bruk av bundne driftsfond	-16 985	-8 746	-1 535	-6 115	-1 550	-1 448
Bruk av disposisjonsfond	0	-500	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 643 365	1 648 351	1 789 948	1 791 635	1 799 748	1 859 942

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	317 597	293 398	387 170	331 947	316 642	306 327
Tilskudd til andres investeringer	14 578	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	15 701	3 700	3 700	3 700	3 700	3 700
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	347 875	297 098	390 870	335 647	320 342	310 027
Kompensasjon for merverdiavgift	-36 940	-39 829	-59 627	-46 346	-51 422	-51 281
Tilskudd fra andre	-82 616	-35 724	-3 900	-18 960	-34 100	-51 252
Salg av varige driftsmidler	-6 381	-131 555	-65 100	-175 500	-89 500	-50 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-8 754	-15 000	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
Bruk av lån	-158 734	0	-150 714	-8 100	-61 879	-73 053
Sum investeringsinntekter	-293 425	-222 108	-288 082	-257 647	-245 642	-234 327
Videreutlån	82 168	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Bruk av lån til videreutlån	-82 168	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Avdrag på lån til videreutlån	38 931	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-32 708	-8 741	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Netto utgifter videreutlån	6 223	6 259	0	0	0	0
Overføring fra drift	-67 100	-81 249	-102 788	-78 000	-74 700	-75 700
Avsetninger til bundne investeringsfond	10 514	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 690	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 396	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-60 673	-81 249	-102 788	-78 000	-74 700	-75 700
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Kommunedirektør med sentrale staber							
Nytt rådhus	7 030	0	0	0	0	0	0
4) Oppgradering til Visma Enterprise Plus	0	725	1 020	0	0	0	1 020
5) Digital plattform/datasjø	0	500	400	100	0	0	500
6) Bytte ut gamle PCer	0	3 060	3 060	2 500	1 500	1 500	8 560
Oppgradering til Websak 8	0	500	0	0	0	0	0
2) IKT-investering strategisk	1 613	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
3) IKT-løsninger folkevalgte	0	0	550	0	0	0	550
Multifunksjonsskrivere (finansiell leasing) (avsluttet)	100	0	0	0	0	0	0
Nytt rådhus, inventar	104	985	0	0	0	0	0
Forplass, Sola sentrum	8	0	0	0	0	0	0
Kjøp av biler for å erstatte leasing	2 282	1 250	0	0	0	0	0
Inventar Soladoktoren AS	300	0	0	0	0	0	0
8) Anskaffelse sakshåndteringssystem IKT	0	0	750	150	0	0	900
7) Anskaffelse av skyplattform	0	0	500	0	0	0	500
Sum Kommunedirektør med sentrale staber	11 438	8 520	7 780	4 250	3 000	3 000	18 030
Oppvekst og kultur							
09) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur	278	0	1 200	0	0	0	1 200
12) Jåsund ny skole (skolebruksplan)	0	0	2 500	2 500	0	0	5 000
Skolebruksplan Sola skole	23	0	0	0	0	0	0
10) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal	0	0	9 100	3 900	0	0	13 000
13) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	82 226	0	31 000	0	500	0	31 500
Havnealléen barnehage, rehab.	10 142	0	0	0	0	0	0
11) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)	3 453	34 300	60 000	15 127	0	0	75 127
17) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg	7 023	45 000	69 245	40 000	0	0	109 245
Dysjaland skule, arbeidsrom	452	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Dysjaland skole, rehabilitering av uteområdet	2 707	0	0	0	0	0	0
18) Ny kommunal barnehage Myklebust	0	1 500	0	1 500	42 000	56 500	100 000
14) Datamaskiner/fornyng skoler	3 384	5 300	3 350	4 550	3 900	3 350	15 150
IKT i barnehagen	19	0	0	0	0	0	0
Makerspace (skoler og SFO)	121	0	0	0	0	0	0
16) Oppgradering av uteområde skoler	3 478	4 000	13 000	6 000	6 000	6 000	31 000
15) Oppgradering trådløse nettverk skoler	0	600	600	500	500	300	1 900
Utstyr til velodrom	0	662	0	0	0	0	0
Møbler til personalrom Dysjaland skole	0	200	0	0	0	0	0
19) Kultur- og aktivitetshus Tananger	718	18 819	16 000	40 000	40 000	0	96 000
Projektor Sola kulturhus	231	0	0	0	0	0	0
Nye reoler til Sola bibliotek	0	400	0	0	0	0	0
20) Nye lokaler til FeelGood Dysjaland	0	6 000	0	12 000	0	0	12 000
21) Meråpent på Tananger bibliotek	0	0	530	0	0	0	530
22) Oppgradering av alle scenetrekk i hovedsalen – kulturhuset	0	0	0	0	15 000	0	15 000
24) Snøde bhg mur som heller	0	0	2 300	0	0	0	2 300
25) Rehabilitering av garderober i gymsal på Håland skole	0	0	0	1 350	0	0	1 350
26) Herregarderobe Sørnes barnehage	0	0	450	0	0	0	450
27) Ombygging kjøkken Havnealleen(Vardesten) barnehage	0	0	500	0	0	0	500
23) Oppgradering gulv kulturhuset	0	0	3 600	0	0	0	3 600
28) Nytt fagsystem barnevern	0	0	350	0	0	0	350
Sum Oppvekst og kultur	114 255	116 781	213 725	127 427	107 900	66 150	515 202
Levekår							
29) Samlebevilgning formål levekår	0	400	400	0	0	0	400
Ny sjukeheim Sola sentrum	2 494	2 000	0	0	0	0	0
12) Småhus, midlertidige/permanente	1 561	0	0	0	0	0	0
32) Kjøp/salg gjennomgangsligheter BSHP	13 609	10 000	12 400	12 400	12 400	12 400	49 600
Kjelsberg ring, rus og psykiatri	19 145	2 130	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
30) Velferdsteknologi Levekår	876	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
31) 8 boliger med base, pilotprosjekt	325	24 360	6 500	18 400	11 209	0	36 109
Institusjonskjøkken	20 433	0	0	0	0	0	0
27) Sola sjukeheim, hovedombygging	2	0	0	0	0	0	0
Nye sykesignalanlegg	8 319	0	0	0	0	0	0
33) Omsorgsboliger	0	5 000	2 000	17 400	14 500	0	33 900
Småhus	0	2 000	0	0	0	0	0
35) Sandestubben nytt bygg	0	0	3 000	25 000	12 000	0	40 000
37) Storevardvegen, nytt fellesareal og kontor	0	0	2 700	0	0	0	2 700
39) Utvidelse av Stangelandsenteret	0	0	500	0	0	0	500
40) Utbygging trådløse nett og møteromløsninger	0	0	1 100	300	100	0	1 500
38) Uteområde Åsenvegen 116/96	0	0	800	0	0	0	800
36) Ombygging kjøkken Sande aktivitetssenter	0	0	550	0	0	0	550
34) Midlertidig base Kleppvegen 6	0	0	6 000	0	0	0	6 000
42) Kjelsberg ring 2	0	0	200	0	0	0	200
41) Ekstra leilighet Kjelsberg ring	0	0	2 500	0	0	0	2 500
Sum Levekår	66 765	46 890	39 650	74 500	51 209	13 400	178 759
Samfunnsutvikling							
Parkeringsanlegg Sola sentrum nord	52	0	0	0	0	0	0
47) Rehabilitering Soma driftstasjon	37	0	0	0	0	0	0
Oppgradering kjøkken Åsenhallen	51	0	0	0	0	0	0
ENØK Åsenhallen	3 031	0	0	0	0	0	0
Overføring av anlegg m/justeringsrett	47 658	0	0	0	0	0	0
43) ENØK-tiltak kommunale bygg	1 666	6 800	7 000	7 000	7 000	0	21 000
HC parkering sjøbad	238	0	0	0	0	0	0
68) Asfaltering av parkeringsplasser friområder	0	200	350	200	200	0	750
Dagsturhytte	0	1 100	0	0	0	0	0
Kjøpesentertomten	25	0	0	0	0	0	0
53) Kjøp og opparbeidelse av tomter	35 045	880	24 475	23 850	485	0	48 810
Oppgradering kontorer Sandestubben	0	400	0	0	0	0	0
Base/fellesområde Storevardvegen	0	600	0	0	0	0	0
Ombygging Sola sykehjem avd 1 og 2 AB	0	26 900	0	0	0	0	0
Ny kirke Sola sentrum	-829	0	0	0	0	0	0
44) Ny heis Ræge kirke	0	0	0	450	0	0	450

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Aktivitetspark	45	0	0	0	0	0	0
Sola ruinkyrkje, rehab. omkringliggende mur	29	0	0	0	0	0	0
Festplass Sola sentrum, del 2	174	0	0	0	0	0	0
72) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.	480	9 600	13 000	4 620	0	0	17 620
73) IVARs nye hovedvannledning	0	0	1 000	2 500	6 000	0	9 500
74) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.	0	0	0	0	0	9 000	9 000
88) VA Sola sentrum, etappe 5	0	0	0	0	9 300	0	9 300
Oppgradering sikkerhet høydebasseng	225	0	0	0	0	0	0
75) PA002 Joa	0	10 000	7 000	1 000	0	0	8 000
PA018 Austrheimsvegen	408	0	0	0	0	0	0
PA043 Stangeland	5 951	0	0	0	0	0	0
Sande terrasse, sanering av felles avløpsledning	4 882	4 100	0	0	0	0	0
76) VA40 Grotnes nord	0	9 800	2 000	13 400	2 000	0	17 400
77) VA42 Grotnes sør	0	450	300	6 700	6 750	0	13 750
45) Sola arena, infrastruktur	6 816	11 000	1 000	0	0	0	1 000
VA Vestre ringveg	62	0	0	0	0	0	0
VA15 Moringvegen	3 951	5 000	0	0	0	0	0
78) VA178 Ljosheimkroken	0	2 450	0	0	0	5 027	5 027
79) VA Påskhusvegen	0	2 500	0	0	0	2 500	2 500
80) VA Tanangervegen	0	0	26 000	14 000	0	0	40 000
89) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)	0	0	0	9 300	9 800	0	19 100
81) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestø havn	0	0	0	0	0	4 500	4 500
83) Sanering Skadbergbakken 18- 38	0	0	0	500	4 500	0	5 000
82) Utskiftning av biler og maskiner på drift VVAR	0	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
65) Utskiftning gatelys, standardheving	941	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
63) Fortau Påskhusvegen	0	1 500	0	0	0	1 500	1 500
Kongshaugvegen, Sola sentrum	181	0	0	0	0	0	0
64) Fortau Ljosheimkroken	0	0	0	0	1 000	1 000	2 000
66) Forskuttering Bymiljøpikken, trafikksikringsmidler	2 102	2 700	1 900	300	21 500	20 800	44 500
Reguleringsplan gang/sykkelvei Vigdelsveien	208	0	0	0	0	0	0
Skiltplan	244	0	0	0	0	0	0
Prosjektledelse Sola Arena	534	0	0	0	0	0	0
46) Ny Solahall med varmtvannsbasseng	178	5 152	0	0	61 148	170 000	231 148
67) Trafikksikkerhet, kommunale veier	0	800	800	800	800	800	3 200

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
90) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14	0	0	0	5 350	5 350	0	10 700
52) Reguleringskost Somaleiren	0	1 000	1 000	0	0	0	1 000
Turveg Hafrsfjord - Sørnes	1 103	5 000	0	0	0	0	0
Turveg Hafrsfjord - Joa	937	1 400	0	0	0	0	0
Sola arena, uteanlegg (eiendom)	2 270	0	0	0	0	0	0
48) Drenering/klimaavbøtende tiltak	487	500	500	500	0	0	1 000
49) LED lys på fotballbaner	867	800	2 000	1 000	1 000	0	4 000
Lys tursti Harfsfjord	58	2 275	0	0	0	0	0
47) Oppgradering av lekeplasser friområder	1 524	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	7 600
50) Robotklippere	167	150	150	150	150	150	600
51) Samlebehov maskiner og utstyr	1 987	1 750	3 400	1 750	1 750	1 750	8 650
Sti Ytreberget	250	0	0	0	0	0	0
Garantisaker avsl. prosjekter (årsavhengig)	1 093	0	0	0	0	0	0
Finansiering (ekskl. øremerket finans.)	11	0	0	0	0	0	0
69) Rehabilitering vei - Skogstjernevegen - Hålandsmarka	0	0	1 650	0	0	0	1 650
70) Rehabilitering vei - Sørsjøvegen – Røyneberg	0	0	0	2 350	0	0	2 350
71) Rehabilitering vei - Varbergvegen / Skadbergvegen – Skadberg	0	0	0	0	7 750	0	7 750
84) Nedgravde beholdere Joaflaten	0	0	340	0	0	0	340
54) Ny lagerhall Sola Stadion	0	0	1 500	0	0	0	1 500
55) Gravlund oppgradering av driftsbygninger	0	0	1 700	3 000	1 300	0	6 000
56) Nytt garderobeanlegg Åsenhallen	0	0	0	20 000	0	0	20 000
57) Miljøtiltak på kunstgressbaner	0	0	600	0	0	0	600
60) Forstudie tribune på Tananger stadion	0	0	100	0	0	0	100
85) Innkjøp av beholdere for kildesortering hytterrenovasjon	0	0	500	0	0	0	500
58) Ny koker til ugressbekjempelse	0	0	600	0	0	0	600
61) Nye bossdunker og avfallsbrønn i friområder	0	0	250	150	150	150	700
59) Solskjerming	0	0	500	500	200	200	1 400
86) Nye beholdere til hageavfall	0	0	3 000	0	0	0	3 000
87) Vann- og avløp ved Røyneberg barnehage	0	0	2 000	0	0	0	2 000

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
62) Tilpassing av nytt bygg i Tananger til driftstasjon	0	0	15 000	0	0	0	15 000
Sum Samfunnsutvikling	125 139	121 207	126 015	125 770	154 533	223 777	630 095
Org. oppsett mangler							
Sum Org. oppsett mangler	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	317 597	293 398	387 170	331 947	316 642	306 327	1 342 086

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Overføring av anlegg m/justeringsrett	1 478	0	0	0	0	0	0
Anleggsbidrag	26	0	0	0	0	0	0
Overf. Sola kirkelig fellesråd	1 269	0	0	0	0	0	0
Erstatninger	55	0	0	0	0	0	0
Sørnes kirke, alterparti og skyvedører	29	0	0	0	0	0	0
Garantisaker avsl. prosjekter (årsavhengig)	303	0	0	0	0	0	0
Finansiering (ekskl. øremerket finans.)	11 418	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	14 578	0	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Egnkapitalinnskudd KLP (årsbev.)	3 265	3 700	3 700	3 700	3 700	3 700	14 800
Kjøp av aksjer / kapitalutvidelse	12 436	0	0	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	15 701	3 700	3 700	3 700	3 700	3 700	14 800

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023-2026
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	347 875	297 098	390 870	335 647	320 342	310 027	1 356 886

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-561 735	-563 300	-637 700	-646 400	-656 200	-665 500
Inntekts- og formuesskatt	-1 204 713	-1 193 200	-1 249 200	-1 274 300	-1 295 300	-1 317 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-39 238	-12 991	-30 991	-30 991	-30 991	-30 991
Overføringer og tilskudd fra andre	-369 398	-166 530	-182 042	-185 592	-185 602	-185 632
Brukerbetalinger	-73 993	-69 464	-58 114	-60 114	-61 014	-62 614
Salgs- og leieinntekter	-161 362	-162 126	-213 395	-211 735	-220 050	-225 152
Sum driftsinntekter	-2 410 440	-2 167 611	-2 371 442	-2 409 132	-2 449 157	-2 486 889
Lønnsutgifter	1 076 178	1 153 581	1 222 259	1 230 836	1 235 884	1 241 957
Sosiale utgifter	257 386	271 787	275 980	275 637	275 263	275 117
Kjøp av varer og tjenester	791 282	526 150	636 940	641 145	659 870	722 228
Overføringer og tilskudd til andre	128 130	95 943	109 312	102 449	96 389	95 030
Avskrivninger	116 597	86	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Sum driftsutgifter	2 369 572	2 047 548	2 244 490	2 250 067	2 267 405	2 334 331
Brutto driftsresultat	-40 867	-120 063	-126 952	-159 065	-181 752	-152 558
Renteinntekter	-15 288	-13 254	-24 779	-23 979	-21 879	-21 379
Utbytte	-65 117	-66 800	-71 200	-72 900	-74 700	-76 400
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	33 761	39 904	51 500	55 500	57 300	59 400
Avdrag på lån	90 942	96 030	110 130	128 180	147 580	116 400
Netto finansutgifter	44 298	55 880	65 651	86 801	108 301	78 021
Motpost avskrivninger	-116 597	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-113 166	-64 183	-61 301	-72 264	-73 451	-74 537
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	67 100	81 249	102 788	78 000	74 700	75 700
Avsetninger til bundne driftsfond	19 435	329	1 899	379	301	285
Bruk av bundne driftsfond	-17 448	-8 746	-1 535	-6 115	-1 550	-1 448
Avsetninger til disposisjonsfond	44 080	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-8 649	-41 851	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	113 166	64 183	61 301	72 264	73 451	74 537
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0